

به نام آنکه فرصت داد ما را

دانشگاه فرهنگیان
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش الهیات

ویراست اول
مرداد ماه ۱۳۹۴

موضوع: بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

رئیس کارگروه: حجه الاسلام سید امین اله دادگر

اعضای کارگروه بازنگری و تدوین کنندگان سرفصل دروس (به ترتیب الفبا):

جناب آقای دکتر پرویز آزادی، سرکار خانم دکتر مرضیه باغستانی میبیدی، سرکار خانم دکتر معصومه بیات، سرکار خانم مرضیه حیدری فر، سرکار خانم دکتر زهرا سعیدی، حجه الاسلام سید امین اله دادگر، جناب آقای دکتر سید محمد دلبری، سرکار خانم دکتر مهناز قانع، سرکار خانم فائزه قدوسی، جناب آقای دکتر سید مجید معارف.

تاریخ: ۱۳۹۴/۰۵/۱

معرفی بنیادین رشته آموزش الهیات

پرسش های بنیادین انسان در باره خدا، جهان هستی و چگونگی تفسیر آن همواره مساله بسیار مهمی بوده است. معرفت و شناخت، اولین مرحله از قدم نهادن در مسیر کمال می باشد که هر چه وسیع تر و عمیق تر شود، پیوند قلب انسان با پروردگار خویش و توجه به راهنمایی و هدایت وی در همه امور را در پی خواهد داشت. گسترش و تکامل دانش الهیات در ابعاد مختلف با تلاش دانشمندان، متکلمان، فلاسفه، فقها و محدثین زمان شناس، رونق مناسبی گرفته است. بر همین اساس شناخت درست و مستدل این دانش در پرتو منابع شناخت این حوزه یعنی ادله ی اربعه (کتاب، سنت، اجماع و عقل) مسیر را هموارتر خواهد نمود. از سویی دیگر ظهور عقاید و مکاتب مختلف بشری و تحولات چشم گیر علمی و صنعتی، گسترش ارتباطات و اطلاعات، مسئولیت دانش پژوهان و اندیشوران حوزه الهیات را برای پاسخ به چالش های نوین، دوچندان کرده است. پیشینه رشته آموزش الهیات را می توان به صورت زیر مرور نمود :

مرحله اول؛ از صدر اسلام تا تأسیس دارالمعلمین

بعد از بعثت حضرت رسول (ص) تا دوران ائمه علیهم السلام، آموزش های دینی و دانش الهیات توسط رسول اعظم و شاگردان و سفیران آن حضرت در بلاد مختلف صورت می گرفت. بعد از آن زمان نیز شاگردان ائمه و فقها و دانشمندان اسلامی در ادامه مسیر آموزش و انتقال این دانش، حرکت نموده اند که از مهم ترین سازمان های آموزشی آنها، مسجد و مکتب خانه می باشد. متعلمان پس از تحصیل در خانه یا مسجد و یا مکتب معمولاً وارد «مدارس دینی» می شدند که معمولاً شامل سه دوره آموزشی (دوره مقدماتی، دوره سطح و دوره خارج) بوده است. معلمان این مدارس معمولاً از میان طلاب ساعی و با استعدادی که لیاقت خود را نشان می دادند انتخاب شده و اجازه نامه ای به خط استاد به آنان اعطا می شد که در واقع دانشنامه یا گواهینامه معلمی نیز بود. توجه ویژه به آداب معلمی و متعلمی و تکریم شخصیت معلمان از ویژگی های این دوره بوده که نگارش کتاب های متعدد در این زمینه، مؤید این امر است.

مرحله دوم: از تأسیس دارالمعلمین تا انقلاب اسلامی

با تأسیس دارالفنون (۱۲۶۸ق) و ایجاد مدارس جدید، ساختار جدیدی برای آموزش و پرورش تعیین شد و با توجه به این تغییرات، مراکزی برای تربیت معلمان دایر گردید. از جمله به منظور تأمین معلمان دروس دینی و قرآن، مرکزی به نام مرکز تربیت معلم دینی تأسیس شد (طبق آمار مربوط به مراکز تربیت معلم از ۱۳۱۳ تا ۱۳۶۳، در سال تحصیلی ۴۶-۱۳۴۵ یک مرکز تربیت معلم دینی دایر بوده است).

دانشسرای مقدماتی نیز از دیگر مراکز تأمین معلم بوده است که در برنامه های درسی آنها در سال تحصیلی ۲۱-۱۳۲۰، غیر از درس اخلاق همراه با درس روان شناسی و آموزش و پرورش، درسی که معلمان آینده را با معارف اسلامی آشنا نماید، دیده نمی شود. در برنامه درسی اصلاح شده آنها در سال تحصیلی ۴۹-۱۳۴۸، درس تعلیمات دینی و قرآن با عنوان علوم دینی و اخلاق و روش تدریس آنها اضافه شد.

در برنامه درسی دانشسرای عشایری، دروس نظری از قبیل روش تدریس فارسی و دینی، وجود داشت همچنین در برنامه درسی دانشسراهای راهنمایی تحصیلی، یک ماده درسی با عنوان «قرآن و دین و اخلاق» جزء دروس انتخابی بوده است.

دانشکده الهیات و معارف اسلامی در سال ۱۳۱۳ در محل مدرسه عالی سپهسالار (شهید مطهری) با نام دانشکده علوم معقول و منقول با سه رشته ادبیات عرب، علوم معقول و منقول (الهیات) افتتاح شد. این دوره پنج سال به درازا کشید و در سال ۱۳۱۸ دانشکده تعطیل شد و تصدیق یا گواهی مدرسی برای تدریس الهیات از طریق مدرسه عالی سپهسالار (شهید مطهری) با حضور تعدادی از عالمان فقه و کلام و فلسفه، صادر می شد. بار دیگر فعالیت دانشکده

معقول و منقول در سال ۱۳۲۱ در محل فرهنگستان با دو رشته علوم معقول و منقول (الهیات) از سر گرفته شد و به تدریج توسعه یافت. در سال ۱۳۴۴ دانشکده علوم معقول و منقول به دانشکده الهیات و معارف اسلامی تغییر نام داد.

مرحله سوم: بعد از انقلاب اسلامی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، حوزه های علمیه و دانشکده الهیات دانشگاه تهران، متکفل تربیت معلمان الهیات و معارف اسلامی بوده اند. به تدریج برخی دیگر از دانشگاه ها و همچنین وزارت آموزش و پرورش با تقویت و توسعه دانشسراها و مراکز تربیت معلم با برنامه درسی آموزش دینی، به این جرگه پیوستند. برنامه درسی آموزش دینی در قالب رشته به صورت های متفاوتی موضوعیت یافت:

- رشته آموزش دینی و عربی در دو سطح کاردانی و کارشناسی که سطح کاردانی با تأسیس مراکز تربیت معلم وابسته به وزارت آموزش و پرورش شروع شده است که بر اساس آخرین اصلاحات دانشجومعلمان در رشته ی آموزش دینی و عربی با حدود ۷۲ واحد درسی و سطح کارشناسی ناپیوسته با گذراندن ۷۰ واحد درسی فارغ التحصیل می شدند.

- رشته تربیت معلم قرآن کریم در سطح کارشناسی ناپیوسته، با گذراندن ۷۴ واحد درسی فارغ التحصیل می شدند.

- رشته دبیری الهیات و معارف اسلامی: با توسعه مراکز تربیت معلم و گسترش سایر دانشگاه ها، تأمین و تربیت دبیران رشته های مختلف از جمله درس دینی و قرآن در قالب دبیری الهیات و معارف اسلامی در سطح کارشناسی پیوسته بوده است. در برنامه درسی کارشناسی پیوسته حدود ۱۴۵ واحد درسی، وجود داشت.

منطق برنامه درسی

در زندگی انسان، تفکر و تعقل و سپس انتخاب درست از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است، زیرا هر انتخابی قطعاً در سرنوشت او اثر خواهد داشت، از این رو، قرآن کریم به عنوان بزرگترین منبع هدایت بشر، بارها انسان را به تفکر و تعقل در امور توصیه می کند. از مسائل مهم و سرنوشت ساز در زندگی انسان و سعادت وی، تفکر درباره خود، خدا و معاد است. آدمی اگر خود را بشناسد و به توانایی ها و استعداد های فطری خود آگاه شود می تواند برنامه سعادت و کمال خویش را پایه ریزی کند.

اعتقاد به خدا و معاد چهره زندگی انسان را دگرگون خواهد ساخت. مجموعه دانش الهیات حاصل تلاش انبیاء و انسان هایی است که در طول تاریخ به این مهم پرداخته اند و هدف آفرینش، سبک زندگی و سرانجام انسان را به او گوشزد نمایند. لذا تدوین برنامه ای اختصاصی برای پرورش افراد و معلمانی آگاه و توانمند در آموزش الهیات متناسب با نیازهای نسل جدید و با الهام از قرآن کریم در راستای رسیدن به حیات طیبه و نگاه بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی (ره) بسیار ضروری می باشد. در برنامه های درسی سابق، تمرکز اصلی در تربیت معلم بر آموزش جداگانه دانش موضوعی و دانش تربیتی است. با توجه به تعریف تربیت^۱ در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش؛ در برنامه بازنگری شده، رویکرد شایستگی محور و دستیابی به ساحت های شش گانه در آموزش معلمان را مد نظر قرار گرفته و با دستیابی به دانش، بینش و نگرش مناسب، باعث ایجاد ارتباط نزدیک میان نظر و عمل شده و فرصتی را برای معلمان جهت دستیابی به دانش کاربردی تدارک می بیند. همچنین از خصوصیات این برنامه می توان به وجود منطق و فعالیت های یادگیری و عملکردی در تدوین هر درس اشاره نمود.

در این راستا دوره آموزش الهیات به منظور پرورش معلمانی توانمند و آگاه در زمینه آموزش اعتقادات، اخلاق و احکام و انتقال اندیشه های اسلامی و ایجاد نگرش مثبت به نظام احسن الهی در فرزندان این مرز و بوم، بازنگری شده است تا معلمانی فکور و آگاه به بسترهای تخصصی این رشته و توانمند در ایجاد ارتباط با ادبیات دنیای امروز و رفع مشکلات و شبهات اعتقادی دانش آموزان، تربیت شوند.

^۱ . تربیت فراپندی است تعالی جویانه، تعاملی، تدریجی، یکپارچه و مبتنی بر نظام معیار اسلامی که به منظور هدایت افراد جامعه به سوی آمادگی برای تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبیه در همه ابعاد که زمینه های مناسب تکوین و تعالی پیوسته هویت ایشان را در راستای شکل گیری و پیشرفت جامعه اسلامی فراهم می آورد.

اهداف / شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی

انتظار می رود دانشجو در پایان دوره بتواند:

۱. با آگاهی از دانش الهیات در مکتب اسلام، به سوالات و مجهولات نسل علاقمند به آموزه های اسلام و تربیت اسلامی، پاسخ دهد.
۲. با بهره گیری از دانش الهیات در تمدن نوین اسلامی در حوزه علوم انسانی و اسلامی، در راستای ایفای نقش تمدنی دانش آموزان خود، زمینه سازی نماید.
۳. با آگاهی از اصول و مبانی دانش الهیات، موقعیت هایی را برای تاثیرگذاری بر نگرش/عملکرد دانش آموزان و تربیت اسلامی آنها تدارک ببیند.
۴. از راهبردهای متنوع آموزشی متناسب با حوزه الهیات برای پاسخ به نیازهای دانش آموزان یا شناسایی و حل مسائل آموزشی و اقناع و استحکام معلومات دینی آنها استفاده کند.
۵. با بهره گیری از مهارت های تفکر، فرایند عمل حرفه ای خود را به طور مستمر مورد تامل و ارزیابی قرار دهد.
۶. با تقویت مهارت های تحقیق و پژوهش در دانش آموزان، فرصت های یادگیری را برای بکارگیری این مهارت ها جهت مطالعه مباحث الهیات و رفع شبهات تدارک ببیند.
۷. از زبان هنر مخصوصا هنر رسانه (دیجیتال و مکتوب) برای خلق یا غنی سازی فرصت های آموزشی/ تربیتی و توسعه توانایی های حرفه ای در جهت آموزش مفاهیم اعتقادی و عملی اسلام و ارتقاء سطح توانایی دانش آموزان استفاده کند.

تعریف دوره

دوره کارشناسی پیوسته آموزش الهیات، یکی از دوره های آموزش عالی است که هدف آن تربیت معلمان است که واجد شایستگی های لازم جهت آموزش دروس الهیات در دوره متوسطه اول و دوم می باشند.

شرایط و ضوابط کلی پذیرش

- دارا بودن مدرک تحصیلی دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی/ دیپلم دوره دوم متوسطه
- قبولی در آزمون ورودی
- پذیرش در مصاحبه

زمان (طول) دوره

طول دوره کارشناسی پیوسته آموزش الهیات، چهار سال است که با نظام آموزشی واحدی در هشت نیمسال تحصیلی قابل اجرا خواهد بود. هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزشی است. برای هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، برای هر واحد درسی عملی ۳۲ ساعت و برای هر واحد درسی کارگاهی، ۴۸ ساعت منظور شده است.

واحد های درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش الهیات ۱۵۰ واحد (۳۷۱۲ ساعت) است. از این تعداد ۱۷ واحد دروس عمومی، ۱۹ واحد دروس تربیت اسلامی، ۱۸ واحد دروس تربیتی و ۹۶ واحد دروس تخصصی الزامی می باشد.

جدول ۱- تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات

تعداد واحد	نوع درس	
۱۴ واحد	عمومی	مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ^۱
۳ واحد		ویژه دانشگاه فرهنگیان
۱۹ واحد	تربیت اسلامی	
۱۸ واحد	تربیتی	
۹۶ واحد	تخصصی الزامی	
۱۵۰ واحد	جمع	

۱. به دلیل اینکه ۱۰ واحد از دروس معارف عمومی با دروس تخصصی رشته هم پوشانی دارد، از این بخش حذف و به دروس تخصصی اضافه شده است.

فصل دوم

جداول دروس

جداول دروس دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات مشتمل بر ۷ جدول دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان، دروس تربیت اسلامی، دروس تربیتی، دروس تخصصی الزامی، تخصصی انتخابی و جدول توزیع پیشنهادی دروس در طول دوره تحصیلی چهارساله می‌باشد.

جدول ۲- دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
	۴۸				-	۴۸	۳*	زبان فارسی		GK ^۱
	۳۲				-	۳۲	۳	زبان خارجی		
	۳۲				۳۲	-	۱	تربیت بدنی ۱		
	۳۲				۳۲	-	۱	تربیت بدنی ۲		
	۳۲				-	۳۲	۲	دانش خانواده و جمعیت ^۲		
	۳۲				-	۳۲	۲	انقلاب اسلامی ایران		
	۳۲				-	۳۲	۲	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)		
	۲۴۰				۶۴	۱۷۶	۱۴	جمع		

1 General Knowledge (GK)

* در دانشگاه فرهنگیان این درس به صورت تفکیکی ۱+۲ ارائه می‌شود و یک واحد آن به درس «نگارش خلاق» اختصاص می‌یابد.

۲ - به استناد ابلاغیه شماره ۲/۹۳۷۲۷ مورخ ۱۳۹۲/۰۶/۲۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسئول تنظیم برنامه‌ها و اجرای این درس در سطح دانشگاه‌ها گروه معارف اسلامی است.

جدول ۳- دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان^۱ دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	سلامت/ بهداشت و صیانت از محیط زیست		GK
	۳۲				۳۲		**۱	نگارش خلاق		
	۳۲				۳۲		۱	نگارش علمی		
	۸۰				۶۴	۱۶	۳	جمع		

جدول ۴- دروس تربیت اسلامی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
	۳۲	-	-	-	-	۳۲	۲	انسان در اسلام		تربیت اسلامی
	۴۸	-	-	-	-	۴۸	۳	نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))		
	۴۸	-	-	-	-	۴۸	۳	فلسفه تربیت در ج.ا.ا.* ^۲		
	۳۲	-	-	-	-	۳۲	۲	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا.*		
	۳۲	-	-	-	-	۳۲	۲	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.*		
	۴۸	-	-	-	-	۴۸	۳	اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی) ^۳		
	۳۲	-	-	-	-	۳۲	۲	تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران		
	۳۲	-	-	-	-	۳۲	۲	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام		
	۳۰۴					۳۰۴	۱۹	جمع		

۱- به استناد شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و توافق بین دانشگاه فرهنگیان و دفتر گروه معارف اسلامی نهاد نمایندگی ولایت فقیه.

** این واحد در جمع واحد دروس محاسبه نمی‌شود، زیرا در جمع واحد دروس عمومی (جدول ۲) محاسبه شده است.

۲- دروسی که در این جدول با ستاره مشخص شده‌اند، دروس ثابت این جدول هستند و در همه حال دانشجویان باید آنها را بگذرانند.

۳- براساس مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، کارگروه‌های تخصصی (کارگروه‌های بخش موضوعی رشته‌های علمی) مجاز هستند در صورت امکان از واحدهای درسی تربیت اسلامی به میزان حداکثر هفت واحد (از میان دروس بدون ستاره این جدول) با رعایت اصول حاکم بر جدول دروس «تربیت اسلامی»، دروس تخصصی تعریف کنند. این واحدها از جدول دروس تربیت اسلامی کاسته و به جدول دروس تخصصی اضافه می‌شود.

جدول ۵- دروس تربیتی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
	۳۲				-	۳۲	۲	روانشناسی تربیتی	۳۲۰۰۱۸	علم تربیت PK
	۳۲				-	۳۲	۲	جامعه شناسی تربیتی	۳۲۰۰۱۹	
	۳۲				-	۳۲	۲	نظریه های یادگیری و آموزش	۳۲۰۰۲۰	
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	اصول و روش های تدریس	۳۲۰۰۲۱	
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	اصول و روش های راهنمایی و مشاوره	۳۲۰۰۲۲	
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	ارزشیابی از یادگیری	۳۲۰۰۲۳	
	۳۲				۳۲	-	۱	کاربرد هنر در آموزش	۳۲۰۰۲۴	
	۳۲				۳۲	-	۱	کاربرد زبان در تربیت	۳۲۰۰۲۵	
	۳۲				-	۳۲	۲	مدیریت آموزشگاهی	۳۲۰۰۲۶	
	۳۲				-	۳۲	۲	آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی		
	۳۶۸				۱۶۰	۲۰۸	۱۸	جمع		

جدول ۶- دروس تخصصی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش الهیات

پیش نیاز	تعداد ساعت						تعداد واحد	نام درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
-	۳۲					۳۲	۲	تاریخ اسلام ۱		۴. ۶. ۲

¹ Pedagogical Knowledge (PK)

² Content Knowledge (CK)

۱	صرف کاربردی	۱	-	-	۴۸		۴۸	-
۲	کلام اسلامی ۱	۳۲	۳۲	-			32	-
۱	قرائت و تجوید قرآن	۳۲	-	۳۲			۳۲	-
۲	آشنایی با فلسفه (مفاهیم و اصطلاحات)	۳۲	۳۲	-			۳۲	-
۲	آشنایی با ادیان بزرگ ۱	۳۲	۳۲	-			۳۲	-
۲	تاریخ اسلام ۲	۳۲	۳۲	-			۳۲	تاریخ اسلام ۱
۱	صرف کاربردی ۲	۳۲	-	-	۴۸		۴۸	صرف کاربردی ۱
۲	کلام اسلامی ۲	۳۲	۳۲	-			۳۲	کلام اسلامی ۱
۲	اصول و مقدمات تفسیر قرآن	۳۲	۳۲	-			۳۲	علوم قرآنی
۲	کلیات عرفان	۳۲	۳۲	-			۳۲	-
۲	تاریخ اسلام ۳	۳۲	۳۲	-			۳۲	تاریخ اسلام ۲
۲	نحو کاربردی ۱	۳۲	۳۲	-			۳۲	-
۲	تفسیر قرآن ۱	۳۲	۳۲	-			۳۲	-
۱	قرائت متون عرفانی	۳۲	-	-	۴۸		۴۸	-
۲	تاریخ تمدن اسلام و ایران	۳۲	۳۲	-			۳۲	تاریخ اسلام ۳
۱	نحو کاربردی ۲	۳۲	-	-	۴۸		۴۸	نحو کاربردی ۱
۲	آشنایی با ادیان بزرگ ۲	۳۲	۳۲	-			۳۲	آشنایی با ادیان بزرگ ۱
۲	تفسیر قرآن ۲	۳۲	۳۲	-			۳۲	-
۱	نحو کاربردی ۳	۳۲	-	-	۴۸		۴۸	نحو کاربردی ۲
۲	منطق ۱	۱۶	۳۲	-			۴۸	-

فلسفه اسلامی ۱	۲	۳۲	-				آشنایی با فلسفه (مفاهیم و اصطلاحات)	۳۲	
تاریخ قرآن	۲	۳۲	-				-	۳۲	
مبادی فقه و اصول	۲	۳۲	-				-	۳۲	
منطق ۲	۱	-	۳۲				منطق ۱	۳۲	
فلسفه اسلامی ۲	۲	۳۲	-				فلسفه اسلامی ۱	۳۲	
تاریخ حدیث و شناخت منابع	۱	-	۳۲				-	۳۲	
کلیات اصول فقه	۲	۳۲	-				-	۳۲	
فقه ۱	۲	۳۲					مبادی فقه و اصول	۳۲	
اعراب القرآن	۱	-	۳۲				-	۳۲	
آیات الاحکام	۱	-	۳۲				فقه ۱	۳۲	
علوم قرآنی	۲	۳۲					تاریخ قرآن	۳۲	
فقه ۲	۲	۳۲					فقه ۱	۳۲	
اصطلاح شناسی حدیث	۱	-	۳۲				تاریخ حدیث و شناخت منابع	۳۲	
کلام جدید ۱	۲	۳۲					کلام اسلامی ۲	۳۲	
قواعد فقه	۲	۳۲					فقه ۱ / فقه ۲	۳۲	
فقه الحدیث	۲	۳۲					تاریخ حدیث و شناخت منابع / اصطلاح شناسی حدیث	۳۲	
کلام جدید ۲	۲	۳۲					کلام جدید ۱	۳۲	
فقه ۳	۲	۱۶	۴۸				فقه ۲	۶۴	
کارگاه ترجمه عربی ۱	۱	-	-	۴۸			صرف کاربردی ۲/ نحو کاربردی ۳	۴۸	

قرائت متون فقهی و تفسیری	۱	-	-	۴۸			۴۸	صرف کاربردی ۲/ نحو کاربردی ۳
جمع	۶۹	۸۶۴	۲۲۴	۳۸۴	-	-	۱۴۷ ۲	
فلسفه معلمی در آموزش الهیات	۱	۱۶	-	-	-	-	۱۶	-
برنامه ریزی درسی در آموزش الهیات	۲	۱۶	۳۲	-	-	-	۴۸	-
راهبرد های تدریس در آموزش الهیات	۱	-	-	۴۸	-	-	۴۸	برنامه ریزی درسی در آموزش الهیات
طراحی آموزشی در آموزش الهیات	۱	-	۳۲	-	-	-	۳۲	برنامه ریزی درسی در آموزش الهیات
طراحی واحد یادگیری در آموزش الهیات	۱	-	۳۲	-	-	-	۳۲	طراحی آموزشی در آموزش الهیات
آزمون های تحصیلی و آزمون سازی در آموزش الهیات	۲	۱۶	۳۲	-	-	-	۴۸	-
تحلیل محتوای مواد آموزشی در الهیات	۲	۱۶	۳۲	-	-	-	۴۸	برنامه ریزی درسی در آموزش الهیات
فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش الهیات ۱	۱	-	-	۴۸	-	-	۴۸	مهارت های هفتگانه
فناوری اطلاعات و ارتباطات در	۱	-	-	۴۸	-	-	۴۸	-

موضوعی - تربیتی
PCK^۱

1 Pedagogical Content Knowledge (PCK)

								آموزش الهیات ۲	
-	۴۸	-	-	۴۸	-	-	۱	فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش الهیات ۳	
-	۱۶	-	-	-	-	۱۶	۱	تجربه‌های خاص حرفه‌ای در آموزش الهیات	
	۴۸	-	-	۴۸	-	-	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی	
	۴۸	-	-	۴۸	-	-	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: اقدام پژوهی	
	۴۸	-	-	۴۸	-	-	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی	
	۱۲۸	-	۱۲۸	-	-	-	۲	کارورزی ۱	۳۳۱۱۵ ۵
	۱۲۸	-	۱۲۸	-	-	-	۲	کارورزی ۲	۳۳۱۱۵ ۶
	۱۲۸	-	۱۲۸	-	-	-	۲	کارورزی ۳	۳۳۱۱۵ ۷
	۱۲۸	-	۱۲۸	-	-	-	۲	کارورزی ۴	۳۳۱۱۵ ۸
	۱۲۸	۱۲۸	-	-	-	-	۲	پروژه/ کارنما	
	۱۲۱ ۶	۱۲ ۸	۵۱۲	۳۳۶	۱۶۰	۸۰	۲۷	جمع	
	۲۶۸ ۸	۱۲ ۸	۵۱۲	۷۲۰	۳۸۴	۹۴۴	۹۶	جمع کل	

جدول ۸- توزیع پیشنهادی دروس در طول دوره تحصیلی چهارساله (۸ نیمسال)

نوع دروس	نیمسال تحصیلی														
	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	تعداد واحد	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم
اسلامی عمومی	-	انقلاب اسلامی ایران	اخلاق اسلامی(مبانی و مفاهیم)	نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات معصومین (ع))	-	انسان در اسلام	-	-	۲	-	انقلاب اسلامی ایران	اخلاق اسلامی(مبانی و مفاهیم)	نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات معصومین (ع))	-	-
عمومی	تربیت بدنی ۱	تربیت بدنی ۲	زبان فارسی	زبان خارجی	دانش خانواده و جمعیت	سلامت/بهداشت و صیانت از محیط زیست	-	نگارش علمی	۱ + ۱	-	-	زبان فارسی	زبان خارجی	دانش خانواده و جمعیت	سلامت/بهداشت و صیانت از محیط زیست
	-	-	نگارش خلاق	-	-	-	-	-	-	-	-	نگارش خلاق	-	-	-
تربیت اسلامی	-	فلسفه تربیت در ج.ا.ا.	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا.	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.	تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام	اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)-	-	۲	۳	فلسفه تربیت در ج.ا.ا.	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا.	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.	تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام
تربیتی	روانشناسی تربیتی	نظریه‌های یادگیری و آموزش	اصول و روش‌های تدریس	ارزشیابی از یادگیری	مدیریت آموزشی	-	-	-	-	-	نظریه‌های یادگیری و آموزش	اصول و روش‌های تدریس	ارزشیابی از یادگیری	مدیریت آموزشی	-

تخصصی تربیتی (۲۷ واحد)	جامعه شناسی تربیتی	۲ ن	کاربرد هنر در آموزش	ع۱	آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی	۲ن	کاربرد زبان در تربیت	ع۱	-	-	-	-		
	اصول و روش های راهنمایی و مشاوره	۱ ن + ع۱			-		-		-	-	-	-		
	فلسفه معلمی در آموزش الهیات	۱ ن	فناوری در حوزه آموزش الهیات ۱	۱ ک	فناوری در حوزه آموزش الهیات ۲	۱ ک	کارورزی ۱	۲	کارورزی ۲	۲	کارورزی ۳	۲		
	-		-		-	-	راهبرد های تدریس در آموزش الهیات	۱ ک	-	-	پژوهش و توسعه حرفه- ای ۲: اقدام پژوهی	۱ ک	کارنما(پروژه)	۲
							برنامه ریزی درسی در آموزش الهیات	۱ ن + ع۱						

۱ ک	پژوهش و توسعه حرفه- ای ۳: درس پژوهی	۱ + ع	تحلیل محتوای مواد آموزشی	ع	طراحی آموزشی در آموزش الهیات	-	-	ع	طراحی واحد یادگیری	-	-	-	-	-	-	
۱ ن	تجربه های خاص کلاس داری	۱ + ع	آزمون های تحصیلی و آزمون سازی	ک	پژوهش و توسعه حرفه- ای ۱: پژوهش روایی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
۲ ن	قواعد فقه	ع	اعراب قرآن	ع	منطق ۲	۱ ک	نحو کاربردی ۳	۲ ن	تاریخ اسلام ۳	۲ ن	تاریخ اسلام ۲	۲ ن	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران	۲ ن	تاریخ اسلام ۱	تخصصی

صرف کاربردی ۱	۱ ک	صرف کاربردی ۲	۱ ک	نحو کاربردی ۱	ن ۲	نحو کاربردی ۲	۱ ک	منطق ۱	ن ۱ + ع ۱	فلسفه اسلامی ۲	ن ۲	آیات الاحکام	ع ۱	فقه الحدیث	ن ۲
کلام اسلامی ۱	۲ ن	کلام اسلامی ۲	ن ۲	تفسیر قرآن ۱	ن ۲	آشنایی با ادیان بزرگ ۲	ن ۲	فلسفه اسلامی ۱	ن ۲	تاریخ حدیث و شناخت منابع	ع ۱	علوم قرآنی	ن ۲	کلام جدید ۲	ن ۲
قرائت و تجوید قرآن	ع ۱	اصول و مقدمات تفسیر قرآن	ن ۲	قرائت متون عرفانی	۱ ک	تفسیر قرآن ۲	ن ۲	تاریخ قرآن	ن ۲	کلیات اصول فقه	ن ۲	فقه ۲	ن ۲		

آشنایی با فلسفه (مفاهیم و اصطلاحات)	۲ ن	کلیات عرفان	۲ن	-	-	-	مبادی فقه و اصول	۲ن	فقه ۱	۲ن	شناسی حدیث اصطلاح	ع۱	فقه ۳	۱ن + ۱ ک
آشنایی با ادیان بزرگ ۱	۲ ن	-	-	-	-	-	-	-	-	-	کلام جدید ۱	۲ن	کارگاه ترجمه عربی	۱ ک
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	قرائت متون فقهی و تفسیری	۱ ک
جمع واحد	۱۸	۱۹	۱۹	۱۹	۲۰	۱۸	۲۰	۲۰	۲۰	۱۹	۱۷	۱۹	۱۷	
نظر ی	۱۴	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۳	۱۲	۱۱	۸					

۱	۵	۵	۱	۳	۲	۲	۳	عملی
۴	۱	۱	۲	۲	۲	۲	۱	کارگاہی
۲	۲	۲	۲	–	–	–	–	کاروری
۲	–	–	–	–	–	–	–	پروژہ
۶۵۶	۵۱۲	۵۲۸	۴۶۴	۴۳۲	۳۵۲	۴۰۰	۳۶۸	ساعت

سرفصل درس « فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران »

۱. معرفی درس و منطق آن

۱-۱ معلمان به عنوان مهم ترین عامل فرآیند تربیت در صورتی می توانند به شکلی فکورانه، نوآورانه و متناسب با موقعیت خاص زمانی و مکانی به نقش آفرینی موثر در این جریان بپردازند که با اتکا بر فلسفه تربیتی معین و معتبری، مجموعه ای از ملاک ها و معیارهای مشخص را جهت راهنمایی تدابیر و عمل تربیتی خویش در شرایط و موقعیت های خاص و غیرقابل پیش بینی مد نظر داشته باشند؛

۲-۱ از سوی دیگر معلمان در هر جامعه ارزش مدار و متعهد به یک نظام فکری و ارزشی معین، لازم است با مضامین اصلی فلسفه تربیتی مقبول آن جامعه عمیقاً آشنا شده و آن را بپذیرند تا به مثابه چهارچوب راهنمای عمل تربیتی-به منزله عمل اجتماعی هدفمند و دارای آثار و ابعاد جمعی- از آن بهره مند شوند. لذا معلمان جامعه اسلامی به منظور ابتدای مجموعه فعالیت های تربیتی خود بر اساس نظام معیار اسلامی و لوازم تربیتی آن، علاوه بر آشنایی دقیق با نظام تربیتی اسلام باید با فلسفه تربیت اسلامی در قالب فلسفه تربیتی مقبول جامعه اسلامی خود آشنایی عمیق داشته و نسبت به آن التزام عملی داشته باشند؛

۳-۱ از آنجا که «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران» به عنوان مصداقی از فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران در دوران معاصر طی سالیان اخیر براساس تلاشی روشمند و با استفاده بهینه از خرد جمعی تدوین و تحت اشراف شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتبار بخشی و تایید شده است ضروری است همه معلمان آینده جامعه اسلامی ایران ضمن دروس تربیتی برنامه درسی تربیت معلم مفاهیم اصلی، مضامین و محتوای این مجموعه نظری مدون را به عنوان مهم ترین سند تربیتی کلان جامعه بخوبی درک نمایند و بتوانند دلالت ها و پیامدهای آن را برای هدایت انواع تربیت-به لحاظ تعیین اهداف، اصول، سیاستها، برنامه ها، محتوا، روشها و رویکردها- در نظام جمهوری اسلامی ایران طی دهه های آینده شناسایی و پیگیری کنند.

نام درس: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۳ واحد
	زمان درس: ۴۸ ساعت
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
۱- با شناخت و درک مفاهیم و مولفه های اساسی فلسفه تربیتی مقبول در جامعه اسلامی ایران (فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران)، نقش این چارچوب نظری در هدایت و ساماندهی انواع تربیت و فعالیت نهادهای تربیتی مختلف در جامعه اسلامی ایران را تبیین نماید.	
۲- با توجه به مفاهیم و مولفه های اصلی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران، به توصیف، تحلیل، مقایسه و ارزیابی مستدل دیدگاه های فلسفی مختلفی بپردازد که در تاریخ اندیشه های تربیتی (به شکل مدون یا غیر مدون) در باره چیستی، چرایی و یا چگونگی جریان تربیت مطرح شده اند و براین مبنا، اهم نقاط قوت و ضعف هر یک از آنها را (در صورت لزوم) مشخص کند.	
۳- با تکیه بر مضامین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران (و یا با استنباط رهنمودهای	

<p>مناسب از آنها) ، به نقد و ارزیابی سیاست ها، برنامه ها و اقدامات تربیتی رایج در جامعه پردازد و براین اساس پیشنهاد های عملی مناسب برای اصلاح و یا تغییر آنها طراحی و ارائه نماید. ۴- با تامل و ژرف اندیشی در محتوای فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران و التزام به مضامین اصلی آن از یک سو و تحلیل انتقادی سایر اندیشه ها و تجارب تربیتی از سوی دیگر، بتدریج فلسفه تربیتی شخصی خود را به عنوان یک معلم فکور مسلمان در جامعه اسلامی ایران برای هدایت مستمر اعمال تربیتی خود و دیگران ، ساخته و پرداخته کرده و از آن در جهت درک و بهبود موقعیت متربیان براساس نظام معیار اسلامی استفاده کند .</p>			
<p>شایستگی اساسی: <u>Ck ۱-۱ & ۱-۲</u> <u>Gk ۳-۱ Pck&</u> <u>۴-۱</u></p>			
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شناخت و درک مفاهیم و مولفه های اساسی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران و تبیین نقش آن در هدایت انواع تربیت	با اینکه عناصر اصلی فلسفه تربیت در ج.ا.ا. را فراگرفته است و میتواند آنها را به زبان خود بیان نماید(سطح دانش) اما قادر به تبیین مستدل آنها نیست و نمی تواند ارتباط بین آنها را به عنوان یک مجموعه سازوار و هدفمند- به مثابه فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران- توضیح دهد (سطح درک).	می تواند با توجه به مبانی اساسی تربیت - مبانی پنج گانه فلسفی و دینی تربیت- و توضیح مفاهیم کلیدی برگرفته از این مبانی، چستی ، چرایی و چگونگی فرآیند تربیت(در معنای عام و گسترده آن) را از منظر اسلامی بطور مستدل و روشن بیان نماید،(سطح درک) اما قادر نیست لزوم تدوین این چارچوب را برای جامعه اسلامی معاصر ایران توضیح دهد و نقش هدایتگر آن را در ساماندهی و هدایت انواع تدابیر و فعالیت های تربیتی جامعه تشریح نماید (سطح کاربرد).	قادر است افزون بر بیان مدلل دیدگاه تربیتی مندرج در فلسفه تربیت در ج.ا.ا. در باره چستی چرایی و چگونگی جریان تربیت از منظر اسلامی، دلایل تدوین این مجموعه نظری را -به عنوان فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران- توضیح دهد و نقش و جایگاه التزام به مفاد آن- از سوی تمامی سیاستگذاران و برنامه ریزان و عموم دست اندرکاران جریان تربیت- را برای هرگونه بهبود و اصلاح اساسی این جریان توضیح دهد.
توصیف، تحلیل ، مقایسه و ارزیابی مستدل دیدگاه های فلسفی مطرح در باره چستی ، چرایی و یا چگونگی جریان	می تواند به بیان خود برخی از دیدگاه های مطرح در فلسفه تربیت را با اشاره به مبانی فلسفی آن توصیف	می تواند پس از توصیف و تبیین یک دیدگاه مشخص در حوزه فلسفه تربیت، نسبت به تحلیل و مقایسه عناصر و مولفه های آن با عناصر	می تواند علاوه بر توصیف و تبیین برخی از دیدگاه های رایج در فلسفه تربیت و تحلیل و مقایسه عناصر و مبانی آن با

تربیت (براساس مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا)	نماید و دلالت‌های این دیدگاه را در عرصه عمل تربیتی تبیین کند ولی قادر به تحلیل و بررسی مقایسه‌ای آن با دیدگاه اسلامی نیست	و مولفه‌های اصلی فلسفه تربیت در ج.ا.ا. پردازش‌دو نکات مشترک و تمایز پیامدهای آنها را در مقام عمل تربیتی تشخیص دهد، لیکن قادر به نقد و ارزیابی مبنایی و مستدل آن دیدگاه نیست	فلسفه تربیتی معیار در جامعه اسلامی، نسبت به نقد و ارزیابی منصفانه و مستدل این دیدگاه تربیتی و شناسایی نقاط قوت و ضعف آن براساس مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا- اقدام نماید.
تبیین، مقایسه، تحلیل، نقد و ارزیابی سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات تربیتی رایج در جامعه ایران و طراحی و ارزیابی پیشنهادها برای اصلاح و یا تغییر آنها (با تکیه بر مضامین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران)	توانایی تبیین و ریشه‌یابی نظری و فلسفی اهم سیاست‌ها و برنامه‌های تربیتی مصوب و تدابیر و اقدامات تربیتی متداول در جامعه را دارد ولی قادر نیست مبنایی و پیامدهای تربیتی آنها را - با توجه به مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا- مورد تحلیل و نقد عالمانه و منصفانه قرار دهد	می‌تواند نسبت به تحلیل و نقد مبنایی سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات تربیتی رایج در جامعه - با تکیه بر مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا- پردازد و نسبت آنها را با دلالت‌های این چارچوب نظری در عرصه عمل مشخص کند ولی به لحاظ ایجابی قادر به عرضه پیشنهادها جایگزین و یا اصلاحی برای این موضوعات بر این اساس نیست	می‌تواند پس از تحلیل و نقد و ارزیابی مبنایی و مستدل سیاست‌ها، طرح‌ها، تدابیر و اقدامات تربیتی رایج در جامعه، پیشنهادها برای عملی مناسبی را برای اصلاح و یا تحول اساسی در آنها براساس مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا و دلالت‌های آن طراحی و عرضه نماید.
پردازش تدریجی فلسفه تربیتی شخصی خود به عنوان یک معلم فکور مسلمان برای هدایت مستمر اعمال و موقعیت تربیتی خود و دیگران (در چارچوب فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران و با التزام به مضامین اصلی آن)	با اینکه به مضمون فلسفه تربیتی مقبول در جامعه اسلامی باور دارد ولی نمی‌تواند به مثابه یک معلم فکور (متناسب با تجارب و موقعیت خاص خویش فلسفه تربیتی شخصی و تمایز خویش را در این چارچوب کلی	توانایی پردازش تدریجی فلسفه تربیتی شخصی خود را با تامل در تجارب و دیدگاه تربیتی خود و دیگران - در چارچوب فلسفه تربیت در ج.ا.ا- به دست آورده است ولی قادر به استفاده از این فلسفه تربیتی شخصی در مقام درک و بهبود مداوم موقعیت تربیتی خود و دیگران نیست.	افزون بر اینکه قادر است فلسفه تربیتی شخصی خود را ضمن التزام به مضامین اصلی فلسفه تربیت در ج.ا.ا. در طول زندگی حرفه‌ای ساخته و پرداخته کند می‌تواند از این چارچوب شخصی برای هدایت و بهبود مداوم عمل تربیتی خود و دیگران در موقعیت‌های تربیتی نوپدید

و غیرقابل پیش بینی به خوبی استفاده کند و آن را نیز در پرتو تامل مداوم در این تجارب تربیتی، بتدریج تکامل بخشد		ساخته و پرداخته کند.		
--	--	----------------------	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت و تاریخچه جایگاه آن (چهار جلسه)

فصل اول: تعریف فلسفه تربیت، قلمرو مباحث، پیشینه و ضرورت مطالعه آن

فصل دوم: آشنایی با برخی از دیدگاه‌های کلاسیک و معاصر در فلسفه تربیت و بررسی آنها

فصل سوم: رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت و اهم مشخصات آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تعریف فلسفه تربیت و تبیین قلمرو مباحث آن

- تبیین و تشریح اهمیت و ضرورت آشنایی با فلسفه تربیت بخصوص برای معلمان و مربیان

- توصیف اجمالی برخی از دیدگاه‌های کلاسیک و رایج در فلسفه تربیت و بیان اهم نقاط قوت و ضعف آنها

- تبیین مختصر رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت و بیان وجوه تمایز محتوایی آن از رویکردهای غربی

بخش دوم: معرفی فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران (فلسفه تربیت در ج.ا.ا) و خصوصیات و جایگاه آن (دو جلسه)

فصل پنجم: تبیین انواع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی و اجتماعی) و نقش متفاوت فلسفه تربیتی اجتماع

فصل ششم: تدوین فلسفه تربیتی اجتماع متناسب با رویکرد اسلامی برای جامعه اسلامی معاصر ایران و نقش آن

بخش سوم: توصیف و تبیین مضامین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران (شش تا هشت جلسه)

فصل هفتم: مرور بر اهم مبانی اساسی تربیت و باهم نگری آنها

- مبانی هستی شناختی

- مبانی انسان شناختی

- مبانی معرفت شناختی

- مبانی ارزش شناختی

- مبانی دین شناختی

- باهم نگری مبانی اساسی تربیت

فصل هشتم: تبیین اهم مفاهیم کلیدی تربیت

- مفاهیم کلیدی دسته اول: حیات طیبه، نظام معیار اسلامی، هویت، جامعه صالح،

- مفاهیم کلیدی دسته دوم: فرآیند تعاملی، زمینه سازی، مربی، متربی، هدایت، کسب شایستگی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل نهم: تبیین چیستی تربیت و مولفه های آن

- بیان تعریف برگزیده تربیت

- تبیین خصوصیات تعریف برگزیده و قلمرو آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب تعریف و ویژگی های تربیت با مبانی اساسی تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه تعریف برگزیده تربیت با تعاریف دیگر تربیت (اعم از تعریف سایر مکاتب و یا دیگر متفکران مسلمان)
- نقد و ارزیابی برنامه ها و تجارب تربیتی خود یا دیگران از منظر ویژگی های تربیت.

فصل دهم: تبیین چرایی تربیت

- بیان ضرورت تربیت و جایگاه آن (در مقایسه با دیگر فعالیت های اجتماعی)

- تبیین غایت و نتیجه تربیت (نتایج مشترک و اختصاصی)

- تبیین اهداف تربیت (شایستگی های مشترک و اختصاصی)

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه اهداف تبیین شده با اهداف سایر دیدگاه های تربیتی
- بحث و بررسی چگونگی ارتباط اهداف تبیین شده با مبانی اساسی تربیت

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طرح های تربیتی) و بررسی آن از منظر اهداف تربیت

فصل یازدهم: تبیین چگونگی تربیت

- تبیین انواع تربیت (رسمی/غیررسمی، عمومی/تخصصی، الزامی/اختیاری و ساحت های شش گانه)

- بیان اصول عام حاکم بر جریان تربیت

- بیان عوامل و نهادهای سهیم و موثر در فرآیند تربیت

- تبیین ارکان تربیت

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- شناسایی و بررسی دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا. برای بهبود جریان تربیت (در گستره انواع تربیت)

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول عام تربیت
- تحلیل نقش عوامل و نهادهای موثر در عملکرد یکی از انواع تربیت غیر رسمی
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آنها از منظر اصول عام تربیت

بخش چهارم: التزام به فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران؛ چرا و چگونه؟ (دو تا سه جلسه)

فصل دوازدهم: تدوین فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور؛

- معلم فکور و ضرورت داشتن فلسفه تربیتی شخصی

- ارتباط فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با فلسفه تربیتی مدرسه

- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم با فلسفه تربیتی اجتماع

- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با تجارب و موقعیت تربیتی خود او

فصل سیزدهم: ساماندهی و هدایت انواع تربیت براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا
 - تعریف وظایف و ماموریت انواع نهادهای تربیتی جامعه اسلامی ایران براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا
 - تنظیم سیاست ها و برنامه های تربیتی در همه انواع تربیت براساس دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا
 - ایجاد هماهنگی میان همه نهادها و عوامل سهیم و موثر در جریان تربیت (به خصوص ارکان تربیت) براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ
 استفاده از روش بحث گروهی
 پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب
 انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب

۴. منابع آموزشی

- کتب درسی فلسفه تعلیم و تربیت (نلر، شریعتمداری، شعاری نژاد، ابراهیم زاده، اوزمن، بهشتی، پاک سرشت، باقری، و....)
 و مقالات مربوط به نقش فلسفه تربیت در بهبود سیاست و عمل تربیتی
 - کتب فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی (باقری، مصباح، اعرافی، الکیلانی، علم الهدی و....)
 - بنیان نظری تحول بنیادین (بخش اول و مقالات مربوط به آن)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره
 ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۴ نمره
 ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره
 ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران»

۲. معرفی درس و منطق آن

عمل اصیل تربیتی عملی فکورانه و اندیشه ورزانه است عملی است که که مبتنی بر درک و فهم موقعیت است . در واقع

یکی از لوازم اصلی تحقق یک عمل اصیل تربیتی داشتن توانایی تحلیل درست از شرایط و بستر موجود و مواجهه انتقادی با آن و تلاش برای اصلاح و بهبود موقعیت است. موقعیتی که عمل فکورانه معلم در آن بروز و ظهور می یابد، نهادی است که نوع خاصی از تربیت را که همان تربیت رسمی و عمومی (قانون مند، سازماندهی شده، همگانی) را تمهید و ارائه می دهد. این سخن بدان معنی است که همل تربیتی معلم بر روی چنین بستری تحقق می یابد از این رو معلم بیش از موضوع دیگری لازم است با کسب شناخت ابعاد و مولفه های مختلف فلسفه تربیت رسمی و عمومی قادر به تحلیل و ارزیابی و اصلاح عمل فردی و برنامه ها و طرحها باشد

نام درس: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت شایستگی اساسی: <u>Ck ۱-۱ & ۱-۲</u> <u>Pck & ۳-۱ Gk</u> <u>۴-۱</u>
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				
بود: موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین و مقایسه می کند. موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد ارزیابی و نقد می کند.				
ارزیابی موقعیتهای تربیتی بر اساس چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه تربیت رسمی	ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
قادر نیست موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چپستی و تربیت فلسفه عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چپستی و تربیت فلسفه عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر تناسب با چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد مقایسه کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر تناسب با چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد مقایسه کند.
ارزیابی ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چپستی، چرایی	ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چپستی، چرایی	برای ضعف ها و قوت های (ارزشها و اصول تربیتی مبتنی بر چپستی چرایی فلسفه تربیت	برای ضعف ها و قوت های (ارزشها و اصول تربیتی مبتنی بر چپستی چرایی فلسفه تربیت	دلایل و عوامل موثر در ایجاد ضعف و قوت در عناصر و مولفه های موقعیت

و چگونگی فلسفی تربیت رسمی	رسمی و عمومی عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیتهای سازمانهای تربیتی) را بیان می کند و پیشنهادها را مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.	رسمی و عمومی عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیتهای سازمانهای تربیتی) را بیان می کند و پیشنهادها را مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.	های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیتهای سازمانهای تربیتی) را بیان می کند و پیشنهادها را مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.
---------------------------	--	--	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

• بخش اول: مفهوم پردازی تربیت رسمی و عمومی

- تبیین تربیت رسمی و عمومی
- ضرورت و امکان تربیت رسمی و عمومی
- تاریخچه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه تاریخچه مختصری از تربیت رسمی و عمومی در ایران و جهان

بخش دوم: مبانی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- مبانی سیاسی
- مبانی حقوقی
- مبانی جامعه شناختی
- مبانی روان شناختی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت عملکردی:

- نقد مبانی از منظر کفایت آنها و یا سازگاری درونی

فصل سوم: چیستی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- نقد الگوهای رایج تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های تربیت رسمی و عمومی متناسب با کشور جمهوری اسلامی ایران
- تعریف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب ویژگی های تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه ویژگی ها تربیت رسمی و عمومی با الگوهای دیگر
- نقد و ارزیابی برنامه ها و فعالیت های موجود از منظر ویژگی های تربیت رسمی و عمومی .

• چرایی تربیت رسمی و عمومی

- هدف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه هدف تبیین شده با اهداف دیدگاه های مختلف
- بحث و بررسی ارتباط هدف تبیین شده با مبانی فلسفه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طر جهای) و بررسی آن از منظر هدف تربیت رسمی و عمومی

• چگونگی تربیت رسمی و عمومی

- اصول حاکم بر جریان تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های مدرسه مطلوب
- ارکان تربیت رسمی و عمومی
- چرخش های اساسی در تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بررسی نتایج اصول و ویژگی های تربیت رسمی و عمومی در عمل فردی معلم و برنامه ها و طرح ها و مناسبات حاکم بر مدرسه
- بررسی نتایج چرخش های اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول و ویژگیهای مدرسه
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی

• مشخصات و ویژگی های نظام تربیت رسمی و عمومی

- تعریف و قلمرو نظام تربیت رسمی و عمومی
- رهیافت نظام تربیت رسمی و عمومی
- رویکردهای اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی
- روابط نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان و نهادهای دیگر
- ساختار نظام تربیت رسمی و عمومی
- مولفه ها نظام تربیت رسمی و عمومی
- زیر نظام های نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و نقد عملکرد یکی از مولفه های نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و نقد عملکرد یکی از زیر نظام های تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و ارزیابی میزان روابط موجود نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان دیگر
- ارزیابی تناسب رهیافت ها و رویکردها ی نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران

• اسناد راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی

- سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش
- سند برنامه درسی ملی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و نقد یکی از اسناد از منظر ارتباط با مبانی و فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و ارزیابی میزان تناسب و هماهنگی بین اسناد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ استفاده از روش بحث گروهی
پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب
انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب

۴. منابع آموزشی

مبانی نظری سند تحول بنیادین
سند تحول بنیادین
سند برنامه درسی ملی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»
متعاقبا اعلام می‌شود.

سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»

متعاقبا ارائه می شود.

سرفصل درس «جامعه‌شناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تعلیم و تربیت امری اجتماعی است. تعلیم و تربیت با متن و زمینه جامعه در هم تنیده است و نمی‌توان جدا از مقوله اجتماعی بودن، به مطالعه در مسائل تعلیم و تربیت پرداخت. به بیان دیگر، شناخت واقعی مسائل تعلیم و تربیت مستلزم تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی و فرهنگی محیط اجتماعی است. بنابراین درک دانشجویان نسبت به جامعه‌شناسی تربیت، این امکان را پدید می‌آورد تا با چشم انداز جامعه‌شناختی، نگاهی واقع‌بینانه به تعلیم و تربیت داشته باشد و درس جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، زمینه‌ای مناسب برای انتخاب آگاهانه راه‌های تربیتی با توجه به مسائل عام جامعه و یا خاص منطقه خدمت دانشجویان فراهم می‌کند.

نام درس: جامعه شناسی تربیتی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: - با مطالعه رویکردهای کلان و نظری جامعه شناختی تربیت (آموزش و پرورش) تحولات این رشته را بررسی کرده و ارتباط این رویکردها را با مسائل کنونی تعلیم و تربیت گزارش دهد. - با رویکرد تعاملی و نگاهی خردنگر و با استفاده از روشهای تحقیق در جامعه شناختی تربیت، سازمان مدرسه، کلاس درس و روابط در مدرسه را شناسایی کند و شیوه مناسبی برای مطالعه و بررسی این روابط پیشنهاد دهد.				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی
				اساسی: ۱-۲ و ۲-۲
				۲ و ۳-PK
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
نظریه های جامعه شناختی تربیت	نظریه های جامعه شناختی تربیت را به طور سطحی می شناسد و نمی تواند ویژگیهای اصلی نظریه ها و کاربردهای عملی آنها را تشخیص دهد.	نظریه ها را با توجه به ویژگیهای اساسی آنها در تعلیم و تربیت می شناسد، کاربردهای عملی نظریه ها را در حل مسائل جهانی آموزش و پرورش بیان می کند، اما قادر نیست از نظریه ها در حل مسائل خاص منطقه خود بهره گیرد.	علاوه بر درک عمیق نظریه های مختلف جامعه شناختی تربیت، قادر به تفسیر روابط عام و کلی با توجه به نظریه هاست و می تواند علت پدیدایی مسائل را با توجه به نظریه ای تبیین کند.	
رویکرد تعاملی به جامعه شناسی تربیت	تکنیکهای مشاهده (گروههای کوچک) را فرا گرفته است، قادر به ارائه گزارش پدیده های مختلف است، اما نمی تواند روابط بین پدیده ها و افراد را شناسایی کند.	علاوه بر ارائه گزارش های مبنی بر مشاهده و مصاحبه، روابط بین پدیده ها و افراد را می تواند شناسایی و تبیین کند.	علاوه بر بهره گیری از ابزار تحقیق و شناسایی و تحلیل روابط بین پدیده ها و افراد، می تواند به تبیین و پیش بینی وقایع آموزشی با توجه به نظریه ها بپردازد.	
طراحی برنامه حل مسئله تربیتی (با تاکید بر جامعه شناسی)	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی است، برای حل مسئله یک طرح پیشنهادی نیز ارائه می دهد، ولی طرح پیشنهادی او فاقد توجه به رویکردهای جامعه شناختی است.	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی، و ارائه راه حل با توجه به رویکردهای جامعه شناختی است اما نسبت به پیچیدگی و شبکه ای بودن مسائل بی توجه است.	می تواند برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به رویکردهای جامعه شناختی به طور سیستمی و شبکه ای طراحی و ارزیابی کند.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت (یک جلسه)

جامعه‌شناسی تربیتی و جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت

خاستگاه و تکامل جامعه‌شناختی تربیت

قلمرو جامعه‌شناختی تربیت

تکالیف یادگیری: مطالعه و مرور یکی از کتابهای جامعه‌شناسی تربیت یا جامعه‌شناسی آموزش و پرورش و ارائه نقشه

مفهومی در رابطه با قلمرو جامعه‌شناسی تربیت

تکالیف یادگیری: ارائه یک تعریف جامع از جامعه‌شناسی تربیت توسط دانشجو

منابع: موریش، ایور() درآمدی به جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد(۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران.

علاقه بند، علی(۱۳۸۷). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران انتشارات روان.

فصل دوم: رویکردهای نظری در جامعه‌شناختی تربیت (دو جلسه)

نظریه کارکرد گرایی (امیل دورکیم)

نابرابری اجتماعی (کریستوفر جنکز)

پارادایم انتقادی (نظریه آموزش و پرورش و کنش فرهنگی، فریره، ایوان ایلیچ)

نظریه تفسیری (مایکل یانگ)

تکالیف یادگیری: طبقه‌بندی نظریه‌های جامعه‌شناختی تربیت و بیان ویژگیهای اصلی این نظریات در یک جدول

تکالیف یادگیری: انتخاب حداقل یکی از نظریه‌ها و مطالعه منابع بیشتر برای مطالعه

منابع: شارع پور، محمود(۱۳۹۲). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

علاقه بند، علی(۱۳۸۷). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران انتشارات روان.

سلی، پ(). جامعه‌شناسی مدرن، ترجمه حسن پویان.

فصل سوم: روشهای تحقیق در جامعه‌شناسی تربیت (دو جلسه)

روشهای تحقیق کمی

روشهای تحقیق کیفی (قوم نگاری، مردم نگاری، روان‌شناسی اجتماعی، کنش متقابل نمادین، تحقیق در گروههای کوچک)

تکالیف یادگیری: مطالعه کتاب کندوکاوها و پنداشته‌ها، فرامرز رفیع پور

تکالیف یادگیری: مطالعه یک مقاله مربوط به جامعه‌شناختی تربیت و ارائه گزارش آن به کلاس با تاکید بر روش‌شناسی

تحقیق

تکالیف عملکردی: تحلیل و ارزیابی یک مقاله با توجه به نظریه پشتیبان آن

منابع: رفیع پور، فرامرز(۱۳۹۰). تکنیکهای خاص تحقیق در علوم اجتماعی (جلد دوم کندوکاوها و پنداشته‌ها). تهران انتشارات

شرکت سهامی انتشار.

شارع پور، محمود(۱۳۹۲). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

فصل چهارم: مدرسه و جامعه (یک جلسه)

مدرسه به مثابه جامعه

نگاهی تاریخی به سازمان اجتماعی مدرسه

شناخت سازمان مدرسه و روابط انسانی در آن

مدرسه و نابرابریهای اجتماعی

خانواده و مدرسه

تکالیف یادگیری: تهیه یک چک لیست از مسائل عمده مدرسه از نظر معلمان و دانش‌آموزان

تکالیف عملکردی: تحلیل مسائل مدرسه با توجه به یکی از نظریه‌های جامعه‌شناختی تربیت

منابع: موریش، ایور() درآمدی به جامعه شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد(۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران. شارع پور، محمود(۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

فصل پنجم: فرایند های مربوط به مدرسه (یک جلسه)

فرهنگ دانش آموزان و عملکرد تحصیلی

جو مدرسه

انتظار از مدرسه

انگیزه پیشرفت (نظریه اکتینسون، نظریه مک کلند)

انتظارات معلم از دانش آموز

فرهنگ و روابط معلمان

تکالیف یادگیری: مشاهده روابط موجود در یک مدرسه ارائه گزارش درباره آن و تعیین جو مدرسه با استناد به شواهد کافی

منابع: شارع پور، محمود(۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

فصل ششم: جامعه شناسی کلاس درس (دو جلسه)

گروه های دانش آموزی

پویایی گروه

دانش آموزان و تغییرات اجتماعی

دانش آموزان و آسیب های اجتماعی

تکالیف یادگیری: مشاهده گروه های دانش آموزی در کلاس درس، زنگ تفریح و زنگ ورزش. یادداشت گفتگوهای غیر

رسمی در بین دانش آموزان و ارائه گزارش آن به کلاس (تکنیک مشاهده بیلز پیشنهاد می شود)

تکالیف عملکردی: مطالعه گزارش های فوق در گروه های دانشجویی و تحلیل پویایی و آسیب های اجتماعی

منابع: موریش، ایور() درآمدی به جامعه شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد(۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران.

شارع پور، محمود(۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

فصل هفتم: جامعه شناسی برنامه درسی (یک جلسه)

جامعه شناسی کتاب های درسی

جامعه شناسی فضا

برنامه درسی پنهان

تکلیف یادگیری: مشاهده و ارائه گزارش در رابطه با فضا و کتاب های درسی

تکلیف عملکردی: بررسی و تحلیل همه گزارش های قبل و کاوش و جستجو در برنامه درسی پنهان در مدرسه مورد نظر

منابع: منادی، مرتضی(۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات آوای نور

فصل هشتم: جامعه شناختی تربیت و مسائل تربیتی (سه جلسه)

چگونگی اولویت بندی مسائل تربیتی مدرسه

تکالیف عملکردی: طراحی یک برنامه موثر برای حل یک مسئله تربیتی با توجه به یک نظریه پشتیبان

تکالیف عملکردی: ارزیابی طرح برنامه فوق توسط هم کلاسی ها

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش با توجه به پیوند نظریه با عمل انجام می شود. کاربرد عملی دانش نظری و تحلیل مشاهدات از زاویه

نظریه های جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو مورد تأکید قرار می گیرد. بنابراین، علاوه بر مطالعه منظم دانشجویان،

توجه به جنبه های کاربردی این درس مورد توجه است. بهتر است زمینه پرسش و پاسخ و تحلیل گزارش های دانشجویان

و بهره گیری از روش های مشارکتی در آموزش فراهم شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: (به تفکیک هر فصل منابع مشخص شده است).

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی تکوینی: تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث انجام شده در کلاس، ۱۲ نمره

سایر نکات

از آنجا که یک فصل به روشهای تحقیق جامعه شناسی تربیت پرداخته شده است و ممکن است با درس روشهای تحقیق رشته های مختلف درسی هم پوشانی داشته باشد، تاکید می شود بر روشهای تحقیق کمی اشاره ای اجمالی شود و بیشتر بر روشهای تحقیق قوم نگاری، کیفی کنش متقابل نمادین و گروههای کوچک تاکید شود.

سرفصل درس «نظریه‌های یادگیری و آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس اثربخش مستلزم درکی فزاینده از یادگیری و شیوه وقوع آن می‌باشد، چنین درکی شامل دانش مربوط به نظریه‌های یادگیری و آموزش و کاربرد هر یک از آنها در فرایند تدریس است که کسب آن می‌تواند معلمان را در کاربرد آگاهانه و مقتضی اصول مربوط به هریک از نظریه‌ها یاری رساند. این درس ضمن هدایت روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف تربیتی، دانشجو معلمان را با سودمندی و کاربردی بودن روش‌های تدریس به کار گرفته شده نیز آشنا می‌سازد.

نام درس: نظریه‌های یادگیری و آموزش				مشخصات
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ضمن درک انواع نظریه‌های یادگیری و آموزش، شرایط حصول و عدم حصول یادگیری را در موقعیت‌های مختلف تربیتی تحلیل نماید و بر آن اساس راهبردهای تدریس متناسبی بکار برد.				درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: PK کد ۱-۲ ۳-۲ & ۲-۲ PCK کد ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
نظریه‌های یادگیری و آموزش را می‌شناسد و قادر است بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه دیدگاه‌ها آنها را طبقه بندی نماید.	نظریه‌های یادگیری و آموزش را می‌شناسد و قادر است بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه دیدگاه‌ها آنها را طبقه بندی نماید.	نظریه‌های یادگیری و آموزش را می‌شناسد و قادر است بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه دیدگاه‌ها آنها را طبقه بندی نماید.	نظریه‌های یادگیری و آموزش	
با درک نقاط ضعف و قوت هر یک از نظریه‌ها در موقعیت‌های مختلف تربیتی، قادر به کاربرد نظریه‌ها در حل مسائل تربیتی می‌باشد.	ضمن مقایسه نظریه‌های یادگیری و آموزش به ارائه دلالت‌های هریک از دیدگاه‌ها می‌پردازد اما قادر به کاربرد نظریه‌ها در حل مسائل تربیتی نمی‌باشد.	ضمن مقایسه هر یک از روش‌های آموزش قادر به تحلیل شرایط حصول و عدم حصول یادگیری در موقعیت‌های مختلف تربیتی است.	روش‌های آموزش	
قادر است برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به راهبردها و اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش به طور سیستمی و شبکه‌ای طراحی و ارزیابی نماید.	با در نظر گرفتن اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش قادر به حل مسئله تربیتی می‌باشد اما نسبت به پیچیدگی و شبکه‌ای بودن مسائل بی توجه است.	مسئله تربیتی را شناسایی می‌کند و برای حل آن طرح پیشنهادی ارائه می‌دهد، اما طرح پیشنهادی او فاقد توجه به نظریات یادگیری و آموزش است.	حل مسائل تربیتی	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول: ارائه طرح درس و اعلام نحوه ارزشیابی و معرفی منابع

- بیان ضرورت و جایگاه نظریه در علم

- مکاتب تجربه گرا

- مکاتب خرد گرا

- نظریه های جدید در یادگیری

فصل دوم: تعریف مفاهیم (نظریه، نظریه علمی، یادگیری، آموزش)

- تعریف یادگیری و ویژگی های آن

- ویژگی های نظریه یادگیری جامع

- مقایسه یادگیری با آموزش

- ارائه چارت مربوط به نظریات یادگیری

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گردآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.

فصل سوم: نظریه‌های رفتاری یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش‌های آموزش رفتارگرایان در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل چهارم: نظریه‌های شناختی یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش‌های آموزش شناختی در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل پنجم: نظریه‌های خبرپردازی یادگیری

تکالیف یادگیری:

ارزیابی نقاط ضعف و قوت اصول یادگیری در نظریه خبرپردازی.

فصل ششم: نظریه‌های سازندگی یادگیری

تکالیف عملکردی:

مشاهده یک موقعیت آموزشی و تربیتی در کلاس درس و تحلیل میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی / تربیتی از

نظریه های یادگیری و کاربرد های آن.

فصل هفتم: نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

مقالات و پژوهش های منتشر شده در زمینه مطالعات مربوط به مغز و ارتباط آن با آموزش و یادگیری را مطالعه

نموده و یافته های خود را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل هشتم: کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش

کاربرد رویکرد رفتاری

کاربرد رویکرد شناختی

کاربرد نظریه سازندگی یادگیری

کاربرد نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

با استفاده از نظریه های مطالعه شده یک موقعیت آموزشی / تربیتی را با استفاده از نظریه های مطالعه شده تحلیل و تصمیمات آموزشی / تربیتی خود را به همراه مستندات پژوهشی یا علمی ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به اینکه درک عمیق دانش نظری مستلزم کاربرد آن در موقعیت های مختلف می باشد، پیشنهاد می شود ضمن ارائه مباحث نظری به شیوه مشارکتی، بر انجام فعالیت های عملی و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی تدریس تاکید شود. علاوه بر این تدارک فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی می تواند زمینه رشد راهبردهای فراشناختی دانشجویان را فراهم سازد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- اولسون، متیو.اچ و هرگنهان، بی.آر (۱۳۸۸). مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، ترجمه علی اکبر سیف، تهران: دوران.

- سیف، علی اکبر (۱۳۸۷). روانشناسی پرورشی نوین. تهران: انتشارات دوران.

منبع فرعی:

- شعبانی، حسن (۱۳۸۳). مهارت های آموزشی و پرورشی. تهران: سمت. جلد اول و دوم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۵-۱ ارزشیابی مستمر (۸ نمره)

- عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۴ نمره

- عملکرد دانشجو در مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

۵-۲ ارزشیابی پایانی (۱۲ نمره)

ارزشیابی پایانی درس نظریه های یادگیری و آموزش به صورت آزمون مکتوب در پایان ترم صورت می گیرد.

سرفصل درس «اصول و روش‌های تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی‌شود. آنچه دانشجومعلمان را برای بکارگیری روش‌های تدریس آماده می‌کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت‌های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه‌های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده‌ای از دانش و هنر که می‌تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش‌های تدریس در پی آن است که زمینه‌های لازم و عمومی را برای دانشجومعلمان در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش‌های تدریس شوند. در این درس، دانشجومعلمان با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می‌شوند و قادر می‌شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت‌های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس: اصول و روش‌های تدریس				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۱+۱ زمان درس: ۳۲+۱۶ ساعت پیشنیاز: روانشناسی تربیتی نحوه آموزش: انفرادی
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
به شناسایی اصول و روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف مدرسه‌ای اقدام می‌کند و تبیینی مدلل از بکارگیری هر یک از اصول و روش‌های تدریس توسط	به تبیین تدریس مدرسه‌ای بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن مبتنی بر منابع علمی اقدام می‌کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه	توانسته است به بیان تعاریفی از تدریس و اصول و روش‌های آن اقدام کند.	- فهم اصول و روش‌های تدریس	شایستگی اساسی: <u>PK</u> کد ۲-۲ & ۳-۲ <u>PCK</u> کد ۳-۳ & ۴-۳

می‌نماید.	معلم در موقعیت خاص ارائه می‌نماید.			
توانسته است به شرح آنچه در منابع و مباحث درس در ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه می‌دهد و به آن عمل می‌کند که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است ولی در منابع این حوزه موجود است.	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس به تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی یا فرضی اقدام و به عنوان معلم ایفای نقش حرفه‌ای کند.	ایفای نقش معلمی در تدریس مدرسه‌ای	
پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.	انجام تکالیف	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: هر دانشجو یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.
دوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از تدریس معلمان به صورت فیلم و بحث و بررسی درباره تجربیات دانشجومعلمان به گونه‌ای که نشان داده شود اصول و روش‌های متعددی در تدریس مطرح است.
سوم	تشریح چپستی تدریس	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی تدریس (به عنوان یک علم)، تشریح اصول و انواع روش‌های تدریس و معرفی وضعیت ایران از حیث تدریس (با استناد تجربه‌های گزارش شده دانشجومعلمان) و تشریح وضعیت تدریس در چند کشور جهان.

چهارم	تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای	تبیین نقش‌های تدریسی معلمان و ضرورت‌های آن بر اساس واقعیات عمل مدرسه‌ای و با تشریح وضعیت ایران. عملی: در این ارتباط، نمایش یک فیلم تدریسی ضرورت دارد. تکلیف ۲: چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت اول	تشریح مراحل تدریس به عنوان عمل واقعی معلم در کلاس درس مشتمل بر مخاطب‌شناسی و منطق‌یابی برای یک مبحث علمی، تعیین اهداف درس، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری. عملی: نقد و بررسی منطق مراحل ذکر شده.
ششم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت دوم	انتخاب روش تدریس محتوا و ارائه فرصت‌های یادگیری، تصمیم‌گیری در باره زمان درس، تنظیم مکان (فضا و روابط) درس و چگونگی ارزشیابی یادگیری مخاطبان. عملی: نقد و بررسی مراحل ذکر شده.
هفتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه	اجزای طرح درس سالیانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس سالیانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تدوین طرح درس سالیانه اقدام می‌کنند. تکلیف ۳: هر یک از دانشجویان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
هشتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه	اجزای طرح درس روزانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس روزانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تولید طرح درس روزانه اقدام می‌کنند. تکلیف ۴: هر یک از دانشجویان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
نهم	مدیریت کلاس درس	الگوها و روش‌های کلاس‌داری، فرهنگ کلاس درس، مقررات کلاس درس، جو کلاس درس و رفتار در کلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به بررسی روش‌های مدیریت کلاس‌هایی می‌پردازند که به طور فرضی یا واقعی توسط مدرس معرفی شده است.
دهم	روش‌های تدریس	انواع روش‌های تدریس و طبقه‌بندی آنها به دو طبقه: روش‌های تدریس معلم‌محور و روش‌های تدریس شاگردمحور و معرفی مشروح هر یک برای بکارگیری. تکلیف ۵: طبقه‌بندی‌های دیگر به چه شکلی روش‌های تدریس را طبقه‌بندی کرده‌اند؟
یازدهم	روش‌های تدریس معلم‌محور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس معلم‌محور

		در کلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.
دوازدهم	روش‌های تدریس شاگردمحور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس شاگرد-محور در کلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.
سیزدهم	توضیح دادن در کلاس درس	روش‌های توضیح دادن، قابلیت روش‌های توضیح در ارتباط با موضوعات درسی، اثربخش ساختن توضیحات در هر یک از روش‌های تدریس. عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر توضیح در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.
چهاردهم	پرسش کردن معلم در کلاس	انواع پرسش‌ها و چگونگی بهره‌گیری از آن در هر یک از روش‌های تدریس عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پرسش کردن در موقعیت-های تجربی یا فرضی.
پانزدهم	مواجهه معلم با پرسش‌های کلاسی شاگردان	انواع پرسش‌های شاگردان، انگیزه‌های پرسش کردن شاگردان، چگونگی مواجهه با پرسش‌های شاگردان در هر یک از انواع روش‌های تدریس عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پاسخگویی به پرسش‌ها در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.
شانزدهم	سنجش یادگیری شاگردان	روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس، انواع آزمون-ها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس، اهداف سنجش در کلاس درس، روش‌های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش‌های تدریس. عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر سنجش یادگیری در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - دانشجو انجام می‌شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازد و در مباحث شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می‌گیرد. درعین‌حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.

- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:
- شعبانی، حسن. (۱۳۹۲): مهارت‌های آموزشی: روش‌ها و فنون تدریس. تهران: سمت
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶): بازاندیشی فرایند یاددهی - یادگیری و تربیت معلم. تهران: مدرسه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی.
۲. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
۴. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
۵. مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
۶. ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره»

۱. معرفی درس و منطق آن:

راهنمایی مجموعه فعالیت های منظم و سازمان یافته ای است که به منظور حداکثر استفاده از توانایی های بالقوه در طول زندگی درباره فرد اعمال می شود. مشاوره رابطه رویاروی بین مراجع و مشاور است که بدان وسیله به مراجع کمک می شود تا پس از شناخت خویش تصمیمات مناسبی اتخاذ نماید، از طریق مشاوره مراجع می آموزد که چگونه یک زندگی سالم و سازنده را طرح ریزی کند و بدان ادامه دهد.

راهنمایی و مشاوره همواره به عنوان تسهیل کننده فرایند تعلیم و تربیت دانش آموزان برای معلمان مطرح بوده است. از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره می توان به توانایی ها و محدودیت های دانش آموزان پی برد، یکی از وظایف اساسی معلمان راهنمایی و هدایت دانش آموزان می باشد به طور مسلم ارایه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش آموزان بدون آگاهی معلمان از مبانی، اصول و روش های راهنمایی و مشاوره میسر نمی باشد، بنابراین لازم است دانشجویان معلمان در دوران تحصیل خود با مبانی، اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره آشنا شده تا بتوانند در آینده به عنوان معلم مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره ای خود را به خوبی ایفا نمایند. همچنین این درس به عنوان یکی از دروس پایه برای دانشجویان رشته راهنمایی و مشاوره محسوب می شود که آمادگی های لازم در آنها برای کسب مهارتهای پایه حرفه ای فراهم نموده و زمینه ساز ورود به دروس تخصصی مشاوره می باشد.

نام درس: اصول و روش های راهنمایی و مشاوره				مشخصات
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه درس مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، با مفاهیم اساسی راهنمایی و مشاوره آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی و اصول مشاوره بهره کافی ببرد، به جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش پی ببرد و با نقش مشاوره ای معلمان در فرایند تدریس و کلاس درس آشنا شود. همچنین از فنون و روش های شناخت دانش آموزان و رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی اطلاعات کافی کسب نموده و بتواند در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد. دانشجو پس از گذراندن این درس قادر خواهد بود از اصول مشاوره در موقعیت های واقعی مدرسه بهره برده و با شناختی که از تفاوت های فردی، ویژگی ها و مسایل و مشکلات دانش آموزان پیدا می کند بتواند در زمینه های تحصیلی - شغلی و سازشی به آنها کمک نماید.				درس نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۲ (۱+۱) زمان درس: ۴۸ ساعت پیش نیاز:
				شایستگی اساسی: Ck&pck ۱-۲ & ۳-۳ ۳-۴
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
دانش محتوایی و موضوعی راهنمایی و مشاوره و انواع آن	در مورد مبانی اساسی راهنمایی و مشاوره، فنون و روش های مشاوره صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	موضوعات اساسی راهنمایی و مشاوره و انواع آن را مورد مقایسه قرار داده و یافته های خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	مباحث اساسی راهنمایی و مشاوره و انواع آن، تفاوت و تشابه مفاهیم و رابطه آنها با یکدیگر را مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و دلایل خود را در قالب یافته ها به صورت یک گزارش منسجم ارایه نموده است.	

<p>نقش و وظایف کارکنان مدرسه در رابطه با فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان</p>	<p>نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان مورد مقایسه قرار داده و یافته های ناشی از این مقایسه را در قالب یک گزارش منسجم ارائه نموده است</p>	<p>نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان صرفاً اطلاعات ارائه شده را جمع آوری و بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.</p>	<p>نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان صرفاً اطلاعات ارائه شده را جمع آوری و بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.</p>
<p>رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و کاربردهای آنها</p>	<p>مفاهیم اساسی رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی را مورد مقایسه قرار داده و یافته های خود را در قالب یک گزارش منسجم ارائه نموده است.</p>	<p>درباره رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی صرفاً اطلاعات ارائه شده را جمع آوری و بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.</p>	<p>درباره رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی صرفاً اطلاعات ارائه شده را جمع آوری و بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.</p>
<p>برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش</p>	<p>برنامه های راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران و تشابه آن با برنامه های مشاوره در سایر کشورها را مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و یافته های خود را به صورت مکتوب و در قالب یک گزارش منسجم ارائه نموده است.</p>	<p>درباره برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش جهان و ایران صرفاً اطلاعات ارائه شده را جمع آوری و بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.</p>	<p>درباره برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش صرفاً اطلاعات ارائه شده را جمع آوری و بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مباحث اساسی

- اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره

- فلسفه و اهمیت راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

- تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران

- راهنمایی و مشاوره در اسلام

- مفهوم و تعریف راهنمایی

- اصول و اهداف راهنمایی

- خدمات راهنمایی

- مفهوم و تعریف مشاوره

- اصول و اهداف مشاوره

- خدمات مشاوره

- مفهوم و تعریف مشورت

- تعریف روان درمانی

- تفاوت بین مشورت، راهنمایی، مشاوره و روان درمانی

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه مفاهیم راهنمایی، مشاوره و روان درمانی و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- تحلیل و مقایسه اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس

فصل دوم: انواع راهنمایی و مشاوره و الگوهای آن

- انواع راهنمایی از نظر موضوع

- انواع راهنمایی از نظر شیوه اجرا

- انواع مشاوره از نظر موضوع

- انواع مشاوره از نظر شیوه اجرا

- الگوهای رایج راهنمایی

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع و شیوه اجرا و بیان تفاوت های آنها

۴- مقایسه الگوهای راهنمایی و بیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه الگوهای راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس

۲- تهیه جدول مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره و بیان کاربرد هریک از آنها در محیط واقعی مدرسه

فصل سوم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره

- تعریف روش و فن

- روش های راهنمایی و مشاوره

- فنون راهنمایی (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، شرح حال نویسی، واقع نویسی، مقیاس درجه بندی رفتار، گروه سنجی، مطالعه

موردی، مطالعه پرونده تحصیلی، سیاهه رفتار، آزمون های روانی)

- فنون مشاوره (گوش دادن، تشویق کردن، برخورد با مقاومت، برخورد با سکوت، سازمان دادن، انعکاس احساس و محتوا، قرارداد بستن، تعیین تکلیف، پایان دادن به جلسه، همدلی، مواجهه سازی، تفسیر و بینش، رهبری، ایفای نقش، تسکین یا آرام بخشی، ارجاع)
- مهارت های مشاوره

فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
  - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
  - ۳- مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره با یکدیگر و بیان تفاوت های آنها
  - ۴- مشاهده اجرای فنون مشاوره توسط متخصصان (مستقیم/ فیلم) و تحلیل مشاهدات به صورت مکتوب
- فعالیت عملکردی:
- ۱- تحلیل و مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس
  - ۲- طراحی و اجرای یک نمونه از هر کدام از فنون راهنمایی نظیر مشاهده، مصاحبه و ....، و ارایه گزارشی از آنها به مدرس ۳-
  - بیان کاربرد هریک از فنون راهنمایی و مشاوره در محیط واقعی مدرسه در قالب گزارش کتبی
  - ۴- اجرای فنون مشاوره توسط دانشجویان رشته مشاوره با توجه به مشاهدات خود (مستقیم/ فیلم) در مورد یک نفر از دانش آموزان و ارایه گزارش صوتی- تصویری و کتبی آن به مدرس
- فصل چهارم: نقش و وظایف کارکنان مدرسه در برنامه راهنمایی و مشاوره دانش آموزان

- نقش و وظایف مدیرمدرسه
- نقش و وظایف معلم مدرسه
- نقش و وظایف مشاورمدرسه
- نقش و وظایف مربی پرورشی مدرسه
- نقش سایر متخصصان در فرایند راهنمایی و مشاوره
- نقش خانواده در فرایند راهنمایی و مشاوره
- نقش دانش آموز در فرایند راهنمایی و مشاوره

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و ارایه گزارش آن در کلاس درس
- فصل پنجم: جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش
- برنامه های راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
  - نقش و عمل مشاور در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
  - ساختار و تشکیلات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران
  - خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانش آموزی و خانواده در مناطق آموزش و پرورش
  - خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاهها

- مشاوره در موسسات و مراکز بهداشت روانی
- تفاوت های فردی در بین دانش آموزان مدرسه
- در نظر گرفتن تفاوت های فردی در راهنمایی و مشاوره با دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها
- ۴- مقایسه دانش آموزان از نظر تفاوت های فردی در ابعاد مختلف

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارایه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مراکز مشاوره دانش آموزی، خانواده و دانشجویی و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس
- ۳- مقایسه تفاوت های فردی دونه از دانش آموزان یک مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

فصل ششم: رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی

- مشاور و انتخاب نوع رویکرد درمانی
- رویکردهای درمانی متمرکز بر زمینه
- رویکردهای درمانی متمرکز بر هیجانات
- رویکردهای درمانی متمرکز بر تفکر و باور
- رویکردهای درمانی متمرکز بر عمل و رفتار
- رویکردهای درمانی یکپارچه نگر و التقاطی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه رویکردهای درمانی مختلف و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و ارایه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تحلیل کاربرد رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی در محیط واقعی مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلمان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- قدمی، سید امیر؛ همت، نورعلی و نبوی، سید صادق (زیر چاپ). مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات دانشگاه

فرهنگیان

- گلادینگ، ساموئل. تی. (۱۳۹۰). اصول و مبانی مشاوره، ترجمه مهدی گنجی، تهران، نشر ساوالان
  - شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰). مقدمات راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات رشد
  - اصغری پور، حمید (۱۳۹۱). کلیات راهنمایی و مشاوره، مشهد، نشر ترمین
  - گیسون، رابرت و میشل، ماریان (۱۳۸۶). زمینه مشاوره و راهنمایی، ترجمه باقر ثنایی و همکاران، انتشارات رشد
  - صافی، احمد (۱۳۷۹). راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی، تهران، انتشارات رشد
- منابع فرعی:

- تمدنی، مجتبی و بهمنی، بهمن (۱۳۹۱). فنون مشاوره و روان درمانی، تهران، نشر دانژه
- حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۷۱). اصول و روش های راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چندگزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف (فعالیت) عملکردی ۸ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود.
- مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ارزشیابی از یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به عنوان یک حوزه تخصصی در بردارنده دروس متعددی چون آمار، روش تحقیق و اندازه گیری می باشد. در واقع این درس کمک میکند تا بتوان میزان تحقق اهداف کلی از آموزش را مورد ارزیابی قرار داده، سطح کیفی آموزش را ارتقا بخشیده و بطور نظامند اثرات آنرا مورد بازبینی و واکاوی قرار داد. استفاده و بکارگیری الگوهای متعدد ارزشیابی برای قضاوت درخصوص برنامه های درسی به معلمان کمک می کند تا نیازهای آموزشی را شناسایی نمایند و در سازماندهی مطالب و محتوای درسی انتقال دانش، نگرش و بالابردن سطح مهارتها را بهبود بخشند.

نام درس: ارزشیابی از یادگیری				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری / عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز:
با کسب مهارت در حوزه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی قادر باشد انواع آزمونها و الگوهای ارزشیابی را پیاده سازی نماید و در خصوص اهداف ارزشیابی، آزمونهای عملکردی، محاسبه ضریب دشواری آزمون، نحوه محاسبه ضریب پایایی و آزمونهای ارزیابی عملکرد گزارشی را ارائه نماید.				شایستگی اساسی:
				<u>CK ۱-۱ & ۱-۲</u> & <u>PK ۲-۲ & ۲-۳</u>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها	
دانشجو قادر است الگوها ارزشیابی را مورد تحلیل قرار داده و کاربرد هر یک را در نمونه ای عینی مورد نقد و بررسی قرار دهد.	دانشجو قادر است در طبقه بندی از نقاط قوت و ضعف الگوهای ارزشیابی ارائه دهد و بر همین اساس الگوها را درجه بندی نماید.	دانشجو قادر است انواع الگوهای ارزشیابی را نام ببرد.	رویکرد ارزشیابی	
دانشجو قادر است انواع آزمونها عملکردی را به لحاظ کاربردی مورد	دانشجو قادر است انواع آزمونها را مقایسه نموده و برای هر یک نقاط	دانشجو قادر است انواع آزمونهای عملکردی را طبقه	آزمونهای عملکردی	

بندی نماید .	قوت و ضعف را مشخص نماید.	نقد و تحلیل قرار دهد.
محاسبه ضریب پایایی و روایی	دانشجو قادر است در حوزه تعیین پایایی و روایی تعریفی را ارائه دهد	دانشجو قادر است ضریب پایایی و روایی انواع آزمونهای پیشرفت تحصیلی را محاسبه نماید و مورد نقد و بررسی قرار دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعاریف و اصطلاحات: آزمون، اندازه‌گیری، ارزشیابی، مقیاسها و انواع آن،	باذکر تعاریف و مثالهای گوناگون تعاریف مشخص و نقاط تفاوت و تشابه شناسایی و تحلیل گردد.	از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گرآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.
دوم	انواع آزمونها و ویژگی آنها	نمونه هایی از آزمونها در کلاس مطرح و بر چگونگی و نحوه ساخت آنها بحث و تبادل نظر شود.	از دانشجویان خواسته شود نمونه هایی از آزمونها را در پژوهشها یافته و با ویژگیهای آنها تطابق بدهند.
سوم	رویکردهای مطرح در ارزشیابی	بحث و تبادل نظر در خصوص ارزشیابی و دیدگاه مقایسه ای با توجه به اهداف مطرح شود و با ذکر مثال های گوناگون الگوی متناسب با هر ساختار مورد بررسی قرار گیرد	
چهارم	مراحل ارزشیابی آموزشی، تحلیل موقعیت، اهداف و مولفه های ارزشیابی آموزشی	در این جلسه با نمایش فیلم مرحله تحلیل موقعیت مورد بررسی قرار گرفته و هدفها و پیش نیازها با بحث و گفتگو مورد واکاوی قرار بگیرد.	از دانشجویان خواسته شود که فیلم را مجددا بررسی و نکات مطرح شده در خصوص اهداف و پیش نیازها را بازبینی مجدد و گزارش جدید ارائه نمایند.
پنجم	تعریف، اهداف، مراحل، روشها و طبقه بندیهای طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	با ارائه نمونه هایی از انواع طرح های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، ویژگیها و سطوح طبقه بندی طرحها مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود که با انتخاب یک درس مشخص یک نمونه از طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی آماده و در کلاس ارائه نمایند.

ششم	انواع آزمون‌ها و کاربرد آنها و قواعد هر یک	با طرح نمونه های متفاوتی از انواع آزمون ها در کلاس نقاط قوت و ضعف هر یک از آزمون‌ها به نقد و بررسی گذاشته شود.	از دانشجویان خواسته شود با طراحی یک نمونه ترکیبی از انواع آزمون‌ها ویژگی‌های هر یک از آزمون‌ها را مورد ارزیابی قرار دهند.
هفتم	طرح نمونه های عملی در کلاس	نمونه های متعددی از طرح ها توسط دانشجویان شناسایی و نمونه های طراحی شده توسط ایشان را در گروه (کلاس) نقد و بررسی نمایند.	از دانشجویان خواسته شود نمونه های طراحی شده و بررسی شده را مورد بازبینی قرار دهند.
هشتم	تعریف آزمون‌های عملکردی و انواع آن، مراحل تهیه آزمون‌های عملکردی، روش واقع نگاری، چگونگی تهیه چک لیست	با ارائه یک نمونه کار آزمون‌های عملکردی و چگونگی مقیاس بندی آنها در کلاس به صورت عملی تهیه و نمونه طراحی انجام شده در جلسه قبل در این قالب اجرای مجدد گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه از روشهای سنجش مشاهده ای را انتخاب و با استفاده از روش واقع نگاری یک گزارش ارائه نمایند.
نهم	شرایط اجرای آزمون، نحوه نمره گذاری، نحوه تفسیر اطلاعات، محاسبه ضریب دشواری آزمون	یک نمونه از آزمون‌های اجرا شده در کلاس ارائه و موارد و مباحث کلاس با نمونه تطبیق و واکاوی گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه آزمون را مورد تحلیل و بررسی قرار داده، اطلاعات آنرا تفسیر و ضریب دشواری آزمون را محاسبه نمایند.
دهم	نقش و کاربرد آمار توصیفی در تفسیر داده ها، شاخصهای مرکزی و شاخصهای پراکندگی	به ذکر دلایلی اهمیت بکارگیری آمار توصیفی در تحلیل آزمون‌ها پرداخته شود و شاخصهای مرکزی و پراکندگی با ذکر مثال حل و تمرین شود.	از دانشجویان خواسته شود در بخش شاخصهای مرکزی از میانگین و در بخش شاخصهای پراکندگی واریانس و ضریب همبستگی مثالها و نمونه هایی تمرین و نمرات آزمون‌های قبلی محاسبه گردد.
یازدهم	تعیین روایی، اهمیت و انواع آن	در نمونه های آزمون‌های قبلی محاسبات روایی در کلاس درس بطور عملی انجام و انواع آن مورد بحث و گفتگو قرار گرفته و ترجیحا برای هر مورد نمونه ای انجام شود.	از دانشجویان خواسته شود در موارد آزمون‌های قبلی روایی آزمون‌ها محاسبه و گزارش گردد.
دوازدهم			
سیزدهم	تعریف پایایی، روشهای پایایی، نحوه محاسبه ضریب پایایی	روش محاسبه پایایی در نمونه ذکر شده محاسبه و موارد دیگر نیز طرح شود.	از دانشجویان خواسته شود نحوه محاسبه پایایی را در چند کار پژوهشی مورد بررسی قرار دهند.
چهاردهم	هدفهای ارزشیابی، تعریف ارزشیابی، انواع ارزشیابی	موارد و رئوس درس در کلاس به بحث و گفتگو گذاشته شود و	از دانشجویان خواسته شود در یک جدول انواع، تفاوتها و شباهتهای

		نمونه هایی از انواع ارزشیابی بررسی گردد.	ارزشیابی را ترسیم نمایند.
پانزدهم	روشهای مشاهده موقعیت، مصاحبه، نظرخواهی	روشهای ارزشیابی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و محاسب و معایب هریک مورد نقد و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود در یک نمونه عملی و در جامعه کوچک ۵ نفری روشهای این جلسه را اجرا و گزارشی ارائه دهند.
شانزدهم	آزمونهای ارزیابی عملکرد آموزشی، خود سنجی، ارزیابی همکاران	رئوس مطرح در این جلسه مورد بحث و گفتگو قرار گیرد و محاسن و معایب هر یک طرح و نقد و ارزیابی گردد.	از دانشجویان خواسته شود ارزشیابی پیشرفت تحصیلی را در طرحی جامع و بطور یکپارچه در قالب یک کار پژوهشی طی یک هفته تا زمان برگزاری آزمون پایان ترم ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت عملی پیشنهاد میشود که به صورت حل مسئله و پروژه ای انجام شود و بیشتر مفاهیم به صورت
تحلیلی و با ارائه نمونه های مشابه تدریس شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، دکتر علی اکبر سیف، نشر دوران.

منبع فرعی:

ارزشیابی آموزشی، دکتر عباس بازرگان، ناشر سمت.

روشهای ارزشیابی آموزشی، دکتر علیرضا کیامنش، ناشر: دانشگاه پیام نور.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۶ نمره ارزیابی کار عملی که در جلسه آخر برای دانشجویان تعیین گردیده است.

ارزشیابی پایانی: ۱۴ نمره آزمون کتبی

سرفصل درس « کاربرد هنر در آموزش »
متعاقبا ارائه می شود.

سرفصل درس « کاربرد زبان در تربیت »

متعاقبا ارائه می شود.

سرفصل درس «مدیریت آموزشگاهی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدیریت آموزشی اجرای یادگیری از طریق ارتباط درونی شاگرد با استعدادهای خود و استفاده از ظرفیت ذاتی و خلاقانه برای تولید و بازتولید دانش با حضور دائم، فعال و مشارکت جویانه او در تمام مراحل و جریان یادگیری است که در کلاس درس امکان پذیر می شود. عادت ورزی به یادگیری از طریق تولید دانش و بهره مندی از دانش یادگرفته در حل مسایل زندگی مستلزم پشتیبانی معلمان و مدیران حرفه ای در فراهم آوردن ساختار منسجم و مرکب از عناصر مرتبط و محیط مناسب است. مدیریت آموزشی پشتیبان تحقق آموزش و پرورش در جهت پرورش انسان کامل به لحاظ مهارت های شناختی و پردازش اطلاعات، به لحاظ مهارت های اجتماعی در پیوند انسان ها برای تقویت مهارت های تولید دانش و توسعه شناخت، به لحاظ مهارت های رفتاری برای عادت ورزی به رفتارهای منبعث از ارزش ها و موضع های منطقی و جایافته در ساختار شناختی فرد و بالاخره خویشتن شناسی فرد در کمک به توسعه دانش بشری است. بدیهی است که یکی از اهداف آموزش و پرورش ایجاد تغییرات به هنگام و مفید جهت توسعه پایدار و رویارویی با سیاست های جهانی است و بی تردید، تغییرات بنیادین معنی دار در سیستم آموزشی می تواند منشاء اثر در توسعه سایر عرصه ها باشد و از این منظر نقش مدیریت آموزشی کلیدی و انکار ناپذیر است.

نام درس: به فارسی: مدیریت آموزشگاهی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و تشریح زمینه سازی برای شناخت علمی مدیریت و رهبری در آموزش و پرورش و با تحلیل مفاهیم، اصول، نظریه ها و یافته های علمی در مدیریت آموزشی قادر خواهد بود آن را در بهسازی محیط سازمانی مدرسه و مدیریت و رهبری کلاس درس بکار گرفته و اجرا نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: PK ۱-۳&۳-۴&۳ PK ۲-۲
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
توانسته است در نقش یک معلم و مدیر آموزشی ساختاری منسجم و مرکب از عناصر آموزشی را تجزیه، تحلیل و تبیین نماید.	هر یک از دیدگاههای مدیریتی را تبیین نموده و تفاوتها و شباهتهای موجود را تحلیل نموده است.	توانسته است با بیان تعاریفی از مدیریت آموزشی به فهرستی از نظریات مدیریت آموزشی اقدام نماید.	مدیریت آموزشی	
نقش و ضرورت مدیریت آموزشی را در تغییر و بهسازی مدارس تفسیر و تبیین نماید.	مدیریت آموزشی و جایگاه آن را در آموزش و پرورش تجزیه و تحلیل نماید.	توانسته است فرآیندهای مدیریت آموزشی را در محیط های آموزشی فهرست نماید	مدیریت آموزشگاهی	

مدیریت کلاس درس	توانسته است شیوه های برقراری تعامل وارتباط در کلاس درس را در فهرستی بیان کند.	شیوه های برقراری تعامل و ارتباط در یک موقعیت یادگیری را تفسیر و در یک کلاس درس تبیین نماید.	با تحلیل و تفسیر موقعیت یک کلاس درس، ساماندهی صحیح را در کلاس بکار میگیرد.
--------------------	---	---	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مدرسه بعنوان یک سیستم اجتماعی

۱. ساختار و تشکیلات آموزش و پرورش

۲. ارتباطات درون و بیرون مدرسه ای

۳. راه حل های رفع معضلات آموزش و پرورش

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدرسه و ساختار آموزش و پرورش

ضمن تشریح و تفسیر وظایف سازمان های آموزشی، روابط بین اداره کل آموزش و پرورش و مدرسه را تبیین نماید

فعالیت عملکردی:

یک نمونه عمودی زنجیره فرمان در اداره کل آموزش و پرورش در شهر خود را به نمایش می گذارد

فصل دوم: آشنایی با نظریات مدیریت

۱. نظریات سازمانی در مدیریت

- مدیریت کلاسیک

- تایلور

- فایول

- بوروکراسی

۲. نظریات انسانی در مدیریت

- مدیریت نئوکلاسیک

- مایو

- مک گریگور

- هرزبرگ

۳. نظریه های جدید در مدیریت

- اقتضایی

- سازمان های یادگیرنده

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه نظریه های مدیریت

معرفی انواع الگوها و نظریات مدیریت آموزشی و اصول حاکم بر هر یک از آنها

فعالیت عملکردی:

طراحی یک مدل سازمانی و سیستم اداری با توجه به درک رفتار سازمانی و مدیریتی مورد نیاز آموزش و پرورش امروز

فصل سوم: اصول و مبانی مدیریت آموزشی

-مدرسه اثربخش

-رهبری در مدرسه یادگیری محور

-پیوند مدرسه با خانواده و جامعه

-فرهنگ آموزش و یادگیری در مدرسه (جو و فرهنگ)

-نظام پایش و ارزشیابی کیفیت در مدرسه

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت آموزشی

ضمن تحلیل و تفسیر ماهیت و تعریف اثر بخشی سازمان ، مشخصات مدارس اثربخش را تشریح و تبیین کند.

فعالیت عملکردی:

فصل چهارم: مدیریت کلاس درس

۱.مدیریت کلاس درس و راهنمای یادگیری

۲.رویکرد سیستمی

۳.انضباط و معانی آن

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت کلاس درس

یک سیستم یادگیری را در موقعیت آموزشی تجزیه و تحلیل کند و روابط حاکم بر آن را توضیح دهند

فعالیت عملکردی:

مدیریت کلاس درس را در یک موقعیت آموزشی اجرا کرده و بصورت گزارشی ارائه دهد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است . در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند . انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

۴. منابع آموزشی

شیرازی، علی(۱۳۹۲): مدیریت آموزشی (تئوری، تحقیق و کاربرد). تهران: موسسه کتاب مهربان نشر.

بهرنگی، محمدرضا(۱۳۹۱): مدیریت آموزشی و آموزشگاهی. تهران: نشر کمال تربیت.

مهرداد، حسین(۱۳۸۸): هنر تدریس (الگوها، روش ها، فنون و راهبردهای تدریس). تهران: نشر روان.

ساکي، رضا (۱۳۸۸):رهبری در مدرسه یادگیری محور.تهران: سازمان آموزش و پرورش شهر تهران.

علاقه بند، علی(۱۳۹۱): مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. تهران: نشر روان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:۱۵نمره به ارزشیابی کتبی پایان ترم اختصاص خواهد داشت

ارزشیابی فرآیند: ۲ نمره به فعالیت های دانشجو در جریان آموزش ها در طول ترم داده می شود

ارزیابی پوشه کار: ۳ نمره به ارائه گزارش از تمرین یا فعالیتی که استاد تعیین کرده است تعلق می گیرد .

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تاریخ اسلام ۱» (مقدمات + تاریخ قبل از بعثت + تاریخ صدر اسلام)»

۱. معرفی درس و منطق آن

بی شک شناخت تاریخ اسلام در نزد قدما و مورخین اهمیت زیادی داشته است تا جایی که مورخان بزرگ دنیای اسلام به تاریخ و سیره پیامبر(ص) توجه خاص داشته اند. از بین فایده های تاریخ، توجه به جنبه عملی و اخلاقی و عبرت تجارب تاریخی بیشتر مورد توجه بوده است. با یک نگاه به آیات قرآن به عنوان یک منبع معتبر تاریخی و نیز گزاره های تاریخ اسلام و کلام عالمان و مورخان می توان به اهمیت تاریخ واقف شد. به طوری که یک سوم آیات قرآن در مورد سرگذشت امت های گذشته است که خداوند به منظور عبرت گیری انسان ها این قصص را بیان فرموده است. اشارات قرآن به وقایع و حوادث حاکی از

نگرش تاریخی به حوادث گذشته و مبین غایت آن از دیدگاه قرآن و حاوی درس‌های مهم است. با توجه به اهمیت تاریخ و فراگیری تاریخ نگاری و واقع نگری و پژوهش در منابع تاریخی می‌توان از تاریخ صدر اسلام و بالاخص با عنایت به سیره‌ی پیامبر(ص) و پیروی از آن بزرگوار در شؤون زندگی و بسط تعالیم اسلام با استفاده از گفتار و کردار پیامبر(ص) همت گماشت. زیرا که از مضمون تعدادی از آیات قرآن برمی‌آید که مراد از اشاره به بعثت انبیا و سرگذشت آدمیان و اعمال امت‌ها و علل سقوط آن‌ها و تشویق انسان به تحصیل تجربه و پندگیری برای تهذیب اخلاق و یافتن راه هدایت است.

ضرورت وجود این درس برای دانشجو معلم این رشته از دو حیث است: الف - دانشجو معلم به عنوان نسل جدید با علم به وقایع و حوادث گذشته و آگاهی از اوضاع و احوال گذشتگان و نیز مطالعه و بررسی و تحلیل وقایع گذشته و همچنین استنباط قواعد و سنت‌های حاکم بر زندگی و روابط نسل پیشین، از تاریخ به عنوان معلم هدایت گر انسان‌ها بهره گرفته و پس از شناخت هویت خود در پی ریزی بینش و نگرش صحیح هویتی دانش آموزان برای دستیابی به یک زندگی سالم و خردمندانه و با بصیرت تلاش می‌نماید. ب- فهم بسیاری از متون اسلامی بویژه قرآن کریم مبتنی بر فهم فرهنگ دوره جاهلیت و تاریخ عصر نزول است. این درس به این مهم کمک اساسی خواهد کرد.

نام درس: تاریخ اسلام ^۱ (مقدمات + تاریخ قبل از بعثت + تاریخ صدر اسلام)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با شناخت نظری و درک اهمیت پدیده‌ها و وقایع تاریخی و منابع شناخت تاریخ، نسبت به تاریخ اسلام و حوادث مربوط به قبل از اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص) آگاهی پیدا کرده و با بهره‌گیری از عبرت آموزی، جنبه‌های عملی و کاربردی حوادث و وقایع گذشته را فراگیرد. همچنین با ایجاد زمینه و انگیزه پژوهش و مطالعه در منابع تاریخی بیشتر، از فرهنگ دوره جاهلیت و عصر نزول برای دستیابی به نگرش صحیح تاریخی از این دوره، در زندگی فردی و حرفه‌ای خود بهره‌گیرد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشیناز: - نحوه آموزش: نظری
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
پدیده‌ها وقایع تاریخ پیش از ظهور اسلام تا بعثت حضرت حضرت رسول(ص)	توانسته است گزارشی توصیفی از اهمیت و ضرورت مطالعه تاریخ و انواع آن خصوصاً پیش از ظهور اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص) و نیز آشنایی با منابع آن، ارائه نماید.	توانسته است گزارشی از وقایع تاریخ اسلام و زندگانی حضرت محمد(ص) تا بعثت آن حضرت و مقایسه آن به همراه تحلیلی کوتاه از تحولات تاریخی ارائه نماید.	توانسته است علاوه بر بیان و تحلیل تحولات تاریخی، نسبت به تطبیق و مقایسه حوادث و وقایع تاریخ اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص) با امت‌های پیشین، گزارشی ارائه نماید.	

<p>جنبه های عملی و کاربردی</p> <p>حوادث و وقایع تاریخی پیش از ظهور اسلام تا بعثت حضرت رسول(ص)</p>	<p>توانسته است با مطالعه حوادث و وقایع تاریخی پیش از ظهور اسلام و صدر اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص)، گزارشی توصیفی از جنبه های عبرت آموز هر حادثه تاریخی ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی مقایسه ای و تبیینی از حوادث و وقایع تاریخی پیش از ظهور اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص)، نسبت به امت های پیشین ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی تحلیلی و بعضاً تطبیقی از حوادث و وقایع تاریخی پیش از ظهور اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص) با رویکردی به آثار و پیامدهای هر پدیده تاریخی ارائه نماید.</p>
<p>زمینه و انگیزه پژوهش و مطالعه و منابع شناخت در تاریخ اسلام</p>	<p>توانسته است گزارشی از ابهامات و سوالات و شبهات ایجاد شده در مورد محتواهای مطالعه شده در تاریخ نقلی و تاریخ علمی و فلسفی در مورد تاریخ قبل از ظهور اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص) ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی از منابع پژوهشی و مطالعاتی معتبر شناسایی شده ی تاریخی قبل از ظهور اسلام تا بعثت حضرت رسول (ص) با رویکرد پاسخ به شبهات و سوالات و ارجاع به منابع ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی مستدل و تبیینی در پاسخ به ابهامات و سوالات مطرح شده و نیز در مورد قوانین کلی و سنن تاریخ از آیات تاریخ قرآن کریم و وقایع تاریخی قبل از ظهور اسلام تا بعثت حضرت رسول(ص)، جهت اقناع و یا استحکام نگرش خود و مخاطبش ارائه دهد.</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : اهمیت و فایده تاریخ

- تعریف تاریخ
- انواع تاریخ و مقایسه آن (تاریخ نقلی/ تاریخ علمی / تاریخ فلسفی)
- میزان اعتبار تاریخ نقلی و راه های جلوگیری از تحریف آن
- فلسفه تاریخ در قرآن
- تاریخ به عنوان منبع شناخت
- اهمیت مطالعه تاریخ اسلام
- آشنایی با منابع تاریخی

فعالیت یادگیری:

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم
- ✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل مقدماتی از مباحث فوق

فعالیت عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر تاریخ اسلام

- ✓ ارائه گزارشی از آیات تاریخی قرآن کریم (آیات تاریخ نقلی)
- ✓ ارائه گزارشی از تفاوت آیات تاریخ نقلی با تاریخ علمی و فلسفی

فصل دوم : موقعیت جغرافیایی، نژادی، فرهنگی و اجتماعی عرب قبل از اسلام

- موقعیت جغرافیایی و تقسیمات شبه جزیره عربستان
- نسب رسول خدا(ص) و اجداد آن حضرت
- نژاد و فرهنگ عرب
- محیط پیدایش اسلام
- خرافات در عقاید عرب جاهلی

وظایف یادگیری:

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم
- ✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی از خرافات در عقاید اعراب پیش از ظهور اسلام
- ✓ ارائه گزارشی از مهم ترین سوالات و شبهات مطروحه در فضای مدارس آموزش و پرورش
- ✓ ارائه گزارشی از سیر مطالعاتی در حوزه منبع شناسی در تاریخ پیش از ظهور اسلام
- ✓ ارائه گزارشی مصور از اماکن تاریخی و موقعیت های جغرافیایی، نژادی، فرهنگی و اجتماعی عرب قبل از اسلام
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از عقاید و خرافات رایج در بین اعراب پیش از ظهور اسلام و مقایسه آن با عقاید و خرافات رایج در میان مردم عصر معاصر.

فصل سوم: وقایع و حوادث قبل از بعثت رسول خدا(ص)

- اجداد و نیاکان پیامبر(ص)
- ولادت، دوران شیرخوارگی و رضاع
- دوران جوانی، سفر تجاری همراه ابوطالب و ماجرای بحیرا
- ازدواج با خدیجه(س)
- جنگ های فجار
- نصب حجرالاسود

فعالیت یادگیری:

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم
- ✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی از مباحث فوق

فعالیت عملکردی:

- ✓ ارائه فهرستی از وقایع و حوادث قبل از بعثت رسول خدا(ص) بر اساس تقدم و تاخر آنها

- ✓ ارائه فهرستی از مهم ترین سوالات و شبهات رایج در فضای آموزشی مدارس حال حاضر
- ✓ ارائه گزارشی از شبهات و سوالات مطرح شده در مورد ازدواج های پیامبر(ص) و تفاسیر مسیحیان در این مورد و پاسخ مستدل دانشجومعلمان به این سوالات
- ✓ ارائه فهرستی از منابع معتبر برای تحقیق و مطالعه بیشتر دانشجومعلمان در مورد شبهات و سوالات

فصل چهارم : بعثت رسول خدا(ص)

- بعثت حضرت رسول(ص)
- مراحل و شیوه های دعوت
- اقدامات ستیزه جویانه قریش
- آیین مقدس اسلام و مسلمانان اولیه
- مشکلات مهاجرت به حبشه
- معراج پیامبر
- محاصره اقتصادی
- وفات ابوطالب و خدیجه
- افسانه غرانیق

وظایف یادگیری:

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلمان
- ✓ مشارکت دانشجومعلمان در تحلیل کلی از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی از سوالات رایج اساسی از بعثت تا هجرت حضرت رسول(ص)
- ✓ ارائه گزارشی از سیر مطالعاتی مناسب بر اساس منابع معتبر از بعثت تا هجرت حضرت رسول(ص)
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هریک حوادث بعثت تا هجرت حضرت رسول(ص)

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با رویکرد تبیینی و شیوه داستانی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات صورت می گیرد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منبع یا منابع پرداخته و ضمن انجام تکالیف و وظایف عملکردی خود، در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. درعین حال در جلسات درس ممکن است شبهات یا پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص استاد و یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به آنها در همان جلسه یا جلسات بعدی موکول شود و یا به صورت تحقیق یا آموزش مجازی تا پایان نیمسال ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ تاریخ اسلام / مهدی پیشوایی / نشر معارف

- ✓ سیری در تاریخ تحلیلی صدر اسلام / جمعی از نویسندگان (حسین اویسی، علی حیدری علی رجبی)
- ✓ تاریخ تحلیلی صدر اسلام / دکتر محمد نصیری / نشر معارف
- ✓ تاریخ اسلام / محمد ابراهیمی و رکیانی / نشر معارف

منابع فرعی :

- ✓ تاریخ اسلام جلد ۱ و ۲ / سید سعید روحانی / نشر معارف
- ✓ تاریخ اسلام / جمعی از نویسندگان / نشر معارف

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده: سید امین اله دادگر

سرفصل درس «صرف کاربردی ۱»

۲. معرفی درس و منطق آن

علم صرف، علم شناخت کلمه است. با این علم می توانیم به تغییرات ایجاد شده در کلمه پی ببریم. در واقع این درس آشنایی با چگونه کلمه سازی و کلمه شناسی است چرا که به ما می آموزد که چگونه یک کلمه را به شکل های مختلف درآوریم تا معانی متعددی از آن بدست آید. بخش قابل توجهی از فهم زبان قرآن توسط دانشجو به عهده این علم است. با این دانش ساختار کلمات در آیات قرآنی شناخته می شود و در نتیجه موجب توفیق در ترجمه دقیق کلمات عربی می گردد و معلم قادر خواهد بود در پاسخ به سؤالات دانش آموزان در ارتباط با تحلیل ساختار کلمات در قرآن یا متون دینی و به دنبال آن معنای کلمات در قرآن ایفای نقش کند.

نام درس: صرف کاربردی ۱				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با انواع کلمه در جمله آشنا شود و ضمن آشنایی کلی با ساختار و صیغه های اسم و فعل در به کار بردن آنها در جمله، متناسب با معنا و مقصود مورد نظر و نیز ترجمه آنها آمادگی کسب کند. همچنین قادر خواهد بود کلمات را درست بخواند و بنویسد.				نوع درس: کارگاهی
				تعداد واحد: ۱
				زمان درس: ۴۸
				ساعت
				پیشنیاز: -
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	

در مورد تغییرات حاصل شده در کلمه در متون دینی و قرآنی ، گزارشی ارائه دهد.	متناسب با قالب مورد نظر، تغییرات مورد نیاز را بر روی کلمه اعمال کند.	توانسته است وزن یا صیغه یا الگوی معنای کلمه مورد نظر را بنویسد.	فرآیند به کار بردن واژه های مختلف برای معنای مقصود	شایستگی اساسی: <u>Ck 1-1 & 1-2</u>
گزارشی از ساختار کلی کلمات در متون و آیات قرآنی ارائه دهد و به درستی آنها را قرائت کند.	توانسته است گزارشی تحلیلی (کلی) از ساختار کلمه ارائه دهد.	توانسته است نوع کلمه را بنویسد	فرآیند ارزیابی صیغه ها و ساختار کلمات	
ترجمه صحیحی از یک کلمه ارائه دهد.	ساختار کلمه را ارزیابی نماید.	توانسته است نوع کلمه را ارزیابی کند.	فرآیند ترجمه صحیح کلمه	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱ : کلیات علم صرف

- ✓ تعریف علم صرف و فایده و موضوع آن
- ✓ انواع کلمه و تعریف آنها
- ✓ حروف شمسی و قمری
- ✓ همزه قطع و وصل و ضوابط تنوین - مدّ - شدّ

فعالیت های عملکردی:

- ۱- ارائه گزارشی از کاربرد موارد فوق در سوره هایی مشخص از جزء ۳۰ قرآن

فصل ۲: تقسیم فعل

- ✓ فعل و انواع آن و چگونگی ساخت آن
- ✓ ثلاثی مجرد و مزید و ابواب هشتگانه آن
- ✓ فعل رباعی مجرد و مزید و معانی ابواب
- ✓ فعل مهموز و مضاعف
- ✓ فعل معتل و انواع آن
- ✓ آموزش فعل مثال
- ✓ آموزش فعل اجوف و ناقص

فعالیت های یادگیری:

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس
- ۲- قرائت صحیح قاعده عربی مورد بحث
- ۳- تمرین های کلاسی در مورد تجزیه کلمات منتخب از قرآن و ادعیه

فعالیت های عملکردی:

- ۱- طبقه بندی ساختار کلمات در سوره هایی از جزء ۳۰
- ۲- ارائه گزارشی تحلیلی از کاربرد قواعد صرفی فعل در جزء ۳۰ قرآن کریم
- ۳- ارائه گزارشی توصیفی در ارتباط با ترجمه افعال جزء ۳۰ قرآن با استناد به ساختار کلمه و فرهنگ لغت

فصل ۳: تقسیم اسم

- ✓ مفرد و مثنی و جمع و انواع آن (سالم و مکسر)
- ✓ مذکر و مؤنث و انواع آن (مجازی، حقیقی، لفظی)
- ✓ اسم جامد و مشتق
- ✓ انواع مشتقات (اسم فاعل، اسم مفعول، صفت مشبیه، اسم مبالغه، اسم زمان و مکان، اسم تفضیل، اسم آلت)
- ✓ معرفه و نکره
- ✓ انواع معارف (ضمیر و انواع آن، اسم اشاره و انواع آن، اسم موصول و انواع آن)

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس ۲- قرائت صحیح قاعده عربی مورد بحث
- ۲- تمرین های کلاسی در مورد تجزیه کلمات منتخب از قرآن و ادعیه

فعالیت های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارشی تحلیلی از کاربرد قواعد صرفی فعل در جزء ۳۰ قرآن کریم
- ۲- تحقیق و مطالعه بیشتر در خصوص ترجمه کلمات متناسب با ساختار متفاوت آنها در قرآن

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی در خصوص تجزیه کلمات مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجو، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ مبادی العربیة ترجمه رشید شرتونی، جلد ۲، تنقیح حمید محمدی یا دکتر شیروانی

✓ صرف ساده محمد رضا طباطبایی

منابع فرعی :

✓ الصرف الکافی امین عبدالغنی

✓ التصریف للزنجانی

✓ جامع الدروس العربیة مصطفی الغلاینی، جلد ۱

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۱۰ نمره)
  - ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و حضور در کلاس و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۵ نمره)
  - ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۵ نمره)
- تدوین کننده : زهرا سعیدی

سرفصل درس « کلام اسلامی ۱ »

۱. معرفی درس و منطق آن

کلام را از نخستین دانش های اسلامی دانسته اند. نخستین زمینه ظهور این دانش آیات قرآن است که با طرح معارف بلند خود ذهن مومنان را به سوال و جست و جو وامی داشت. شیوه برخورد پیامبر و پیشوایان برحق دین در پاسخ به این سوالات نیز تاییدی بر جواز این گونه گفت وگوهای عقلی بود. پس از رحلت پیامبر به دلیل اختلافات ایجاد شده میان مسلمانان بر سر مسائلی چون امامت، ارتکاب کبایر و نقش آن در ایمان و ماهیت کلام الهی از سویی و مواجهه مسلمانان با اندیشه ها و فرهنگ های گوناگون از سوی دیگر، به تدریج مکتب های مختلف کلامی ظهور کرده و دانش کلام اسلامی شکل گرفت.

این دانش را به طور کلی دانش اثبات باورهای دینی و دفاع از آن در مقابل شبهه ها و سوالات مطرح شده دانسته اند. این درس به دانشجو معلم امکان می دهد که با رویکرد عقلانی و استدلالی به معارف و اصول دینی آشنا شده و مسائل کلامی دنیای اسلام را در حد مجال این واحد درسی بشناسد. این آشنایی ضمن این که ذهن خود او را به تکاپو وامی دارد، در مرحله برتری وی را توانا می سازد که در صورت لزوم، با سوالات و شبهات نوظخته ذهن خود یا دانش آموزان خود، به نحوی صحیح برخورد کرده و درجست- وجوی پاسخ عقلانی باشد.

نام درس: کلام اسلامی(۱)				مشخصات درس
اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با توجه به بینشی که نسبت به مفاهیم، مسائل و مباحث کلامی به دست آورده، قدرت تجزیه و تحلیل سوالات دینی و شبهه‌ها را یافته و مهارت مواجهه و پاسخ عقلانی با مسائل اعتقادی را بیابد، روحیه برخورد درست با آرای متضارب را در خود پرورش داده و به دانش‌آموزان خود انتقال دهد و با فراگیری برداشت‌های متفاوت از آیات و رویکرد صحیح در این مورد، شواهد مورد نیاز در پژوهش‌های علمی خود را از آیات قرآن تشخیص داده و انتخاب کند.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی
مفاهیم و مسائل کلامی	توانسته است گزارشی از معنای مفاهیم عدل، حکمت، حسن و قبح عقلی و جبر و اختیار در کلام اسلامی ارائه داده و فهرستی از مهم‌ترین مسائل آن را بیان کند.	قادر به ارائه تحلیلی در ضرورت پیدایش و وجود علم کلام و نیز تفاوت رویکرد مکتب‌های مختلف کلام اسلامی در مسائل مربوطه شده است.	توانسته با توجه به آیات و احادیث و نیز تحلیل عقلانی، رویکرد مکتب‌های گوناگون کلام اسلامی در این مسائل را با یکدیگر مقایسه کند.	
شبیهات و مسائل اعتقادی	توانسته است گزارشی از چگونگی برداشت‌های متفاوت از مبانی دینی، مسائل اعتقادی و شبیهات مطرح شده را، در رویکردهای مختلف کلام اسلامی را ارائه دهد.	توانسته به کمک تحلیل عقلی و استفاده از آیات و روایات، صحت و سقم پاسخ‌ها و برداشت‌های گوناگون را تشخیص داده و	توانسته برخوردهای فکری مکتب‌های مقابل یکدیگر را در این مسائل با هم مقایسه کرده و وجوه قوت و ضعف هریک را در مقایسه با نصوص دینی و سیره نبوی تشخیص	

دهد.	بیان کند.			
------	-----------	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ معرفی درس اصطلاح علم کلام و تفاوت آن با علم فرق و مذاهب
- ✓ تاریخچه مختصر چگونگی تدوین علم کلام
- ✓ معرفی مختصر مکتب کلامی شیعه، معتزله و اشاعره
- ✓ معرفی برخی از مهم‌ترین مسائل کلامی

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- گوش دادن فعال و مشارکت در بحث
- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش در مسائل مطرح شده

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارش کوتاه درمورد اولین فرقه کلامی دنیای اسلام و چگونگی شکل‌گیری آن
- ۲- ارائه گزارش کوتاه درمورد درباره دو مسئله از مسائل اولیه کلامی در دنیای اسلام
- ۳- ارائه‌ی سمینار کوتاه در هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۲: مباحث عدل و حکمت

- ✓ تعریف حکمت الهی و اقسام آن
- ✓ تعریف عدل الهی و اقسام آن
- ✓ ملازمه بین عدل و حکمت
- ✓ دلایل عدل و حکمت الهی

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- مشارکت فعال در جریان تدریس با شنیدن فعال و مشارکت در بحث
- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- تهیه مقاله درمورد برخی از آیات قرآن که تلویحا دلالت بر عدل الهی می‌کنند.
- ۲- تهیه مقاله درمورد برخی از آیات قرآن که دلالت بر حکمت الهی می‌کنند.
- ۳- ارائه سمینار کوتاه بر محور مباحث مطرح شده و با نگاه به مسائل معاصر

فصل ۳: حسن و قبح عقلی

- ✓ ملاک‌های حسن و قبح
- ✓ تعیین محل نزاع
- ✓ دلایل موافقان
- ✓ دلایل مخالفان
- ✓ حسن و قبح در آیات قرآن

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- مشارکت فعال در جریان تدریس با شنیدن فعال و مشارکت در بحث
- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که مؤید حسن و قبح شرعی هستند.
- ۲- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که مؤید حسن و قبح عقلی هستند.
- ۳- ارائه سمینار کوتاه بر محور مباحث مطرح شده، با تحلیل آیات و با نگاه به مسائل معاصر

فصل ۴: اختیار در افعال انسان (جبر، کسب و امر بین الامرین)

- ✓ توضیح اصل مسئله
- ✓ نظریه جبر محض
- ✓ نظریه کسب و تفسیرهای مختلف آن
- ✓ نظریه تفویض
- ✓ امر بین امرین
- ✓ نظر کتاب و سنت در این مورد
- ✓ شبهات وارده بر نظریه اختیار

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- مشارکت فعال در جریان تدریس با شنیدن فعال و مشارکت در بحث

- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- ارائه و تحلیل آیاتی از قرآن که مؤید نظریه امر بین‌الامرین شمرده می‌شوند.
- ۲- ارائه سمینار کوتاه بر محور هر یک از نظریه‌های مطرح شده و روایت‌های مختلف آن
- ۳- ارائه سمینار کوتاه در مقایسه نظریه‌های مطرح شده پیرامون مسئله جبر و اختیار

فصل ۵: قضا و قدر

- ✓ توضیح لغوی و مفهومی قضا و قدر
- ✓ قضا و قدر تشریعی
- ✓ قضا و قدر علمی
- ✓ قضا و قدر عینی

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- مشارکت فعال در جریان تدریس با شنیدن فعال و مشارکت در بحث
- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که دلالت بر قضای تشریعی دارند.
- ۲- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که دلالت بر قضای علمی دارند.
- ۳- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که دلالت بر قضا و قدر عینی دارند.
- ۴- ارائه سمینار کوتاه بر محور هر مسائل مطرح شده.
- ۵- ارائه سمینار کوتاه در مقایسه نظریه‌های مطرح شده پیرامون مسئله جبر و اختیار

فصل ۶: بداء و حقیقت آن

- ✓ معنای لغوی بداء و حقیقت آن نزد امامیه
- ✓ تفسیر بداء در پرتو کتاب و سنت
- ✓ لفظی بودن نزاع امامیه و مخالفان در این مورد
- ✓ یهود و انکار بداء و نسخ

✓ تقدیر محتوم و تقدیر موقوف در آیات قرآن

فعالیت‌های یادگیری :

۱- مشارکت فعال در جریان تدریس با شنیدن فعال و مشارکت در بحث

۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۳- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

۱- تهیه مقاله در مورد آیاتی از قرآن که مؤید بداء شمرده می‌شوند.

۲- تهیه مقاله در مورد آیاتی از قرآن که دلالت بر قدر محتوم دارند.

۳- تهیه مقاله در مورد آیاتی از قرآن که دلالت بر قدر موقوف دارند.

۴- ارائه سمینار کوتاه بر محور هر یک از مسائل مطرح شده

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزش‌های کلاسی در این درس با محوریت استاد و رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام می‌پذیرد. درعین- حال استاد با استفاده از روش پرسش و پاسخ، فرصت گفت‌وگو و مشارکت فعال دانشجومعلم را فراهم می‌آورد. دانشجو موظف است براساس برنامه‌ای که استاد تعیین می‌کند، به مطالعه منابع درس پرداخته و در جریان تدریس و گفت‌وگوهای درسی شرکت نماید. در روند این گفت‌وگوها پرسش‌های تازه‌ای از سوی دانشجویان مطرح می‌شود، که برخی از آن‌ها مجال گفت‌وگوی علمی بیشتری را در جلسه درسی فراهم می‌کند و پاسخ‌گویی به برخی دیگر- که نیازمند واکاوی بیشتر است- می‌تواند موضوع تکلیف کلاسی دانشجویان قرار گرفته و در جلسات بعد ارائه گردد یا به صورت تحقیق کلی‌تری تا پایان نیم‌سال انجام و ارائه شود. استاد می‌تواند برای جست‌وجوی در آیات قرآن، نرم‌افزارهای متناسب با این عملکرد را به دانشجومعلم معرفی کند

منابع آموزشی

منابع اصلی:

✓ محاضرات فی‌الالهیات، جعفر سبحانی، به کوشش ربانی گلپایگانی، موسسه امام صادق، ۱۳۸۹

منابع فرعی:

✓ ترجمه و شرح کشف المراد، علی شیروانی، دارالعلم، ۱۳۸۳

✓ کلام (۱)، محمد سعیدی مهر، انتشارات سمت، ۱۳۹۲

✓ علم کلام. احمد صفایی. دانشگاه تهران، ۱۳۸۱

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

– آزمون نهایی : به شکل کتبی براساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد و دانشجویان برای پاسخ به آن،

از مطالبی که در طی دوره آموخته‌اند استفاده می‌کنند. ۷۰ درصد نمره نهایی به آزمون اختصاص دارد.

– ارزشیابی فرآیند : ۱۰ درصد نمره نهایی به مشارکت دانشجو در فعالیت‌های کلاسی و عملکرد وی در انجام

تکلیف‌های کلاسی اختصاص می‌یابد.

– ارزیابی پوشه کار : مجموعه تکلیف‌ها و پژوهش‌های مدون و کتبی دانشجو در طول ترم ۲۰ درصد نمره نهایی این درس را خواهد داشت.

سایر نکات:

🌟 در صورت خواست دانشجویان و نیاز کلاس، استاد می‌تواند فصول ۵ یا ۶ یا هر دوی آن‌ها را

حذف کرده و وقت آن را به سایر مباحث اختصاص دهد.

🌟 در صورت صلاحدید استاد می‌توان نمره بیشتری را به ارزشیابی فرآیند اختصاص داد.

تدوین‌کننده: مهناز قانع

سرفصل درس «قرائت و تجوید قرآن»

۱. معرفی درس و منطق آن

قرآن کریم کتابی است که قرائت و استماع آن موضوعیت ویژه ای دارد. دلیل آن تقویت حس خشوع و خضوع در روحیه قاری و مستمع و آمادگی جهت ورود به عرصه تدبر و تفکر در آیات الهی است. از این رو خداوند در قرآن کریم، مومنان را به قرائت هر اندازه از قرآن که برایشان مقدور است امر فرموده است (المزمل آیه ۲۰). از سوی دیگر استماع آیات روح بخش قرآن را عاملی جهت ازدیاد ایمان (الانفال، آیه ۲) و نزول رحمت الهی (الاعراف، آیه ۲۰۰) اعلام میکند. بدیهی است این آثار در شرایطی ظاهر می شود که قرآن به طور صحیح و به قصد قرب الی الله تلاوت شود و این رسالت بر عهده درس قرائت و تجوید قرآن می باشد. این درس به دانشجومعلم این امکان را میدهد که پس از فراگیری قواعد لازم در قرائت، به تعلیم آن پرداخته و در نهایت مصداق ای سخن پیامبر اکرم (ص) قرار گیرد که فرموده اند: "بهترین شما کسانی هستند که قرآن را یاد گرفته و به دیگران تعلیم دهند."

نام درس: قرائت و تجوید قرآن				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: پس از شناخت اسلوب کامل تجوید قرآن کریم، آن را روخوانی و روان خوانی کند.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
	توانسته است نسبت به عوامل روان خوانی و صحیح خوانی قرآن در سطح صداهای قرآنی گزارش دهد.	توانسته است درباره ارکان قرائت قرآن گزارشی تحلیلی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تطبیقی در مورد اختلاف قرائت قرآن و شناخت قرائت برتر ارائه دهد.	
تجوید قرآن	توانسته است گزارشی از مسائل مهم تجوید قرآن ارائه دهد.	توانسته است درباره نقش و جایگاه هر یک از مسائل تجوید قرآن گزارشی تحلیلی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تطبیقی در مورد پیشوایان فن قرائت و تجوید قرآن در شیعه و سنی و مکتب آنها ارائه دهد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ قرائت قرآن، اهمیت و موضوعیت آن
- ✓ تجوید قرآن، اهمیت و موضوعیت آن
- ✓ اصطلاح شناسی قرائت، تجوید، تلاوت، ارکان قرائت، مراتب قرائت

✓ آداب قرائت : استعاذه، طهارت، استقبال قبله و ...

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۲- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۲- ارائه گزارشی از کتاب های مهم اعراب قرآن در فاصله قرون سوم تا ششم هجری
- ۳- ارائه گزارشی از کتاب های مهم اعراب قرآن در دوران معاصر

فصل ۲: روان خوانی و صحیح خوانی قرآن

- ✓ صداها: فتحه، کسره، ضمه (کوتاه و بلند)، تنوین ها
- ✓ تلفظ حروف با توجه به مخارج حروف
- ✓ مفهوم شناسی روخوانی و روان خوانی قرآن

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۲- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارشی در خصوص ترکیب سوره های شمس و لیل در کتابهای اعراب القرآن قدیمی به شکل تطبیقی
- ۲- ارائه گزارشی در خصوص ترکیب سوره های ضحی و انشراح در تفاسیر ادبی قرآن مانند تفسیر کشاف و البحر المحیط

فصل ۳: احکام و صفات حروف

- ✓ صفات اصلی حروف: جهر، شده، استعلاء، اطباق، اصمات، همس، رخوه و ..
- ✓ صفات فرعی حروف: ضمیر، قلقله، این، انحراف، تکویر و ...
- ✓ تفخیم و ترقیق

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن

۲- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارش تطبیقی از ترکیب سوره های غاشیه، بلد و فجر در کتابهای اعراب قرآن معاصر
- ۲- ارائه گزارشی از ترکیب سوره های غاشیه، بلد و فجر در تفاسیر مجمع البیان و ابوالفتح رازی
- ۳- ارائه گزارشی از کاربرد حروف عامل در کتابهای نحوی

فصل ۴: ادغام و اخفا و احکام نون ساکنه و تنوین

- ✓ ادغام، اخفا، اظهار، قلب به میم، میم ساکنه
- ✓ احکام نون ساکنه و تنوین

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۲- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در کتاب های اعراب القرآن قدیم و معاصر
- ۲- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در تفاسیر ادبی شیعه و سنی

فصل ۵: احکام مد و تف و ابتدا

- ✓ اقسام مد: متصل، منفصل و حکم هر کدام
- ✓ وقف و اقسام آن : وقف تام، وقف کافی، وقف حسن، وقف قبیح
- ✓ اقسام ابتداء : ابتداء تام، ابتداء کافی، ابتداء حسن، ابتداء قبیح

فعالیت های یادگیری :

- ۳- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۴- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۳- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در کتاب های اعراب القرآن قدیم و معاصر
- ۴- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در تفاسیر ادبی شیعه و سنی

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. در عین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش‌هایی در خصوص مشکلات اعراب قرآن مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ روان خوانی و صحیح خوانی قرآن کریم، تألیف محمد خواجه‌ای، انتشارات تلاوت، ۱۳۹۳
- ✓ حلیه القرآن (سطح ۱ و سطح ۲)، تألیف سید محسن موسوی بلده، انتشارات تلاوت، ۱۳۹۲
- ✓ تجوید جامع، تألیف ابراهیم پورفرزب، انتشارات سمت،

منابع فرعی :

✓

۵. راهنمای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۴۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۳۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزشیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۳۰ درصد نمره نهایی)

سایر نکات:

تدوین کننده : مجید معارف

سرفصل درس «آشنایی با فلسفه (مفاهیم و اصطلاحات)»

۱. معرفی درس و منطق آن

درس فلسفه و آشنایی با مسائل، مباحث و مکاتب و نحله های فلسفی و به طور کلی آگاه شدن از جریان فلسفه در بستر تاریخ به معنای آشنا شدن با فرایند تکاملی تفکر و بارور شدن فکر بشر در طول زمان است. فلسفه فکر بشر را به چالش می کشد و این فرصت را به انسان می دهد که به خود، واقعیت ها و جهان پیرامون عمیق تر و دقیق تر نگاه کند. فلسفه تلاش می کند به پرسش های اساسی بشر پاسخ دهد و یا لااقل فهم پاسخ های عمیق و درک رازهای هستی را آسان تر و امکان پذیر می کند. آشنا شدن با نحله های مختلف فلسفی و چگونگی مواجهه اندیشمندان با مبادی هستی و مسائل مهم انسانی عقل را بارور و مسیر اندیشه را هموار می کند. یکی از آثار و نتایج آشنایی با فلسفه و افکار فیلسوفان این است که متعاطی فلسفه امکان بیشتری برای فلسفیدن و برخورداری از تفکر فلسفی دارد. برخوردار بودن از ذهنیت فلسفی، آزادگی تفکر را به دنبال دارد که لازمه معلمی ست. اگر معلم خود از تفکر فلسفی و انتقادی برخوردار نباشد نمی تواند با شاگرد خود تمرین تفکر بکند، نمی تواند آزاد فکری و بلند همتی را به او یاد بدهد. هنگامی که دانشجوی الهیات – که در آینده نه چندان دور معلم خواهد بود – می بیند پیشینیان همچون او و هم نسل هایش با سوالات متعددی مواجه بوده اند پی می برد که باید به خود و شاگردانش یاد بدهد که پرسش گری نشانه متفکر بودن است و به دنبال پاسخ بودن نیاز انسانی ست. همچنین این درس دانشجوی الهیات را قادر می سازد تا با اتکا به اصول و قوانین فکر بشر – که در درس منطق با آن آشنا شده – تا حدودی به ارزیابی و مقایسه جریان های فکری مختلف بپردازد و با تشخیص مبانی و مفاهیم هریک تحلیل درستی از آن ها داشته باشد و بعد ها از این آموخته در تدریس خود استفاده کند. با اتکابه سرمایه های فکری و معیارهای حقیقی دانشجوی معلم می تواند به درک درستی از معارف و حقایق دینی برسد و به دانش آموز خود نیز کمک کند تا مرز حقیقت و خرافه را بشناسد و هر مطلبی را به اسم دین نپذیرد. همچنین دانشجوی الهیات می تواند با غنا بخشیدن به باورهای دینی خود، به دانش آموزش کمک کند تا میراث فکری و دینی را که از پدانش به ارث برده به درستی بشناسد و به آن افتخار کند به گونه ای که فرقه های خود ساخته و من درآوردی به بهانه معنویت و انسانیت او را فریب ندهند.

نام درس: آشنایی با فلسفه (مفاهیم و اصطلاحات)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری
ضمن آگاهی از خاستگاه تفکر فلسفی و نیاز انسان وسایر علوم به فلسفه با مهم ترین جریان های تاثیرگذار در تاریخ تفکر بشر و مکاتب فلسفی جهان اسلام و غرب آشنا شده ،بتواند پاسخ های مختلف به مسائل فلسفی را تشخیص داده و در گزارشی به مقایسه و ارزیابی آنها بپردازد.				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: -
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
خاستگاه فلسفه و نیاز به آن	توانسته در باره فلسفه فلسفه و خاستگاه آن به درک درستی برسد و درباره آن به دیگران توضیح دهد.	توانسته به طور مستدل علت توجه و نیاز انسان به فلسفه را توضیح داده و در باره جایگاه فلسفه و تاثیر آن را در زندگی گزارشی تهیه کند.	توانسته با مراجعه به منابع معرفی شده دیدگاه های مختلف در باره فلسفه را مطالعه کرده و به نقد و ارزیابی آنها بپردازد و در گزارشی ارزیابی خود را تبیین کند.	شایستگی اساسی: <i>Ck 1-1</i>
رابطه فلسفه با سایر علوم	توانسته به طور کلی و اجمالی نیاز سایر علوم به فلسفه را توضیح دهد.	توانسته هریک از شاخه های علوم انسانی و تجربی را به طور جداگانه مورد بررسی قرار داده و نقطه پیوند آن ها را با فلسفه به گونه ای معقول و منطقی در گزارشی تحلیل کند.	توانسته در قوانین مختلف علمی و مصادیق گوناگونی از علوم کاربرد قواعد فلسفی را نشان دهد و پیرامون آن گزارش دهد.	
مقایسه و ارزیابی مکاتب فلسفی	توانسته با انواع پرسش ها و پاسخ های فلسفی آشنا شود و یک گزارش اجمالی از آن ارائه کند.	توانسته تفاوت مکاتب فلسفی را در پاسخ گویی به سوالات فلسفی درک کند و فهم خود را در یک سمینار ارائه کند.	توانسته سیر اندیشه بشر در پاسخ گویی با سوالات اساسی و فلسفی را درک کرده و میزان تاثیرگذاری پاسخ های پیشنهادی را در روند تاریخی ارزیابی کند و پیرامون آن یک گزارش تحلیلی تهیه نماید.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : فلسفه چیست؟

بررسی واژه فلسفه

اصطلاح فلسفه

دانش فلسفه (فلسفه اولی)

فصل دوم : رابطه فلسفه با سایر علوم

فلسفه و علوم تجربی

فلسفه و علوم انسانی

فلسفه و دین

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاس و پاسخ به سوالات مطرح شده
وظایف عملکردی:

۱- جستجو در کتابخانه دانشگاه و تهیه لیستی از کتاب های فلسفی

۲- تهیه لیستی از سایت های فلسفی معتبر و قابل ارجاع

۳- با مراجعه به منابع جستجو شده تهیه گزارشی از جایگاه فلسفه در دانش بشر و تاثیر متقابل فلسفه و سایر علوم بر یکدیگر

فصل سوم : خاستگاه فلسفه

فلسفه در مشرق زمین (ایران، چین، هند)

فلسفه در یونان (فیلسوفان پیش سقراطی، سوفسطائیان، سقراط، افلاطون، ارسطو، رواقیان، اپیکوران)

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاس

فعالیت عملکردی:

۱- مراجعه به منابع فلسفی و تحقیق پیرامون یکی از فیلسوفان و تهیه گزارشی از آن

۲- مراجعه به منابع و توسعه و تعمیق آگاهی ها درباره پیشینه فلسفی ایران و مشرق زمین و ارائه سمینار

فصل چهارم : فلسفه در جهان اسلام

فلسفه مشاء

فلسفه اشراق

حکمت متعالیه

دو جریان موازی فلسفه، کلام و عرفان

فعالیت یادگیری: مطالعه متن درسی مربوطه در کلاس و توضیح فهم و برداشت خود از مطلب و دفاع از آن
فعالیت عملکردی: مراجعه به کتاب های فلسفی و مقایسه دیدگاه های دو فیلسوف از دو مکتب فلسفی متفاوت

فصل پنجم : فلسفه در غرب

قرون وسطی

رنسانس

دوره جدید

دوره معاصر

فعالیت یادگیری: شرکت در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالات مطرح شده

فعالیت عملکردی: با مراجعه به منابع فلسفی جریان ها و شخصیت های فلسفی عصر حاضر را شناسایی کرده و در باره یکی از آنها مقاله تهیه کند.

فصل ششم: مسائل فلسفی
معرفی و اشاره به برخی مسائل مهم فلسفی

فعالیت یادگیری: تشکیل گروه های مطالعاتی در کلاس و ارائه درس به روش کارایی تیم (متن درسی مورد نظر در اختیار دانشجویان گذاشته می شود و میزان مشارکت و تعداد صفحه مورد نظر برای هر یک مشخص شده، وقت کافی برای مطالعه و مباحثه در اختیار آنها گذاشته می شود و در پایان سؤالاتی مطرح شده و سپس جمع بندی نهایی انجام می شود در واقع فرایند یادگیری توسط خود دانشجویان تحقق پیدا می کند.

فعالیت عملکردی: ۱- مطالعه و تحقیق پیرامون مسائل فلسفی و تهیه یک لیست از مسائل فلسفه اسلامی

۲- تهیه یک مقاله کوتاه در باره یکی از مسائل مورد علاقه و ارائه آن در کلاس

۳- مقایسه یکی از مسائل فلسفی از نظر فیلسوفان مسلمان و یونانی (یا مشائی و اشراقی و...)

راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان و در صورت وجود فرصت کافی با استفاده از روش های همیاری و مشارکتی ارائه می شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش پردازند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

۱- گنجی، محمد حسن (۱۳۸۸). کلیات فلسفه، تهران: سمت

۲- لوین، و همکاران، (۱۳۶۶). فلسفه یا پژوهش حقیقت، ترجمه جلال الدین مجتبوی، تهران: انتشارات حکمت

۳- نصر، سیدحسین (۱۳۸۳). تاریخ فلسفه اسلامی، ترجمه جمعی از استادان، تهران: انتشارات حکمت

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: ارزشیابی پایانی در این درس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می گیرد که مبنای آن مطالب ارائه شده و گفتگوهای کلاسی است. نمره این آزمون ۶۰ درصد نمره پایانی دانشجو ست.

ارزشیابی فرایند: مشارکت فعال در بحث های کلاسی، حضور به موقع و منظم و رعایت ضوابط کلاس در س (۲۰ درصد نمره پایانی)

ارزشیابی پوشه کار: انجام تکالیف محوله و تهیه به موقع آنها (۲۰ درصد نمره پایانی)

سایر نکات: استفاده از روش های فعال تدریس مانند روش استقرایی، کارایی تیم، مباحثه و... در تفهیم مطالب فلسفی موثر و کارآمد است.

سرفصل درس «آشنایی با ادیان بزرگ ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

دین یکی از نهادهای مهم جامعه انسانی و از مولفه های تعیین کننده فرهنگ و تمدن بشری است. مطالعات جامعه شناختی نشان می دهد که دین عنصر مشترک همه اقوام و ملت ها، ابتدایی و یا متمدن، بوده است که علیرغم اختلافات مهم و بزرگ وجوه اشتراکی را در آنها می توان یافت. وجود و حضور فعال و تاثیر گذاردین در جوامع بشری، مطالعه و بررسی این وجه مهم حیات انسان را اجتناب ناپذیر می کند. آشنایی با ادیان گوناگون برای دانشجوی الهیات ضروری است زیرا از رهگذر مطالعه و بررسی تاریخ ادیان، قابلیت های ادیان گوناگون در پاسخگویی به نیاز های انسان شناسایی شده و ادیان الهی و آیین های بشری از این جهت از یکدیگر متمایز می شوند. دانشجوی دبیری الهیات که در آینده معلم دینی خواهد بود و در کلاس درس وظیفه و مسئولیت مهم دفاع از دین اسلام را به عهده دارد با شناختی که از ادیان و باورها و عقاید مختلف دینی به دست می آورد می تواند در اثبات حقانیت دین اسلام موفق تر عمل کرده و استحکام عقلانی آموزه های دین اسلام را در شئون مختلف زندگی به درستی نشان داده و به دانش آموز بقبولاند. هم چنین می تواند عناصر مشترک ادیان الهی و روند تکاملی آن را به اثبات برساند.

مشخصات درس	نام درس: آشنایی با ادیان بزرگ ۱
نوع درس: نظری	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد واحد: ۲	با شناخت ادیان در طول تاریخ حیات اجتماعی انسان و آگاهی از تاثیر گذاری باورهای دینی در جوامع گوناگون و
زمان	با مراجعه به منابع موجود، به بررسی آنها پرداخته و امتیاز ادیان الهی از سایر ادیان و تاثیر پذیری آیین ها و
درس: ۳۲ ساعت	مذاهب و مکاتب بشری را از ادیان الهی پی گیری و ریشه یابی کرده و در گزارشی مکتوب به مقایسه و ارزیابی
پیشنیاز: -	آنها بپردازد...

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شایستگی اساسی: <u>Ck1-1</u>	آشنایی با ادیان گوناگون در طول تاریخ	توانسته است با مطالعه منابع و تجزیه و تحلیل آنها گزارشی تحلیلی از روند تکاملی و روبه جلو دین در حیات انسانی تهیه کند.	توانسته است با تاکید بر برخی آموزه ها و باورهای دینی تاثیر گذاری آنها را در فرهنگ و تمدن های گوناگون شناسایی کرده و به طور مستدل اثبات کند.
	امتیاز ادیان الهی از سایر ادیان	توانسته است وجوه مختلف برتری و تاثیر گذاری ادیان ابراهیمی بر سایر ادیان را در یک گزارش تحلیلی بیان کند.	توانسته است با دقت در باورها و عقاید خاصی مثل توحید و یا دنیای پس از مرگ میزان تاثیر گذاری ادیان ابراهیمی یا احیانا تاثیر پذیری این ادیان را به طور مستدل اثبات کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

تعریف دین، مذهب، ملت و شریعت

فصل دوم: ادیان ابتدایی و ادیان قدیم

دین نزد اقوام ابتدایی، تعریف اقوام ابتدایی

اشاره به آیین‌هایی نظیر توتمی، فیتیش، مانا و.....

عناصر مشترک ادیان ابتدایی (خدا و خدایان، نیاکان پرستی، قربانی، سحر)

ادیان قدیم (مصر، بابل، آریائیان)

فعالیت‌های یادگیری: شرکت فعال در مباحث کلاس و پاسخ به سوالات مطرح شده در فرایند تدریس

فعالیت‌های عملکردی: با مراجعه به منابع موجود در باره تاریخ ادیان گزارشی مقایسه‌ای از دو دین ابتدایی تهیه کند.

فصل سوم: ادیان هندی

هندوئیسم قدیم

آیین ودایی

آیین برهمنی

آیین سیک

کتاب‌های مقدس (وداها، اوپانیشادها)، خدایان، فرهنگ و تربیت، عقاید و مبانی فلسفی

فعالیت‌های یادگیری: شرکت فعال در مباحث مطرح شده در کلاس

فعالیت‌ها عملکردی: ۱- تهیه گزارشی از عوامل شکل‌گیری ادیان هندی

۲-تهیه گزارشی از میزان تاثیر پذیری ادیان هندی از ادیان هم جوار مثلا تاثیر پذیری

آیین سیک از اسلام

۳-تهیه گزارشی از تحولات ادیان هندی در قرون اخیر

فصل چهارم:بودیسم

زندگانی و تعالیم بودا(چهار حقیقت اصیل، طرق هشتگانه ، فضائل دهگانه)

فرقه های مهم(ساهایانا،هیناپاتا)

آیین بودا در جهان معاصر

فعالیت های یادگیری: شزکت در فعالیت ها و گفتگوهای کلاسی

فعالیت های عملکردی: ۱-مراجعه به منابع مختلف و مقایسه دو منبع در نحوه معرفی و تحلیل آیین بودا

۲-تهیه گزارشی از عوامل تاثیر گذار در پیدایش بودیسم

۳-تهیه گزارشی از تحولات آیین بودا به ویژه در دوره های اخیر

۴-بررسی عوامل موثر در استمرار حیات آیین بودا در گذر زمان

فصل پنجم:ادیان چین(خاور دور)

تاؤو

کنفوسیوس

شینتو

بودیسم در چین و ژاپن

کتاب مذهبی، فلسفه و اخلاقیات، پیروان،

فعالیت های یادگیری: شرکت در مباحث کلاس و پاسخ به سوالاتی که در فرایند تدریس مطرح می شود.

فعالیت های عملکردی: ۱- یافتن نقاط اشتراک و تفاوت ادیان چین و گزارش دادن آن به کلاس

۲-تهیه گزارشی از تاثیر عوامل جغرافیایی و اجتماعی در پیدایش آیین های خاور دور

فصل ششم:دین زرتشت

زرتشت و سرگذشت او

اوستا

عقاید و احکام

آیین زرتشتی در دوره اسلامی و دوره معاصر

فعالیت های یادگیری:شرکت در بحث های کلاسی

فعالیت های عملکردی: ۱-تهیه گزارشی از میزان تاثیر پذیری آیین زرتشت از سایر ادیان

۲-بررسی دیدگاه اندیشمندان مسلمان درباره آیین زرتشت

فصل هفتم: ادیان ابراهیمی

الف)پیش از یهودیت

حضرت ابراهیم (ع) و انبیاء پیش و پس از ایشان تا حضرت موسی(ع)

(ب) دین یهود

حضرت موسی(ع) و ظهور دین یهود

تاریخ یهود(قوم بنی اسرائیل و پیشینه آن ، یهود بعد از حضرت موسی ،اسارت بابل)

کتاب مقدس(اجزاء کتاب مقدس ،تاریخ و نگارش آن ،الواح و ده فرمان)

شریعت یهود(افکار ،عقاید و احکام دین یهود)

فرقه های یهود(نظیر صدوقیان،سامریان و.....)

یهود در دوره جدید(نسبت یهود و صهیونیسم)

(ج) مسیحیت

ظهور حضرت عیسی(ع) و سرگذشت او(مسیح به گزارش قرآن و تاریخ معتبر، مسیح به گزارش اناجیل و تاریخ یهود)

کتاب مقدس(اناجیل، اعمال رسولان، نامه رسولان،..... سیر تاریخی تدوین کتب مقدس و بررسی اعتبار آنها)

عقاید و احکام

مسیحیت در سیر تاریخی(امپراطوری روم ،قرون وسطی، رنسانس، دوره معاصر)

فرقه های مسیحی(کاتولیک،پروتستان،ارتدوکس و.....)

(د) اسلام

ظهور دین اسلام و بررسی منطقه جغرافیایی محل ظهور

نگاه مورخان و مستشرقان غربی به اسلام و مذاهب اسلامی

فعالیت های یادگیری:شرکت فعال در گفتگوهای کلاسی

فعالیت های عملکردی:۱- مطالعه مقایسه ای ادیان ابراهیمی(مثلا اسلام و یهودیت یا اسلام و مسیحیت و یا یهودیت و

مسیحیت در یک عقیده یا حکم شرعی)

۲-تهیه گزارشی تحلیلی از وقوع تحریف در دیانت یهود و مسیح

۳- بازخوانی تاریخ انبیاء براساس آیات قرآن کریم

۴-بررسی علل وقوع تحریف در ادیان الهی براساس آیات قرآن کریم

۵-بررسی میزان تاثیر پذیری تورات و انجیل از تحولات فکری-اجتماعی-سیاسی دوره های

مختلف

۳- راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با

رویکرد اتوصیفی-تحلیلی و در صورت امکان بهره گیری از روش های مختلف تدریس انجام می شود.. دانشجوی این درس

موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین،

دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به

تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه

بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

۱-جان بی. ناس(۱۳۷۰).تاریخ جامع ادیان،تهران:انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی،چاپ پنجم

۲- حسین توفیقی (۱۳۸۵). آشنایی با ادیان بزرگ، تهران: انتشارات سمت، چاپ هشتم

منابع فرعی :

۱- علی اکبر ترابی (۱۳۴۷). تاریخ ادیان، تهران: شرکت نسبی اقبال و شرکاء، چاپ دوم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: این آزمون براساس مطالب مطرح شده در کلاس و با محوریت منبع درسی معرفی شده برگزار می شود و نمره آن ۶۰ درصد نمره پایانی دانشجو محسوب می شود.

ارزشیابی فرایند: مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و بحث های مطرح شده در کلاس (۲۰ درصد نمره پایانی)

ارزشیابی پوشه کار: انجام تکالیف محوله و ارائه به موقع آن ها (۲۰ درصد)

سایر نکات: ۱- اساتید محترم می توانند با توجه به زمان و شرایط کلاسی در ترتیب مباحث و یا اهمیت طرح آن ها اعمال نظر بفرمایند.

۲- استفاده از روش های فعال تدریس به ویژه روش کارایی تیم و مباحثه در این درس سودمند به نظر می رسد.

تدوین کننده: مرضیه حیدری فر / استاد هزازه ای

سرفصل درس « تاریخ اسلام ۲ (تشکیل حکومت اسلامی تا ختم نبوت) »

۱. معرفی درس و منطق آن

پس از شناخت اهمیت و درک تاریخ و دستیابی دانشجو معلمان به توان تبیین و بعضاً تطبیق و تحلیل و نیز آشنایی با تحولات قبل از ظهور اسلام و بعثت حضرت رسول (ص)، در این درس دانشجو معلمان به اهمیت و درک رسالت عظیم الهی و جهانی رسول اعظم (ص) و تشکیل حکومت اسلامی و فرهنگ و تمدن اسلامی واقف شده و به توانایی پاسخ به شبهات و سوالات مطرح شده در این حوزه دست می یابند. سپس این مقطع از تاریخ اسلام را با بهره گیری از روشهای تحلیل اسناد و دلایل معتبر تاریخی و به عنوان یک مدل اسلامی و چراغ راه به نسل آینده معرفی می نمایند.

<p>نام درس: تاریخ اسلام ۲ (تشکیل حکومت اسلامی تا ختم نبوت)</p>				<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: تاریخ اسلام ۱</p> <p>شایستگی اساسی:</p> <p>Ck1-1</p>
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ضمن آشنایی با سیاست ها و نظامات حکومتی و حوادث مرتبط با حکومت اسلامی در زمان پیامبر و داستان غدیر خم و مدل الگوی حکومتی حضرت رسول(ص)، به توان تبیین و تحلیل اجمالی این مقطع از تاریخ اسلام دست یابد.</p>				
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
<p><u>سیاست ها و نظامات حکومتی</u></p>	<p>توانسته است گزارشی توصیفی از موقعیت فرهنگی و سیاسی و اجتماعی عربستان در زمان آغاز و تشکیل حکومت اسلامی و سیره تبلیغی و حکومتی حضرت رسول (ص) تا قبل از هجرت به مدینه ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی از شیوه ها و سیره تبلیغی و حکومتی و اهداف و رسالت مهم الهی حکومت اسلامی حضرت رسول (ص) در مدینه تا رحلت ایشان، ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است ضمن دستیابی به بینش مستدل و نگرش مثبت در مورد رسالت الهی در تشکیل حکومت اسلامی گزارشی تبیینی و تحلیلی از سیاست ها و سیره حکومتی حضرت رسول(ص) ارائه نماید.</p>	
<p><u>الگوی حکومتی حضرت رسول(ص)</u></p>	<p>توانسته است گزارشی از میزان آشنایی مردم مکه و مدینه با حضرت رسول(ص) و حوادث مختلف و راهبردهای حکیمانه تبلیغی و حکومتی ایشان برای تشکیل، تثبیت، صیانت و استمرار حکومت اسلامی ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است ضمن دستیابی به نگرش مثبت نسبت به برپایی حاکمیت الهی و تقویت آن در همه زمان ها گزارشی تبیینی به منظور دفاع از برقراری حکومت و حقوق مدنی اسلام ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی از راه های تشخیص حق از باطل و چگونگی مقابله با تهدیدات سخت و نرم برای زندگی در سایه عزت و عدالت حکومت اسلامی در ابعاد فردی و اجتماعی بر اساس سیره و الگوی حکومتی حضرت رسول(ص) به عنوان مدینه النبی ارائه دهد.</p>	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : بسترهای شکل گیری حکومت اسلامی قبل از هجرت حضرت رسول (ص)

- سیاست ها و سیره تبلیغی و اجتماعی حضرت رسول(ص)
- آسیب های فرهنگی و اجتماعی شهر مکه قبل از هجرت حضرت رسول (ص) به مدینه

- وجود و حضور مشرکین و اقدامات تبلیغی و اجتماعی آنها علیه رسول خدا(ص)
- عصبیت های جاهلانه مردم و خصوصاً مشرکان در زمان قبل از هجرت حضرت رسول(ص)
- پیامدها و آثار فعالیت های تبلیغی و اجتماعی حضرت رسول(ص) قبل از هجرت به مدینه

وظایف یادگیری :

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم
- ✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی تحلیلی از تحولات بستر ساز شکل گیری حکومت اسلامی قبل از هجرت رسول خدا
- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل

فصل دوم : آغاز هجرت حضرت رسول(ص) با سفر به طایف و یثرب

- اهداف و انگیزه رسول خدا از هجرت به مدینه
- پیمان تاریخی و منشور اساسی رسول خدا برای ساکنان مدینه
- برنامه ها و فعالیت های رسول خدا در مدینه
- تشکیل حکومت اسلامی و حوادث دیگر سال اول هجرت

وظایف یادگیری :

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم
- ✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی از مهم ترین و اثرگذارترین فعالیت ها و رویکردهای مردمی و وحدت بخش حضرت رسول(ص)
- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل

فصل سوم : شرایط و سایر حوادث مدینه در زمان حکومت اسلامی حضرت رسول(ص)

- روش های پیامبر(ص) برای دعوت به اسلام
- اهداف عملیات نظامی در نبردهای پیامبر(ص)
- علل و نتایج جنگ های رسول خدا(ص)
- ازدواج علی(ع) با فاطمه(س) و ولادت حسنین
- شکل گیری جریان نفاق در مدینه و برخورد پیامبر با یهودیان و جنگ با آنان
- صلح حدیبیه و پیامدهای آن
- نامه های سیاسی به شیوخ عرب و قدرت های منطقه

وظایف یادگیری :

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم

✓ مشارکت دانشجومعلم‌ان در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی از موفقیت‌ها و آسیب‌های حکومت اسلامی در این مقطع از تاریخ
- ✓ ارائه گزارشی از سوالات و شبهات دانشجومعلم‌ان در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل

فصل چهارم: سالهای پایانی حکومت اسلامی حضرت رسول (ص) و ختم نبوت

- فتح مکه و پیامدهای آن
- حوادث و وقایع سال نهم هجرت
- واقعه غدیر خم
- جنگ موته
- رحلت حضرت رسول (ص)

وظایف یادگیری:

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم‌ان
- ✓ مشارکت دانشجومعلم‌ان در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی از موفقیت‌ها و آسیب‌های سالهای پایانی حکومت اسلامی حضرت رسول (ص)
- ✓ ارائه گزارشی از شکل‌گیری نفاق و فعالیت‌ها و آسیب‌های وارده توسط منافقین در حکومت اسلامی حضرت رسول (ص)
- ✓ ارائه گزارشی از سوالات و شبهات دانشجومعلم‌ان در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل

راهنماهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزش‌گر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلم‌ان را با رویکرد تبیینی و استدلالی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع معتبر بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزش‌گر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

زندگانی پیامبر اسلام تألیف سید هاشم رسولی. انتشارات

زندگانی پیامبر اسلام تالیف دکتر آیتی . انتشارات
تاریخ تحلیلی اسلام تالیف دکتر شهیدی. انتشارات
تاریخ عرب و اسلام تالیف امیرعلی . انتشارات
تاریخ سیاسی اسلام تالیف حسن ابراهیم حسن. انتشارات
تاریخ اسلام تالیف علی اکبر فیاض. انتشارات

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد)
  - ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجویان در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد)
  - ۳- ارزیابی پوشه کار: کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه ای دانشجویان ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجویان و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می شود. (۲۰ درصد)
- تدوین کننده: سید امین اله دادگر**

سرفصل درس «صرف کاربردی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

علم صرف، علم شناخت کلمه است. با این علم می توانیم به تغییرات ایجاد شده در کلمه پی ببریم. در واقع این درس آشنایی با چگونه کلمه سازی و کلمه شناسی است چرا که به ما می آموزد که چگونه یک کلمه را به شکل های مختلف درآوریم تا معانی متعددی از آن بدست آید. بخش قابل توجهی از فهم زبان قرآن توسط دانشجویان به عهده این علم است. با این دانش ساختار کلمات در آیات قرآنی شناخته می شود و در نتیجه موجب توفیق در ترجمه دقیق کلمات عربی می گردد و معلم قادر خواهد بود در پاسخ به سؤالات دانش آموزان در ارتباط با تحلیل ساختار کلمات در قرآن یا متون دینی و به دنبال آن معنای کلمات در قرآن ایفای نقش کند.

مشخصات درس	نام درس: صرف کاربردی ۲
------------	------------------------

<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن آشنایی با دیگر ساختارها و صیغه های اسم و فعل به طور دقیق تر و کاملتر کلمات را متناسب با معنا و مقصود مورد نظر در جملات به کار می برد و با بررسی دقیقتر ساختار کلمات را در متون دینی و ادعیه، تجزیه و تحلیل می نماید و معنی درستی از کلمه را ارائه می دهد.</p>				<p>نوع درس: کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۴۸ ساعت</p> <p>پیشنیاز: صرف کاربردی ۱</p>
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
تولید کلمات متنوع متناسب با معانی مورد نظر	توانسته است الگو یا صیغه معنای مورد نظر را در زبان مبدأ تشخیص دهد.	توانسته است کلمه مورد نظر را در زبان مقصد متناسب با ساختار و صیغه و معنای مورد نظر تغییر دهد.	توانسته است کلمات ساخته شده را در جملات مختلف به کار ببرد.	<p>شایستگی اساسی:</p> <p><i>Ck1-1 & 1-2</i></p>
فرآیند تجزیه و تحلیل و ترجمه صحیح کلمه	توانسته است کلمه را به صورت صحیح قرائت نماید.	توانسته است در گزارشی تبیینی، کلمه را به صورت صحیح ترجمه کند.	توانسته است انواع کلمه را با ساختارهای مختلف در متون دینی و آیات قرآنی استخراج نماید.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: فعل

- ✓ کلیات علم صرف و مروری بر مطالب صرف ۱
- ✓ فعل لازم و متعدی
- ✓ فعل معلوم و مجهول
- ✓ فعل لفیف و صرف آن
- ✓ فعل مضاعف و ادغام و موارد آن
- ✓ فعل مؤکد و غیرمؤکد

فعالیت های یادگیری:

۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری قواعد صرفی در آیات قرآن و متون دینی

۲- قرائت صحیح متون دینی

فعالیت های عملکردی:

۴- ارائه گزارشی از کاربرد موارد فوق در سوره هایی مشخص از جزء ۳۰ قرآن

فصل ۲: اسم

- ✓ اسم علم و جنس
- ✓ مصدر ثلاثی مجرد و مزید
- ✓ مصدر میمی، صناعی، مرء، نوع
- ✓ اسم مقصور و ممدود و منقوص و مثنی و جمع آنها
- ✓ اسم شرط و استفهام و ظرف
- ✓ منصرف و غیر منصرف
- ✓ نسبت و تصغیر
- ✓ اسم معرب و مبنی
- ✓ عدد اصلی و ترتیبی

فصل سوم : حروف

- ✓ حروف عامل و غیر عامل
- ✓ انواع حروف عامل (حرف جر، حرف مشبیه بالفعل، ماو لا شریف به لیس، لا نفی جنس، ...)
- ✓ آموزش کتابت همزه

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس
- ۲- قرائت صحیح قاعده عربی مورد بحث
- ۳- تمرین های کلاسی در مورد تجزیه کلمات منتخب از قرآن و ادعیه

فعالیت های عملکردی :

- ۳- ارائه گزارشی تحلیلی از کاربرد قواعد صرفی اسم در جزء ۳۰ قرآن کریم
- ۴- تحقیق و مطالعه بیشتر در خصوص ترجمه کلمات متناسب با ساختار متفاوت آنها در قرآن

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. حل تمرین توسط دانشجو خارج از کلاس صورت می پذیرد و در کلاس استاد به اشکالات صرفی دانشجویان پاسخ می دهد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ مبادی العربیة ترجمه رشید شرتونی، جلد ۳، تنقیح حمید محمدی یا دکتر شیروانی
- ✓ صرف ساده محمد رضا طباطبایی

منابع فرعی :

- ✓ الصرف الکافی امین عبدالغنی

✓ التصريف للزنجاني

✓ جامع الدروس العربية مصطفى الغلاييني، جلد ۲

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۱۰ نمره)
  - ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۵ نمره)
  - ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۵ نمره)
- تدوین کننده : زهرا سعیدی

سرفصل درس « کلام اسلامی (۲) »

۱. معرفی درس و منطق آن

کلام اسلامی دانش اثبات اصول اعتقادی و باورهای دینی و دفاع از این اصول و باورها در مقابل شبهه ها، با استفاده از دلایل عقلی و نقلی است. این درس در ادامه درس کلام اسلامی (۱) به دانشجو معلم امکان می دهد که برخی دیگر از مسائل مهم کلام اسلامی، مانند مسئله نبوت، معاد و مسائل مربوطه را بشناسد و نیز مهارت رویکرد عقلانی و استدلالی به معارف و اصول دینی را به نحو عمیق تری کسب کند. به این ترتیب دانشجو معلم با گذراندن این واحد دانش بیشتر و قدرت ذهنی بالاتری نسبت به کلام اسلامی کسب می کند و این امر به وی دانش و مهارت پاسخ گویی و برخورد عقلانی با مسائل و سوالات اعتقادی را داده و وی را در جهت راهبری صحیح در امر تربیت و آموزش دینی دانش آموزان یاری خواهد کرد.

مشخصات درس	نام درس: کلام اسلامی (۲)
نوع درس: نظری	اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none"> • با توجه به شناختی که نسبت به مفاهیم و مسائل مربوط به نبوت، معاد و تجرد نفس و رویکردهای مختلف کلامی در این مسائل به دست آورده، قدرت تجزیه و تحلیل سوالات و شبهه های مربوطه را یافته و مهارت مواجهه و پاسخ عقلانی به این مسائل را بیابد. هم
تعداد واحد: ۲	

<p>چنین باعث مهارت بیشتر وی در درک آیات قرآن و یافتن شواهد مورد نیاز در پژوهش- های علمی و تقویت روحیه برخورد عقلانی با آرای متضارب می‌شود. این موارد وی را توانا می‌سازد که علاوه بر پاسخگویی به طیف وسیع تری از سوالات دانش‌آموزان، آنان را در جهت برخورد عقلانی با مسائل دینی و تقویت مبانی دینی یاری کند.</p>				<p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: کلام اسلامی (۱)</p> <p>نحوه آموزش</p>
شایستگی اساسی	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	مفاهیم و مسائل کلامی	توانسته است گزارشی از معانی اصطلاحی نبوت، بقای نفس، معاد جسمانی و روحانی، تناسخ و مفاهیم و مسائل مربوط به آن‌ها را بیان کند.	قادر به ارائه تحلیلی در تفاوت رویکرد مکتب‌های مختلف کلامی در مسائل مربوطه شده است.	توانسته با توجه به آیات و احادیث و نیز تحلیل عقلانی، رویکرد مکتب‌های گوناگون کلامی را با یکدیگر مقایسه کرده و صحت و سقم هریک را تشخیص دهد.
	شبیهات و مسائل اعتقادی	توانسته است گزارشی از شبیهات مطرح شده در مسائل نبوت، نفس و معاد در حوزه کلام اسلامی ارائه دهد.	توانسته است با تحلیل صحیح عقلانی و استفاده از آیات و روایات، صحت و سقم پاسخ‌ها و برداشت- های گوناگون را تشخیص داده و بیان کند.	توانسته پاسخ‌های گوناگون مکتب‌های کلامی را در مسائل مطرح شده مقایسه کرده و وجوه برتری هریک را بر دیگری و میزان سازگاری آن‌ها را با قرآن و سیره تشخیص دهد.

۳. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: نبوت عامه

✓ مقدمات مباحث نبوت

✓ دلایل لزوم بعثت

✓ دلایل منکرین بعثت

- ✓ معجزه
- ✓ حقیقت وحی نبوی
- ✓ عصمت انبیا

فعالیت‌های یادگیری :

- ۴- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۵- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۶- طرح پرسش در مسائل مطرح شده

فعالیت‌های عملکردی :

- ۴- تهیه مقاله در مورد آیاتی از قرآن که بیانگر وحی و اقسام آن هستند.
- ۵- تهیه مقاله در مورد آیاتی از قرآن که بیانگر معجزات انبیا هستند.
- ۶- ارائه‌ی سمینار کوتاه در هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۲: نبوت خاصه

- ✓ مقدمات
- ✓ اعجاز قرآن و وجوه آن
- ✓ مسئله خاتمیت

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش در مسائل مطرح شده

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- ارائه‌ی مقاله در بررسی وجوه مختلف اعجاز قرآن
- ۲- ارائه‌ی مقاله در بررسی شبهات مطرح شده در خاتمیت و پاسخ آن‌ها
- ۳- ارائه‌ی سمینار کوتاه در هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۳: ضرورت معاد و براهین اثبات آن

✓ مقدمه: معنای معاد و اعتقاد به آن در شرایع الهی

✓ دلیل اول: اقتضای حکمت الهی

✓ دلیل دوم: اقتضای عدل الهی

✓ دلیل سوم: اقتضای تحقق مواعید الهی

فعالیت‌های یادگیری :

۴- مشارکت فعال در جریان تدریس

۵- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۶- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

۴- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که با استناد به عدل الهی دلالت بر معاد می‌کنند.

۵- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که با استناد به حکمت الهی دلالت بر معاد دارند.

۶- تهیه مقاله درمورد آیاتی که با استناد به ضرورت تحقق مواعید الهی دال بر معاداند.

۷- ارائه سمینار کوتاه بر محور مباحث مطرح شده.

فصل ۴: بقای نفس و دلایل آن

✓ کلیات: معنای تجرد نفس و ملازمه آن با بقای نفس و ارتباط مسئله معاد با مسئله بقای نفس

✓ براهین عقلی تجرد نفس: ثبات شخصیت

✓ براهین عقلی تجرد نفس: تقسیم‌ناپذیری نفس

✓ براهین نقلی تجرد نفس: بقای نفس در قرآن

فعالیت‌های یادگیری :

۴- مشارکت فعال در جریان تدریس

۵- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۶- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

۴- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که مؤید تجرد نفس انسانی هستند.

۵- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور مباحث مطرح شده

فصل ۵: معاد جسمانی

- ✓ معنای معاد جسمانی و ارتباط آن با معاد روحانی
- ✓ نظرات مخالف در باب معاد جسمانی
- ✓ مقدمات لازم برای پذیرش معاد جسمانی
- ✓ معاد جسمانی در قرآن: آیات قرآنی دال بر بازگشت روح به بدن
- ✓ معاد جسمانی در قرآن: آیات قرآنی دال بر لذات و آلام جسمانی
- ✓ شبهه آکل و مأكول و دو تقریر آن

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که دلالت بر معاد روحانی دارند.
- ۲- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که دلالت بر معاد جسمانی دارند.
- ۳- ارائه‌ی سمینار تحلیلی بر محور هر یک از مسائل مطرح شده.

فصل ۶: تناسخ و بطلان آن

- ✓ معنای تناسخ
- ✓ براهین ابطال تناسخ
- ✓ تفاوت تناسخ و مسخ
- ✓ تفاوت تناسخ و رجعت

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۲- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۳- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- تهیه مقاله درمورد آیاتی از قرآن که با اعتقاد به تناسخ ناسازگارند.
- ۲- ارائه‌ی سمینار تحلیلی بر محور هر یک از مسائل مطرح شده.

۴. راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزش‌های کلاسی در این درس با محوریت استاد و رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام می‌پذیرد. درعین - حال استاد با استفاده از روش پرسش و پاسخ و ایجاد انگیزه، فرصت گفت‌وگو و مشارکت فعال دانشجومعلم‌ان را فراهم می‌آورد. دانشجو موظف است براساس برنامه‌ای که استاد تعیین می‌کند، به مطالعه منابع درس پرداخته و در جریان تدریس در گفت‌وگوهای درسی شرکت نماید. در روند این گفت‌وگوها پرسش‌های تازه‌ای از سوی دانشجویان مطرح می‌شود، که برخی از آن‌ها مجال گفت‌وگوی علمی بیشتری را در جلسه درسی فراهم می‌کند و پاسخ‌گویی به برخی دیگر-که نیازمند واکاوی بیشتر است- می‌تواند موضوع تکلیف کلاسی دانشجویان قرار گرفته و در جلسات بعد ارائه گردد یا به صورت تحقیق کلی‌تری تا پایان نیم‌سال انجام و ارائه شود. برای جست‌وجوی دانشجومعلم‌ان در آیات قرآن، می‌توان نرم‌افزارهای متناسب با این عملکرد را به آنان معرفی کرد.

۵. منابع آموزشی

منابع اصلی:

✓ محاضرات فی الالهیات، جعفر سبحانی، به کوشش ربانی گلپایگانی، موسسه امام صادق، ۱۳۸۹

منابع فرعی:

✓ ترجمه و شرح کشف المراد، علی شیروانی، دارالعلم، ۱۳۸۳

✓ کلام (۱)، محمد سعیدی مهر، انتشارات سمت، ۱۳۹۲

✓ علم کلام. احمد صفایی. دانشگاه تهران، ۱۳۸۱

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

– آزمون نهایی : به شکل کتبی براساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد و دانشجویان برای پاسخ به آن،

از مطالبی که در طی دوره آموخته‌اند استفاده می‌کنند. ۷۰ درصد نمره نهایی به آزمون اختصاص دارد.

– ارزشیابی فرآیند : ۱۰ درصد نمره نهایی به مشارکت دانشجو در فعالیت‌های کلاسی و عملکرد وی در انجام

تکلیف‌های کلاسی اختصاص می‌یابد.

– ارزیابی پوشه کار : مجموعه تکلیف‌ها و پژوهش‌های مدون و کتبی دانشجو در طول ترم ۲۰ درصد نمره نهایی

این درس را خواهد داشت.

سایر نکات:

استاد در صورت صلاحدید می‌تواند ۲۰ درصد نمره را به ارزشیابی فرآیند و ۶۰ درصد آن را به

آزمون نهایی اختصاص دهد.

در صورت صلاحدید استاد فصل ۴ یا ۶ حذف شده و وقت آن به سایر مباحث اختصاص خواهد

تدوین کننده: مهناز قانع

سرفصل درس «اصول و مقدمات تفسیر قرآن»

۱. معرفی درس و منطق آن

قرآن کریم، کتاب هدایت و انسان سازی است. هدایتگری قرآن، ارتباط با جامعیت آن از نظر حقایق مورد نیاز انسان جهت نیل به کمال را دارد. این حقایق در کتاب الهی به تفضیل و در مواردی به اجمال وارد شده و دانش تفسیر، رسالت پرده برداری از این حقایق را بر عهده دارد، مشروط بر آن که فرایند تفسیر، با اصول و مقدمات علمی مناسب همراه باشد. در غیر این صورت برداشته های غلط تفسیری، نه تنها موجب هدایت نخواهد شد که به انحراف بیشتر انسان کمک میکند. این درس به دانشجویان این امکان را می دهد که برپایه اصول و مقدمات علمی با دانش تفسیر قرآن آشنا شده و به دنبال آن به ارزیابی تفاسیر مختلف قرآن بپردازد. علاوه بر آن با فرض آگاهی از برخی علوم موازی از جمله علوم قرآنی، صرف و نحو و علوم بلاغی، دانشجوی معلم قادر خواهد بود تا شخصا به تفسیر آیاتی از قرآن کریم مبادرت ورزد و نیز پاسخگوی سوالات دانش آموزان نسبت به مفاهیم مبهم و یا سوال برانگیز برخی از آیات قرآن شود.

نام درس: اعراب القرآن				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان معلم قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری
با درک نیازمندی تفسیر قرآن به مبانی و قواعد ویژه، به مقایسه و ارزیابی تفاسیر پرداخته و به دنبال آن با کمک علوم موازی مانند علوم قرآنی و علوم بلاغی، به تفسیر آیاتی از قرآن مبادرت کند و نیز به مقایسه تفاسیر مختلف مفسران در مورد یک آیه بپردازد.				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: علوم قرآنی
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی: <i>CK 1-1</i>
مبانی تفسیر قرآن	توانسته است گزارشی از مبانی تفسیر قرآن ارائه دهد.	توانسته است گزارشی درباره اهمیت و نقش هر مبنا در فرایند تفسیر قرآن ارائه دهد.	توانسته است در مورد استخراج مبانی تفسیری هر کدام از مفسران شیعه و سنی، مورد پژوهی انجام دهد.	
قواعد تفسیر قرآن	توانسته است با تسلط بر مبانی تفسیری، گزارشی اجمالی از قواعد تفسیری ارائه دهد.	توانسته است در خصوص نقش هر قاعده در فرایند تفسیر قرآن، گزارشی تحلیلی ارائه دهد.	توانسته است به استخراج اصول و قواعد مورد استفاده مفسران شیعه و سنی به صورت تطبیقی و مورد پژوهی اقدام کند.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱ : کلیات

- ✓ معرفی درس و اصطلاحات اولیه مانند : اصول، روش، مبانی، قواعد تفسیری و تفاوت های آنها
- ✓ شاخصه های کلی زبان قرآن
- ✓ تفسیر، تاویل، حوزه های معنایی
- ✓ ضرورت تفسیر و عوامل نیازمندی به آن

فعالیت های یادگیری :

- ۳- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۴- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۵- ارائه گزارشی از کتاب های مهم اعراب قرآن در فاصله قرون سوم تا ششم هجری
- ۶- ارائه گزارشی از کتاب های مهم اعراب قرآن در دوران معاصر

فصل ۲: مبانی تفسیر قرآن کریم

- ✓ فهم پذیری قرآن
- ✓ وحیانی بودن الفاظ و معانی قرآن کریم
- ✓ اعجاز قرآن
- ✓ تحریف ناپذیری قرآن

فعالیت های یادگیری :

- ۳- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۴- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۳- ارائه گزارشی در خصوص ترکیب سوره های شمس و لیل در کتابهای اعراب القرآن قدیمی به شکل تطبیقی
- ۴- ارائه گزارشی در خصوص ترکیب سوره های ضحی و انشراح در تفاسیر ادبی قرآن مانند تفسیر کشاف و البحر المحیط

فصل ۳ : قواعد تفسیر قرآن کریم

- ✓ قواعد درون متنی، قواعد برون متنی
- ✓ منابع تفسیر ۱ : لغوی، زبانی، تاریخی-روایی

✓ منابع تفسیر ۲: عقل و تدبر، آموزه های کلامی

فعالیت های یادگیری :

- ۳- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۴- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۴- ارائه گزارشی از ترکیب سوره های غاشیه، بلد و فجر در کتابهای اعراب قرآن معاصر
- ۵- ارائه گزارشی از ترکیب سوره های غاشیه، بلد و فجر در تفاسیر مجمع البیان و ابوالفتوح رازی
- ۶- ارائه گزارشی از کاربرد حروف عامل در کتابهای نحوی

فصل ۴: اقسام تفسیر

- ✓ تفسیر ترتیبی و گونه های آن
- ✓ تفسیر موضوعی و گونه های آن

فعالیت های یادگیری :

- ۵- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۶- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۵- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در کتاب های اعراب القرآن قدیم و معاصر
- ۶- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در تفاسیر ادبی شیعه و سنی

فصل ۵: روش ها و گرایش های تفسیری

- ✓ تفسیر نقلی : تفسیر قرآن به قرآن، تفسیر روایی
- ✓ تفسیر ادبی، تفسیر اجتماعی
- ✓ تفسیر عقلی-اجتهادی، تفسیر کلامی

فعالیت های یادگیری :

- ۷- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۸- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۷- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در کتاب های اعراب القرآن قدیم و معاصر
- ۸- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در تفاسیر ادبی شیعه و سنی

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجویان معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. در عین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش‌هایی در خصوص مشکلات اعراب قرآن مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ درآمدی بر تفسیر قرآن کریم (اصول و مقدمات) تألیف دکتر عبدالهادی فقهی زاده، انتشارات تلاوت، ۱۳۹۱

منابع فرعی :

- ✓ مکاتب تفسیر قرآن، تألیف علی اکبر بابایی، انتشارات سمت
- ✓ مبانی تفسیر قرآن، تألیف سیدرضا مودب، انتشارات سمت
- ✓ روش تفسیر قرآن، تألیف سید رضا مودب، انتشارات سمت
- ✓ منطق تفسیر قرآن، تألیف محمد علی اصفهانی، نشر المصطفی
- ✓ قواعد التفسیر، تألیف خالد عبدالرحمان الملک، سوریه
- ✓ مبانی تفسیر قرآن، تألیف محمد کاظم شاکر، انتشارات دانشگاه قم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۴۰ درصد نمره نهایی)
  - ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجوی در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۳۰ درصد نمره نهایی)
  - ۳- ارزشیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجوی ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۳۰ درصد نمره نهایی)
- تدوین کننده : مجید معارف**

سرفصل درس «کلیات عرفان»

۱. معرفی درس و منطق آن

فرهنگ غنی اسلامی مولفه‌های بسیاری را دل خود پرورش داده است. یکی از تاثیرگذارترین و غنی‌ترین این مولفه‌ها عرفان اسلامی است. عرفان اسلامی - که البته در وحی و آموزه‌های اسلامی دارد- مانند سایر جریانات فرهنگی فراز و نشیب‌های مختلفی را طی کرده و آفت و آسیب‌های خاص خود را داشته است. آشنایی با این جریان مهم و موثر بر هر دانشجوی رشته الهیات لازم است. به‌ویژه این که در عصر

حاضر، غلبه دیدگاه مادی و دنیوی از سویی و فطرت تعالی طلب و خداجوی بشر از سوی دیگر، او را دیگر بار در طلب معنویت واداشته و به سوی هرچه رنگ و بویی از عرفان داشته باشد، سوق می‌دهد. این درس به دانشجو معلم امکان می‌دهد تا ضمن آشنایی با درون‌مایه‌های عرفان اسلامی و باورها و لوازم آن، به‌نحو اجمالی با تاریخچه تصوف اسلامی آشنا شده و نیز تا حد امکان و وسع، مخاطبان نوجوان خود را که نیازمند راهنمایی و دانستن حقایق هستند، یاری کند.

نام درس: کلیات عرفان				مشخصات درس
اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: با توجه به آشنایی و بینش نسبی که درمورد مفاهیم، مسائل و تاریخچه عرفان و تصوف به- دست آورده، صحت و سقم مباحث گوناگون مربوطه را تا حدی تشخیص داده، زمینه مطالعات بیشتر و عمیق‌تر را یافته و قادر خواهد بود از این دانش و توانایی خود در جهت راهنمایی و هدایت ذهنی و روحی دانش‌آموزان بهره‌جوید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	شایستگی اساسی Ck 1-1
قادر به مقایسه برداشت‌های گوناگون در تعریف برخی مفاهیم و آموزه‌های عرفانی شده است.	قادر به ارائه تحلیلی از برخی مفاهیم و آموزه‌های عرفانی شده است.	توانسته گزارشی از معنای برخی از مفاهیم و اصطلاحات عرفانی و مفاد آموزه‌های عرفانی ارائه دهد.	مفاهیم و آموزه‌های عرفانی	
قادر به مقایسه سلسله‌های تصوف و احوال و آرای عارفان با استفاده از تحلیل زمینه‌ها و علل و عوامل موثر شده است.	قادر به ارائه تحلیلی از سیر تاریخی تصوف از قرن دوم هجری به بعد و تشخیص اجزای متفاوت و یکسان آن نسبت به یکدیگر خواهد	توانسته گزارشی از تاریخ تصوف در قرون اولیه هجری و زندگی و احوال و سخنان برخی عرفا ارائه دهد.	تاریخچه تصوف و احوال و آرای برخی از صوفیان نامدار	

	بود.			
--	------	--	--	--

۴. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: جایگاه عرفان و تصوف در معارف و علوم اسلامی

✓ مناسبت تقسیم‌بندی علوم اسلامی

✓ بررسی واژه صوفی و ریشه آن

✓ عرفان و تصوف

✓ مبادی و غرض عارفان

✓ عرفان نظری و عرفان عملی

فعالیت‌های یادگیری :

۷- مشارکت فعال در جریان تدریس

۸- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۹- طرح پرسش در مسائل مطرح شده

فعالیت‌های عملکردی :

۷- تهیه مقاله درمورد بررسی ریشه‌های تصوف و عرفان در قرآن

۸- تهیه مقاله درمورد سیمای عارفان در نهج‌البلاغه

۹- تهیه مقاله درمورد بررسی نسبت میان زهد، عبادت و عرفان در اشارات ابن‌سینا

۱۰- ارائه‌ی سمینار کوتاه در هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۲: خاستگاه و منشاء عرفان و تصوف

✓ بررسی نظریات مطرح درباب منشاء تصوف

✓ خاستگاه تصوف و عرفان در اسلام

✓ شریعت، طریقت و حقیقت

فعالیت‌های یادگیری :

۷- مشارکت فعال در جریان تدریس

۸- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۹- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۸- تهیه مقاله درمورد رابطه میان حکیمان و صوفیان در دنیای اسلام
- ۹- تهیه مقاله درمورد رابطه میان فقهیان و صوفیان در دنیای اسلام
- ۱۰- تهیه مقاله درمورد رابطه میان متکلمان و صوفیان در دنیای اسلام
- ۱۱- ارائه سمینار کوتاه بر محور مباحث مطرح شده

فصل ۳: عوالم وجود و جایگاه انسان

- ✓ وحدت وجود
- ✓ حضرات خمس
- ✓ ولایت انسان کامل

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱۰- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۱۱- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۱۲- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱۲- تهیه مقاله درمورد تفسیرهای مختلف وحدت وجود و بررسی سازگاری آن‌ها با شریعت
- ۱۳- تهیه مقاله درمورد انسان کامل در قرآن و احادیث
- ۱۴- ارائه سمینار کوتاه بر محور مباحث مطرح شده

فصل ۴: سیر و سلوک و منازل آن

- ✓ بررسی دیدگاه‌ها
- ✓ یقظه
- ✓ اراده
- ✓ تزکیه و مقامات سلوک
- ✓ احوال
- ✓ عشق
- ✓ سکر و حیرت

✓ فنا و بقا

✓ توحید

فعالیت‌های یادگیری :

۷- مشارکت فعال در جریان تدریس

۸- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۹- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

۶- تهیه مقاله در بررسی دیدگاه‌های مختلف درباره منازل سیر و سلوک

۷- تهیه مقاله در مورد سیر و سلوک عرفانی و مراحل آن از نظر ابن سینا

۸- تهیه مقاله در مورد بررسی برخی از احوال عارفانه در آیات قرآن

۹- تهیه مقاله در مورد بررسی برخی از مقامات عارفانه در آیات قرآن

۱۰- تهیه مقاله در مورد بررسی برخی از منازل سلوک در آیات قرآن

۱۱- ارائه سمینار کوتاه بر محور مباحث مطرح شده

فصل ۵: سیر تاریخی تصوف و عرفان در تمدن اسلامی

✓ مکتب بغداد و مکتب خراسان

✓ تصوف و صوفیان نامدار قرن دوم هجری

✓ تصوف و صوفیان نامدار قرن سوم تا پنجم هجری

✓ تصوف و صوفیان نامدار قرن ششم هجری

✓ معرفی برخی از سلسله‌های معروف صوفیه

فعالیت‌های یادگیری :

۴- مشارکت فعال در جریان تدریس

۵- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۶- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

۶- تهیه مقاله در مورد بررسی آرای برخی از صوفیان نامدار

۷- تهیه مقاله در مقایسه احوال و مقامات و منازل در آرای برخی از صوفیان نامدار

۸- ارائه سمینار کوتاه بر محور هر مسائل مطرح شده.

۶. راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزش‌های کلاسی در این درس با محوریت استاد و رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام می‌پذیرد. درعین- حال استاد با استفاده از روش پرسش و پاسخ، فرصت گفت‌وگو و مشارکت فعال دانشجویان را فراهم می‌آورد. دانشجوی موظف است براساس برنامه‌ای که استاد تعیین می‌کند، به مطالعه منابع درس پرداخته و در جریان تدریس و گفت‌وگوهای درسی شرکت نماید. در روند این گفت‌وگوها پرسش‌های تازه‌ای از سوی دانشجویان مطرح می‌شود، که برخی از آن‌ها مجال گفت‌وگوی علمی بیشتری را در جلسه درسی فراهم می‌کند و پاسخ‌گویی به برخی دیگر- که نیازمند واکاوی بیشتر است- می‌تواند موضوع تکلیف کلاسی دانشجویان قرار گرفته و در جلسات بعد ارائه گردد یا به صورت تحقیق کلی‌تری تا پایان نیم‌سال انجام و ارائه شود. برای جست‌وجوی دانشجویان در آیات قرآن، می‌توان نرم‌افزارهای متناسب با این عملکرد را به آنان معرفی کرد.

۷. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ✓ تاریخ تصوف، مهدی دهباشی و سید علی اصغر میرباقری فرد، سمت: ۱۳۹۲
- ✓ مبانی عرفان و تصوف، محمدحسین بیات، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۴

منابع فرعی:

- ✓ فلسفه‌ی عرفان، دکتر یحیی یثربی، دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم: ۱۳۸۳
- ✓ تاریخ تصوف در اسلام، قاسم غنی، زوار: ۱۳۸۹
- ✓ آشنایی با علوم اسلامی: عرفان، مرتضی مطهری، انتشارات صدرا: ۱۳۷۶

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی: به شکل کتبی براساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد و دانشجویان برای پاسخ به آن،

از مطالبی که در طی دوره آموخته‌اند استفاده می‌کنند. ۷۰ درصد نمره نهایی به آزمون اختصاص دارد.

- ارزشیابی فرآیند: ۱۰ درصد نمره نهایی به مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های کلاسی و عملکرد وی در انجام

تکلیف‌های کلاسی اختصاص می‌یابد.

– ارزیابی پوشه کار : مجموعه تکلیف‌ها و پژوهش‌های مدون و کتبی دانشجو در طول ترم ۲۰ درصد نمره نهایی این درس را خواهد داشت.

سایر نکات:

هیچ یک از منابع موجود را نمی‌توان یک منبع درسی کاملاً مناسب برای این درس دانست و به آن اکتفا کرد. بنابراین لازم است استاد با توجه به سرفصل‌ها، با حذف برخی مطالب و تلفیق مطالب دیگر از منابع موجود، دانشجویان را راهنمایی کرده و در صورت لزوم جزوه مناسبی تهیه کند.

تدوین‌کننده: مهناز قانع

تاریخ ادیان ۲ (شبّهات)

۱- معرفی درس و منطق آن

دین که یکی از ابعاد مهم حیات معقول و معنوی انسان و فعال‌ترین عنصر تاثیر گذار بر زندگی اجتماعی بشر است در تاریخ تکاملی خود با ارزیابی‌های گوناگون مواجه بوده است. متدینان و متالهان که دین را نشأت گرفته از وحی الهی می‌دانند همه وجوه مختلف زندگی فردی و اجتماعی انسان را متأثر از آموزه‌ها و ره یافت‌های دین معرفی می‌کنند، از خط و نوشتن و دوخت لباس گرفته تا کشت و کار و جنگیدن و دفن مردگان و.... همان گونه که سرچشمه همه علوم و فنون را انبیاء الهی می‌دانند و در مقابل کسانی که دین را زائیده فکر بشر برای رفع نیازهای مقطعی و گذرا می‌دانند و یا حتی مزاحمی برای زندگی اجتماعی. آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در این باره و به ویژه نظرات منتقدان و مخالفان دین لازمه دفاع آگاهانه از دین است، بدون آگاهی از شبّهاتی که بر تفکر دینی به طور کلی و بر دین اسلام به طور خاص ایراد می‌شود نمی‌توان به درستی از نقش دین در بارور کردن عقل بشر و انگیزه بخشی به روح انسانی سخن گفت. بنابراین لازم است دانشجوی الهیات با برخی از شبّهات مهم و پاسخ‌های آنها آشنا شده که هم ایمان خودش پایه‌های محکمی بیابد و هم در استحکام بخشیدن به باورهای دینی دانش آموزانش موفق تر باشد.

مشخصات درس	نام درس: تاریخ ادیان
------------	----------------------

<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>به شناخت درستی از جایگاه و کارکرد دین در زندگی بشر برسد و با آشنایی با شبهات مطرح شده توانایی پاسخ دادن به آنها و دفاع از ساحت دین را به دست بیاورد.</p>				<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: تاریخ ادیان ۱</p>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
آشنایی با شبهات	توانسته است با توجه به سیر و تحول تاریخی ادیان گزارشی اجمالی از موافقان و مخالفان تفکر دینی ارائه کند	توانسته است با توجه به نوع و جنس شبهات دسته بندیهای جدیدی از آنها تهیه کرده و در قالب یک مقاله ارائه کند.	توانسته است برخی شبهات را ریشه یابی کرده و سابقه آن ها را در فرهنگ ها و اقوام پیشین بررسی کرده و نحوه برخورد آن فرهنگ ها را با شبهه مورد نظر با زمان کنونی مقایسه کند.	<p><u>شایستگی اساسی:</u></p>
پاسخ به شبهات	توانسته است ضمن اینکه درک درستی از شبهات به دست می آورد ، حل شبهه و پاسخ به آن را نیز به خوبی فهمیده و گزارشی اجمالی از آن ارائه کند.	توانسته است پاسخ های احتمالی قابل طرح در مقابل شبهات را با یکدیگر مقایسه کرده و در گزارشی پاسخ انتخابی خود را تحلیل کند.	توانسته است با مطالعه منابع موجود به طور مستدل یکی از شبهات را پاسخ داده و از دیدگاه خود دفاع کرده و آن را گزارش کند.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل لول: شبهات مربوط به اصل دین

الف) چه نیازی به دین هست؟

بشر با تکیه بر عقل و علم خود توانسته ابعاد گوناگون زندگی خود را مدیریت کند.

اخلاق برای ارضاء ابعاد معنوی وجود انسان کافی است.

سکولاریسم

پاسخ به شبهه

ب) آیا دین یک پدیدار اجتماعی است؟

طرح دیدگاه های اندیشمندان مختلف از جمله فویرباخ، دورکیم، مارکس، فروید، نیچه و...

بررسی دیدگاه ها

ج) آیا دین فطری است؟

طرح نظرات مختلف در این باره (متفکران مسلمان و غیر مسلمان)

فعالیت های یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالاتی که در فرایند تدریس مطرح می شود.

فعالیت های عملکردی: ۱

- با استفاده از منابع مکتوب و سایت های معتبر به جستجوی شبهات پرداخته و آنها را جمع آوری کرده و به آنها پاسخ دهد.

۲- استخراج و استنباط پاسخ شبهات با استفاده از آیات قرآن با مراجعه به تفاسیر معتبر نظیر المیزان

فصل دوم: مسئله توحید

آیا در تاریخ بشر شرک مقدم بوده است یا توحید؟

توحید در ادیان ابراهیمی

آیا خدای ادیان ابراهیمی شخصی است ؟

فعالیت های یادگیری:

۱- شرکت در مباحث مطرح شده در کلاس

۲- برگزاری کلاس درس در سایت و آگاهی از جدید ترین شبهاتی که به تفکر دینی وارد شده است.

فعالیت های عملکردی: مقوله شرک را در قرآن بررسی کرده و مقاله ای کوتاه از آن تهیه کند.

فصل سوم: کثرت ادیان

چرا خداوند به یک دین اکتفا نکرده است؟

دین خاتم کدام دین است؟

چرا پس از اسلام دین دیگری نیانده است؟

عناصر مشترک ادیان توحیدی (ابراهیمی) چیست؟

دین و آخرالزمان

وجوه اختلاف ادیان توحیدی

نظریه کثرت گرایی دینی (نظریه جان هیک)

نظریه کثرت گرایی دینی صوفیان (حکمت خالده، نظریه دکتر نصر و دیگر سنت گرایان)

فعالیت های یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاس

فعالیت های عملکردی: مقایسه نظریه هیک و نصر و ارائه گزارشی از آن به کلاس (به صورت شفاهی یا کتبی)

فصل چهارم: قلمروشناسی دین (شناسایی هدف و قلمرو دین)

نسبت و رابطه دین و علم

رابطه دین با عقل

نسبت و ارتباط دین و اخلاق

نظریه انتظار ما از دین (نظریه دکتر سروش)

فصل پنجم: فهم دین

آیا همه انسان ها قادر به فهم و درک دین و کتب مقدس هستند؟

هرمنوتیک کتب مقدس

فعالیت های یادگیری: شرکت فعال در فرایند تدریس و پاسخ به سوالات مطرح شده
فعالیت های عملکردی: جستجوی منابع و یافتن شبهات دیگری در موضوعات مورد نظر و تهیه گزارشی از آن

۳- راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان بهره گیری از روش های مختلف تدریس انجام می شود.. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

- ۱- محمدلنگنهاوزن(۱۳۷۹)، اسلام . کثرت گرایی دینی، ترجمه نرجس جواندل، قم: موسسه فرهنگی طه، چاپ اول.
  - ۲- مایکل پترسون و.. (۱۳۷۶)، عقل و اعتقاد دینی، ترجمه حامد نراقی و...، تهران: انتشارات طرح نو، چاپ اول.
  - ۳- علامه محمد تقی جعفری (۱۳۷۵)، فلسفه دین، تهران: موسسه فرهنگی اندیشه، چاپ اول.
  - ۴- جان مک کواری (۱۳۷۸)، تفکر دینی در قرن بیستم، تهران: انتشارات امیرکبیر، چاپ اول
- ۷۶ و ۷۷.....

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: این آزمون براساس مطالب مطرح شده در کلاس و با محوریت منبع درسی معرفی شده برگزار می شود و نمره آن ۶۰ درصد نمره پایانی دانشجو محسوب می شود.
ارزشیابی فرایند: مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و بحث های مطرح شده در کلاس (۲۰ درصد نمره پایانی)
ارزشیابی پوشه کار: انجام تکالیف محوله و ارائه به موقع آن ها (۲۰ درصد)

سایر نکات: ۱- اساتید محترم می توانند با توجه به زمان و شرایط کلاسی در ترتیب مباحث و یا اهمیت طرح آن ها اعمال نظر بفرمایند و هم چنین مباحث و شبهاتی را اضافه یا کم کنند.

تدوین کننده: مرضیه حیدری فر / استاد هزازه ای

سرفصل درس «تاریخ اسلام ۳» (تاریخ خلفا (خلفای راشدین، خلفای اموی، خلفای عباسی و خلفای فاطمی))»

۳. معرفی درس و منطق آن

تاریخ پیشینیان و عبرت آموزی از تاریخ و تجربه های تلخ و شیرین از رهگذر تاریخ دستمایه مناسبی را برای ترسیم و تنظیم مسیری برای سعادت و کامیابی می باشد. در پرتو این نگاه، رویکرد عالمانه و نقادانه به تاریخ و رخدادهای گوناگون آن، می تواند علاوه بر واقع نگری، وقایع قطعی تاریخی را با رویکرد بازشناسانه از رفتار پیشینیان بررسی و مورد مطالعه قرار دهد. در همین راستا در این درس به مطالعه تاریخ خلفا در ادوار مختلف پرداخته خواهد شد و با بهره گیری از این مقاطع تاریخی، نقش آفرینان و پدیدآورندگان موقعیت های مختلف و متفاوت و اصلاح گران در حوزه های فردی و اجتماعی مسلمین را در خواهیم یافت. بدون شک اندیشه، مشی و عملکرد امامان و پیشوایان نقش سازنده ای در حیات فکری و اجتماعی و سیاسی مسلمین برای انحطاط جامعه سلامی داشته است.

دانشجو معلمان پس از مطالعه و فراگیری مباحث و رخدادهای مقاطع تاریخی حادث شده می توانند به تجزیه و تحلیل و مواجهه مناسب وقایع تاریخی و فراز و نشیب های آن بپردازند و با بهره گیری از این مطالعات، فکر و تحلیل سالم و مناسبی براساس منابع و مدارک مستند و معتبر تاریخی به دانش آموزان خود ارائه دهند.

مشخصات درس	نام درس: تاریخ اسلام ۳
------------	------------------------

<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن شناخت و درک درست از نظامات خلفا و حاکمان بعد از رحلت حضرت رسول(ص) و عبرت آموزی از این دوران، به یک نگرش صحیح و معتبر از تاریخ در این مقطع رسیده و با دستیابی به توان تبیین و تحلیل اجمالی آن، به سوالات و شبهات ایجاد شده در این حوزه پاسخ می دهد.</p>				<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: تاریخ اسلام ۲</p>
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
<p><u>نظامات</u> <u>خلفا و</u> <u>حاکمان بعد</u> <u>از رحلت</u> <u>حضرت</u> <u>رسول(ص)</u></p>	<p>توانسته است گزارشی توصیفی از زمینه ها، نظامات و رفتارهای سیاسی و اجتماعی خلفا و حاکمان بعد از رحلت حضرت رسول(ص) ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی مقایسه ای از وقایع و نظامات و رفتارهای سیاسی و اجتماعی خلفا و حاکمان بعد از رحلت حضرت رسول(ص) با شیوه و سیره فردی و اجتماعی آن حضرت ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است ضمن ارائه گزارشی تبیینی و تحلیلی از وقایع و نظامات و رفتارهای سیاسی و اجتماعی خلفا و حاکمان بعد از رحلت حضرت رسول(ص)، معیارهای حق از باطل را تشخیص دهد.</p>	
<p><u>عبرت</u> <u>آموزی</u></p>	<p>توانسته است فهرستی از روش ها، رفتارها، نظامات، اقدامات و انحرافات، فرصت ها و تهدیدات، معیارهای حق و باطل، قیام ها، راهبردها و سیاست های عبرت آموز در این مقطع از تاریخ ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی مقایسه ای از روش ها، رفتارها، نظامات، اقدامات و انحرافات، فرصت ها و تهدیدات، معیارهای حق و باطل، قیام ها، راهبردها و سیاست های عبرت آموز در این مقطع از تاریخ با شیوه و سیره فردی و اجتماعی و حکومتی حضرت رسول (ص) ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است ضمن گزارشی تبیینی و تحلیلی از وقایع عبرت آموز در این مقطع از تاریخ اسلام، معیارهای حق از باطل را تشخیص دهد و در جهت روشنگری جامعه اقدام کند.</p>	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : خلفای راشدین

- ✓ داستان سقیفه بنی ساعده و انگیزه های تشکیل آن
- ✓ علل سکوت حضرت علی(ع)
- ✓ مرگ خلیفه اول و انتخاب خلیفه دوم
- ✓ انتخاب رهبری از نظر دینی
- ✓ فتوحات مسلمانان و آثار آن

- ✓ تاسیس دیوان حقوق و اثر آن در بهم زدن عدالت اسلامی و تبعیض نژادی
- ✓ قتل خلیفه دوم و داستان شورا
- ✓ خلیفه سوم
- ✓ سیاست مالی و نظام حکومتی خلیفه سوم
- ✓ قیام مسلمانان علیه خلیفه سوم
- ✓ قتل خلیفه سوم و پیامدهای آن و سایر حوادث مربوط به آن
- ✓ کیفیت به حکومت رسیدن امیرمومنین علی (ع) و سخنان آن حضرت در این باره و آغاز مخالفت طلحه و زبیر و دیگران
- ✓ حرکت ناکثین از مدینه به مکه و از مکه به عراق و جنایات آنان در بصره
- ✓ حرکت امیرمومنین علی (ع) به سمت عراق و مقدمات جنگ جمل
- ✓ جنگ جمل و پیامدهای آن
- ✓ ورود امیرمومنان علی (ع) به کوفه و نامه نگاری های آن حضرت با معاویه و جنگ صفین
- ✓ داستان حکمیت و پیامدهای آن
- ✓ داستان مارقین و خوارج و جنگ نهروان
- ✓ شهادت امیرمومنان علی (ع)
- ✓ خلافت حسن بن علی (ع) و صلح و دلایل و پیامدهای آن

وظایف یادگیری :

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم
- ✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی تحلیلی از زمینه های شکل گیری سقیفه بنی ساعده
- ✓ ارائه گزارشی از رفتارهای فردی و اجتماعی خلفای راشدین
- ✓ ارائه گزارشی از سوالات و شبهات دانشجومعلم در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر تفصیلی در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ تولید داستان کوتاه به شیوه قصه گویی از وقایع مطرح شده در این فصل برای دانش آموزان
- ✓ ارائه تحقیق و پژوهش در مورد هر یک از عناوین و موضوعات دارای فراوانی پرسش، مطرح شده در این فصل

فصل دوم : خلفای اموی

- ✓ آل ابوسفیان
- ✓ بررسی زمینه ها و علل سلطه امویان بر جهان اسلام
- ✓ معاویه، اقدامات و بدعت ها و فتوحات
- ✓ یزید
- ✓ قیام امام حسین (ع)
- ✓ قیام عبدالله بن زبیر
- ✓ قیام حرّه
- ✓ قیام توابین

- ✓ قیام مختار
- ✓ قیام معاویه بن یزید
- ✓ آل مروان
- ✓ مروان بن حکم
- ✓ عبدالملک و اقدامات او
- ✓ حجاج و سرکوبی قیام ابن زبیر
- ✓ فتوحات بعد از حکومت حجاج
- ✓ ولایتعهدی
- ✓ ولید بن عبدالملک
- ✓ فتوحات و اقدامات بعد از حکومت ولید
- ✓ سلیمان بن عبدالعزیز و اقدامات و اصلاحات
- ✓ یزید بن عبدالملک
- ✓ هشام بن عبدالملک
- ✓ فتوحات بعد از هشام
- ✓ قیام زید
- ✓ ولید بن یزید بن عبدالملک
- ✓ قیام یحیی
- ✓ یزید بن ولید بن عبدالملک
- ✓ ابراهیم بن ولید بن عبدالملک
- ✓ مروان بن محمد
- ✓ سقوط امویان و عوامل و پیامدها

وظایف یادگیری :

- ✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم
- ✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

- ✓ ارائه گزارشی از رفتارهای فردی و اجتماعی خلفای اموی
- ✓ ارائه گزارشی از سوالات و شبهات دانشجومعلم در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر تفصیلی در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ تولید داستان کوتاه به شیوه قصه گویی از وقایع مطرح شده در این فصل برای دانش آموزان
- ✓ ارائه تحقیق و پژوهش در مورد هر یک از عناوین و موضوعات دارای فراوانی پرسش، مطرح شده در این فصل

فصل سوم: خلفای عباسی

- ✓ بررسی اجمالی زمینه غصب خلافت توسط معاویه و خلافت معاویه
- ✓ ادامه فتوحات در شرق و غرب
- ✓ بیعت برای یزید
- ✓ فاجعه کربلا و بررسی اجمالی زمینه و نتایج آن

- ✓ واقعه حرّه
- ✓ خلافت عبدالله بن زبیر
- ✓ برخورد های عدنانی ها و قحطانی ها
- ✓ خلافت بنی مروان
- ✓ عبدالملک
- ✓ قیام مختار ثقفی، علل و نتایج آن
- ✓ محاصره و ویران ساختن مکه
- ✓ دنباله غزوات (بیزانس و پیشرفت در افریقا)
- ✓ خلافت هشام
- ✓ آشوب های داخلی
- ✓ قیام زید بن علی
- ✓ اختلاف در میان امویان
- ✓ خلافت مروان
- ✓ دعوت بنی عباس
- ✓ ابومسلم
- ✓ سقوط امویان و علل آن
- ✓ خلافت سفاح
- ✓ ابوسلمه خلال و بنی عباس
- ✓ خلافت منصور
- ✓ قتل ابومسلم و نتایج آن
- ✓ قیام های ضد عباسی (قیام عبدالله بن علی، سنباد، محمد نفس زکیه، استاد سپس، مقنح)
- ✓ خلافت هادی، مهدی و هارون
- ✓ برامکه
- ✓ استقلال افریقا
- ✓ شورش های خراسان
- ✓ امین و مامون
- ✓ بررسی اجمالی ولیعهدی امام رضا (ع) و نتایج آن
- ✓ اشاره ای اجمالی به دولت های مستقل در سرزمین های اسلامی (ادریسیان، اغلیبیان، طاهریان، طولونیان، خشیدیان)
- ✓ معتصم و آغاز دوره نفوذ ترکان
- ✓ مطالعه اجمالی خلافت در این دوره
- ✓ خلافت اردست
- ✓ خلافت بویهیان
- ✓ اشاره ای اجمالی به دیگر دولت های مستقل
- ✓ خلافت در دوره سلجوقیان
- ✓ قیام بساسیری
- ✓ خلافت تعدی ناصر
- ✓ خوارزمشاهیان
- ✓ خلافت آخرین خلفای عباسی

✓ سقوط بغداد

✓ احوال اجمالی بنی عباس تا انتقال خلافت به سلاطین عثمانی

وظایف یادگیری :

✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم

✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

✓ ارائه گزارشی تحلیلی از زمینه های سقوط امویان

✓ ارائه گزارشی از رفتارهای فردی و اجتماعی خلفای عباسی

✓ ارائه گزارشی از سوالات و شبهات دانشجومعلم در مورد عناوین مطرح شده در این فصل

✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر تفصیلی در مورد عناوین مطرح شده در این فصل

✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل

✓ تولید داستان کوتاه به شیوه قصه گویی از وقایع مطرح شده در این فصل برای دانش آموزان

✓ ارائه تحقیق و پژوهش در مورد هر یک از عناوین و موضوعات دارای فراوانی پرسش، مطرح شده در این فصل

فصل چهارم : خلفای فاطمی

✓ اسماعیلیه

✓ ابو عبدالله شیعی

✓ خلافت عبیدالله مهدی

✓ فتح سیسیل

✓ خلافت قائم منصور

✓ فتح مغرب و مصر

✓ بنای قاهره

✓ فتح شام

✓ حجاز و یمن

✓ ظهور دروزی

✓ خلافت المستنصر

✓ اسماعلیه ایران

✓ نام فاطمیان بر منابر بغداد

✓ مستعلی و نزار دوره ضعف و سقوط

✓ جنگ های صلیبی (سلجوقیان شام، علل و انگیزه ها، عکس العمل های مسلمین)

✓ اسلام در اندلس (بنیاد خلافت اموی در اندلس، خلفای اموی در اندلس، سقوط امویان و آغاز ملوک الطوائفی در اندلس،

دولت های دیگر، نفاق پایان کار مسلمانان، پیمان صلح فرناطه، اخراج مسلمانان از اندلس، انحطاط فرهنگی و

اقتصادی اندلس)

وظایف یادگیری :

✓ پرسش و پاسخ در زمینه مباحث و سوالات اساسی دانشجومعلم

✓ مشارکت دانشجومعلم در تحلیل کلی هریک از مباحث فوق

وظایف عملکردی:

✓ ارائه گزارشی تحلیلی از زمینه های سقوط عباسیان

- ✓ ارائه گزارشی از رفتارهای فردی و اجتماعی خلفای فاطمی
- ✓ ارائه گزارشی از سوالات و شبهات دانشجومعلمیان در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ارائه گزارشی از منابع معتبر تفصیلی در مورد عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ ساخت و تولید فیلم کوتاه از هر یک از عناوین مطرح شده در این فصل
- ✓ تولید داستان کوتاه به شیوه قصه گویی از وقایع مطرح شده در این فصل برای دانش آموزان
- ✓ ارائه تحقیق و پژوهش در مورد هر یک از عناوین و موضوعات دارای فراوانی پرسش، مطرح شده در این فصل

راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد تبیینی و در حد امکان تحلیلی و در صورت نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در پرسش و پاسخ های هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- تاریخ عرب و اسلام، تالیف امیرعلی، انتشارات ....
- تاریخ سیاسی اسلام، تالیف حسن ابراهیم حسن، انتشارات ...
- تاریخ اسلام، تالیف علی اکبر فیاض، انتشارات ...
- سیری در تاریخ تحلیلی صدر اسلام، جمعی از نویسندگان، انتشارات ...

منابع فرعی :

- العبر، تالیف ابن خلدون، انتشارات ...
- ارشاد، تالیف شیخ مفید، انتشارات ...
- جامع التواریخ، تالیف رشیدی، انتشارات ...

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد)
- ۳- ارزیابی پوشه کار: کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می شود. (۲۰ درصد)

تدوین کننده: سیدامین اله دادگر

سرفصل درس «نحو کاربردی ۱»

۴. معرفی درس و منطق آن

علم نحو، شناخت قواعدی است که به سبب آنها احوال آخر کلمات و روش ترکیب آنها با یکدیگر شناخته می شود. این درس با سطوح مختلفی که دارد آشنایی با جمله سازی نیز می باشد و ساخت جمله بر اساس کلام صحیح عرب را به دانشجویان آموزش می دهد. از طریق این علم دانشجو معلم یاد می گیرد که وظیفه و نقش هر واژه در جمله چیست؟ تا با فهم آن توانمندی لازم را در فهم و ترجمه متون دینی و قرآن کسب نماید. یادگیری این درس در سطوح مختلف آن موجب حفظ زبان از اشتباهات لفظی و قرائت صحیح و روان متون می شود. در نتیجه معلم در انتقال مفاهیم قرآنی و دینی به دانش آموزان بهتر و دقیقتر عمل می نماید.

نام درس: نحو ۱	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ضمن آشنایی با ساختار جملات و نوع آنها، نقش و کارکرد کلمات را در جمله بنویسد و کلمات را متناسب با کارکردهای مختلفی که در جمله دارند اعراب گذاری نماید و به درستی آنها را قرائت نماید و با کسب توانمندی های لازم در سطح اول این درس، در فهم و ترجمه صحیح متون دینی و قرآن نقش خود را به خوبی ایفا نماید.	نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
فرآیند تعیین ساختار جملات	توانسته است گزارش توصیفی از نوع جمله در متون دینی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تحلیلی از ارکان جملات در متون دینی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تطبیقی از تفاوت‌های این دو نوع جمله ارائه دهد.
	فرآیند نقش و کاربرد کلمه در جمله	توانسته است نقش‌های مختلف کلمه را در جمله متناسب با کارکردهای متنوع آن گزارش دهد.	توانسته است نقش و کارکرد کلمه را در جمله گزارش دهد و علت آن را بیان کند.
فرآیند ترجمه صحیح جمله	توانسته است جمله را صحیح قرائت نماید و معنی درست واژه‌های جمله را گزارش دهد.	توانسته است ترجمه درستی از جمله مطابق با واژه‌ها ارائه دهد.	توانسته است ترجمه درست و دقیق از جمله با دلایل اقناع‌کننده ارائه دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات علم نحو

- ✓ تعریف علم نحو – ضرورت آموزش علم نحو
- ✓ انواع اعراب (اصلی و فرعی)
- ✓ انواع اعراب (محلّی و تقدیری)
- ✓ جمله فعلیه و ارکان آن
- ✓ جمله اسمیه و ارکان آن

فعالیت‌های یادگیری:

- ۳- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس
- ۴- روخوانی بخشی از قواعد مورد بحث توسط دانشجو
- ۵- حل برخی تمرین منتخب توسط دانشجو

فعالیت‌های عملکردی:

۷- انتظار می رود برای توانمندسازی مهارت های پژوهشی دانشجو قواعد گفته شده را در بخشی از دعای کمیل استخراج نماید.

فصل ۲: مرفوعات

- ✓ فاعل
- ✓ نائب فاعل
- ✓ مبتدا و خبر
- ✓ نواسخ - افعال ناقصه
- ✓ حروف شبیه به لیس
- ✓ حروف مشبیه بالفعل
- ✓ لا نفی جنس
- ✓ ضمیر شأن

فعالیت های یادگیری:

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس
- ۲- روخوانی بخشی از قواعد مورد بحث توسط دانشجو
- ۳- متناسب با قواعد مرفوعات متنی طراحی شود که شواهد قاعده مورد نظر در آن یافت شود و توسط دانشجو این قواعد استخراج شود.

فعالیت های عملکردی:

- ۱- انتظار می رود برای توانمندسازی مهارت های پژوهشی دانشجو قواعد گفته شده را در بخشی از دعای کمیل استخراج نماید.

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین فراهم می آورد. فراهم آوردن فرصت های یادگیری در فضای آموزشی از طریق متون مختلف دینی و قرآن و آموزش مفاهیم علم نحو در قالب این متون موجب عملی شدن یادگیری در این درس می شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ مبادی العربیة ترجمه رشید شرتونی، جلد ۳، تنقیح حمید محمدی یا دکتر شیروانی

منابع فرعی :

- ✓ النحو الوافی عباس حسن
- ✓ جامع الدروس العربیة مصطفی الغلاینی، ۳ جلد
- ✓ جامع المقدمات، شرح مدرس افغانی، ۲ جلد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱-آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۱۳ نمره)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و حضور در کلاس و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۵ نمره)
- ۳- ارزشیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. بهتر است استاد برای توانمند سازی مهارت های پژوهشی دانشجویان را در چارچوب مباحث علم نحو به متون دینی از قبیل قرآن، نهج البلاغه و ادعیه ارجاع دهد. (۲ نمره)

سایر نکات:

در قواعد و مطالب گفته شده این بخش ملاک ها و اهداف در سطح ۱ نحو می باشد و در نحو ۲ و ۳ همین ملاک ها و اهداف ولی با سطوح بالاتر مورد نظر می باشد.

تدوین کننده: زهرا سعیدی

سرفصل درس «تفسیر قرآن کریم ۱» (تفسیر ترتیبی)

۵. معرفی درس و منطق آن

قرآن کریم تجلی لفظی خداوند بر اشرف مخلوقات حضرت محمد صلی الله علیه و آله است؛ کتابی برای هدایت تمامی انسان ها تا روز قیامت. در زمان پیامبر اکرم تبیین قرآن بر عهده ایشان بود و بعد از رحلت ایشان، این مسئولیت سنگین بر عهده اهل بیت علیهم السلام گذاشته شد. مسلمانان برای درک و برداشت از قرآن چاره ای جز مراجعه به عترت پیامبر اکرم ندارند. بعد از اهل بیت علیهم السلام، دانشمندان مسلمان به تفسیر قرآن اقدام کردند که امروزه در قالب کتابهای متعددی به نام تفسیر شاهد این تلاش ها هستیم.

در این درس با مرسوم ترین شیوه تفسیری مسلمانان که همان تفسیر ترتیبی است آشنا می شویم. در تفسیر ترتیبی مفسر، قرآن کریم را از ابتدای قرآن تا انتهای آن به فراخور حال، تفسیر کرده است. تفسیر ترتیبی در قالب مکاتب مختلفی از قبیل کلامی، فقهی، فلسفی، روایی و... صورت گرفته است که در این درس تلاش می شود نمونه ای از این تفاسیر مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

مشخصات درس	نام درس: تفسیر قرآن کریم – تفسیر ترتیبی
------------	---

<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: آشنایی اجمالی با تاریخ تفسیر قرآن کریم در طول تاریخ اسلام به دست آورد و تحلیل مشخصی از تفسیر ترتیبی داشته باشد. با منابع متعدد تفسیر موضوعی در مکاتب مختلف تفسیری آشنا شود. تا حدودی بتواند متن تفاسیر را بخواند و بفهمد و به فراخور حال از آنها استفاده نماید.</p>				<p>نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: ندارد نحوه آموزش</p>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	<p><u>شایستگی اساسی:</u></p>
تاریخ تفسیر قرآن کریم	توانسته است از تاریخ تفسیر گزارشی اجمالی ارائه نماید.	توانسته است از تاریخ تفسیر در طول تاریخ اسلام گزارشی تحلیلی ارائه نماید.	توانسته است از تاریخ تفسیر به ترتیب دوره‌های زمانی معنادار در گزارشی تحلیلی انتقادی ارائه نماید و در هر دوره زمانی عوامل تاثیرگذار در تفسیر را بیان کند.	
شیوه تفسیر ترتیبی در مکاتب مختلف	توانسته است یک گزارش منسجمی از مکاتب مختلف تفسیری به همراه معرفی مهمترین منابع آنان ارائه نماید.	توانسته است گزارشی تحلیلی از مکاتب مختلف تفسیری و اهداف هر کدام و مهمترین منابع آنان را بیان کند.	توانسته است با ارزش گذاری بر آثار هر کدام از مکاتب تفسیری متعدد، گزارشی تحلیلی از عملکرد هر کدام از مکاتب ارائه نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ معرفی درس و دامنه و اصطلاحات پایه آن
- ✓ جایگاه تفسیر قرآن کریم در فهم و برداشت از آن
- ✓ اصطلاحات تفسیر، تاویل، تاریخ تفسیر، مکاتب تفسیری، تفسیر ترتیبی

فعالیت‌های یادگیری :

۵- گفتگو و مشارکت فعال در تعیین حدود و ثغور اصطلاحات و موضوعات

فعالیت‌های عملکردی :

۸- ارائه سمینار علمی در مورد موضوعات مطرح شده

۹- ارائه نمونه هایی از تفاسیر متعدد ترتیبی

فصل ۲: تاریخ تفسیر

✓ تفسیر در دوران پیامبر اکرم و صحابه

✓ تفسیر از دوران تابعین تا انتهای قرن چهارم

✓ تفسیر از قرن پنجم تا نهم

✓ تفسیر از قرن دهم تا یازدهم

✓ تفسیر از قرن دوازدهم تا دوران معاصر

فعالیت های یادگیری :

۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی :

۵- ارائه گزارشی از تفسیر قرآن کریم در یکی از دوره های زمانی مشخص شده در درس

۶- تحقیق و مطالعه در شناسایی هر کدام از مکاتب تفسیری در دوره های زمانی مشخص شده در درس

فصل ۳: مکتب تفسیری روایی

✓ معرفی روش تفسیری روایی

✓ معرفی مهمترین آثار مکتب تفسیری روایی

✓ قرائت برخی متون منتخب از آثار تفسیر روایی

فعالیت های یادگیری :

۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

۲- ارائه گزارشی از یکی از تفاسیر روایی شیعه یا اهل سنت و بیان روش این تفسیری در درون متن.

فعالیت های عملکردی :

۷- معرفی مهمترین تفاسیر روایی شیعه متقدم و متاخر

۸- معرفی مهمترین منابع تفسیری روایی اهل سنت متقدم و متاخر

۹- تبیین نیازهای زمانه در بازتالیف تفاسیر روایی در بازه های زمانی متعدد تا زمان معاصر

فصل ۴: تفسیر ادبی، فنی و آیات الاحکام

✓ معرفی روش تفسیری ادبی، فنی و آیات الاحکام

✓ معرفی مهمترین آثار مکاتب تفسیری ادبی، فنی و آیات الاحکام

✓ قرائت برخی متون منتخب از آثار تفسیر ادبی، فنی و آیات الاحکام

فعالیت های یادگیری :

۳- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس
ارائه گزارشی از یکی از تفاسیر تفسیر ادبی، فنی و آیات الاحکام شیعه یا اهل سنت و بیان روش این تفسیری در درون متن

فعالیت های عملکردی :

- ۱۰- معرفی مهمترین تفاسیر ادبی، فنی و آیات الاحکام شیعه متقدم و متاخر
- ۱۱- معرفی مهمترین منابع تفسیری ادبی، فنی و آیات الاحکام اهل سنت متقدم و متاخر
- ۱۲- تبیین نیازهای زمانه در تالیف تفاسیر ادبی، فنی و آیات الاحکام در بازه‌های زمانی متعدد تا زمان معاصر

فصل ۴: تفسیر اجتماعی و اعطانه

- ✓ معرفی روش تفسیری اجتماعی و اعطانه
- ✓ معرفی مهمترین آثار مکاتب تفسیری اجتماعی و اعطانه
- ✓ قرائت برخی متون منتخب از آثار تفسیر اجتماعی و اعطانه

فعالیت های یادگیری :

۴- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس
ارائه گزارشی از یکی از تفاسیر تفسیر اجتماعی و اعطانه شیعه یا اهل سنت و بیان روش این تفسیری در درون متن

فعالیت های عملکردی :

- ۱۳- معرفی مهمترین تفاسیر اجتماعی و اعطانه شیعه متقدم و متاخر
- ۱۴- معرفی مهمترین منابع تفسیری اجتماعی و اعطانه اهل سنت متقدم و متاخر
- ۱۵- تبیین نیازهای زمانه در تالیف تفاسیر اجتماعی و اعطانه در بازه‌های زمانی متعدد تا زمان معاصر

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجویان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

۱. التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشيب، محمد هادی معرفت.
۲. مکاتب تفسیری، علی اکبر بابائی؛
۳. منطق تفسیر قرآن، رضائی اصفهانی.

منابع فرعی :

- ۱.
۲. اضواء البیان فی ایضاح القرآن بالقرآن، شنقیطی؛
۳. البرهان فی تفسیر القرآن، سید هاشم بحرانی؛
۴. التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی؛
۵. تفسیر ابن الجزی؛
۶. تفسیر الحدیث، محمد عزه الدروزه؛
۷. تفسیر الصافی، فیض کاشانی؛
۸. تفسیر القرآن العظیم، ابن کثیر؛
۹. التفسیر القرآن للقرآن، عبدالکریم خطیب؛
۱۰. التفسیر المبین، محمد جواد مغنیه؛
۱۱. التفسیر الواضح؛
۱۲. تفسیر جلالین؛
۱۳. تفسیر طبری؛
۱۴. تفسیر علی بن ابراهیم قمی؛
۱۵. تفسیر فرات کوفی؛ تفسیر منسوب به امام حسن عسکری؛
۱۶. تفسیر نور، محسن قرائتی؛
۱۷. تفسیر نورالثقلین، حویزی؛
۱۸. تفسیر نورالثقلین، عروسی حویزی؛
۱۹. جوامع الجامع، شیخ طبرسی؛
۲۰. جوامع تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی؛
۲۱. الدر المنثور، سیوطی؛
۲۲. الشکاف عن حقائق غوامض التنزیل، محمود زمخشری؛
۲۳. فی ظلال القرآن، سید قطب؛
۲۴. القرآن الکریم تفسیر و بیان، شیخ محمد مخلوف؛
۲۵. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، شیخ طبرسی؛
۲۶. المحرر الوجیز، ابن عطیه أندلسی؛
۲۷. المصحف المیسر، عبدالجلیل عیسی؛
۲۸. المیزان فی تفسیر القرآن، محمد حسین طباطبائی؛

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰درصد نمره نهایی)

۳- ارزیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده: پرویز آزادی

سرفصل درس «قرائت و درک متون عرفانی»

۱. معرفی درس و منطق آن

فرهنگ غنی اسلامی مولفه های بسیاری را دل خود پرورش داده است. یکی از تاثیرگذارترین و غنی ترین این مولفه ها عرفان اسلامی است. انسان، چنان که قرآن کریم نیز بدان تصریح دارد، موجودی فطرتا خداگراست و این گرایش نوعی احساس دوگانه بیگانگی در این دیار خاکی و آشنایی و انس نسبت به دیار دیگر را در او ایجاد می کند و او را وامی دارد تا در جست و جوی دیار اصلی و مبدا راستین خویش برآید. عرفان اسلامی البته ریشه در وحی دارد، عارفان مسلمان معتقدند که وصول به مقصود با محبت قلبی و تسلیم کامل در برابر نبی و ولی - که انسان کامل و حقیقت وحی است - ممکن می گردد. هرچند به گفته عارفان حقیقت عرفان هرگز به سخن نمی آید، اما حالات و مقامات عارفان که از سویدای دل آنان بر زبان شان جاری شده، همواره از ژرف ترین و شیواترین سخنان بشری به شمار رفته و قسمت بزرگی از فرهنگ و ادبیات اسلامی - ایرانی را نیز به خود اختصاص داده است. این درس دانشجو معلم را بر روان خوانی و درک ساده متون عرفانی فارسی توانا می سازد. علاوه بر این زمینه ساز تحکیم ایمان درونی و نگاه ژرف تر و همه جانبه تر او به باورهای دینی است و بنابراین وی را در رسالت اجتماعی خویش، که پرورش، تصحیح و تحکیم باورهای دینی شاگردان خویش است، یاری خواهد کرد.

نام درس: قرائت و درک متون عرفانی				مشخصات درس
اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با توجه به توانایی نسبی که در قرائت و درک متون عرفانی به دست آورده، متون عرفانی فارسی را با توجه به معنا به روانی بخواند، زمینه نگرش عمیق تر به مباحث دینی را بیابد و با استفاده از موارد مناسب در برطرف کردن مشکلات فکری و روحی مربوط به باورهای دینی دانش آموزان خود آنان را در این زمینه یاری کند.				نوع درس: کارگاهی
				تعداد واحد: ۱
				زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: -
سایستگی اساسی	ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳

توانسته به شایستگی و با رعایت فراز و فرودهای مناسب و آهنگ صحیح کلمات، متن مورد نظر را قرائت کند.	قادر به روخوانی درست و کامل متن مورد نظر خواهد بود.	توانسته است روخوانی نسبتاً درستی از متن مورد نظر انجام دهد.	روان خوانی	
قادر است همراه با خواندن متن معنای عبارات و مقصود اصلی متن و برخی ظرایف آن را درک کرده و بیان کند.	قادر است همراه با خواندن متن معنای عبارات را به طور درک کرده و بیان کند.	توانسته همراه با قرائت متن مدلول و معنای برخی از عبارات را درک کرده و بیان کند.	درک	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ معرفی درس
- ✓ بیان اجمالی عرفان در واژه و اصطلاح
- ✓ معرفی برخی از آثار مهم عرفانی به زبان پارسی
- ✓ قرائت مقدمهٔ مولف کتاب *مرصاد العباد* بر کتاب و رفع اشکالات معنایی

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱۱- شنیدن فعال
- ۱۲- طرح پرسش درباره قرائت یا معنا
- ۱۳- ارائه نظر

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- قرائت متن
- ۲- بیان اجمالی معنای متن

فصل ۲: قرائت : در بیان فطرت ارواح

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- شنیدن فعال
- ۲- طرح پرسش درباره قرائت یا معنا

۳- ارائه نظر

فعالیت‌های عملکردی :

۱- قرائت متن

۲- بیان اجمالی معنای متن

فصل ۳: قرائت : در شرح ملکوتیات و مدارج آن

فعالیت‌های یادگیری :

۱- شنیدن فعال

۲- طرح پرسش درباره قرائت یا معنا

۳- ارائه نظر

فعالیت‌های عملکردی :

۱- قرائت متن

۲- بیان اجمالی معنای متن

فصل ۴: قرائت : در ظهور عوالم مختلف از ملک و ملکوت

فعالیت‌های یادگیری :

۱- شنیدن فعال

۲- طرح پرسش و ارائه نظر

فعالیت‌های عملکردی :

۱- قرائت متن

۲- بیان اجمالی قرائت یا معنا

۳- ارائه نظر

فصل ۵: قرائت : در بدایت خلقت قالب انسان

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱- شنیدن فعال
- ۲- طرح پرسش درباره قرائت یا معنا
- ۳- ارائه نظر

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱- قرائت متن
- ۲- بیان اجمالی معنای متن

✓ فصل ۶: قرائت : در بدو تعلق روح به قالب انسان بی‌شبهت حلول و اتحاد

فعالیت‌های یادگیری :

- ۴- شنیدن فعال
- ۵- طرح پرسش درباره قرائت یا معنا
- ۶- ارائه نظر

فعالیت‌های عملکردی :

- ۳- قرائت متن
- ۴- بیان اجمالی معنای متن

راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزش‌های کلاسی در این درس به صورت کارگاهی انجام می‌پذیرد. استاد پس از قرائت متن از دانشجو معلمان می‌خواهد به- نوبت قسمت‌هایی از متن را قرائت کنند و یا ابتدائاً آنان متن را قرائت کرده و استاد آن را اصلاح می‌کند. دانشجو موظف است براساس برنامه‌ای که استاد تعیین می‌کند، به مطالعه متن درس پرداخته و در جریان تدریس شرکت نماید. در صورت طرح پرسش‌های بیشتر درباره متن و محتوا از سوی دانشجویان، می‌توان در حد فرصت کلاس و صلاحدید استاد، مجال کوچکی را به گفت‌وگوی علمی درمورد آن‌ها اختصاص داد. همچنین می‌توان دانشجویان را به متون دیگری در همین زمینه ارجاع داد. سپس برای پویایی بیشتر کلاس برخی از این متون می‌تواند توسط دانشجویان علاقه‌مند در جلسات بعد به کلاس آورده و قرائت گردد و امتیازی برای آن در نمره نهایی در نظر گرفته شود.

منابع آموزشی

منابع اصلی:

✓ گزیدهٔ مرصاد العباد، نجم رازی(دایه)، علمی، ۱۳۹۲

منابع فرعی:

✓ انسان کامل، عزیزالدین نسفی، به کوشش ماریژان موله، طهوری، ۱۳۷۷

✓ رسالهٔ عقل و عشق، نجم رازی(دایه)، به کوشش تقی تفضلی، علمی و فرهنگی، ۱۳۸۶

✓ مثنوی مولوی، به تصحیح محمد استعلامی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی: به شکل شفاهی صورت می‌گیرد. دانشجویان برای قرائت متون امتحانی از مطالبی که در طی دوره به شکل کارگاهی آموخته‌اند استفاده می‌کنند. ۵۰ درصد نمره به آزمون نهایی اختصاص دارد.
- ارزشیابی فرآیند: ۱۰ درصد نمره نهایی به حضور فعال دانشجو در فعالیت‌های کارگاهی اختصاص می‌یابد.
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه عملکرد دانشجو در قرائت و درک متون در طول ۴۰ درصد نمره نهایی این درس را خواهد داشت.

سایر نکات:

✚ فصول ذکر شده باب دوم کتاب مرصادالعباد با عنوان "در مبدء موجودات" را تشکیل می‌دهد.

✚ استاد می‌تواند در صورت صلاحدید، گزیدهٔ یکی از منابع فرعی را به عنوان منبع اصلی انتخاب کند و یا قسمتی از مثنوی را هم در کنار یکی دیگر از منابع ارائه دهد.

تدوین کننده: مهناز قانع

سرفصل درس «تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

در قلمرو اسلام شناسی، یکی از حوزه هایی که نشان دهنده عظمت اسلام است، بررسی تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی می باشد. بدون شک خاستگاه و ریشه طولانی این فرهنگ و تمدن، پیامبر اعظم و امامان علیهم السلام هستند که علم و معرفت آنها سرچشمه اش وحی بوده است و ملاکهای نوینی را مطرح ساخت. اسلام در اندک زمانی در بخش وسیعی از جهان گسترش یافت و جریانهای فکری جدیدی را به اقصی نقاط جهان منتقل کرد.

مسلمانان با بخشی از میراث و تمدن یونانی، رومی و با جذب عناصر ایرانی، هندی و مصری و دیگر تمدن ها، بنای عظیمی از فرهنگ، تمدن انسانی را پی ریزی کردند. تمدن اسلامی با توجه به بن مایه وحیانی خود بیش از پیش فرهنگ خود را گسترش داد و از نظر آفرینش فرهنگی، اصیل تر و پرمایه تر از تمدن های پیشین شد به گونه ای که در طول چندقندر علوم، صنایع، حقوق، اخلاق اقتصاد و سیاست و نظامات اجتماعی پیشرفت نمودند و به اقرار دانشمندان غربی، تمدن معاصر اروپا و غرب وامدار آن شد.

دانشجو معلم با شناخت بخش هایی از اهمیت فرهنگ و تمدن اسلامی به عظمت، نورانیت و پویندگی اسلام پی می برد و میتواند نسل آینده مسلمان را با هویت فرهنگی و تمدنی اسلامی و ایرانی خودشان آشنا نماید.

نام درس: تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری
پس از شناخت پیشینه و بخش هایی از فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، برپایه منطقی قابل درک هویت فرهنگی و تمدنی خود را دریابد و به صورت تدریجی به خودباوری علمی و معرفتی در ایفای نقش در فرهنگ اسلامی و ایرانی خود نائل آید.				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: تاریخ اسلام ۳
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
هویت فرهنگی و تمدنی اسلامی- ایرانی	توانسته است گزارشی از شاخص ها و مولفه های فرهنگ ساز و هویت بخش ارائه دهد	توانسته است گزارشی از تبیین شاخص ها و مولفه ها براساس منطق قابل فهم در شکل گیری هویت فرهنگی و تمدنی خود ارائه دهد.	توانسته است گزارشی از تحلیل هر یک از شاخص ها و مولفه های فرهنگی و تمدنی ارائه داده و فهرستی تحلیلی از پرجاذبه ترین و اثربخش ترین شاخص ها و مولفه ها را بر اساس باور خود ارائه دهد.	
جایگاه تمدن اسلامی- ایرانی	توانسته است گزارشی از تجربیات و میراث فرهنگی و تمدنی اسلامی-ایرانی خود همراه با پیشینه تاریخی	توانسته است گزارشی شامل تبیین تجربه های میراث تمدن اسلامی - ایرانی همراه با شیرینی و تلخی آنها با توجه به	توانسته است به گزارشی تحلیلی از تجربه ها و میراث بشری و انسانی در این مسیر پرداخته و برجسته ترین آنها را همراه با خود باوری ایجاد	

آنها ارائه دهد.	و نقض آنها در بیداری اسلامی ارائه دهد.	زمینه و شکوفایی را معرفی نماید.
توانسته است فهرستی از نظرات تولید شده علمی عقیدتی و فرهنگی مرتبط با فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی ارائه دهد.	توانسته است منابع و مستندات معتبر را براساس یک منطق قابل فهم از سایر منابع ضعیف یا غیرمعتبر تشخیص دهد و علاوه بر داشتن انگیزه، زمینه ای برای تولیدات علمی و فرهنگی متناسب با توان خود فراهم آورد.	توانسته است با توجه به انگیزه و توان خود نسبت به تولیدات علمی-اعتقادی و فرهنگی اقدام نماید.
نظریه پردازی با تولیدات علمی و عقیدتی و فرهنگی در تمدن اسلامی		

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : کلیات و مفاهیم و زمینه های شکل گیری فرهنگ و تمدن اسلامی ایرانی

مفهوم شناسی و زمینه های تاریخی

تاریخ و فرهنگ اسلام از عصر دعوت تا دوره ....

جایگاه علم و دانش در ....

انتقال علوم و جذب دانشمندان به جهان اسلام

نهضت ترجمه

مراکز علمی در تمدن اسلامی

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل دوم : تمدن اسلامی و شکوفایی نهضت علمی در تمدن اسلامی

طبقه بندی علوم

علم اسلامی

علم غیراسلامی

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل سوم: سازمان ها و نهادهای اداری و اجتماعی در اسلام

دیوان

خراج

...

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل چهارم : هنر در تمدن اسلامی

معماری، نقاشی، خطاطی، صنایع مستظرفه

علم موسیقی

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل پنجم:تاثیر تمدن اسلامی در تمدن غرب

ترجمه آثار اسلامی به زبان های اروپایی

تاثیر علم عقلی، فلسفه اسلامی و علم ... در تمدن غرب

تاثیر پزشکی اسلامی در تمدن غرب

تاثیر ریاضیات اسلامی در تمدن غرب

تاثیر دانش ستاره شناسی اسلامی در تمدن غرب

تاثیر جغرافیای اسلامی در تمدن غرب

هنر اسلامی و نفوذ آن در اروپا

نفوذ نقاشی ملل اسلامی در نقاشی های غرب

تاثیر موسیقی اسلامی در موسیقی غرب

تاثیر معماری اسلامی در معماری اروپایی

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل ششم: رکود و ضعف و انحطاط تمدن اسلامی

علل بیرونی
علل درونی

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل هفتم : ظرفیت ها، خیزش ها و اقتدار مجدد جهان اسلام

صفویان

عثمانیان

گورکانیان

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل هشتم : علل متاخر رکود فرهنگ و تمدن اسلامی و انحطاط معنوی دنیای مدرن

استعمار کهنه و نو

شرق شناسی

صهیونیسم

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل نهم : بیداری اسلامی

بیداری اسلامی در جهان عرب

بیداری اسلامی در ایران

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزش‌گر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد استدلالی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزش‌گر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

منابع فرعی :

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۷۰ درصد)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۲۰ درصد)
- ۳- ارزشیابی پوشه کار : کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌شود. (۳۰ درصد)

تدوین کننده: سید امین اله دادگر

سرفصل درس «نحو کاربردی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

علم نحو در سطح دوم، شناخت قواعدی است که به سبب آنها احوال آخر کلمات و روش ترکیب آنها با یکدیگر شناخته می‌شود. این درس با سطوح مختلفی که دارد آشنایی با جمله سازی نیز می‌باشد و ساخت جمله بر اساس کلام صحیح عرب را به دانشجویان آموزش می‌دهد. از طریق این علم دانشجو معلم یاد می‌گیرد که وظیفه و نقش هر واژه در جمله چیست؟ تا با فهم آن توانمندی لازم را در فهم و ترجمه متون دینی و قرآن کسب نماید. یادگیری این درس در سطوح مختلف آن موجب حفظ زبان از اشتباهات لفظی و قرائت صحیح و روان متون می‌شود. در نتیجه معلم در انتقال مفاهیم قرآنی و دینی به دانش آموزان بهتر و دقیقتر عمل می‌نماید.

مشخصات درس	نام درس: نحو کاربردی ۲
------------	------------------------

<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن آشنایی با ساختار جملات و نوع آنها، نقش و کارکرد کلمات را در جمله بنویسد و کلمات را متناسب با کارکردهای مختلفی که در جمله دارند اعراب گذاری نماید و به درستی آنها را قرائت نماید و با کسب توانمندی های لازم در سطح دوم این درس، در فهم و ترجمه صحیح متون دینی و قرآن نقش خود را به خوبی ایفا نماید.</p>				<p>نوع درس: کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز:</p> <p>نحو کاربردی ۱</p>
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
فرآیند تعیین ساختار جملات	توانسته است گزارش توصیفی از نوع جمله در متون دینی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تحلیلی از ارکان جملات در متون دینی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تطبیقی از تفاوت های این دو نوع جمله ارائه دهد.	<p>شایستگی اساسی:</p> <p><u>CK1-1 & 1-2</u></p>
فرآیند نقش و کاربرد کلمه در جمله	توانسته است نقش و کاربرد کلمه را در جمله بنویسد.	توانسته است نقش های مختلف کلمه را در جمله متناسب با کارکردهای متنوع آن گزارش دهد.	توانسته است نقش و کارکرد کلمه را در جمله گزارش دهد و علت آن را بیان کند.	
فرآیند ترجمه صحیح جمله	توانسته است جمله را صحیح قرائت نماید و معنی درست واژه های جمله را گزارش دهد.	توانسته است ترجمه درستی از جمله مطابق با واژه ها ارائه دهد.	توانسته است ترجمه درست و دقیق از جمله با دلایل اقناع کننده ارائه دهد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: اعراب فعل مضارع

- ✓ مضارع مرفوع
- ✓ مضارع منصوب
- ✓ مضارع مجزوم

فعالیت های یادگیری:

- ۶- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس
- ۷- روخوانی بخشی از قواعد مورد بحث توسط دانشجو
- ۸- حل برخی تمرین منتخب توسط دانشجو

فعالیت های عملکردی:

- ۱۰- انتظار می رود برای توانمندسازی مهارت های پژوهشی دانشجو قواعد گفته شده را در بخشی از صحیفه سجادیه استخراج نماید.

فصل ۲: منصوبات

- ✓ مفعول به
- ✓ مفعول مطلق
- ✓ مفعول فیه
- ✓ مفعول معه
- ✓ مفعول لأجله
- ✓ اشتغال
- ✓ تنازع
- ✓ منادی
- ✓ استغاثه
- ✓ ندبه
- ✓ ترخیم
- ✓ حال
- ✓ تمییز
- ✓ استثناء
- ✓ افعّل تعجب
- ✓ فعل های دو مفعولی و سه مفعولی

فعالیت های یادگیری:

- ۴- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس
  - ۵- روخوانی بخشی از قواعد مورد بحث توسط دانشجو
  - ۶- متناسب با قواعد مرفوعات متنی طراحی شود که شواهد قاعده مورد نظر در آن یافت شود و توسط دانشجو این قواعد استخراج شود.
- فعالیت های عملکردی:

۱- انتظار می رود برای توانمندسازی مهارت های پژوهشی دانشجو قواعد گفته شده را در بخشی از دعای کمیل استخراج نماید.

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین فراهم می آورد. فراهم آوردن فرصت های یادگیری در فضای آموزشی از طریق متون مختلف دینی و قرآن و آموزش مفاهیم علم نحو در قالب این متون موجب عملی شدن یادگیری در این درس می شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ مبادی العربیة ترجمه رشید شرتونی، جلد ۳، تنقیح حمید محمدی یا دکتر شیروانی

منابع فرعی :

✓ النحو الوافی عباس حسن

✓ جامع الدروس العربیة مصطفی الغلایینی، ۳ جلد

✓ جامع المقدمات، شرح مدرّس افغانی، ۲ جلد

۵. راهنمای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۱۳ نمره)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و حضور در کلاس و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۵ نمره)
- ۳- ارزشیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. بهتر است استاد برای توانمند سازی مهارت های پژوهشی دانشجویان را در چارچوب مباحث علم نحو به متون دینی از قبیل قرآن، نهج البلاغه و ادعیه ارجاع دهد. (۲ نمره)

تدوین کننده : زهرا سعیدی

سرفصل درس «آشنایی با ادیان بزرگ ۲ (شبهات)»

۱- معرفی درس و منطق آن

دین که یکی از ابعاد مهم حیات معقول و معنوی انسان و فعال ترین عنصر تاثیر گذار بر زندگی اجتماعی بشر است در تاریخ تکاملی خود با ارزیابی های گوناگون مواجه بوده است. متدینان و متالهان که دین را نشأت گرفته از وحی الهی می دانند همه وجوه مختلف زندگی فردی و اجتماعی انسان را متأثر از آموزه ها و ره یافت های دین معرفی می کنند، از خط و نوشتن و دوخت لباس گرفته تا کشت و کار و جنگیدن و دفن مردگان و.... همان گونه که سرچشمه همه علوم و فنون را انبیاء الهی می دانند. در مقابل کسانی که دین را زاییده فکر بشر برای رفع نیازهای مقطعی و گذرا می دانند و یا حتی مزاحمی برای زندگی

اجتماعی. آشنایی با دیدگاه های مختلف در این باره و به ویژه نظرات منتقدان و مخالفان دین لازمه دفاع آگاهانه از دین است، بدون آگاهی از شبههاتی که بر تفکر دینی به طور کلی و بر دین اسلام به طور خاص ایراد می شود نمی توان به درستی از نقش دین در بارور کردن عقل بشر و انگیزه بخشی به روح انسانی سخن گفت. بنابراین لازم است دانشجوی الهیات با برخی از شبهات مهم و پاسخ های آنها آشنا شده که هم ایمان خودش پایه های محکمی بیابد و هم در استحکام بخشیدن به باورهای دینی دانش آموزانش موفق تر باشد.

نام درس: آشنایی با ادیان بزرگ (شبهات)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری
به شناخت درستی از جایگاه و کارکرد دین در زندگی بشر برسد و با آشنایی با شبهات مطرح شده توانایی پاسخ دادن به آنها و دفاع از ساحت دین را به دست بیاورد.				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: آشنایی با ادیان بزرگ ۱
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
آشنایی با شبهات	توانسته است با توجه به سیر و تحول تاریخی ادیان گزارشی اجمالی از موافقان و مخالفان تفکر دینی ارائه کند	توانسته است با توجه به نوع و جنس شبهات دسته بندیهای جدیدی از آنها تهیه کرده و در قالب یک مقاله ارائه کند.	توانسته است برخی شبهات را ریشه یابی کرده و سابقه آن ها را در فرهنگ ها و اقوام پیشین بررسی کرده و نحوه برخورد آن فرهنگ ها را با شبهه مورد نظر با زمان کنونی مقایسه کند.	شایستگی اساسی:
پاسخ به شبهات	توانسته است ضمن اینکه درک درستی از شبهات به دست می آورد ، حل شبهه و پاسخ به آن را نیز به خوبی فهمیده و گزارشی اجمالی از آن ارائه کند.	توانسته است پاسخ های احتمالی قابل طرح در مقابل شبهات را با یکدیگر مقایسه کرده و در گزارشی پاسخ انتخابی خود را تحلیل کند.	توانسته است با مطالعه منابع موجود به طور مستدل یکی از شبهات را پاسخ داده و از دیدگاه خود دفاع کرده و آن را گزارش کند.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

قصل لول: شبهات مربوط به اصل دین

الف) چه نیازی به دین هست؟

بشر با تکیه بر عقل و علم خود توانسته ابعاد گوناگون زندگی خود را مدیریت کند.

اخلاق برای ارضاء ابعاد معنوی وجود انسان کافی است.

سکولاریسم

پاسخ به شبهه

ب) آیا دین یک پدیدار اجتماعی است؟

طرح دیدگاه های اندیشمندان مختلف از جمله فویرباخ، دورکیم، مارکس، فروید، نیچه و...

بررسی دیدگاه ها

ج) آیا دین فطری است؟

طرح نظرات مختلف در این باره (متفکران مسلمان و غیر مسلمان)

فعالیت های یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالاتی که در فرایند تدریس مطرح می شود.

فعالیت های عملکردی: ۱- با استفاده از منابع مکتوب و سایت های معتبر به جستجوی شبهات پرداخته و آنها را

جمع آوری کرده و به آنها پاسخ دهد.

۲- تلاش برای استخراج و استنباط پاسخ شبهات با استفاده از آیات قرآن با مراجعه به

تفاسیر معتبر نظیر المیزان

فصل دوم: مسئله توحید

آیا در تاریخ بشر شرک مقدم بوده است یا توحید؟

توحید در ادیان ابراهیمی

آیا خدای ادیان ابراهیمی شخصی است؟

فعالیت های یادگیری: ۱- شرکت در مباحث مطرح شده در کلاس

۲- برگزاری کلاس درس در سایت و آگاهی از جدید ترین شبهاتی که به تفکر دینی

وارد شده است.

فعالیت های عملکردی: مقوله شرک را در قرآن بررسی کرده و مقاله ای کوتاه از آن تهیه کند.

فصل سوم: کثرت ادیان

چرا خداوند به یک دین اکتفا نکرده است؟

دین خاتم کدام دین است؟

چرا پس از اسلام دین دیگری نیانده است؟

عناصر مشترک ادیان توحیدی (ابراهیمی) چیست؟

دین و آخرالزمان

وجوه اختلاف ادیان توحیدی

نظریه کثرت گرایی دینی (نظریه جان هیک)

نظریه کثرت گرایی دینی صوفیان (حکمت خالده، نظریه دکتر نصر و دیگر سنت گرایان)

فعالیت های یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاس

فعالیت های عملکردی: مقایسه نظریه هیک و نصر و ارائه گزارشی از آن به کلاس (به صورت شفاهی یا کتبی)

فصل چهارم: قلمروشناسی دین (شناسایی هدف و قلمرو دین)

نسبت و رابطه دین و علم

رابطه دین با عقل

نسبت و ارتباط دین و اخلاق

نظریه انتظار ما از دین (نظریه دکتر سروش)

فصل پنجم: فهم دین

آیا همه انسان ها قادر به فهم و درک دین و کتب مقدس هستند؟

هرمنوتیک کتب مقدس

نظریه قبض و بسط تئوریک شریعت

فعالیت های یادگیری: شرکت فعال در فرایند تدریس و پاسخ به سوالات مطرح شده

فعالیت های عملکردی: جستجوی منابع و یافتن شبهات دیگری در موضوعات مورد نظر و تهیه گزارشی از آن

۳- راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان بهره گیری از روش های مختلف تدریس انجام می شود.. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش پردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

۱- محمدلنگنهاوزن (۱۳۷۹). اسلام . کثرت گرایی دینی، ترجمه نرجس جواندل. قم: موسسه فرهنگی طه، چاپ اول.

۲- مایکل پترسون و.. (۱۳۷۶). عقل و اعتقاد دینی، ترجمه حامد نراقی و...، تهران: انتشارات طرح نو، چاپ اول.

۳- علامه محمد تقی جعفری (۱۳۷۵). فلسفه دین، تهران: موسسه فرهنگی اندیشه، چاپ اول.

۴- جان مک کواری (۱۳۷۸). تفکر دینی در قرن بیستم، تهران: انتشارات امیرکبیر، چاپ اول

۵ و ۷ و ۶

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: این آزمون براساس مطالب مطرح شده در کلاس و با محوریت منبع درسی معرفی شده برگزار می شود و نمره آن ۶۰ درصد نمره پایانی دانشجو محسوب می شود.

ارزشیابی فرایند: مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و بحث های مطرح شده در کلاس (۲۰ درصد نمره پایانی)

ارزشیابی پوشه کار: انجام تکالیف محوله و ارائه به موقع آن ها (۲۰ درصد)

سایر نکات: ۱- اساتید محترم می توانند با توجه به زمان و شرایط کلاسی در ترتیب مباحث و یا اهمیت طرح آن ها اعمال نظر بفرمایند و هم چنین مباحث و شبهاتی را اضافه یا کم کنند.

تدوین کننده: مرضیه حیدری فر / استاد هزاوه ای

سرفصل درس «تفسیر قرآن کریم ۲» (تفسیر موضوعی)»

۶. معرفی درس و منطق آن

قرآن کریم تجلی لفظی خداوند بر اشرف مخلوقات حضرت محمد صلی الله علیه و آله است؛ کتابی برای هدایت تمامی انسان‌ها تا روز قیامت. در زمان پیامبر اکرم تبیین قرآن بر عهده ایشان بود و بعد از رحلت ایشان، این مسئولیت سنگین بر عهده اهل بیت علیهم السلام گذاشته شد. مسلمانان برای درک و برداشت از قرآن چاره‌ای جز مراجعه به عترت پیامبر اکرم ندارند. بعد از اهل بیت علیهم السلام، دانشمندان مسلمان به تفسیر قرآن اقدام کردند که امروزه در قالب کتابهای متعددی به نام تفسیر شاهد این تلاش‌ها هستیم.

این درس روش تفسیری موضوعی قرآن کریم که به صورت خاص در دوران معاصر رایج شده است را آموزش می‌دهد. این روش تفسیری که به تبع یکی از نیازهای اساسی بشر معاصر به وجود آمده است، می‌تواند به خوبی نیازهای معرفتی او را برآورده نماید. البته این تفسیر باید در قالب روشمند درآید و مبانی آن به خوبی نقد و تحلیل شود. در این درس تعریف، مبانی، روش و نقدهای مربوط به این موضوع مورد بررسی قرار می‌گیرد. علاوه بر آن در این درس برخی موضوعات به صورت خاص بر اساس روش تفسیر موضوعی از دیدگاه قرآن مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد.

مشخصات درس	نام درس: تفسیر قرآن کریم – تفسیری موضوعی
------------	--

<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>تحلیل درستی از چپستی تفسیر موضوعی داشته باشد و اینکه <u>خاستگاه پیدایش این تفسیر چه بوده است و چه مسائلی از زندگی مسلمانان را به چه نحوی می تواند مرتفع سازد</u>. همچنین بتواند <u>مهمترین منابع تفسیر موضوعی در میان شیعیان و اهل سنت را معرفی کند</u>.</p>				<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: -</p>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	<p><u>ثابستگی اساسی:</u></p>
توانسته است درباره تدوین حدیث در شیعه و اهل سنت گزارشی تطبیقی ارائه دهد و رویکرد مثبت شیعه به مساله تدوین حدیث را نسبت به اهل سنت اثبات کند.	توانسته است جایگاه تفسیر موضوعی و هدف آن را تحلیل و نقد نماید و اشکالات روشی آن را تبیین کند.	توانسته است از تفسیر موضوعی تعریف مشخصی ارائه نماید و گزارشی از آن در میان روش‌های تفسیری ارائه کند.	چپستی تفسیر موضوعی و خاستگاه آن	
توانسته است با طبقه بندی روشی منابع تفسیر موضوعی میزان اعتبار و کارایی آنها از نظر مسلمانان را در حل مسائل زندگی مسلمانان بیان نماید.	توانسته است گزارشی تحلیلی از مزایا و کاستی های هر یک از منابع تفسیر موضوعی شیعه و سنی ارائه دهد.	توانسته است یک گزارش منسجمی از منابع تفسیر موضوعی شیعه و سنی در ادوار تاریخی ارائه کند.	آشنایی با منابع و متون تفسیر موضوعی	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱ : کلیات

- ✓ معرفی درس و دامنه و اصطلاحات پایه آن
- ✓ جایگاه تفسیر موضوعی در میان سایر روش‌های تفسیری
- ✓ اصطلاحات تفسیر، موضوعی،
- ✓ نقش تفسیر موضوعی در پاسخگویی به مسائل زندگی مسلمانان
- ✓ جایگاه مستشرقان در شکل‌گیری تفسیر موضوعی معاصر
- ✓ نقش مسائل دو قرن اخیر جهان مدرنیته در شکل‌گیری تفسیر موضوعی معاصر

فعالیت های یادگیری :

۶- گفتگو و مشارکت فعال در تعیین حدود و ثغور اصطلاحات و موضوعات

فعالیت های عملکردی :

۱۱- ارائه سمینار علمی در مورد موضوعات مطرح شده

فصل ۲: مبانی و روش تفسیر موضوعی و معرفی مهمترین منابع تفسیر موضوعی

- ✓ تبیین مبانی روش تفسیر موضوعی
- ✓ تحلیل روش های مختلف در تفسیر موضوعی
- ✓ تبیین موضوعات متعددی که در تفسیر موضوعی مورد بحث قرار می گیرد
- ✓ تبیین چشم انداز و جایگاه (آینده پژوهی) تفسیر موضوعی در میان سایر روش های تفسیری
- ✓ تعریف مهمترین منابع تفسیر موضوعی شیعه و اهل سنت

فعالیت های یادگیری :

۲- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی :

- ۷- تحلیل اشکالات روشی تفسیر موضوعی
- ۸- تبیین پیش فرضهای موجود در مبانی تفسیر موضوعی
- ۹- تلاش در جهت ارائه راه حل در رفع اشکالات روشی و مبنای تفسیر موضوعی
- ۱۰- معرفی برخی از منابع تفسیر موضوعی در کلاس به صورت سمینار

فصل ۳: تفسیر موضوعی توحید، معاد و نبوت

- ✓ منبع شناسی تفاسیری که به موضوعات توحید، معاد و نبوت پرداخته اند
- ✓ تبیین برخی از مباحث تفاسیر موضوعی در موضوعات توحید، معاد و نبوت
- ✓ نقد مبنایی و روشی تفاسیری که مورد بحث قرار می گیرد

فعالیت های یادگیری :

- ۵- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس
- ۶- ارائه تبیینی از اشکالات روشی و مبنایی از مباحثی که در تفاسیر موضوعی از مباحث توحید، معاد و نبوت صورت گرفته است.

فعالیت های عملکردی :

- ۱۶- شناسایی منابع معتبر در موضوعات توحید، معاد و نبوت با رویکرد تفسیر موضوعی
- ۱۷- نقد روشی یکی از تفاسیری که به موضوعات توحید، معاد و نبوت پرداخته‌اند
- ۱۸- ارائه راه کارهایی برای مرتفع ساختن اشکالات در تبیین موضوعات توحید، معاد و نبوت در تفاسیر موضوعی

فصل ۴ : تفسیر موضوعی هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و اخلاق

- ✓ منبع شناسی تفاسیری که به موضوعات هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و اخلاق پرداخته‌اند
- ✓ تبیین برخی از مباحث تفاسیر موضوعی در موضوعات هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و اخلاق
- ✓ نقد مبنایی و روشی تفاسیری که مورد بحث قرار می‌گیرد

فعالیت های یادگیری :

- ۷- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس
- ۸- ارائه تبیینی از اشکالات روشی و مبنایی از مباحثی که در تفاسیر موضوعی از مباحث هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و اخلاق صورت گرفته است.

فعالیت های عملکردی :

- ۱۹- شناسایی منابع معتبر در موضوعات هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و اخلاق با رویکرد تفسیر موضوعی
- ۲۰- نقد روشی یکی از تفاسیری که به موضوعات هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و اخلاق پرداخته‌اند
- ۲۱- ارائه راه کارهایی برای مرتفع ساختن اشکالات در تبیین موضوعات هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و اخلاق در تفاسیر موضوعی

راهنماهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ التفسیر الموضوعی بین النظرية و التطبيق، صلاح عبدالفتاح الخالدي
- ✓ روش‌شناسی تفسیر موضوعی قرآن، سید هدایت جلیلی؛
- ✓ گامی به سوی تفسیر موضوعی قرآن، محمد غزالی ترجمه علی اصغر محمدی؛
- ✓ مباحث فی التفسیر الموضوعی، مصطفی مسلم؛

منابع فرعی :

- ✓ اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی؛
- ✓ اخلاق در قرآن، محمد تقی مصباح یزدی؛
- ✓ اخلاق در قرآن، مکارم شیرازی؛
- ✓ اضواء البیان فی ایضاح القرآن بالقرآن، شنقیطی؛
- ✓ البرهان فی تفسیر القرآن، سید هاشم بحرانی؛
- ✓ پیام قرآن زیر نظر مکارم شیرازی؛
- ✓ التفسیر الموضوعی و الفلسفه الاجتماعیه فی المدرسه القرآنیه، شهید صدر؛
- ✓ تفسیر موضوعی قرآن کریم، عبدالله جوادی آملی؛
- ✓ تفسیر موضوعی قرآن (عصمت انبیاء)، محمد هادی معرفت؛
- ✓ سیره الرسول من القرآن الکریم، ابو شهبه؛
- ✓ مبانی توحید از نظر قرآن، جعفر سبحانی؛
- ✓ المیزان فی تفسیر القرآن، محمد حسین طباطبائی؛

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده : پرویز آزادی

سرفصل درس «نحو کاربردی ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن

علم نحو، شناخت قواعدی است که به سبب آنها احوال آخر کلمات و روش ترکیب آنها با یکدیگر شناخته می شود. این درس با سطوح مختلفی که دارد آشنایی با جمله سازی نیز می باشد و ساخت جمله بر اساس کلام صحیح عرب را به دانشجویان آموزش می دهد. از طریق این علم دانشجو معلم یاد می گیرد که وظیفه و نقش هر واژه در جمله چیست؟ تا با فهم آن توانمندی لازم را در فهم و ترجمه متون دینی و قرآن کسب نماید. یادگیری این درس در سطوح مختلف آن موجب حفظ زبان از اشتباهات لفظی و قرائت صحیح و روان متون می شود. در نتیجه معلم در انتقال مفاهیم قرآنی و دینی به دانش آموزان بهتر و دقیقتر عمل می نماید.

مشخصات درس	نام درس: نحو کاربردی ۳
------------	------------------------

<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن آشنایی با ساختار جملات و نوع آنها، نقش و کارکرد کلمات را در جمله بنویسد و کلمات را متناسب با کارکردهای مختلفی که در جمله دارند اعراب گذاری نماید و به درستی آنها را قرائت نماید و با کسب توانمندی های لازم در سطح سوم این درس، در فهم و ترجمه صحیح متون دینی و قرآن نقش خود را به خوبی ایفا نماید.</p>				<p>نوع درس: کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۴۸ ساعت</p> <p>پیشنیاز: نحو کاربردی ۲</p>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	<p><u>شایستگی اساسی:</u></p>
فرآیند تعیین ساختار جملات	توانسته است گزارش توصیفی از نوع جمله در متون دینی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تحلیلی از ارکان جملات در متون دینی ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تطبیقی از تفاوت های این دو نوع جمله ارائه دهد.	
فرآیند نقش و کاربرد کلمه در جمله	توانسته است نقش و کاربرد کلمه را در جمله بنویسد.	توانسته است نقش های مختلف کلمه را در جمله متناسب با کارکردهای متنوع آن گزارش دهد.	توانسته است نقش و کارکرد کلمه را در جمله گزارش دهد و علت آن را بیان کند.	
فرآیند ترجمه صحیح جمله	توانسته است جمله را صحیح قرائت نماید و معنی درست واژه های جمله را گزارش دهد.	توانسته است ترجمه درستی از جمله مطابق با واژه ها ارائه دهد.	توانسته است ترجمه درست و دقیق از جمله با دلایل اقناع کننده ارائه دهد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱ : عمل شبه فعل ها و فعل های جامد

- ✓ اسم فاعل و صیغه مبالغه
- ✓ اسم مفعول
- ✓ صفت مشبیه
- ✓ مصدر
- ✓ افعَل تفضیل
- ✓ اسم فعل
- ✓ افعال مدح و ذم

فعالیت های یادگیری:

۹- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس

۱۰- روخوانی بخشی از قواعد مورد بحث توسط دانشجو

۱۱- حل برخی تمرین منتخب توسط دانشجو

فعالیت های عملکردی:

۱۲- انتظار می رود برای توانمندسازی مهارت های پژوهشی دانشجو قواعد گفته شده را در بخشی از دعای کامل استخراج نماید.

فصل ۲: توابع

✓ بدل

✓ عطف بیان

✓ تأکید

✓ نعت

فعالیت های یادگیری:

۷- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس

۸- روخوانی بخشی از قواعد مورد بحث توسط دانشجو

۹- متناسب با قواعد مرفوعات متنی طراحی شود که شواهد قاعده مورد نظر در آن یافت شود و توسط دانشجو این قواعد استخراج شود.

فعالیت های عملکردی:

۱- انتظار می رود برای توانمندسازی مهارت های پژوهشی دانشجو قواعد گفته شده را در بخشی از دعای کامل استخراج نماید.

فصل ۳: حروف

✓ حروف جر

✓ حروف عطف

✓ حروف استفهام

✓ حروف قسم

- ✓ حروف تنبيه
- ✓ حروف شرط
- ✓ حروف تفسير
- ✓ حروف توقع

فعالیت های یادگیری:

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس
  - ۲- روخوانی بخشی از قواعد مورد بحث توسط دانشجو
  - ۳- متناسب با قواعد این بخش، متنی طراحی شود که شواهد قاعده مورد نظر در آن یافت شود و توسط دانشجو این قواعد استخراج شود.
- فعالیت های عملکردی:

- ۱- انتظار می رود برای توانمندسازی مهارت های پژوهشی انواع حروف را در چند سوره کوتاه قرآن استخراج کند.

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین فراهم می آورد. فراهم آوردن فرصت های یادگیری در فضای آموزشی از طریق متون مختلف دینی و قرآن و آموزش مفاهیم علم نحو در قالب این متون موجب عملی شدن یادگیری در این درس می شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ مبادی العربیة ترجمه رشید شرتونی، جلد ۳، تنقیح حمید محمدی یا دکتر شیروانی

منابع فرعی :

✓ النحو الوافی عباس حسن

✓ جامع الدروس العربیة مصطفی الغلاینی، ۳ جلد

✓ جامع المقدمات، شرح مدرّس افغانی، ۲ جلد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۱۳ نمره)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و حضور در کلاس و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۵ نمره)

۳- ارزیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. بهتر است استاد برای توانمند سازی مهارت های پژوهشی دانشجویان را در چارچوب مباحث علم نحو به متون دینی از قبیل قرآن، نهج البلاغه و ادعیه ارجاع دهد. (۲ نمره)

سایر نکات:

بهتر است جهت ارائه مطالب در هر سه سطح از درس نحو از یک منبع (کتاب مبادی العربیه جلد ۳) طبق تقسیم بندی گفته شده استفاده شود.

تدوین کننده: زهرا سعیدی

سرفصل درس «منطق ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

منطق یکی از دانش های بشری است که کارکرد ذهن و فرایند تفکر را مورد بررسی قرار می دهد. در تعریف معروف و رایج آن گفته شده مجموعه ای از قواعد و قوانینی که به کاربرد آن ها مانع از خطای فکر می شود. البته این ها قوانینی نیستند که با وضع و قرارداد انسان ها به وجود آمده باشند بلکه اقتضای طبیعت ذهن انسان اند و اندیشمندانی مانند ارسطو با تیزبایی و موشکافی موفق به کشف و استخراج آن ها شده اند. منطق ارسطویی در دو بخش، یعنی تصورات و تصدیقات، به توضیح و تبیین این قوانین می پردازد و سپس چگونگی کاربست تصورات و تصدیقات در فرایند تفکر برای رسیدن به علم جدید تبیین می شود. پیچیده ترین و مهم ترین مبحث منطقی استدلال است که شناخت آن و آسیب هایش می تواند به بهبود فرایند تفکر کمک کند. از آنجا که استدلال مرکب از قضایا است شناخت قضیه یکی از ضروری ترین مباحث منطقی ست، اما بدون شناخت تصورات نمی توان سراغ قضیه رفت. تصورات هم شکل دهنده ارکان اصلی قضیه هستند و هم تعریف را که یکی از فعالیت های ذهن بشر است و امکان تفاهم بین انسان ها را برقرار می کند، امکان پذیر می سازد. بحث های منطق چون همبسته تفکر است، پرداختن به آن برای دانشجو معلم در هر رشته تحصیلی به ویژه الهیات یک ضرورت به نظر می رسد. دانشجوی الهیات با یادگیری منطق و برخوردارشدن از تفکر منطقی و ذهنیت فلسفی قادر خواهد بود این قابلیت را تا حدودی به دانش آموز خود نیز منتقل کند. زیرا در واقع حرکت های مختلف فکر همان مراحل شیوه حل مسئله است.

نام درس: منطق ۱

مشخصات درس

نوع درس: عملی - نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز:-	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با شناخت فواید منطق و آگاهی از فرایند تفکر نقش و جایگاه منطق را در مجموعه دانش بشری ارزیابی کرده و تاثیر به کار گیری قوانین آن را در اصلاح و بهبود فرایند تفکر و حل مسئله درک کند و بتواند در این باره گزارش دهد.																
شایستگی اساسی:	<table><tr><td>ملاک‌ها</td><td>سطح ۱</td><td>سطح ۲</td><td>سطح ۳</td></tr><tr><td>شناخت و درک فواید علم منطق</td><td>توانسته با توجه به ابعاد وجودی انسان، تفاوت انسان و سایر موجودات را از نظر قدرت تفکر و تعقل درک کند و در پرتو آن ضرورت علم مطلق را بفهمد و انواع علم را بشناسد گزارشی از آن ارائه کند.</td><td>توانسته با توجه به ملاک‌ها و ضوابط علمی تفاوت منطق با سایر علوم و نقش و تاثیر آن را تشخیص دهد و طی گزارشی به توضیح و تبیین آن بپردازد.</td><td>توانسته براساس آموخته‌ها مثال‌های مختلفی از دنیای اطراف و زندگی روزمره ارائه می‌کند و به کار گیری ضوابط منطقی را در گفتگوهای جاری مردم تشخیص می‌دهد و در باره میزان پای بندی و یا جاری بودن قوانین منطقی در زندگی مردم کنفرانس بدهد.</td></tr><tr><td>آگاهی از توانمندی و کارکردهای ذهن (تعریف)</td><td>توانسته تعریف دقیق تفکر را از دید منطقی درک کند و پیرامون تعریف و شرایط و اهمیت آن گزارشی تهیه کند.</td><td>توانسته تفاوت تعریف و استدلال را به درستی تشخیص داده و گزارشی از این مقایسه و ذکر نمونه‌هایی برای هریک تهیه کند.</td><td>توانسته با مراجعه به منابع درسی و کتب مختلف برای هریک از انواع تفکر نمونه‌هایی ارائه کند. مثل مراجعه به قرآن یا بوستان سعدی و... در یک گزارش آن‌ها را ارائه کند.</td></tr><tr><td>شناخت قضیه و به کار گیری آن برای رسیدن به</td><td>توانسته درک درستی از قضیه و انواع آن پیدا</td><td>توانسته انواع قضیه و استدلال مابشر را</td><td>توانسته با مراجعه به منابع معرفی شده مانند قرآن مجید و</td></tr></table>	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شناخت و درک فواید علم منطق	توانسته با توجه به ابعاد وجودی انسان، تفاوت انسان و سایر موجودات را از نظر قدرت تفکر و تعقل درک کند و در پرتو آن ضرورت علم مطلق را بفهمد و انواع علم را بشناسد گزارشی از آن ارائه کند.	توانسته با توجه به ملاک‌ها و ضوابط علمی تفاوت منطق با سایر علوم و نقش و تاثیر آن را تشخیص دهد و طی گزارشی به توضیح و تبیین آن بپردازد.	توانسته براساس آموخته‌ها مثال‌های مختلفی از دنیای اطراف و زندگی روزمره ارائه می‌کند و به کار گیری ضوابط منطقی را در گفتگوهای جاری مردم تشخیص می‌دهد و در باره میزان پای بندی و یا جاری بودن قوانین منطقی در زندگی مردم کنفرانس بدهد.	آگاهی از توانمندی و کارکردهای ذهن (تعریف)	توانسته تعریف دقیق تفکر را از دید منطقی درک کند و پیرامون تعریف و شرایط و اهمیت آن گزارشی تهیه کند.	توانسته تفاوت تعریف و استدلال را به درستی تشخیص داده و گزارشی از این مقایسه و ذکر نمونه‌هایی برای هریک تهیه کند.	توانسته با مراجعه به منابع درسی و کتب مختلف برای هریک از انواع تفکر نمونه‌هایی ارائه کند. مثل مراجعه به قرآن یا بوستان سعدی و... در یک گزارش آن‌ها را ارائه کند.	شناخت قضیه و به کار گیری آن برای رسیدن به	توانسته درک درستی از قضیه و انواع آن پیدا	توانسته انواع قضیه و استدلال مابشر را	توانسته با مراجعه به منابع معرفی شده مانند قرآن مجید و
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳														
شناخت و درک فواید علم منطق	توانسته با توجه به ابعاد وجودی انسان، تفاوت انسان و سایر موجودات را از نظر قدرت تفکر و تعقل درک کند و در پرتو آن ضرورت علم مطلق را بفهمد و انواع علم را بشناسد گزارشی از آن ارائه کند.	توانسته با توجه به ملاک‌ها و ضوابط علمی تفاوت منطق با سایر علوم و نقش و تاثیر آن را تشخیص دهد و طی گزارشی به توضیح و تبیین آن بپردازد.	توانسته براساس آموخته‌ها مثال‌های مختلفی از دنیای اطراف و زندگی روزمره ارائه می‌کند و به کار گیری ضوابط منطقی را در گفتگوهای جاری مردم تشخیص می‌دهد و در باره میزان پای بندی و یا جاری بودن قوانین منطقی در زندگی مردم کنفرانس بدهد.														
آگاهی از توانمندی و کارکردهای ذهن (تعریف)	توانسته تعریف دقیق تفکر را از دید منطقی درک کند و پیرامون تعریف و شرایط و اهمیت آن گزارشی تهیه کند.	توانسته تفاوت تعریف و استدلال را به درستی تشخیص داده و گزارشی از این مقایسه و ذکر نمونه‌هایی برای هریک تهیه کند.	توانسته با مراجعه به منابع درسی و کتب مختلف برای هریک از انواع تفکر نمونه‌هایی ارائه کند. مثل مراجعه به قرآن یا بوستان سعدی و... در یک گزارش آن‌ها را ارائه کند.														
شناخت قضیه و به کار گیری آن برای رسیدن به	توانسته درک درستی از قضیه و انواع آن پیدا	توانسته انواع قضیه و استدلال مابشر را	توانسته با مراجعه به منابع معرفی شده مانند قرآن مجید و														

نیجه و علم جدید (استدلال مباشد و غیر مباشر)	کند و در باره استدلال به عنوان یکی از قابلیت های فکر انسان کنقرانس بدهد.	از یکدیگر متمایز و جدا کرده و تفاوت های آنها را از یکدیگر تشخیص دهد و و جدولی برای آن ترسیم کند.	کتب دیگر و هم چنین گفتگوهای روزمره نمونه هایی از قضایا را را جستجو و استخراج کند و گزارشی از آن ارائه نماید.
انواع استدلال	توانسته انواع استدلال را بشناسد و ضمن توجه به نحوه استنتاج و شرایط هر شکل تمرین های واگذار شده را حل کند.	توانسته با مراجعه به منابع مختلف و سایت ها برای انواع استدلال نمونه یابی کرده و در گزارشی آن ها را ارائه کند.	توانسته با توجه به شرایط انتاج برای هر نوع استدلال مثال هایی بزند و در صورت لزوم نتیجه آن را اثبات کند.

۷. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : آشنایی با علم منطق و ضرورت آن

تعریف علم منطق و فایده آن

مراتب و مراحل علم بشر و تعریف آن

فصل دوم : علم حصولی

اقسام علم حصولی، تصور و تصدیق

اقسام تصور و تصدیق

اقسام جهل

فرایند تفکر

فعالیت یادگیری: ۱- شرکت در بحث های کلاس؛ حل تمرینات کتاب به صورت گروهی (کارگاهی)

۲- تشکیل کار گروه ها و پیش بردن فرایند یادگیری از طریق مباحثه و همیاری

۳- تعیین تصور و تصدیق هایی که در گفتارهای خود به کار می برد.

فعالیت عملکردی: ۱- تهیه یک گزارش یک صفحه ای از تاریخچه منطق

۲-مراجعه به سایر کتب منطقی و مقایسه مباحث آن ها با یکدیگر و ارائه در کلاس .مثلا مقایسه منطق

مظفر و منطق آقای قراملکی در بحث تصور و تصدیق بدیهی و تهیه گزارشی از این مقایسه

فصل سوم : مبحث الفاظ

انواع دلالت

انواع دلالت لفظی

لفظ مفرد و مرکب و تفاوت آن دو

فعالیت یادگیری: حل تمرینات کتاب پس از پایان مبحث و پاسخ به پرسش های شفاهی و شرکت در بحث های کلاسی

فعالیت عملکردی: مراجعه به یک کتاب ادبی مثل غزلیات حافظ یا بوستان و گلستان سعدی و ارائه نمونه هایی برای انواع لفظ (برای هر مورد دو نمونه)

فصل چهارم: مبحث تصورات

تقسیم تصور به کلی و جزئی

تقسیم کلی به متواطی و مشکک

مفهوم و مصداق

کل و کلی

فصل پنجم: نسبت میان دو کلی

نسبت های چهارگانه

فعالیت یادگیری: ۱- شرکت فعال در مباحث کلاس و حل تمرینات

۲- تشکیل کارگروه ها و تدریس به صورت کارگاهی

فعالیت عملکردی: مطالعه دروس و شرکت در آزمون کتبی

فصل ششم: کلیات خمس

کلی ذاتی و عرضی

تقسیمات هریک از ذاتی و عرضی (جنس، نوع، فصل، عرض عام و عرض خاص)

سلسله انواع و اجناس

فعالیت یادگیری: شرکت در مباحث کلاس و ترسیم نمودار خطی سلسله انواع و اجناس برای ماهیت های مختلف

فعالیت عملکردی: ۱- حل تمریناتی که در پایان کلاس در اختیار دانشجویان قرار می گیرد و تحویل آنها در جلسه بعد،

۲- مراجعه به یک کتاب منطقی غیر از متن درسی و ارائه مطالب بیشتر در باره ویژگی های

ذاتی و تفاوت آن با عرضی

فصل هفتم: مبحث تعریف

تاکید بر جایگاه و اهمیت تعریف

انواع تعریف

شرایط تعریف

فعالیت یادگیری: ۱- شرکت در مباحث کلاس

۲- مراجعه به متن درسی انتخاب شده و مطالعه مطالب مورد نظر و بحث پیرامون آن در

کلاس

فعالیت عملکردی: ۱- مراجعه به سایت های معتبر و جستجوی اهمیت و جایگاه تعریف از نظر سقراط

۲- جستجو در گفتگوهای روزانه و یافتن نمونه هایی از تعریف های کامل و یا عیبناک

فصل هشتم: مبحث قضیه

تعریف قضیه

انواع قضیه حملی و اجزای آن

انواع قضیه حملی و اجزای آن

احکام قضیه (انواع تقابل، انواع عکس)

فعالیت یادگیری: ۱- شرکت در بحث های کلاس و حل تمرینات پایانی به صورت انفرادی

۲- شرکت در کارگروه ها و تدریس به شیوه کارایی تیم و استقرایی

فعالیت عملکردی: ترسیم جدول احکام قضایا به صورت اسلاید و با استفاده از *powerpoint* -

فصل نهم: مبحث استدلال

تعریف استدلال و انواع آن

تعریف قیاس و انواع آن (اقترانی و استثنایی)

انواع قیاس اقتترانی (حملی و شرطی) و ارکان آن

شکل های چهارگانه و شرایط انتاج (و قانون استنتاج)

راه های مختلف اثبات نتایج ضروب مختلف (عکس، خلف)

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در مباحث کلاس و حل تمرینات به صورت گروهی و انفرادی

فعالیت عملکردی: ۱- جستجو در قرآن و متون دیگر و یافتن استدلال های به کار رفته و تشخیص نوع آنها

و ارائه گزارش آن در کلاس

۲- مطالعه یک مقاله یا سخنرانی و ارزیابی قدرت استدلال متکلم

۳- نوشتن یک مقاله و نشان دادن قدرت استدلال خود

فصل دهم: ملحقات قیاس

قیاس ضمیر، مضمر، مساوات

قیاس اقتترانی شرطی

قیاس استثنایی (تعریف، شرایط و اشاره به بعضی انواع آن)

فصل یازدهم: استقراء و تمثیل

فعالیت یادگیری: ۱- شرکت فعال در بحث های کلاس

۲- تشکیل کارگروه درسی و شرکت در فرایند یادگیری

فعالیت عملکردی: ۱- استخراج نمونه هایی از انواع قیاس استثنایی در منابع مختلف مثل کتاب یا روزنامه و

یا محاورات روزمره

۲- جستجوی نمونه هایی از قیاس ضمیر و مضمر و..... گزارش یافته ها به صورت کتبی یا

شفاهی

۳- طراحی مثال هایی برای استقراء و تمثیل

۳- راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال

دانشجو معلمان با رویکرد استدلالی و شیوه های فعال تدریس و کارگاهی ارائه می گردد. دانشجوی این

درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با

آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- خوانساری، محمد (۱۳۵۹). منطق صوری، تهران: انتشارات آگاه.

۲- مظفر، محمدرضا (۱۳۹۲). منطق، جلد اول و دوم، ترجمه علی شیروانی، قم: موسسه انتشارات دارالعلم.

منابع فرعی:

۱- فرامرزق راملکی، احد (۱۳۸۰). منطق، تهران: دانشگاه پیام نور.

۲- علامه حلی (۱۳۷۰). الجوهر النضید، تهران: انتشارات حکمت.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۵۰ درصد نمره پایانی)

ارزشیابی فرایند: شرکت در فعالیت‌های کلاسی و حضور موثر در کارگروه‌ها (۳۰ درصد نمره پایانی)
ارزشیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجوی ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره پایانی)

سایر نکات:

- ۱- با توجه به زمان تعریف شده برای این درس متأسفانه بسیاری از مباحث منطقی قابل ارائه و تدریس نیست، بنابراین اساتید محترم با توجه به صلاحدید و نیاز سنجی نسبت به حذف یا ارائه بخش‌های مختلف اعمال نظر نمایند.
- ۲- پیشنهاد می‌شود بعضی بحث‌ها مثل استقراء و تمثیل در صورت کمبود وقت در ترم بعدی تدریس شود.
- ۳- استفاده از شیوه‌های فعال یادگیری می‌تواند کمک زیادی به فهم مباحث منطقی بکند.

تدوین کننده: مرضیه حیدری فر

سرفصل درس «فلسفه اسلامی ۱»

۸. معرفی درس و منطق آن

فلسفه اسلامی یکی از فرصت های نابی است که عقل انسان در اختیار بشریت قرار داده است. زیرا فلسفه اسلامی حاصل تعامل فیلسوفان با دین و بلکه تعبد آن ها در برابر دین است. ملاصدرا به درستی گفته بود که عقل درست حرکت کند جز به آنچه دین بیان می کند نخواهد رسید. فیلسوفانی همچون فارابی، ابن سینا، سهروردی، ملاصدرا و علامه طباطبایی و... که تشنه فهم حقیقت و درک رازهای هستی و رسیدن به منبع لایزال نور بودند جز با خشوع و خشیت در برابر ذات مقدس الهی نمی توانستند چنین دست آوردهای درخشانی را به تمدن بشری تقدیم کنند. تلاش آن ها این بود که با قواعد و اصولی مستدل و مستحکم راه فطرت انسان را برای رسیدن به حقایق هستی باز کنند. راهی که رسولان الهی و حجت های ظاهری گشودند اما با دسیسه های نفس اماره و انسان های دنیا طلب بسته می شد. فیلسوفان مسلمان با مستدل و منقح کردن بحث هایی نظیر حقیقت وجود، تشکیک وجود و مباحث ماهیت تلاش کرده اند که این راه را روشن کرده و موانع را برطرف کنند. دانشجو معلم با آشنایی با این تلاش ها این امکان را می یابد که با درک درست از مباحثی مانند، حقیقت وجود؛ تشکیک وجود و مراتب موجودات نگرش خود را نسبت به هستی اصلاح کند. فلسفه اسلامی به عقل بشری این فرصت را می دهد تا جهان را از نو بنا کند، بنابراین دانشجوی الهیات جهان بینی خود را بازسازی می کند و با تحکیم پایه های معرفتی خود قادر است به دانش آموزش نیز این قابلیت را منتقل کند. فهم عمیق و تفهیم درست آموزه های دینی و دفاع عقلانی از معارف حقه جز با تقویت بنیه عقلانی و استحکام بخشیدن به استدلال های برهانی میسر نیست. به علاوه کلاس دینی و معلم دینی مهم ترین منبع و ملجا دانش آموز برای فراگیری دین و طرح شبهات و پرسش های رایج و شایع در بین جوانان است؛ پس هرچقدر در تقویت توان ذهنی و عقلی دانشجو معلم وقت صرف شود و پایه های اعتقادی او تقویت شود درواقع به نسلی که تربیت خواهد کرد خدمت شده است.

مشخصات

نام درس: فلسفه اسلامی ۱

<p><u>درس</u> نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: آشنایی با فلسفه (مفاهیم و اصطلاحات)</p>	<p><u>اهداف / پیامدهای یادگیری:</u> در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: به مسائل مهم فلسفه اسلامی آگاهی پیدا می کند و مبانی و پایه های اصلی فلسفه اسلامی و به ویژه حکمت متعالیه را شناخته و می تواند به ارزیابی تاثیر بحث هایی نظیر اصالت وجود و تشکیک وجود در فهم دقیق تر و عمیق تر حقایق دینی پرداخته و گزارشی از آن ارائه نماید.</p>			
<p><u>شایستگی</u> <u>اساسی:</u> <u>Ck 1-1 & 1-2</u></p>	<p>ملاک ها</p>	<p>سطح ۱</p>	<p>سطح ۲</p>	<p>سطح ۳</p>
	<p>مسائل فلسفه اسلامی</p>	<p>توانسته است به فهم اولیه از مسائل و مباحث فلسفی برسد به گونه ای که قادر باشد برای شخصی که آشنایی با فلسفه اسلامی ندارد تعریفی از آن ها ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است به تجزیه و تحلیل استدلال های فلسفی بپردازد و بتواند یک مدعای فلسفی نظیر تشکیک وجود را با کنار هم قرار دادن مقدمات اثبات کند و آن را برای دیگران بیان کند.</p>	<p>توانسته بین مباحث مختلف فلسفی مانند اصالت وجود، تشکیک وجود و... ارتباط و انسجام منطقی را درک کرده و از آن گزارشی تحلیلی ارائه دهد.</p>
	<p>کاربرد استدلال های فلسفی در فهم دینی</p>	<p>توانسته تاثیر مباحثی تشکیک وجود، وحدت مفهوم و حقیقت وجود و... را در فهم بهتر و عمیق تر دین درک کند و آن را به زبان ساده برای دیگران بیان کند.</p>	<p>توانسته مواردی از معارف و حقایق دینی را مشخص کند و تاثیر فلسفه را در آن ها نشان دهد و گزارشی اجمالی از آن ارائه کند.</p>	<p>توانسته سوالات جدیدی را با توجه به دغدغه های دوره جدید طرح کرده و قابلیت و توانایی فلسفه و نظرات فیلسوفان را در حل آنها آزمایش کند. مثل اینکه فلسفه اسلامی چگونه می تواند نیاز بشر امروز به هنر ، سینما و ارتباط از طریق شبکه های مجازی را تحلیل و</p>

تبیین کند.				
------------	--	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : احکام کلی وجود(کلیات)

الف) احکام مفهوم وجود (بدهات وجود، اشتراک معنوی وجود، مغایرت وجود و ماهیت)

ب) احکام حقیقت وجود (اصالت وجود، تشکیک وجود، تخصیص وجود)

ج) احکام عدم (امتناع اعاده معدوم)

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالات مطرح شده

فعالیت عملکردی: انتخاب یکی از مباحث مورد تدریس و مقایسه آن در جریان های فلسفی مختلف (مشاء

و اشراق یا اشراق و حکمت متعالیه و...)

فصل دوم : تقسیم وجود به خارجی و ذهنی

نظریات در باب ادراک

برهان های وجود ذهنی

اشکالات وجود ذهنی

فصل سوم : تقسیم وجود به فی نفسه و فی غیره(مستقل و رابط)

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاس ، مطالعه مطالب تعیین شده و ارائه آن به سایر

دانشجویان یا در قالب گروه های مباحثه و یا به صورت کنفرانس

فعالیت عملکردی: مقایسه دیدگاه شیخ اشراق و ملاصدرا در بحث وجود ذهنی و ارائه آن در یک صفحه

فصل چهارم : مواد ثلاث

وجوب ،امتناع ، امکان

معانی امکان

فصل پنجم : ماهیت و احکام آن

اعتبارات ماهیت

کلی و جزئی

ذاتی و عرضی

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در مباحث کلاس و پاسخ به پرسش ها

فعالیت عملکردی: جستجو در منابع فلسفی و مقایسه این بحث در فلسفه اسلامی و فلسفه ارسطو

فصل ششم : مقولات عشر

جوهر و انواع ان

اثبات انواع جوهر

اعراض

فعالیت یادگیری: شرکت در بحث های کلاس

فعالیت عملکردی:

- ۱-مراجعه به منابع فلسفی و جستجوی دیدگاه فیلسوفان غربی مانند کانت در باره مقولاتی مثل جوهر و جسم و یا عقل و بیان یافته های خود در کلاس
- ۲-مقایسه طبقه بندی فلسفی پدیده ها با سایر طبقه بندی ها
- ۳- راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با رویکرد استدلالی و در صورت امکان بهره گیری از روش های مختلف تدریس انجام می شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ۱-علائنه طباطبایی، بدایه الحکمه، قم:المطبعة العلمیه، بی تا
  - ۲-عبودیت، عبدالرسول (۱۳۸۷). فلسفه مقدماتی، قم:انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
- منابع فرعی :

- ۱-مطهری، مرتضی (۱۳۶۱). شرح مبسوط منظومه، تهران:انتشارات حکمت

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: این آزمون براساس مطالب مطرح شده در کلاس و با محوریت منبع درسی معرفی شده برگزار می شود و نمره آن ۶۰ درصد نمره پایانی دانشجو محسوب می شود.

ارزشیابی فرایند: مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و بحث های مطرح شده در کلاس (۲۰ درصد نمره پایانی)

ارزشیابی پوشه کار: انجام تکالیف محوله و ارائه به موقع آن ها (۲۰ درصد)

سایر نکات: ۱-اساتید محترم می توانند با توجه به زمان و شرایط کلاسی در ترتیب مباحث و یا اهمیت طرح آن ها اعمال نظر بفرمایند.

۲- استفاده از روش های فعال تدریس به ویژه روش کارایی تیم و یا استقرائی در تفهیم مفاهیم دشوار فلسفی موثر است که البته با توجه به بازه زمانی و حجم مطالب، دفعات معدودی می توان از آن استفاده کرد.

تدوین کننده: مرضیه حیدری فر

سرفصل درس «تاریخ قرآن»

۱. معرفی درس و منطق آن

نگارش و جمع مصحف شریف سرگذشتی دارد که دانستن آن در رفع بسیاری از شبهات مطرح شده موثر است؛ اینکه قرآن در زمان پیامبر اکرم به چه نحوی ضبط و ثبت می‌شده است و بعد از آن حضرت مسلمانان در جهت حفظ و نگارش قرآن چه تلاش‌هایی کرده‌اند و در مجموع مصحف شریف چه تطوراتی داشته است در این واحد درسی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

اصطلاح تاریخ قرآن اولین بار توسط تئودور نولدکه، مستشرق آلمانی مطرح شد. و بعد از او نیز برخی از مستشرقان و مسلمانان آن را در مباحث علمی و عنوان آثار خود به کار بردند. این اصطلاح دربردارنده مباحثی است که مسلمانان به صورت پراکنده برخی از مباحث آن را در آثار و منابع خود آورده بودند. مباحثی که در این عنوان طرح می‌شود، در واقع تاریخ مصحف است. وقایعی که از ابتدای نزول وحی به پیامبر اکرم تا حدود قرن سوم درباره مصحف وجود دارد در این درس مطرح می‌شود. موضوعات مطروحه این درس در اکثر مواقع با دیدی جدید مطرح شده است و شایسته است در این درس رویکرد انتقادی و پژوهشگرانه به دانشجویان منتقل شود.

نام درس: تاریخ قرآن				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: تحلیل مشخصی از وقایعی که مربوط به جمع قرآن کریم در زمان پیامبر اکرم و میزان و نحوه جمع قرآن تا زمان رحلت پیامبر اکرم و موثرترین افرادی که در این امر نقش داشته‌اند خصوصاً امیرالمومنین علیه‌السلام است. همچنین در این درس دانشجو معلم با تحولات دیگری که بعد از رحلت پیامبر اکرم تا حدود قرن سوم مصحف شریف طی کرده است آشنا خواهند شد				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
فرایند جمع و تدوین قرآن	توانسته است از جمع قرآن در زمان پیامبر اکرم و بعد از آن حضرت گزارشی ارائه نماید.	توانسته است از نگارش قرآن در زمان پیامبر اکرم و بعد از رحلت آن حضرت گزارشی تحلیلی ارائه نماید.	توانسته است درباره امکانات و مشکلاتی که در نگارش قرآن کریم و جمع و تدوین آن در زمان پیامبر اکرم و بعد از رحلت ایشان تا قرن سوم و همچنین تحولات مصحف شریف طی این بازه زمانی گزارشی تحلیلی ارائه	

کند.				
توانسته است با مشخص کردن وزن هر یک از سه عامل موثر بر شکل‌گیری و تثبیت مصحف شریف، تطورات زمانی هر یک بر تثبیت مصحف شریف را تحلیل و نقد نماید.	توانسته است گزارشی تحلیلی از تطورات سه عامل موثر بر شکل‌گیری مصحف شریف ارائه نماید.	توانسته است گزارش منسجمی از سه عامل موثر بر شکل‌گیری مصحف شریف ارائه نماید.	عوامل موثر بر شکل‌گیری مصحف شریف (تقسیمات قرآنی، رسم الخط و قرائات)	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ معرفی درس و دامنه و اصطلاحات پایه آن
- ✓ ارزش تاریخ قرآن
- ✓ اصطلاحات تاریخ، مصحف، قرآن،
- ✓ تبیین کلی مباحث تاریخ قرآن
- ✓ نقش تاریخ قرآن در شناخت بهتر مصحف و مباحث علوم قرآنی و تفسیر

فعالیت‌های یادگیری:

- ۷- گفتگو و مشارکت فعال در تعیین حدود و ثغور اصطلاحات و موضوعات

فعالیت‌های عملکردی:

- ۱۳- ارائه سمینار علمی در مورد موضوعات مطرح شده
- ۱۴- ارائه نمونه‌هایی از نقش تاریخ قرآن در علوم قرآنی و تفسیر قرآن

فصل ۲: جمع و تثبیت مصحف در دوران پیامبر

- ✓ اهتمام پیامبر به موضوع حفظ و نگارش قرآن کریم
- ✓ کاتبان مصحف و مصاحفی که در زمان پیامبر اکرم شکل گرفت.

فعالیت های یادگیری :

۳- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی :

- ۱۱- تبیین نقش پیامبر اکرم در تثبیت مصحف با تشویق مسلمانان به نگارش و حفظ قرآن
- ۱۲- تحقیق و مطالعه بیشتر در شناسایی کاتبان وحی در دوران پیامبر(ص) و وسائل نگارش در آن زمان

فصل ۳: جمع و تثبیت مصحف در دوران خلفا، بنی امیه و بنی عباس

- ✓ دوره خلفا (خلفای سه گانه)
- ✓ دوره بنی امیه و بنی عباس (تلاش هایی در جهت رفع اختلاف در مصحف به دنبال مباحث قرائت)

فعالیت های یادگیری :

- ۹- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس
- ۱۰- تبیین میزان نقش دوران خلفا، بنی امیه و بنی عباس در شکل گیری مصحف شریف و نوع تغییرات ایجاد شده در مصحف شریف. (گزارش شفاهی یا کتبی).

فعالیت های عملکردی :

- ۲۲- تعیین میزان نقش سه خلیفه اول در جمع قرآن و سنجش میزان واقعیت این نسبت
- ۲۳- تعیین میزان نقش بنی امیه در شکل گیری مصحف شریف و ارزیابی مطالبی که در تبیین نقش آنها بیان شده است.
- ۲۴- تعیین میزان نقش بنی عباس در شکل گیری مصحف شریف و ارزیابی مطالبی که در تبیین نقش آنها بیان شده است.

فصل ۴: تبیین سه عامل موثر بر شکل گیری مصحف شریف

- ✓ تقسیمات قرآنی: تبیین پنج تقسیم موجود در مصحف (آیه، سوره، جزء، حزب و رکوعات) و بیان نحوه شکل گیری و توقیفی یا اجتهادی بودن آنها
- ✓ رسم الخط: تبیین تطور رسم الخط قرآن کریم از زمان پیامبر اکرم تا انتهای قرن سوم و تاثیر آن در تثبیت قرآن کریم
- ✓ قرائات: نقش قراء در تثبیت متن مصحف شریف و بررسی دوره های زمانی و میزان تاثیر در هر دوره تا انتهای قرن سوم.

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

- ۲- تعیین جایگاه هر کدام از سه عامل در تثبیت متن مصحف شریف
- ۳- ارزیابی و آسیب‌شناسی هر کدام از سه عامل به ترتیب اولویت و در بازه‌های زمانی آنها
- ۴- تبیین ارتباط این سه عامل و تاثیرگذاری آنها بر یکدیگر

فعالیت های عملکردی :

- ۹- مقایسه چند مصحف طی چند قرن اول از نظر رسم الخط
- ۱۰- تبیین بخشی از یک سوره از نظر قرائات مختلف
- ۱۱- بررسی تقسیمات قرآن در سنت پیامبر اکرم و ائمه علیهم السلام و میزان توجه ائمه به این موضوع
- ۱۲- ارائه گزارشی از تطورات خط عربی از زمان پیامبر اکرم تا زمان تثبیت مصحف شریف
- ۱۳- بررسی نقش و جایگاه ائمه در موضوع قرائات قرآنی و میزان اهتمام یا توجه ائمه به این موضوع و تحلیل آن

راهنمادهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ پژوهشی در تاریخ قرآن کریم، سید محمد باقر حجتی، ✓

منابع فرعی :

- ✓ درآمدی بر تاریخ قرآن، مجید معارف، تهران، نیا، ۱۳۸۳.
- ✓ تاریخ قرآن، محمود رامیار، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۹
- ✓ تاریخ قرآن، محمد هادی معرفت، سمت، تهران، ۱۳۸۲.
- ✓ تاریخ قرآن، محمد حسین علی الصغیر، بیروت، دار المؤرخ العربی، ۱۴۲۰.
- ✓ تاریخ قرآن، عبد الصبور شاهین، قاهره، نهضة مصر، ۲۰۰۵.
- ✓ تاریخ قرآن، ابراهیم الابیاری، القاهرة / بیروت، دار الكتاب المصری / دار الكتاب اللبنانی، ۱۴۱۱ / ۱۹۹۱
- ✓ تاریخ قرآن، ابو عبد الله الزنجانی، تهران، منظمة الاعلام الاسلامی، ۱۴۰۴.

۵. راهنمادهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)

- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده : پرویز آزادی

سرفصل درس «مبادی فقه و اصول»

۱. معرفی درس و منطق آن

علم مبادی عبارت است از دانستن یک سلسله تصورات یا تصدیقاتی که برای درک مسائل علم دیگر ضروری است و از مسائل اصلی آن علم به شمار نمی آید تا در خود آن علم مستقیماً از آنها بحث شود و برای دانستن آنها باید به علم یا علوم دیگری رجوع کرد و چون مراجعه به آن علوم دشوار است اغلب دانشمندان در خود آن علم مباحث را طرح کرده اند. مبادی فقه و اصول نیز برای درک مسائل فقهی و اصولی ضروری است و لذا جهت آمادگی دانشجومعلمان برای ورود به مسائل فقه و اصول لازم است آنان با مقدمات و مبادی و اصطلاحات این دو علم آشنا شوند.

مشخصات درس	نام درس: مبادی فقه و اصول
------------	---------------------------

<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن آشنایی با تعریف و اصطلاحات تخصصی دو علم فقه و اصول و فایده و منفعت آنها، اصطلاحات این دو علم را از یکدیگر تفکیک نماید.</p>				<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: -</p>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	<p><u>شایستگی اساسی:</u></p>
مبادی عمومی فقه و اصول	توانسته است گزارشی توصیفی از تعریف، فایده و منفعت دو علم فقه و اصول و مرتبه این دو علم را در میان علوم دیگر ارائه کند.	توانسته است گزارشی از تمایز احکام تکلیفی و وضعی ارائه داده و اقسام مختلف وضع الفاظ را از یکدیگر تشخیص دهد.	توانسته است گزارشی تشخیصی از تفاوت های مبادی عمومی فقه و اصول، ارائه دهد.	
مبادی اختصاصی فقه و اصول	توانسته است اصطلاحات خاص عبادات، معاملات و جزایات در فقه و مباحث الفاظ و حجیت و اصول عملیه در اصول گزارشی از یکدیگر تشخیص دهد.	توانسته است اصطلاحات خاص عبادات، معاملات و جزایات در فقه و مباحث الفاظ و حجیت و اصول عملیه در اصول گزارشی تعریف کند.	توانسته است اصطلاحات خاص عبادات، معاملات و جزایات در فقه و مباحث الفاظ و حجیت و اصول عملیه در اصول را از نظر علمای شیعه و اهل تسنن با یکدیگر مقایسه و گزارش دهد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: مبادی عمومی فقه

- ✓ تعریف علم فقه و بررسی ایرادات و اشکالات وارده بر تعریف و پاسخ به آنها
- ✓ موضوع علم فقه
- ✓ احکام فقهی و تقسیمات آن
- ✓ فایده و منفعت و مرتبه این علم در بین علوم

فعالیت های یادگیری :

۸- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مباحث مطرح شده در کلاس درس

فعالیت های عملکردی :

- ۱۵- ارائه گزارشی از تعاریف علم فقه و موضوع آن در کتب فقهی شیعه و سنی
۱۶- ارائه گزارشی از نمونه هایی از احکام تکلیفی و وضعی در کتب فقهی شیعه و سنی

فصل ۲: مبادی عمومی اصول فقه

- ✓ تعریف علم اصول
- ✓ موضوع علم اصول
- ✓ ادله اربعه و حجیت آنها
- ✓ مباحث الفاظ و اقسام مختلف وضع الفاظ بر آنها

فعالیت های یادگیری :

- ۵- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مباحث مطرح شده در کلاس درس از جمله بحث ادله اربعه و دلایل حجیت آنها از نظر شیعه و سنی و اقسام گوناگون وضع الفاظ
۶- بارش مغزی در مورد تشخیص انواع وضع الفاظ

فعالیت های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارشی از تعاریف علم اصول و موضوع آن در کتب اصولی شیعه و سنی
۲- ارائه گزارشی از نمونه هایی از الفاظ، اقسام خبر و اقسام اجماع در کتب اصولی شیعه و سنی

فصل ۳: مبادی اختصاصی فقه

- ✓ تعریف اصطلاحات خاص باب عبادات
- ✓ تعریف اصطلاحات خاص باب معاملات
- ✓ تعریف اصطلاحات خاص باب جزایات اسلام

فعالیت های یادگیری :

- ۵- گفتگو و مشارکت فعال در مورد اصطلاحات خاص باب عبادات، معاملات و جزایات اسلام

فعالیت های عملکردی :

- ۲۵- ارائه گزارش تطبیقی از اصطلاحات خاص باب عبادات در کتب فقهی قدیم شیعه و سنی
۲۶- ارائه گزارش تطبیقی از اصطلاحات خاص باب معاملات در کتب فقهی معاصر شیعه و سنی
۲۷- ارائه گزارش تطبیقی از اصطلاحات خاص باب جزایات در کتب فقهی و حقوقی شیعه و سنی

فصل ۴: مبادی اختصاصی اصول فقه

- ✓ تعریف اصطلاحات اصولی باب الفاظ

✓ تعریف اصطلاحات اصولی باب حجیات

✓ تعریف اصطلاحات اصولی اصول عملیه

فعالیت های یادگیری :

۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مباحث مطرح شده در کلاس درس از جمله بحث الفاظ، باب حجیات و اصول عملیه

فعالیت های عملکردی :

۱. ارائه گزارش تطبیقی از اصطلاحات خاص باب الفاظ در کتب اصول فقه قدیم شیعه و سنی
۲. ارائه گزارش تطبیقی از اصطلاحات خاص باب حجیات در کتب اصول فقه معاصر شیعه و سنی
۳. ارائه گزارش تطبیقی از اصطلاحات خاص باب اصول عملیه در کتب اصول فقه شیعه و سنی از آغاز تا کنون.

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجوی معلمان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی در خصوص مباحث کلاسی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ مبادی فقه و اصول، تالیف دکتر علیرضا فیض، انتشارات دانشگاه تهران، سال ...

منابع فرعی :

✓ مفاتیح الشرایع، تالیف ملا محسن فیض کاشانی، انتشارات ...

✓ مفاتیح العلوم، تالیف ...خوارزمی، انتشارات ...

✓ مفردات، تالیف راغب اصفهانی، انتشارات ...

۵. راهنمای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجوی در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجوی ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰درصد نمره نهایی)

تدوین کننده : مرضیه باغستانی میبدی

سرفصل درس منطق ۲

۱- معرفی درس و منطق آن

استدلال عالی ترین فعالیت ذهن و پیچیده ترین و مهم ترین مبحث منطقی است که شناخت آن و آسیب هایش می تواند به بهبود فرایند تفکر کمک کند. با قدرت استدلال است که انسان می تواند به تولید علم برسد و هر چقدر این توانمندی تقویت شود رسیدن به این مهم امکان پذیرتر خواهد بود. شناخت انواع استدلال و نحوه اثبات نتایج به دست آمده از شکل های مختلف قیاس به دانشجویان کمک می کند که قدرت ذهنی خود را تقویت کند و به این نتیجه برسد که هرکس بتواند از نظریات و مدعاهای خود با استدلال قوی و قیاس برهانی دفاع کند به توفیق ثبت نظر و افزودن بر علم بشر رسیده است. این جمله سهروردی که مردم کشته های عبارت هستند به خوبی اهمیت شناخت قیاس برهانی و پرهیز از مغالطه را نشان می دهد. گفته شده دغدغه اول ارسطو در تدوین قوانین منطقی بازشناسی مغالطات و مچ گیری سوفسطائیان بوده است. برای دانشجوی الهیات نیز شناخت این مطالب مهم است زیرا اثبات بساری از معارف حقه الهی بر استدلال استوار است. و از طرف دیگر بعضی از مخالفان و معارضان دین به قیاس های مغالطی که نقاب برهان برچهره شان پوشانده شده تکیه می کنند. این درس دانشجو معلم را

قادر می کند تا سره را از ناسره شناخته و متمایز کند و به شاگردان آینده خود کمک کند تا به چنین بینش و نگرشی برسد.

نام درس: منطق ۲				مشخصات درس
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>با شناخت مواد قیاس و نحوه بکارگیری مواد در انواع مختلف استدلال، تفاوت آنها را تشخیص دهد و همچنین با ارزیابی مغالطه و تاثیر آن در به بیراهه بردن فکر انسان بین برهان و مغالطه فرق بگذارد و سپس فهم خود را طی گزارشی در اختیار دیگران قرار دهد.</p>				<p>نوع درس: عملی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: منطق ۱</p>
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
استدلال و انواع آن	توانسته ضمن آشنایی با انواع استدلال و درک تفاوت های آن گزارشی در این باره ارائه دهد.	توانسته با تجزیه و تحلیل چند متن ساده انواع استدلال به کار رفته در آن را تشخیص دهد.	توانسته با نوشتن یک مقاله کوتاه سه صفحه ای (انشاء منطقی) قدرت استدلال خود را در اثبات نظریه خاصی (مثل اعتقاد به عالم برزخ) نشان دهد.	
اقسام قیاس از نظر ماده	توانسته تعریف دقیق هریک از مواد و صناعات خمس را شناخته و فهم خود را با پاسخ دادن به پرسش هایی در این باره نشان دهد.	توانسته با تهیه جدول و یا اسلاید انواع مواد و تفاوت ها و کاربرد آن ها را معرفی کند.	توانسته با مراجعه به متن ها و یا کتاب هایی به انتخاب خود انواع مواد را در آنها تشخیص دهد.	
مغالطه	توانسته تعریف مغالطه و عواملی موثر در آن را شناخته و گزارشی در این	توانسته با مراجعه به منابع مکتوب یا الکترونیکی بعضی از مغالطه های معروف فلسفی را	توانسته با مراجعه به روزنامه ها و سایت های خبری مغالطه های به کار رفته را تشخیص داده و	

گزارشی از آن تهیه کند.	شناسایی کرده و گزارشی از آن تهیه کند.	باره تهیه کند.		
------------------------	---------------------------------------	----------------	--	--

۲- فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : مواد قیاس

ضرورت پرداختن به بحث از مواد در منطق صوری

مبادی قیاس

یقینیات

مظنونات، مشهورات، وهمیات، مسلمات، مقبولات، مشبهات، مخیلات

فعالیت یادگیری: شرکت در بحث‌های کلاس و ارائه مثال‌هایی برای موارد مطرح شده

فعالیت عملکردی: مطالعه کتاب درسی و کتاب‌های منطقی دیگر و ارائه کنفرانس و تدریس در کلاس

درس

فصل دوم : اقسام قیاس به اعتبار ماده (صناعات خمس)

برهان، تعریف و اهمیت

انواع برهان

شرایط و ویژگی‌های برهان

فصل سوم : جدل

تعریف جدل و جایگاه آن در زندگی انسان

فواید جدل

مبادی و مقدمات جدل

فصل چهارم : خطابه و شعر

تعریف، فایده و اجزاء

فصل چهارم : مغالطه

تعریف مغالطه

اغراض مغالطه

اجزاء مغالطه

انواع مغالطه

فعالیت یادگیری: تشکیل گروه‌های مباحثه و مشارکت در فرایند یادگیری

فعالیت عملکردی: ۱- تهیه اسلاید از محتوای درسی و نمایش آن در کلاس

۱- مراجعه به روزنامه‌ها و سایت و استخراج استدلال‌های مغالطی

۲- گزارش مغالطه‌های معروف تاریخ علم (مثل مغالطه‌های زنون، سوفسطائیان، مغالطه‌های متنبی‌ها

، منکران خداو..)

۳- راهبردهای آموزش و یادگیری

این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان و با رویکرد استدلالی و شیوه‌های فعال تدریس و کارگاهی ارائه می‌شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود. -منابع آموزشی منبع اصلی:

خوانساری، محمد (۱۳۵۹). منطق صوری، تهران: انتشارات آگاه.

۱- مظفر، محمدرضا (۱۳۹۲). منطق، جلد اول و دوم، ترجمه علی شیروانی، قم: موسسه انتشارات دارالعلم.

منابع فرعی:

۱- فرامرزق راملکی، احد (۱۳۸۰). منطق، تهران: دانشگاه پیام نور.

۲- علامه حلی (۱۳۷۰). الجوهر النضید، تهران: انتشارات حکمت.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۵۰ درصد نمره پایانی)

ارزشیابی فرایند: شرکت در فعالیت‌های کلاسی و حضور موثر در کارگروه‌ها (۳۰ درصد نمره پایانی)
ارزشیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره پایانی)

تدوین کننده: مرضیه حیدری فر

سرفصل درس «فلسفه اسلامی ۲»

۱- معرفی درس و منطق آن

فلسفه اسلامی حاصل تعامل فیلسوفان با دین و بلکه تعبد آن‌ها در برابر دین است. فیلسوفان الهی در همان مسیر انبیاء الهی عقل بشر را که حجت باطنی است به خدمت گرفتند تا راه حقیقت را روشن کرده و راه گم‌کردگان را به مسیر هدایت بازگردانند. فلسفه اسلامی که برپایه برهان بنا شده است با پرداختن به مباحث مهمی همچون علت و معلول و تغییر و حرکت هم به مبداء شناسی می‌پردازد و هم با بحث‌هایی نظیر تغییر و حدوث و قدم ربط انسان و عالم را با مبداء تبیین می‌کند و فرجام و انجام انسان و جهان را به مدد برهان عقلی به تصویر می‌کشد. پایان بخش یک دوره مباحث فلسفی الهیات بالامعنی الاخص است و این همه سرمایه‌های فکری دانشجو معلم است که به او این امکان را می‌دهد تا به فهم درستی از ارتباط موجودات جهان و به ویژه ارتباط جهان با مبداء هستی برسد و با فهم درست و دقیق حقایق

عقلی مانند علیت، حرکت، مراتب و عوالم هستی و رابطه مبدء با موجودات به دانش آموزش کمک کند تا جهان بینی خود را برپایه ای محکم بنا کند. همچنین چالش ها و شبههاتی که همواره در برابر معارف دینی وجود دارد و به خصوص پرسش هایی که در دوره کنونی و از راه های گوناگون و از همه مهمتر شبکه های اجتماعی و فضای مجازی در بین جوانان رایج و شایع است، غنای عقلی و معرفتی دانشجوی الهیات را می طلبد.

نام درس: فلسفه اسلامی ۲				مشخصات
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:				درس نوع نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: فلسفه اسلامی ۱
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناخت مسائل فلسفه مانند علیت، حرکت و...	توانسته است به فهم اولیه از مسائل و مباحث فلسفی مانند علیت و حرکت و... برسد به گونه ای که قادر باشد در قالب سمینار یا گزارش فهم خود را ارائه کند...	توانسته است به تجزیه و تحلیل استدلال های فلسفی بپردازد و بتواند یک مدعای فلسفی را به درستی به اثبات برساند و یک گزارش اجمالی از آن ارائه کند.	توانسته انسجام و ارتباط منطقی میان مباحثی نظیر اصالت وجود و حرکت جوهری و یا علیت و تشکیک وجود را درک کرده و یک گزارش تحلیلی از آن ارائه کند...	شایستگی اساسی:
کاربرد بحث های فلسفی نظیر علیت، علم و توحید در فهم دین	توانسته تاثیر مباحث و استدلال های فلسفی را در فهم بهتر و عمیق تر دین درک کند و یک گزارش اجمالی از آن ارائه کند.	توانسته ارتباط میان مباحث فلسفی نظیر اصالت وجود و تشکیک وجود را در اثبات خدا و صفات و افعال الهی در یک گزارش تبیینی ارائه کند.	توانسته با توجه به اصول فلسفی اسلامی برخی حقایق دینی مانند معاد جسمانی را اثبات کند و نحوه استدلال خود را برای دیگران تبیین کند.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : علت

انواع علت

علت های چهارگانه (با تاکید بر علت غایی)

بطلان تسلسل و دور

ملاک نیازمندی معلول به علت

ضرورت علی و معلولی

سنخیت

فعالیت یادگیری: پاسخ به سوالات مطرح شده در کلاس (به صُرت شفاهی و یا کتبی)

فعالیت عملکردی: بررسی و تحلیل تاثیر مباحث مطرح شده در فهم دینی و جایابی آن ها در کتاب های دینی دوره متوسطه

فصل دوم : وحدت و کثرت

فصل سوم : حرکت (تغییر و ثبات)

نظریات در باب حرکت

حرکت جوهری و اثبات آن

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاس

فعالیت عملکردی:

۱- بررسی اختلاف نظر ملاصدر و سایر فیلسوفان در بحث حرکت

۲- بررسی تاثیر نظریه اصالت وجود یا اصالت ماهیت در بحث حرکت

فصل چهارم : علم و عالم و معلوم

انواع علم

اتحاد عالم و معلوم

مراتب عقل

مراتب عالم

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در بحث های کلاس و پاسخ به پرسش های مطرح شده

فعالیت عملکردی: مراجعه به منابع فلسفی و مقایسه دیدگاه افلاطون و فیلسوفان مسلمان در بحث مراتب

عالم و تبیین آن در کلاس

فصل پنجم : الهیات بالمعنی الاخص

توحید

صفات

افعال

فعالیت یادگیری: شرکت فعال در گفتگوهای کلاسی، حضور در گروه های مباحثه و یادگیری از طریق

مشارکت گروهی

فعالیت عملکردی: ۱-مراجعه به کتب دینی دوره دبیرستان و بررسی و تحلیل این کتب و نقد آن ها از نظر چگونگی طرح این مباحث و میزان اثربخشی آن

۲-مراجعه به منابع گوناگون فلسفی و توسعه و عمق بخشیدن به آگاهی ها در این زمینه و ارائه آن در قالب یک مقاله کوتاه

۳-راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با رویکرد استدلالی و در صورت امکان بهره گیری از روش های مختلف تدریس انجام می شود.. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

۱-علائه طباطبایی، بدایه الحکمه، قم:المطبعة العلمیه، بی تا

۲-عبودیت، عبدالرسول (۱۳۸۷). فلسفه مقدماتی، قم:انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

منابع فرعی :

• ۱-مطهری، مرتضی (۱۳۶۱). شرح مبسوط منظومه، تهران:انتشارات حکمت

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: این آزمون براساس مطالب مطرح شده در کلاس و با محوریت منبع درسی معرفی شده برگزار می شود و نمره آن ۶۰ درصد نمره پایانی دانشجو محسوب می شود.

ارزشیابی فرایند: مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و بحث های مطرح شده در کلاس (۲۰ درصد نمره پایانی)

ارزشیابی پوشه کار: انجام تکالیف محوله و ارائه به موقع آن ها (۲۰درصد)

سایر نکات: ۱-اساتید محترم می توانند با توجه به زمان و شرایط کلاسی در ترتیب مباحث و یا اهمیت طرح آن ها اعمال نظر بفرمایند.

۲- استفاده از روش های فعال تدریس به ویژه روش کارایی تیم و یا استقرائی در تفهیم مفاهیم دشوار فلسفی موثر است که البته با توجه به بازه زمانی و حجم مطالب ،دفعات معدودی می توان از آن استفاده کرد.

تدوین کننده: مرضیه حیدری فر

سرفصل درس «تاریخ حدیث و شناخت منابع»

۱. معرفی درس و منطق آن

حدیث و سنت پیامبر اسلام (ص) و امامان معصوم، پس از قرآن کریم، دومین منبع شناخت اسلام در همه جوانب آن به شمار می رود. قابل توجه است که نسبت کلی احادیث به آیات قرآن نسبت تفسیری و تبیینی است بنابراین شناخت احادیث می تواند موجب شناخت بهتر از مطالب مجمل و کلی آیات قرآن شود. این روایات در حال حاضر از طریق کتب حدیثی شیعه و سنی در اختیار ما قرار دارد. به ویژه اگر در نظر بگیریم که در فاصله صدور حدیث از معصومان تا تدوین آنها در کتابهای معتبر، اتفاقاتی در حوزه جعل و تحریف روایات رخ داده که در صحت و سقم آنها و اعتبار کتب حدیثی اثر داشته است. این درس به دانشجو معلم این امکان را می دهد که تاریخ و منابع معتبر روایات را شناخته و اهمیت و قابلیت هر منبعی را به تفکیک مورد شناسایی قرار دهد و در نتیجه با انتخاب روایات صحیح از منابع حدیثی، مفاهیم اصیل دینی را به دور از جعل و تحریف به دانش آموزان خود منتقل سازد. علاوه بر آن دانشجو معلم قادر خواهد بود با استفاده از آموزه های صحیح روایات پیامبر و اهل بیت (ع)، در پاسخگویی به شبهات دینی دانش آموزان، ایفای نقش کند.

نام درس: تاریخ حدیث و شناخت منابع				مشخصات درس
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:</p> <p>تحلیل درستی از وقایع مربوط به <u>تدوین حدیث</u> و انگیزه های عاملان جعل و تحریف روایات و نیز نقش معصومان و علمای متعهد در خنثی سازی توطئه های جعل حدیث ارائه دهد و به دنبال آن با <u>شناخت منابع روایات شیعه و سنی و طبقه بندی اعتباری آنها</u>، احادیث و روایات را بر اساس منابع آن ارزیابی کند.</p>				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲
				ساعت
				پیشنیاز: -
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	

شایستگی اساسی:	فرایند تدوین حدیث	توانسته است از موانع موجود بر سر راه تدوین حدیث بعد از رحلت حضرت رسول(ص) گزارشی توصیفی ارائه نماید.	توانسته است از موانع موجود بر سر راه تدوین حدیث بعد از رحلت حضرت رسول(ص) گزارشی تحلیلی ارائه نماید.	توانسته است درباره تدوین حدیث در شیعه و اهل سنت گزارشی تحلیلی-مقایسه ای ارائه دهد و رویکرد مثبت شیعه به مساله تدوین حدیث را نسبت به اهل سنت اثبات کند.
	منابع حدیث	توانسته است گزارشی توصیفی و منسجم از منابع روایی شیعه و سنی در ادوار تاریخی ارائه کند.	توانسته است گزارشی تحلیلی از مزایا و کاستی های هر یک از منابع مرجع حدیثی شیعه و سنی ارائه دهد.	توانسته است با طبقه بندی اعتباری منابع، احادیث و روایات معتبر را در استدلال های دینی به کار ببرد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ معرفی درس و دامنه و اصطلاحات پایه آن
- ✓ ارزش حدیث و سنت
- ✓ اصطلاحات حدیث، روایت، خبر، سنت و اثر
- ✓ تقسیمات تاریخ حدیث (شیعه و سنی)
- ✓ نقش حدیث در شناخت بهتر قرآن و مفاهیم دینی

فعالیت های یادگیری:

۹- گفتگو و مشارکت فعال در تعیین حدود و ثغور اصطلاحات و موضوعات

فعالیت های عملکردی:

- ۱۷- ارائه سمینار علمی در مورد موضوعات مطرح شده
- ۱۸- ارائه نمونه هایی از نقش حدیث در تفسیر قرآن

فصل ۲: حدیث در دوران پیامبر

- ✓ اهتمام پیامبر به موضوع نقل و نگارش روایات
- ✓ کاتبان حدیث و مکتوبه های حدیثی این دوره

فعالیت های یادگیری:

۴- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی:

- ۱۳- ارائه نقش قرآن و سفارشات پیامبر (ص) در ارزش گذاری به علم و ترویج آن
- ۱۴- تحقیق و مطالعه بیشتر در شناسایی کاتبان روایات در دوران پیامبر(ص)

فصل ۳: تاریخ حدیث اهل سنت

- ✓ دوره متقدمان (خلفای سه گانه، بنی امیه و بنی عباس)
- ✓ دوره متاخران (پیدایش جوامع و کتب فراگیر حدیثی و اعتبارسنجی آنها)

فعالیت های یادگیری :

- ۱۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس
- ۱۲- ارائه تبیینی از اشتراکات و افتراقات نگاه به حدیث در دوره های سه گانه (گزارش شفاهی یا کتبی).

فعالیت های عملکردی :

- ۲۸- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی در دوره متقدمان از جهت اعتبار.
- ۲۹- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی در دوره متاخران از جهت اعتبار.
- ۳۰- تعیین جایگاه کتابهای حدیثی در منظومه علوم دینی اهل سنت.

فصل ۴: تاریخ حدیث شیعه

- ✓ دوره متقدمان (اصول روایی اصحاب ائمه، اصحاب اجماع، نخستین جوامع روایی، کتب اربعه حدیث شیعه)
- ✓ دوره متاخران (رکود چند قرنه در تاریخ حدیث، ظهور اخباری گری، ظهور محدثان بزرگ، پیدایش جوامع گسترده حدیثی)

فعالیت های یادگیری :

- ۵- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس
- ۶- مقایسه تاریخ حدیث شیعه و اهل سنت در دوره متقدمان
- ۷- مقایسه تاریخ حدیث شیعه و اهل سنت در دوره متاخران

فعالیت های عملکردی :

- ۱۴- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی شیعه در دوره متقدمان از جهت اعتبار.
- ۱۵- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی شیعه در دوره متاخران از جهت اعتبار.
- ۱۶- تعیین جایگاه کتابهای حدیثی در منظومه علوم دینی شیعه.
- ۱۷- ارائه گزارشی مکتوب از مقایسه جوامع حدیثی اهل سنت (صحاح سته) و شیعه (کتب اربعه).

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ تاریخ عمومی حدیث، تألیف دکتر مجید معارف، انتشارات کویر ۱۳۹۳.

منابع فرعی :

✓ جوامع حدیثی اهل سنت، تألیف دکتر مجید معارف، انتشارات سمت، ۱۳۹۲.

✓ جوامع حدیثی شیعه، تألیف دکتر هادی حجت، انتشارات سمت، ۱۳۸۶

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده : مجید معارف

سرفصل درس «کلیات اصول فقه»

۱. معرفی درس و منطق آن

اسلام مکتب برتر انسان سازی است که در سه جلوه رخ نموده است: مبانی اعتقادی، اصول اخلاقی و احکام فقهی. فقه اسلامی به ما برنامه زندگی سعادت‌مندانه را از طریق کتاب و سنت ارائه می‌دهد اما باید تکالیف، حقوق اشخاص و اجتماع و ادله چهارگانه توسط متخصص اسلام شناسی خبره (مجتهد) استخراج گردد. علم اصول فقه از علوم کلیدی است که تسلط بر آن برای فقیه ضرورد دارد. این علم یک رشته اصول و قواعدی را به فردی که در مسیر استنباط است می‌آموزد که با رعایت آن قواعد، دریافت حکم الهی از منابع و مدارک شرعی آسان تر می‌شود. ریشه های علم اصول در کلمات امام علی(ع)، امام باقر(ع) و امام صادق(ع) و دیگر پیشوایان معصوم شیعه وجود دارد و این دانش از قرن دوم وارد حوزه های فقهی شیعه شده و از آن زمان تا کنون رساله و کتابهای کوچک و بزرگی در باره آن نگارش یافته است به گونه ای که به حق می‌توان گفت دانشمندان شیعه در باروری لیت غلن کئی سبقت را از دیگران ربوده اند. یکی از علل این امر آن است که شیعه باب اجتهاد را مفتوح می‌دانسته و ناچار بوده است در پرورش این علم سعی و کوشش خود را به حد نهایی رساند. این علم همانند سایر دانش های بشری دارای عناوین، اصطلاحات خاص گوناگونی بوده و به خاطر گسترش درسه قرن اخیر، اصطلاحات فراوانی را به دست آورده است.

دانشجو معلم پس از مواجهه با الفاظ، عناوین، اصطلاحات و مفاهیم گوناگون اصولی و آشنایی مناسب با کاربرد و شیوه مباحث اصولی می‌تواند ضمن مطالعه کتب و مقالات مختلف فقهی و اصولی، زمینه درستی از درک کلام شرعی داشته باشد و زمینه آموزش صحیح، دقیق و کاربردی علم اصول فقه و فقه و ارتباط این دو علم را برای مخاطبان خود فراهم آورد.

نام درس: کلیات اصول فقه				مشخصات درس
<p><u>اهداف/ پیامدهای یادگیری:</u> در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن آشنایی با علم اصول فقه و قلمرو آن و نیز منابع اولیه استنباط حکم شرعی، با الفاظ و اصطلاحات و مفاهیم خاص اصولی و کاربرد و ثمره آنها، ارتباط بین دو دانش اصول فقه و فقه و کاربرد پژوهشی آنها را تشخیص دهد.</p>				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	

شایستگی اساسی:	آشنایی کلی با علم اصول فقه و قلمرو آن و ادله استنباط حکم شرعی	بتواند گزارشی از پیشینه و اهمیت و قلمره علم اصول و ادله استنباط حکم شرعی ارائه دهد.	بتواند به تبیین علم اصول فقه و رابطه آن با علم فقه ادله استنباط حکم شرعی بپردازد.	بتواند با فهم مناسب، مباحث اصولی به نقش و جایگاه آن در دانش فقه پی ببرد و از این دانش در استنباط حکم شرعی استفاده نماید.
	الفاظ، اصطلاحات و مفاهیم کلی و خاص اصولی و کاربرد آنها	توانسته است گزارشی از الفاظ، اصطلاحات و مفاهیم کلی و خاص اصولی و کاربرد آن ارائه دهد	توانسته است گزارشی از تعریف و تبیین الفاظ، اصطلاحات و مفاهیم کلی و خاص اصول فقه ارائه دهد.	توانسته است گزارشی از تبیین و کاربرد و نقش ویژه هر یک از الفاظ و اصطلاحات و مفاهیم کلی و خاص اصول فقه در استنباط احکام شرعی و فقه، ارائه دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : تاریخچه و مبادی عمومی علم اصول فقه

- ✓ عصر نبوت
- ✓ عصر امامت
- ✓ عصر فقاها
- ✓ اصول فقه شناسی
- ✓ اصول حکم شناسی
- ✓ اصول دلیل شناسی

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل دوم : دلیل اجتهادی

کلیات مباحث الفاظ

مباحث اختصاصی الفاظ

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل سوم: مبادی عمومی ادله استنباط احکام

طرق استنباط احکام از ادله
ادله استنباط احکام شرعی

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل چهارم : دلیل فقهاتی

کلیات اصول عملیه

؟....

؟....

؟...

؟...

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل پنجم : تعارض ادله و اصول
تعارض بین ادله، اصول و قواعد فقهی
تعارض ادله با یکدیگر
وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل ششم: اجتهاد در زمان معاصر
مقدمات اجتهاد...

اصول و مبانی تحول سیستماتیک اجتهاد
احکام حکومتی، مبانی استنباط اجتهاد اجتماعی

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزش‌گر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد استدلالی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزش‌گر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

منابع فرعی :

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۷۰ درصد)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۲۰ درصد)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌شود. (۳۰ درصد)

تدوین کننده: سید امین اله دادگر

سرفصل درس «فقه ۱ (عبادات)»

۱. معرفی درس و منطق آن

علم فقه یکی از مقدس ترین علوم ارزنده اسلامی است که نمایشگر دید وسیع و همه جانبه اسلام می باشد و انسان را به احکام الهی و اصول عالی زندگی آشنا می سازد. در زمان پیامبر (ص) و ائمه طاهرین (ع)، آن بزرگواران خود عهده دار بیان احکام الهی بودند و نیز این موضوع به عهده اصحاب و شاگردان مخصوصی نیز واگذار می گردید که ائمه، مردم را به آنان ارجاع می دادند. در دوران غیبت ولی امر (ع)، بیان حلال و حرام و روشنگری برنامه های زندگی جامعه، به فقهاء واگذار گردید و موضوع فتوا و نیز موضوع تقلید به صورت خاصی رواج کلی گرفت و در این رابطه کتابهای ارزشمندی در فقه، با استدلالات متقن و براهین محکم نوشته شد، کتابهایی جامع همه ابواب فقهی و کتابهایی حاوی برخی از ابواب فقهی و کتابهایی مخصوص یک مسئله فقهی تالیف گردید. یکی از ویژگی های مهم مکتب تشیع، استفاده از عنصر اجتهاد در گستره نصوص دینی است. این ویژگی، سبب پویایی و تحرک هر چه بیشتر مکتب و نیز کسب توان مناسب برای پاسخگویی به موضوعات نوپیدا بوده و هست. تکامل و گسترش رشته های مختلف علوم اسلامی از جمله دانش فقه، در پرتو همین عنصر اجتهاد و نیز تلاش دانشمندان و فقیهان بزرگ و زمان شناس صورت گرفته است. فقه تقسیماتی دارد از جمله: فقه اصغر، فقه اوسط (فن شریف اخلاق مستدل) و فقه اکبر (عرفان نظری و عملی). آداب عبادت که همان فقه اصغر است در تعدادی از کتابهای فقهی به نام واجبات، مستحبات و مقداری دیگر در کتابهای اخلاقی بیان شده است.

مشخصات درس	نام درس: فقه ۱ (عبادات)
------------	-------------------------

<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:</p> <p>با شناخت درست و مستدل از عمده احکام، ابواب و مسائل فقهی عبادات و وظایف عملی در اسلام ، روش اصیل بندگی خدا، کیفیت صحیح روابط اجتماعی ناظر به نواحی، مراحل، دوران و حالات مختلف زندگی انسان، عالی ترین نظام های حیاتی را در زندگی فردی، اجتماعی و شغلی خود ترسیم و به کار برد. در نهایت دانشجو معلم توان پاسخ به سوالات و موضوعات مربوط به ابواب و تقسیمات فقهی عبادات را نیز پیدا می کند.</p>				<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: مبادی فقه و اصول</p> <p>نحوه آموزش</p>	
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	<p><u>شایستگی اساسی:</u></p> <p>احکام</p> <p>وابواب</p> <p>فقهی</p> <p>عبادات</p>	
	توانسته است ابواب فقهی در حوزه عبادات را توصیف و گزارش کند.	توانسته است تقسیمات فقهی و احکام متناظر با فرد و جامعه در حوزه عبادات را تبیین و گزارش کند.	توانسته است با شناسایی مستندات فقهی احکام عبادی از آیات و روایات، استدلالات مبتنی بر آنها را ارائه دهد.		
	توانسته است در مورد آثار فردی و اجتماعی عبادات از نظر اسلام، گزارش توصیفی ارائه دهد.	توانسته است با پی بردن به فلسفه عبادات از نظر اسلام و احساس مسئولیت نسبت به اصلاح جامعه، اقدام به برنامه ریزی برای زندگی فردی و اجتماعی و حرفه ای خود کند.	توانسته است در صورت رسیدن به باور جدی و عمل به وظایف و تکالیف عبادی در حوزه فردی و اجتماعی، به مراتبی از حیات طیبه دست یافته و در مسیر اصلاح مفاسد اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر را با توجه به شرایط و مراتب آن انجام دهد.		

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : طهارت

- مطهرات و نجاسات
- وضو
- غسل
- تیمم (بدل از وضو و بدل از غسل)

فعالیت یادگیری :

✓ مشارکت دانشجویان در پاسخ به سوالات و شبهات مطرح شده

✓

فعالیت عملکردی:

➤ تولید یک جدول مقایسه ای از تفاوت نظرات فقهی پیرامون موضوعات ارائه شده

➤ ارائه مستندات (اعم از آیات و روایات) احکام ارائه شده در این موضوعات

➤ احصاء مسائل جدید در موضوعات ارائه شده

فصل دوم : نماز

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل سوم: روزه

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل چهارم : زکات

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل پنجم : خمس

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل ششم: حج

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل هفتم : جهاد

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد استدلالی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- **فقه استدلالی**، تالیف ..... ، انتشارات ..... سال انتشار
- **مختصر النافع**، تالیف ..... ، انتشارات .... و سال
- **لمعه دمشقیه**، تالیف ..... ، انتشارات .... و سال

منابع فرعی :

- شرح لمعه،
-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۷۰ درصد)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۲۰ درصد)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌شود. (۳۰ درصد)

تدوین کننده: سید امین اله دادگر

به نام خدا

اعراب القرآن

۹. معرفی درس و منطق آن

قرآن کریم به عنوان معجزه پیامبر گرامی نازل شده و متکفل هدایت انسان است. این هدایتگری با توجه به شرایط و لوازمی محقق خواهد شد و آن فهم کامل مقاصد کلام الهی است که در خود آیات قرآن از طریق دستور به تدبیر به آن سفارش شده است. از جمله دانش های تفسیری قرآن علم نحو است که امکان شناخت اسلوب های جملات عربی و درک نقش هر کلمه را به فراگیرنده فراهم می سازد. درس اعراب قرآن، نوعی کاربرد عملی قوانین علم نحو در صحنه قرآن کریم است و اولین پایه عملی جهت ورود به فعالیت های تفسیری خواهد بود. با این دانش، اسلوب های جملات قرآنی شناخته شده و نقش هر کلمه در متن آیات درک می شود، در نتیجه این دانش به همراه علم لغت شناسی موجب توفیق در ترجمه روان آیات و ورود به صحنه فعالیت های تفسیری می گردد. معلمان آگاه به فنون نحو و اعراب قرآن می توانند در انتقال مفاهیم قرآنی به دانش آموزان خود روان تر عمل کنند.

نام درس: اعراب القرآن				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: به بررسی آیات قرآن پرداخته و با شناخت اسلوب های جملات قرآنی از نظر جملات اسمیه و فعلیه، به ترکیب آنها پرداخته و نقش هر کلمه را در متن جملات تعیین کند. ضمناً تسلط بر قوانین اعراب قرآن به همراه دانستن معانی لغات قرآن، راه را جهت ترجمه روان آیات قرآن فراهم می سازد.				نوع درس: عملی
				تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
جملات اسمیه و فعلیه	توانسته است گزارشی توصیفی از اسلوب های جمله در قرآن کریم ارائه دهد.	توانسته است در خصوص احکام جمله در قرآن و بسامد هر کدام گزارشی تحلیلی ارائه دهد.	توانسته است با کمک دانش لغات قرآنی، از کاربرد جملات اسمیه و فعلیه، گزارشی تطبیقی ارائه دهد.	

توانسته است با بهره گیری از قوانین علم نحو و با استفاده از کتاب های لغت قرآنی مانند مفردات راغب به ترجمه روان آیات قرآنی نائل گردد.	توانسته است با توجه به نقش عوامل در قرآن، نسبت به مرفوعات و منصوبات و مجرورات قرآنی گزارش تحلیلی ادبی ارائه دهد.	توانسته است با توجه به وجود حروف عامل و غیرعامل در ترکیب جملات قرآنی، گزارشی توصیفی ارائه دهد.	ترکیب جملات قرآنی و نقش هر کلمه	
---	---	---	---	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: تعریف درس و فایده آن

- ✓ بررسی علم اعراب قرآن و پیشینه تاریخی آن
- ✓ کتابهای مهم اعراب قرآن در قدیم مانند اعراب القرآن زجاج، نخاس، مکی بن ابی طالب، اعراب ثلاثین سوره ابن خالویه
- ✓ کتابهای مهم اعراب قرآن در دوران معاصر مانند اعراب القرآن محمود صافی، محی الدین درویش، محمد طنطاوی
- ✓ ترکیب سوره های طارق و اعلی

فعالیت های یادگیری :

- ۱۰- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
- ۱۱- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۱۹- ارائه گزارشی از کتاب های مهم اعراب قرآن در فاصله قرون سوم تا ششم هجری
- ۲۰- ارائه گزارشی از کتاب های مهم اعراب قرآن در دوران معاصر

فصل ۲: شناخت جمله و احکام آنها در قرآن

- ✓ جملات اسمیه
- ✓ جملات فعلیه
- ✓ ترکیب سوره های شمس، لیل، ضحی و انشراح

فعالیت های یادگیری :

- ۷- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن

۸- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۱۵- ارائه گزارشی در خصوص ترکیب سوره های شمس و لیل در کتابهای اعراب القرآن قدیمی به شکل تطبیقی
۱۶- ارائه گزارشی در خصوص ترکیب سوره های ضحی و انشراح در تفاسیر ادبی قرآن مانند تفسیر کشاف و البحر المحیط

فصل ۳ : حروف و نقش آنها در ترکیب قرآن

- ✓ حروف غیرعامل
- ✓ حروف عامل
- ✓ ترکیب سوره های غاشیه، بلد و فجر

فعالیت های یادگیری :

- ۶- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
۷- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۳۱- ارائه گزارش تطبیقی از ترکیب سوره های غاشیه، بلد و فجر در کتابهای اعراب قرآن معاصر
۳۲- ارائه گزارشی از ترکیب سوره های غاشیه، بلد و فجر در تفاسیر مجمع البیان و ابوالفتوح رازی
۳۳- ارائه گزارشی از کاربرد حروف عامل در کتابهای نحوی

فصل ۴: شناخت تفضیلی منصوبات، مرفوعات و مجرورات در قرآن

- ✓ بررسی مشکلات اعراب قرآن
- ✓ ترکیب سوره های تین، علق، بینه تا آخر قرآن

فعالیت های یادگیری :

- ۹- گفتگو و مشارکت فعال در مورد بکارگیری عملی قوانین نحو در ترکیب آیات قرآن
۱۰- تمرین های کلاسی در مورد ترکیب آیات و سور منتخب

فعالیت های عملکردی :

- ۱۸- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در کتاب های اعراب القرآن قدیم و معاصر
۱۹- ارائه گزارشی تطبیقی از کاربرد قوانین نحوی در تفاسیر ادبی شیعه و سنی

راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجوی معلمان را با رویکرد عملی و حل تمرین و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش‌هایی در خصوص مشکلات اعراب قرآن مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ اعراب ثلاثین سوره من القرآن ، تالیف ابن خالویه
- ✓ فروغی از قرآن، تالیف علی افراسیابی
- ✓ اعراب القرآن، تالیف طنطاوی

منابع فرعی :

- ✓ مشکل اعراب القرآن، تالیف مکی بن ابی طالب
- ✓ الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه، تالیف محمود صافی
- ✓ اعراب القرآن، تالیف محی الدین درویش

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۴۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجوی در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۳۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجوی ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۳۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده : مجید معارف

سرفصل درس « آیات الاحکام »

۱. معرفی درس و منطق آن

علم فقه اشرف علوم است. و شریف‌تر از آن سرچشمه‌های این علم است که همان آیات نورانی قرآن و ام‌الاحکام می‌باشد. آیات الاحکام از آن نوع آیات نورانی قرآن مجید بحث می‌کند که حکمی از احکام عملی شریعت را در بر داشته و تعداد آنها در قرآن حدوداً ۵۰۰ آیه می‌باشد که این آیات یک حکم فرعی فقهی را دربر دارد و از منطوق صریح یا مفهوم موافق یا مخالف آن حکمی از احکام فقهی استناد می‌گردد که در روند عمل تکلیفی مکلف قرار دارد. شناخت این آیات دانشجوی معلم را قادر خواهد

ساخت که در استدلال احکام فقهی به مبانی استنباطی آن در کلاس درس تمسک نموده و دانش آموزان را به سرمنشاء های احکام فقهی رهنمون سازد.

نام درس: آیات الاحکام				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ضمن شناخت منابع قرآنی احکام، کیفیت استدلال از آیات قرآن را در مذاهب پنجگانه اسلامی بیان کند.				نوع درس: عملی
				تعداد واحد: ۱
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: فقه ۱
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها	شایستگی اساسی:
توانسته است گزارشی تحلیلی از کیفیت استدلال احکام از آیات قرآنی مربوط به هر عبادت (با در نظر گرفتن مراحل عملی هر عبادت) را ارائه دهد.	توانسته است گزارشی توصیفی از تفکیک آیات مربوط به هر عبادت (با در نظر گرفتن مراحل عملی هر عبادت) ارائه دهد.	توانسته است گزارشی توصیفی از آیات با موضوعات عبادی را ارائه دهد.	منابع قرآنی احکام و استدلال به آن منابع	
توانسته است گزارشی تحلیلی و منتقدانه از موارد اختلاف احکام در بین مذاهب پنجگانه بر اساس آیات قرآن ارائه دهد.	توانسته است گزارشی در مورد علل اختلاف احکام در بین مذاهب پنجگانه بر اساس آیات قرآن ارائه دهد.	توانسته است گزارشی توصیفی از موارد اختلاف کیفیت استدلال از آیات قرآن در مذاهب پنجگانه ارائه دهد.	کیفیت استدلال از آیات قرآن را در مذاهب پنجگانه	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: مقدمه

- ✓ تعریف و موضوع علم آیات الاحکام
- ✓ معرفی کتب و منابع آیات الاحکام (کتب متقدمین و متاخرین)

فعالیت های یادگیری :

۱۲- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مباحث مطرح شده در کلاس درس

فعالیت های عملکردی :

۲۱- ارائه گزارشی از منابع موجود در فقه اهل تسنن با موضوع آیات الاحکام

فصل ۲: آیات مربوط به باب طهارت

- ✓ تعریف اجمالی از باب طهارت
- ✓ تعریف اجمالی از نجاسات در اسلام
- ✓ بررسی آیه ۶ سوره مائده در باب وضو
- ✓ بررسی آیه ۴۳ سوره نساء با موضوع تیمم
- ✓ بررسی آیه ۲۸ سوره توبه با موضوع نجاست مشرکین
- ✓ بررسی آیه ۹۰ سوره مائده با موضوع نجاست خمر و میسر

فصل ۳: آیات مربوط به باب نماز

- ✓ تعریف اجمالی از باب نماز (واجبات، مبطلات، ارکان و احکام)
- ✓ بررسی آیه ۲۲۸ سوره بقره در باب وجوب نماز
- ✓ بررسی آیه ۷۸ و ۷۹ سوره اسراء در موضوع اوقات نماز

فصل ۴: آیات مربوط به باب روزه

- ✓ تعریف اجمالی از باب روزه (واجبات، مبطلات، احکام و مباحث روزه مسافر و مریض)
- ✓ بررسی آیه ۱۹۲ سوره بقره در موضوع وجوب روزه
- ✓ بررسی آیه ۱۸۵ سوره بقره در موضوع احکام روزه
- ✓ بررسی آیه ۱۸۴ سوره بقره در موضوع روزه مسافر و مریض

فصل ۵: آیات مربوط به باب زکات

- ✓ تعریف اجمالی از باب زکات (موارد وجوب، محل پرداخت، متسحقین)
- ✓ بررسی آیه ۱۷۷ سوره بقره در موضوع وجوب زکات
- ✓ بررسی آیات ۳۵ و ۳۴ و ۷۰ سوره فصلت در موضوع محل زکات
- ✓ بررسی آیه ۱۴۱ سوره انعام در موضوع مستحقین زکات

فصل ۶: آیات مربوط به باب خمس

- ✓ تعریف اجمالی از باب خمس (موارد وجوب، محل پرداخت، متسحقین)
- ✓ بررسی آیه ۲۶ سوره اسراء در موضوع وجوب خمس
- ✓ بررسی آیه ۱ سوره انفال در موضوع وجوب خمس
- ✓ بررسی آیه ۶ و ۷ سوره حشر در موضوع وجوب خمس

فصل ۷: آیات مربوط به باب حج

- ✓ تعریف اجمالی از باب حج (انواع، شروط، احکام، فوائد، کسب منفعت در حج و حصر و صد)
- ✓ بررسی آیه ۹۶ و ۹۷ سوره آل عمران در موضوع اصل وجوب حج
- ✓ بررسی آیه ۱۹۶ سوره بقره در موضوع احکام و اعمال حج و حصر و صد
- ✓ بررسی آیه ۲۷ سوره حج در موضوع کسب منفعت
- ✓ بررسی آیه ۱۹۸ و ۲۰۳ سوره بقره در موضوع وقوف
- ✓ بررسی آیه ۵ و ۲۸ سوره براءت و آیه ۳۰ و ۲۰ سوره حج در موضوع محرمات در حج
- ✓ بررسی آیه ۱۲۶ سوره بقره در موضوع فواید حج

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مباحث مطرح شده در کلاس درس

فعالیت های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارشی از موارد اختلاف احکام بین مذاهب پنجگانه در مورد موضوعات مطرح شده در کلاس با در نظر گرفتن منشاء حکم
۱۰. ارائه گزارشی تحلیلی و منتقدانه از موارد اختلاف احکام در بین مذاهب پنجگانه بر اساس آیات قرآن

راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با رویکرد توصیفی- تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی در خصوص مباحث کلاسی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود. همچنین دانشجو موظف است فعالیت عملکردی مربوط به هر فصل را تا مدت تعیین شده توسط استاد تهیه نموده و ارائه دهد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ کنزالعرفان تالیف فاضل مقداد، انتشارات ...

منابع فرعی :

- ✓ زبده البیان، تالیف محقق اردبیلی، انتشارات ...

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۴۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۳۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۳۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده: مرضیه باغستانی میبدی

سرفصل درس «علوم قرآنی»

۱. معرفی درس و منطق آن

قرآن کریم کتابی است که از جانب خدای تبارک و تعالی و به منظور هدایت انسان نازل شده است. این کتاب در عین حال اساس دانش هایی است که در مجموع به علوم قرآنی نامبردارند. از نظر اهل فن علوم قرآنی خود از دونوع متفاوت از دانش های قرآنی تشکیل شده است که اصطلاحاً به علوم پیرامون قرآن و علوم محتوایی قرآن شهرت یافته اند. علوم پیرامونی قرآن، کلیه آگاهی هایی است که مقدمه علمی لازم در شناخت قرآن و طبقه بندی های ناظر بر آن مانند مباحث عام و خاص، ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، حقیقت و مجاز و ... است و علوم محتوایی قرآن ناظر به معارف درونی قرآن است که از طریق استنتاج و تدبر در قرآن به دست آمده و دانش تفسیر متکفل نیل به آن است. علوم قرآنی به معنای آگاهی های مقدماتی درباره قرآن، راه را جهت ورود دانشجو معلم به حقایق قرآنی هموار و مساعد می سازد و بنیه علمی او را در مسیر تفسیر قرآن تقویت می کند.

مشخصات درس	نام درس: علوم قرآنی
------------	---------------------

نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: تاریخ قرآن	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با مراجعه به منابع تخصصی علوم قرآنی، با شناخت انواع طبقه بندی های حاکم بر آیات قرآنی به دسته بندی آیات قرآن پرداخته و آیات را از حیث ناسخ و منسوخ ، محکم و متشابه، عام و خاص، حقیقت و مجاز و ... تشخیص و طبقه بندی کند. و از این طریق در مسیر تفسیر قرآن گام بردارد.												
	<table><tr><td>ملاک ها</td><td>سطح ۱</td><td>سطح ۲</td><td>سطح ۳</td></tr><tr><td>طبقه بندی آیات قرآن</td><td>توانسته است بر مبنای کتب جامع علوم قرآنی مانند الاتقان سیوطی و البرهان زرکشی و التمهید آیت الله معرفت، گزارشی توصیفی از طبقه بندی آیات قرآن ارائه دهد.</td><td>توانسته در موضوعات ناسخ و منسوخ و محکم و متشابه و ارائه نمونه های منسوخات و متشابهات، اعجاز قرآن و... گزارشی تحلیلی ارائه کند.</td><td>توانسته است نسبت به تحول و تکامل دیدگاه های دانشمندان اسلامی در موضوعات علوم قرآنی از جمله محکم و متشابه، ناسخ و منسوخ، اعجاز قرآن و... در شیعه و سنی، گزارشی تطبیقی ارائه دهد.</td></tr><tr><td>نقش علوم قرآنی در تفسیر نسبت علوم قرآنی و تفسیر</td><td>توانسته است گزارشی توصیفی از نقش علوم قرآنی در روند تفسیر قرآن ارائه دهد.</td><td>توانسته است در یک گزارشی تطبیقی به بررسی دیدگاه های مفسران شیعه و سنی درباره ای از موضوعات علوم قرآنی مانند ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، حقیقت و مجاز، اعجاز قرآن، مصونیت قرآن از تحریف و ... در تفاسیر شیعه و سنی به تفکیک، گزارشی تحلیلی ارائه دهد.</td><td>توانسته است از جایگاه علوم قرآنی مانند ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، حقیقت و مجاز، اعجاز قرآن، مصونیت قرآن از تحریف و ... اقدام کند.</td></tr></table>	ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	طبقه بندی آیات قرآن	توانسته است بر مبنای کتب جامع علوم قرآنی مانند الاتقان سیوطی و البرهان زرکشی و التمهید آیت الله معرفت، گزارشی توصیفی از طبقه بندی آیات قرآن ارائه دهد.	توانسته در موضوعات ناسخ و منسوخ و محکم و متشابه و ارائه نمونه های منسوخات و متشابهات، اعجاز قرآن و... گزارشی تحلیلی ارائه کند.	توانسته است نسبت به تحول و تکامل دیدگاه های دانشمندان اسلامی در موضوعات علوم قرآنی از جمله محکم و متشابه، ناسخ و منسوخ، اعجاز قرآن و... در شیعه و سنی، گزارشی تطبیقی ارائه دهد.	نقش علوم قرآنی در تفسیر نسبت علوم قرآنی و تفسیر	توانسته است گزارشی توصیفی از نقش علوم قرآنی در روند تفسیر قرآن ارائه دهد.	توانسته است در یک گزارشی تطبیقی به بررسی دیدگاه های مفسران شیعه و سنی درباره ای از موضوعات علوم قرآنی مانند ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، حقیقت و مجاز، اعجاز قرآن، مصونیت قرآن از تحریف و ... در تفاسیر شیعه و سنی به تفکیک، گزارشی تحلیلی ارائه دهد.	توانسته است از جایگاه علوم قرآنی مانند ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، حقیقت و مجاز، اعجاز قرآن، مصونیت قرآن از تحریف و ... اقدام کند.
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳										
طبقه بندی آیات قرآن	توانسته است بر مبنای کتب جامع علوم قرآنی مانند الاتقان سیوطی و البرهان زرکشی و التمهید آیت الله معرفت، گزارشی توصیفی از طبقه بندی آیات قرآن ارائه دهد.	توانسته در موضوعات ناسخ و منسوخ و محکم و متشابه و ارائه نمونه های منسوخات و متشابهات، اعجاز قرآن و... گزارشی تحلیلی ارائه کند.	توانسته است نسبت به تحول و تکامل دیدگاه های دانشمندان اسلامی در موضوعات علوم قرآنی از جمله محکم و متشابه، ناسخ و منسوخ، اعجاز قرآن و... در شیعه و سنی، گزارشی تطبیقی ارائه دهد.										
نقش علوم قرآنی در تفسیر نسبت علوم قرآنی و تفسیر	توانسته است گزارشی توصیفی از نقش علوم قرآنی در روند تفسیر قرآن ارائه دهد.	توانسته است در یک گزارشی تطبیقی به بررسی دیدگاه های مفسران شیعه و سنی درباره ای از موضوعات علوم قرآنی مانند ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، حقیقت و مجاز، اعجاز قرآن، مصونیت قرآن از تحریف و ... در تفاسیر شیعه و سنی به تفکیک، گزارشی تحلیلی ارائه دهد.	توانسته است از جایگاه علوم قرآنی مانند ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، حقیقت و مجاز، اعجاز قرآن، مصونیت قرآن از تحریف و ... اقدام کند.										

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱ : کلیات

- ✓ تعریف علوم قرآنی و قلمرو آن
- ✓ اقسام علوم قرآنی
- ✓ دوره های علوم قرآنی : متقدمان (تک نگاری) و متاخران (جامع نگاری)
- ✓ آشنایی با مهم ترین کتب علوم قرآنی در شیعه و سنی

فعالیت های یادگیری :

۱۳- گفتگو و مشارکت فعال در تعیین حدود و ثغور اصطلاحات و موضوعات

فعالیت های عملکردی :

- ۲۲- ارائه گزارشی از کتب علوم قرآنی در دوره متقدمان.
- ۲۳- ارائه گزارشی از کتب علوم قرآنی در دوره متاخران با معرفی توصیفی هر کدام.
- ۲۴- ارائه گزارشی از کتب علوم قرآنی در دوره معاصر با معرفی توصیفی هر کدام.
- ۲۵- ارائه گزارشی از مسائل جدید در علوم قرآنی مانند زبان قرآن و ماهیت شناسی آن.

فصل ۲: مباحث مهم در علوم قرآنی :

- ✓ اعجاز قرآن
- ✓ ناسخ و منسوخ
- ✓ محکم و متشابه
- ✓ عام و خاص
- ✓ حقیقت و مجاز
- ✓ مکی و مدنی در قرآن
- ✓ اسباب نزول آیات

فعالیت های یادگیری :

۵- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی :

- ۱۷- ارائه گزارشی از سیر تحول کتب اعجاز قرآن
- ۱۸- ارائه گزارشی از سیر تحول کتب ناسخ و منسوخ
- ۱۹- ارائه گزارشی از سیر تحول کتب محکم و متشابه
- ۲۰- ارائه گزارشی از سیر تحول کتب اسباب نزول آیات
- ۲۱- ارائه گزارشی از سیر تحول مباحث مکی و مدنی در کتب علوم قرآنی

۲۲- ارائه گزارشی از سیر تحول مباحث حقیقت و مجاز در کتب علوم قرآنی

۲۳- ارائه گزارشی از سیر تحول مباحث عام و خاص در کتب علوم قرآنی

فصل ۳: علوم قرآنی در آینه تفاسیر شیعه و سنی

✓ طبرسی و علوم قرآنی

✓ زمخشری و علوم قرآنی

✓ علامه طباطبایی و قرآن در اسلام

فعالیت های یادگیری:

۱۳- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی:

۳۴- ارائه گزارشی از علوم قرآنی و انواع آن در تفسیر مجمع البیان

۳۵- ارائه گزارشی از علوم قرآنی و انواع آن در تفسیر کشاف

۳۶- ارائه گزارشی از علوم قرآنی و انواع آن در تفسیر المیزان

راهنمادهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

✓ علوم قرآنی، تالیف آیت الله معرفت، انتشارات سمت، ۱۳۸۶

منابع فرعی:

✓ علوم قرآنی، تالیف محمد کاظم شاکر، انتشارات دانشگاه قم، ۱۳

✓ البیان، تالیف آیت الله خوئی، انتشارات بیروت، ۱۳

✓ الاتقان فی علوم القرآن، تالیف جلال الدین سیوطی، انتشارات رضی، بیدار، ۱۳۶۳

۵. راهنمادهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)

- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزشیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

سایر نکات:

استاد محترم می تواند با مراجعه به منابع علوم قرآنی که در تاریخ نوشته شده است مانند کتاب های الاتقان و البرهان، مباحث سنتی علوم قرآنی را تدریس کرده و در عین حال با مراجعه به آثار علوم قرآنی در دوران معاصر، اولا تحول برخی از مفاهیم را مانند حقیقت نسخ و تشابه در نظر گرفته، ثانيا مسائل جدید در علوم قرآنی را رصد نماید.

تدوین کننده : مجید معارف

سرفصل درس «فقه ۲ (عقود و ایقاعات)»

۱. معرفی درس و منطق آن

علم فقه یکی از مقدس ترین علوم ارزنده اسلامی است که نمایشگر دید وسیع و همه جانبه اسلام می باشد و انسان را به احکام الهی و اصول عالی زندگی آشنا می سازد. همزمان با تشکیل حکومت اسلامی به دست پیامبر(ص) و نیاز به قوانین برای اداره جامعه، دستورهایی به صورت وحی و یا از طرف حضرت صادر می شد و شخص پیامبر(ص) و یا افرادی از طرف ایشان، مامور اجرای احکام و رسیدگی به دعاوی بودند. پس از رحلت پیامبر(ص)، ائمه معصومین (ع) به ویژه امامان باقر و صادق (علیهما السلام) در گسترش مسائل فقهی، آموزه های لازم را به شاگردان خود ارائه دادند. از بخش عبادات فقه که بگذریم، بخش های دیگر فقه کاملا مرتبط با حقوق است. فقه در ابواب عقود و ایقاعات، اجرای همان قواعد حاکم بر جامعه همراه با تغییراتی در ابواب مختلف است. فقه در نظام قانون گذاری کشورهای اسلامی قرار گرفته و احيانا بعضی موارد قانونی دقیقا برگرفته از فقه است. در کشورهای اسلامی حتی در آن جایی که کمترین توجه به فقه به عنوان یک منبع قانون گذاری شده است، در مباحث حقوق اساسی، حقوق اداری، حقوق کار، حقوق مدنی (مسائل نکاح، طلاق و نسب)، آیین دادرسی مدنی، حقوق تجارت، حقوق جزا، حقوق بین الملل عمومی و... فقه جایگاه خود را حفظ کرده است. تکامل و گسترش رشته های مختلف علوم اسلامی، از جمله دانش فقه، در پرتو عنصر اجتهاد و نیز تلاش دانشمندان و فقیهان بزرگ و زمان شناس صورت گرفته است. ظهور

عقاید و مکاتب مختلف بشری، تحولات چشمگیر علمی و صنعتی و گسترش ارتباطات، مسئولیت عالمان دینی و فقیهان را برای پاسخ در خور به چالش های نوین و موضوعات جدید را دوجندان کرده است.

نام درس: فقه ۲ (عقود و ایقاعات)				مشخصات درس
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>با شناخت درست و مستدل از عمده احکام، ابواب و تقسیمات فقهی قوانین و وظایف عملی اسلام خصوصا در عرصه روابط حقوقی و اجتماعی و نظامات حاکم بر آن، به یک نگرش صحیح از احکام اجتماعی و حقوقی اسلام رسیده و نقش اجتهاد را در حل مشکلات اجتماعی درک کرده و در التزام به حقوق اسلامی کوشا باشد. در نهایت دانشجو معلم توان پاسخ به شبهات و سوالات در این حوزه را خواهد داشت.</p>				<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: فقه ۱</p> <p>نحوه آموزش</p>
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
احکام و ابواب فقهی عقود و ایقاعات در اسلام	توانسته است ابواب فقهی در حوزه عقود و ایقاعات را توصیف و گزارش کند.	توانسته است تقسیمات فقهی و احکام متناظر با عقود و ایقاعات را تبیین و گزارش کند.	توانسته است با شناسایی مستندات فقهی عقود و ایقاعات از آیات و روایات، استدلالات مبتنی بر آنها را ارائه دهد.	
نظامات حاکم بر قوانین اجتماعی اسلام	توانسته است گزارشی از قوانین اجتماعی اسلام در جامعه مبتنی بر عقود و ایقاعات ارائه دهد.	توانسته است آثار و فلسفه تشریع عقود و ایقاعات را تبیین و گزارش کند.	توانسته است ضمن باور و عمل بر اساس این موازین و قوانین، نقش صحیح و انسانی خود را در برابر ناهنجاری های اجتماعی موجود احساس کرده و برای زندگی فردی و اجتماعی و حرفه ای خود برنامه ریزی کند.	
وظایف عملی و التزام به حقوق اسلامی	توانسته است گزارشی از وظایف یک مسلمان و التزامات او به حقوق اسلامی تهیه کند.	توانسته است جهت ترویج وظایف عملی در حوزه قوانین اجتماعی اسلام و آثار آن، برنامه ریزی کند.	توانسته است به آسیب شناسی و نقد علل و عوامل عدم التزام به اجرای قوانین اجتماعی اسلام دست یافته و راهکارهای مناسبی را جهت اصلاح نابسامانی ها ارائه دهد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : طهارات

• مطهرات و نجاسات

• وضو

• غسل

• تیمم (بدل از وضو و بدل از غسل)

فعالیت یادگیری :

✓ مشارکت دانشجویان در پاسخ به سوالات و شبهات مطرح شده

✓

فعالیت عملکردی:

➤ تولید یک جدول مقایسه ای از تفاوت نظرات فقهی پیرامون موضوعات ارائه شده

➤ ارائه مستندات (اعم از آیات و روایات) احکام ارائه شده در این موضوعات

➤ احصاء مسائل جدید در موضوعات ارائه شده

فصل دوم : نماز

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل سوم: روزه

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل چهارم : زکات

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل پنجم : خمس

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل ششم: حج

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل هفتم : جهاد

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزش‌گر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد استدلالی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزش‌گر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- **فقه استدلالی**، تالیف ..... ، انتشارات ..... سال انتشار
- **مختصر النافع**، تالیف ..... ، انتشارات .... و سال
- **لمعه دمشقیه**، تالیف ..... ، انتشارات ..... و سال

منابع فرعی :

- شرح لمعه،
-

۵. راهنمای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۷۰ درصد)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۲۰ درصد)
- ۳- ارزشیابی پوشه کار : کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌شود. (۳۰ درصد)

تدوین کننده: سید امین اله دادگر

سرفصل درس «اصطلاح شناسی حدیث»

۱. معرفی درس و منطق آن

پس از صدور روایات از ناحیه پیامبر اسلام (ص) و امامان معصوم (ع)، این روایات توسط اصحاب رسول خدا (ص) و امامان از طریق حفظ در حافظه ها و یا ثبت در دفاتر نگهداری شده و زمینه انتقال آن به دوره های بعدی فراهم گردید. با گذشت زمان عواملی چون سهل انگاری و ضعف برخی از راویان بر اصالت روایات اثرگذار شده و جعل و تحریف برخی دیگر از ناقلان مشکلات روایات را دوچندان کرد. عوامل یادشده موجب گردید که علمای حدیث شیعه و سنی به دسته بندی روایات پرداخته و اصطلاحات متعددی وضع کنند که هر کدام از اصطلاحات، اعتباری جهت انواع روایات ایجاد کند. این درس به دانشجو معلم این امکان را می دهد که اقسام روایات را بر اساس ملاک های مشخص در قالب اصطلاحات مشخصی فراگرفته و به ارزش هر اصطلاحی پی ببرد به گونه ای که در مواجهه با این اصطلاحات به ارزش گذاری حدیث بپردازد. سپس با مطالعه کتابهای حدیثی شیعه و سنی و با فرض دانستن علوم موازی حدیث مانند علم رجال، به توانایی تشخیص روایات دست می یابد. علاوه بر آن، اصطلاح شناسی حدیث جهت پی بردن به گزاره های صحیح در وقایع تاریخ اسلام کمک می نماید تا پاسخگوی سوالات احتمالی دانش آموزان نسبت به وقایع تاریخ اسلام و یا احادیث مشکوک منتسب به معصومان گردد.

نام درس: اصطلاح شناسی حدیث	مشخصات درس
----------------------------	------------

<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>با درک ضرورت دسته بندی روایات و آشنایی با انواع روایت در دانش مصطلح الحدیث، با کمک علوم موازی مانند علم رجال و نقد الحدیث، به کتاب های حدیثی شیعه و سنی مراجعه کرده و شواهد مورد نیاز خود در پژوهش های علمی از روایات را با تعیین نوع حدیث، انتخاب نماید.</p>				<p>نوع درس: عملی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز:</p> <p>تاریخ حدیث و شناخت منابع نحوه آموزش</p>
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	<p><u>شایستگی اساسی:</u></p>
دانش مصطلح الحدیث	توانسته است گزارشی اجمالی از سیر تدوین مصطلح الحدیث در شیعه و اهل سنت ارائه دهد.	توانسته است تحلیلی در ضرورت پیدایش علم مصطلح الحدیث و تحولات آن در شیعه و سنی به شکل تطبیقی ارائه دهد.	توانسته است بندی روایات کتاب های حدیثی شیعه و سنی پرداخته و ارزش منابع را بر پایه اصطلاحات حدیثی نسبت به یکدیگر مشخص سازد.	
اصطلاحات حدیثی	توانسته است با تسلط بر ملاک های تقسیم بندی احادیث، گزارشی از اصطلاحات مختلف حدیثی ارائه کند.	توانسته است تعاریف اصطلاحات حدیثی را در شیعه و سنی مقایسه کند و مزایای اصطلاحات را در نظام های حدیثی شیعه و سنی به شکل تطبیقی ارائه دهد.	توانسته است در خصوص طبقه بندی روایات کتاب های حدیثی با کمک علوم موازی مانند علم رجال و نقد الحدیث، گزارشی تحلیلی ارائه کند.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱ : کلیات

- ✓ معرفی درس و اصطلاحات اولیه مانند حدیث و مترادفات آن، ارکان حدیث شامل متن و سند
- ✓ علم مصطلح الحدیث و مترادفات آن، شکل گیری و تحولات بعدی
- ✓ کتاب های مهم مصطلح الحدیث در شیعه و سنی
- ✓ رابطه علم مصطلح الحدیث و علوم نزدیک به آن مانند علم رجال و علم نقد الحدیث

فعالیت های یادگیری :

۱۴- گفتگو و مشارکت فعال در تعیین حدود و ثغور اصطلاحات و موضوعات

فعالیت های عملکردی :

۲۶- ارائه سمینار علمی در مورد موضوعات مطرح شده

۲۷- ارائه نمونه هایی از نقش حدیث در تفسیر قرآن

فصل ۲: اقسام کلی روایات در شیعه و سنی

✓ خبر متواتر و اقسام آن

✓ خبر واحد و تقسیمات اصلی آن

فعالیت های یادگیری :

۶- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی :

۲۴- ارائه نقش قرآن و سفارشات پیامبر (ص) در ارزش گذاری به علم و ترویج آن

۲۵- تحقیق و مطالعه بیشتر در شناسایی کاتبان روایات در دوران پیامبر(ص)

فصل ۳: انواع خبر واحد از منظرهای گوناگون

✓ اقسام مشترک خبر واحد از جهت صحیح، حسن، موثق و ضعیف

✓ اقسام مختص خبر واحد در روایات ضعیف (از جهت انقطاع سند، از جهت فقدان عدالت راوی، از جهت فقدان

ضبط راوی)

✓

فعالیت های یادگیری :

۱۴- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

۱۵- ارائه تبیینی از اشتراکات و افتراقات نگاه به حدیث در دوره های سه گانه (گزارش شفاهی یا کتبی).

فعالیت های عملکردی :

۳۷- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی در دوره متقدمان از جهت اعتبار.

۳۸- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی در دوره متاخران از جهت اعتبار.

۳۹- تعیین جایگاه کتابهای حدیثی در منظومه علوم دینی اهل سنت.

فصل ۴: آداب و شرایط نقل حدیث

✓ صفات و شرایط راوی

✓ تحمل حدیث و طرق آن

فعالیت های یادگیری :

۸- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

۹- مقایسه تاریخ حدیث شیعه و اهل سنت در دوره متقدمان

۱۰- مقایسه تاریخ حدیث شیعه و اهل سنت در دوره متاخران

فعالیت های عملکردی :

۲۰- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی شیعه در دوره متقدمان از جهت اعتبار.

۲۱- طبقه بندی کتب و جوامع حدیثی شیعه در دوره متاخران از جهت اعتبار.

۲۲- تعیین جایگاه کتابهای حدیثی در منظومه علوم دینی شیعه.

۲۳- ارائه گزارشی مکتوب از مقایسه جوامع حدیثی اهل سنت (صحاح سته) و شیعه (کتب اربعه).

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ بازپژوهی اصطلاحات حدیثی فریقین تالیف خانم دکتر شادی نفیس، انتشارات سمت،

منابع فرعی :

✓ علوم حدیث و مصطلحه تالیف دکتر صبحی صالح،

✓ درایه الحدیث تالیف کاظم مدیر شانه چی

✓ تلخیص مقباس الهدایه تالیف مرحوم علی اکبر غفاری انتشارات سمت

✓ علم الدرایه التطبیقی تالیف سید رضا مودب

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده : مجید معارف

سرفصل درس «کلام جدید (۱)»

۱. معرفی درس و منطق آن

کلام را علمی دانسته اند که متکفل اثبات، تقویت، توجیه، تبیین و تفسیر مفاهیم و اعتقادات دینی به نحو عقلانی است. پس از عصر نوگرایی سؤالات و پرسش های بسیاری فراروی انسان دین دار قرار گرفته و مشکلات و شبهات روزافزونی دین داری را به هموردی طلبیده است. کلام جدید را نیز با کمی مسامحه می توان نوعی رویکرد تازه به همان مسائل پیشین کلامی و نیز بررسی و توجیه دین باورانه به مسائل و شبهات نوین دینی دانست.

این درس به دانشجو معلم امکان می دهد که با شبهات و چالش های رایج فراروی دین داران در زمان حاضر آشنا گردد و نیز قدرت تجزیه و تحلیل و کسب مهارت پاسخ به آنها را در خود تقویت کند. در مرحله برتر وی را توانا می سازد که در صورت نیاز، با سؤالات و شبهات نوظخته ذهن خود یا دانش آموزان خود، به نحوی صحیح برخورد کرده و با استفاده از منابع و شواهد درون دینی و برون دینی، ذهن مخاطبان خود را به سوی تبیین عقلانی و حل این مسائل هدایت کند.

مشخصات درس	نام درس: کلام جدید ۱
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
زمان درس: ۳۲ ساعت	
پیشنیاز: کلام اسلامی	

۲

اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:

- با توجه به بینشی که نسبت به مفاهیم، مسائل و مباحث کلام جدید به دست آورده، قدرت تجزیه و تحلیل مبانی و اصول دینی را یافته و مهارت مواجهه با شبهه‌ها و پاسخ عقلانی به آن‌ها را بیابد، روحیه برخورد درست با آرای متضارب را در خود پرورش داده و به دانش‌آموزان خود انتقال دهد و با فراگیری رویکرد کل‌نگر و عقلانی نسبت به نصوص مقدس و متون دینی، شواهد مورد نیاز در پژوهش‌های علمی خود را از منابع گوناگون و نیز آیات قرآن و سیره پیشوایان تشخیص داده و انتخاب کند.

شایستگی اساسی

ملاک‌ها

سطح ۱

سطح ۲

سطح ۳

مفاهیم

توانسته است گزارشی از معنا و اصطلاح بیشتر مفاهیم کلام جدید ارائه دهد.

قادر به ارائه تحلیلی از این مفاهیم و ارتباط آن‌ها با مبانی دینی شده است.

توانسته رویکرد مکتب‌های گوناگون فکری را در تعریف هر یک از مفاهیم مربوطه با یک-دیگر مقایسه و گاهی جمع‌بندی نماید.

مسائل جدید کلامی و رویکرد جدید به مسائل کلامی

توانسته است گزارشی از برخی مسائل جدید کلامی و پاسخ‌های داده شده به آن‌ها ارائه دهد.

توانسته است با تحلیل صحیح عقلانی و نیز با استفاده از شواهد درون‌دینی، پاسخ‌ها و برداشت‌های گوناگون را تشخیص داده و بیان کند.

توان مواجهه عقلانی و بیان پاسخ در برابر سوالات اعتقادی دانش‌آموزان را یافته و قادر خواهد بود در شبهه‌ها ذهن آنان را به نحوی هدایت کند که خود به پاسخ قابل قبولی برسند.

۵. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: دین و مطالعات دینی

✓ تعریف دین و دیدگاه‌های مختلف در این مورد

✓ کلام قدیم و کلام جدید

✓ فلسفه دین و کلام جدید

فعالیت‌های یادگیری :

۱۰- مشارکت فعال در جریان تدریس

۱۱- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۱۲- طرح پرسش در مسائل مطرح شده

فعالیت‌های عملکردی :

۱۴- ارائه گزارش کوتاه در اختلاف دیدگاه‌ها در تعریف دین، کلام جدید و فلسفه دین

۱۵- ارائه گزارش کوتاه در مورد برخی از تعاریف ارائه شده برای دین و بررسی آن‌ها

۱۶- ارائه سمینار کوتاه در هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۲: خاستگاه دین و دیدگاه‌ها

✓ طرح مسئله

✓ ترس از حوادث طبیعی

✓ ناآگاهی از علل طبیعی

✓ عقده‌های روانی

✓ از خود بیگانگی

✓ تمایل به حفظ انسجام اجتماعی

✓ وحی، عقل و فطرت

فعالیت‌های یادگیری :

۱۳- مشارکت فعال در جریان تدریس

۱۴- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۱۵- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

۱۵- ارائه برخی از آیات قرآن که دلالت بر ابتدای دین بر عقل می‌کنند.

۱۶- ارائه برخی از آیات قرآن که دلالت بر ابتدای دین بر فطرت می‌کنند.

- ۱۷- ارائه برخی از آیات قرآن که صریحا دلالت بر ابتدای شریعت‌ها بر وحی می‌کنند.
- ۱۸- ارائه برخی از نظرات مطرح در باب خاستگاه دین
- ۱۹- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور برخی از مباحث مطرح شده

فصل ۳: اثبات خدا و دیدگاه‌های مختلف

- ✓ طرح مسئله
- ✓ برهان وجودی
- ✓ برهان صدیقین
- ✓ برهان جهان‌شناختی
- ✓ برهان نظم
- ✓ برهان فطرت
- ✓ سایر براهین

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱۰- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۱۱- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۱۲- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱۲- بررسی برهان وجودی و تقریرهای مختلف آن
- ۱۳- مقایسه برهان وجودی با برهان صدیقین
- ۱۴- بررسی روایت‌های مختلف برهان جهان‌شناختی
- ۱۵- ارائه آیاتی از قرآن که مؤید برهان جهان‌شناختی است.
- ۱۶- ارائه آیاتی از قرآن که مؤید برهان نظم است.
- ۱۷- ارائه آیاتی از قرآن که مؤید برهان فطرت است.
- ۱۸- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۴: صفات خداوند و ابعاد بحث

- ✓ طرح مسئله
- ✓ برخورداری خدا از صفات
- ✓ رابطه صفات با یکدیگر و با ذات

- ✓ امکان شناخت صفات خداوند
- ✓ راه شناخت اوصاف خداوند
- ✓ مقایسه معناسناختی صفات الهی و بشری
- ✓ مسائل مربوط به سازگاری درونی و بیرونی صفات

فعالیت‌های یادگیری :

- ۴- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۵- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۶- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۴- بررسی صفات الهی در آیات قرآن
- ۵- بررسی تنزیه و تقدیس در آیات قرآن
- ۶- بررسی دیدگاه‌های گوناگون در باب صفات الهی در میان مسلمانان
- ۷- بررسی چالش‌های مربوط به علم مطلق خداوند و پاسخ‌های ارائه شده
- ۸- ارائه سمینار کوتاه بر محور هر یک از نظریه‌های مطرح شده و روایت‌های مختلف آن

فصل ۵: جایگاه شرور در نظام آفرینش

- ✓ طرح مسئله
- ✓ مسئله شرور و جمع آن با صفات الهی
- ✓ بررسی سازگاری شرور با خدای ادیان توحیدی
- ✓ پاسخ‌های ارائه شده به مسئله شرور

فعالیت‌های یادگیری :

- ۷- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۸- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۹- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۹- بررسی خیر و شر در آیات قرآن

۱۰- بررسی پاسخ‌های متفکران مسلمان به مسئله شرور

۱۱- بررسی پاسخ‌های خداپاوران غربی به مسئله شرور

۱۲- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور هر مسائل مطرح شده.

فصل ۶: نیاز انسان به دین

✓ طرح مسئله

✓ دین و حیانی و دلایل نیازمندی انسان به آن

✓ کارکردهای اجتماعی دین

✓ انتظار بشر از دین

فعالیت‌های یادگیری :

۴- مشارکت فعال در جریان تدریس

۵- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۶- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

۵- "دین" در قرآن و نگاه قرآن به کارکردهای دین

۶- بررسی درون‌دینی یا برون‌دینی بودن مسئله نیاز به دین

۷- بررسی نیاز انسان به دین از دیدگاه متکلمان مسلمان متقدم

۸- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور هر یک از مسائل مطرح شده

۸. راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزش‌های کلاسی در این درس با محوریت استاد و رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام می‌پذیرد. درعین- حال استاد با استفاده از روش پرسش و پاسخ، فرصت گفت‌وگو و مشارکت فعال دانشجومعلم را فراهم می‌آورد. دانشجو موظف است براساس برنامه‌ای که استاد تعیین می‌کند، به مطالعه منابع درس پرداخته و در جریان تدریس و گفت‌وگوهای درسی شرکت نماید. در روند این گفت‌وگوها پرسش‌های تازه‌ای از سوی دانشجویان مطرح می‌شود، که برخی از آن‌ها مجال گفت‌وگوی علمی بیشتری را در جلسه درسی فراهم می‌کند و پاسخ‌گویی به برخی دیگر- که نیازمند واکاوی بیشتر است- می‌تواند موضوع تکلیف کلاسی دانشجویان قرار گرفته و در جلسات بعد ارائه شده یا به صورت تحقیق کلی‌تری تا پایان نیم‌سال انجام و

ارائه شود. برای جست و جوی در آیات قرآن یا موضوعات کلامی، می توان نرم افزارهای متناسب را به دانشجو معلم معرفی کرد.

۹. منابع آموزشی

منابع اصلی:

✓ حسن یوسفیان؛ کلام جدید؛ سمت؛ چ ۵؛ ۱۳۹۱

منابع فرعی:

✓ محمدرضایی؛ جستارهایی در کلام جدید، سمت، ۱۳۸۱

✓ جعفر سبحانی؛ مدخل مسائل جدید در علم کلام، موسسه امام صادق، ۱۳۸۹

✓ علی اوجبی؛ کلام جدید در گذر اندیشه ها، اندیشه معاصر، ۱۳۷۵

✓ مایکل پترسون و دیگران، عقل و اعتقاد دینی، ترجمه نراقی و سلطانی، طرح نو؛ ۱۳۹۳

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : به شکل کتبی براساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد و دانشجویان برای پاسخ به آن،

از مطالبی که در طی دوره آموخته اند استفاده می کنند. ۷۰ درصد نمره نهایی به آزمون اختصاص دارد.

- ارزشیابی فرآیند : ۱۰ درصد نمره نهایی به مشارکت دانشجو در فعالیت های کلاسی و عملکرد وی در انجام

تکلیف های کلاسی اختصاص می یابد.

- ارزیابی پوشه کار : مجموعه تکلیف ها و پژوهش های مدون و کتبی دانشجو در طول ترم ۲۰ درصد نمره نهایی این درس را خواهد داشت.

سایر نکات:

استاد می تواند در صورت نیاز کلاس، فصول ۵ یا ۶ یا هر دوی آن ها را حذف کرده و وقت آن را به سایر مباحث اختصاص دهد.

تدوین کننده: مهناز قانع

سرفصل درس «قواعد فقه»

۱. معرفی درس و منطق آن

استنباط احکام فقهی علاوه بر تمسک به مسائل و قواعدی که در اصول فقه مطرح است از قواعد کلی فقهی نیز استفاده می کند که این قواعد در سراسر ابواب فقهی ساری و جاری است و با مسائل اصولی متفاوت است. لذا هدف از این درس ضمن آشنا ساختن دانشجومعلمان با برخی از قواعد کلی فقهی و ارتقاء قدرت و توانایی آنها در فهم مشکلات فقهی و حقوقی، آنها را در پاسخگویی به برخی از سوالات مربوط به فروع فقهی دانش آموزان قادر خواهد ساخت.

نام درس: قواعد فقه				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ضمن استفاده از علوم موازی مانند اصول فقه در مسیر استنباط مسائل فقهی گام نهاده و در عین حال بسیاری از شبهات و مسائل مربوط به <u>قواعد کلی فقه</u> و ابواب کاربردی <u>عبادات</u> و <u>معاملات</u> را تجزیه و تحلیل نموده و رفع نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: فقه ۱ و فقه ۲
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
قواعد کلی	توانسته است گزارشی توصیفی از مفهوم قواعد لاضرر، لاجرح و الصحه ارائه دهد.	توانسته است گزارشی از کاربرد قواعد سه گانه در همه ابواب فقه ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تطبیقی از کاربرد قواعد سه گانه در فقه تشیع و اهل تسنن ارائه دهد.	
قواعد باب عبادات	توانسته است گزارشی توصیفی از مفهوم قواعد لاتعداد و فراغ و تجاوز ارائه دهد.	توانسته است گزارشی از کاربرد قواعد لاتعداد و فراغ و تجاوز در باب عبادات ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تطبیقی از کاربرد قواعد لاتعداد و فراغ و تجاوز در فقه تشیع و اهل تسنن ارائه دهد.	

توانسته است گزارشی تطبیقی از کاربرد قواعد ید و در فقه تشیع و اهل تسنن ارائه دهد.	توانسته است گزارشی از کاربرد قواعد ید و در باب معاملات ارائه دهد.	توانسته است گزارشی توصیفی از مفهوم قواعد ید و ارائه دهد.	قواعد باب معاملات	
---	--	---	----------------------	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ تعریف قواعد فقه و تفاوت آن با مباحث اصولی
- ✓ تقسیم قواعد فقهی
- ✓ تفاوت بین مسائل اصولی و فقهی و قواعد فقهی
- ✓ تقسیم قواعد فقهی

فعالیت‌های یادگیری:

۱۵- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مباحث مطرح شده در کلاس درس

فعالیت‌های عملکردی:

- ۲۸- ارائه گزارشی از تعریف قواعد فقه و تفاوت آن با مباحث اصولی
- ۲۹- ارائه گزارشی از تفاوت بین مسائل اصولی، مسائل فقهی و قواعد فقهی
- ۳۰- ارائه گزارشی از تقسیم قواعد فقهی و بیان نمونه‌هایی از آن

فصل ۲: قواعد کلی

- ✓ قاعده لاضرر
- ✓ قاعده لاجرح
- ✓ قاعده الصحه

فعالیت‌های یادگیری:

- ۹- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مستندات قاعده لاضرر و لاجرح و الصحه
- ۱۰- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مفاد قاعده لاضرر و لاجرح و الصحه
- ۱۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد تنبیهات مفاد قاعده لاضرر و لاجرح و الصحه

فعالیت‌های عملکردی:

۱- ارائه گزارشی تطبیقی از قواعد سه گانه در بین علمای تشیع و اهل تسنن

فصل ۳: قواعد باب عبادات

- ✓ قاعده لاتعداد

- ✓ قاعده فراغ و تجاوز
- ✓ قاعده طهارت

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مستندات قاعده لاتعاد و فراغ و تجاوز
- ۲- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مفاد قاعده لاتعاد و فراغ و تجاوز
- ۳- گفتگو و مشارکت فعال در مورد تنبیهات مفاد قاعده لاتعاد و فراغ و تجاوز

فعالیت های عملکردی :

- ۱- ارائه گزارشی تطبیقی از قواعد دو گانه در بین علمای تشیع و اهل تسنن

فصل ۴: قواعد خاص معاملات

- ✓ قاعده ید
- ✓ قاعده ضمان

فعالیت های یادگیری :

- ۱- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مستندات قاعده طهارت و ید
- ۲- گفتگو و مشارکت فعال در مورد مفاد قاعده طهارت و ید
- ۳- گفتگو و مشارکت فعال در مورد تنبیهات مفاد قاعده طهارت و ید

فعالیت های عملکردی :

- ارائه گزارشی تطبیقی از قواعد طهارت و ید در بین علمای تشیع و اهل تسنن

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد توصیفی- تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی در خصوص مباحث کلاسی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجو، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ قواعد فقهی، تالیف ابوالقاسم گرگی، انتشارات سمت
- ✓ القواعد الفقهیه، تالیف آیت الله ناصر مکارم شیرازی، انتشارات ....

منابع فرعی :

- ✓ القواعد الفقهیه، تالیف سید کاظم موسوی بجنوردی، انتشارات ...
- ✓ القواعد الفقهیه، تالیف سید محمد موسوی بجنوردی، انتشارات ...
- ✓

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)
- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده : مرضیه باغستانی میبدی

سرفصل درس «فقه الحدیث»

۱. معرفی درس و منطق آن

احادیث پیامبر اسلام (ص) و جانشینان معصوم آن حضرت، جهت تبیین آیات قرآن و راهنمایی مسلمانان صادر شده است. با توجه به سطح فهم مخاطبان پیامبر و امامان، این روایات در صدور ابتدایی خود واضح

و قابل فهم بوده است اما با گذشت زمان به دلیل ورود پاره ای از آسیب ها به صحنه روایات از جمله "نقل به معنی"، "غفلت از قرائن صدور احادیث"، "تقطیع روایات"، "تقدیم و تاخیر در اجزای حدیث"، در مسیر فهم مقاصد معصومان از احادیث صادره خود، اختلالاتی به وجود آمد که نیاز به توضیح آنها را اجتناب ناپذیر کرده است. از سوی دیگر برخی از روایات همانند آیات قرآن کریم از سطوح معنایی متعددی برخوردار است و فهم این سطوح، نیاز به تدبر و تامل و بهره گیری از قوانین فهم متن دارد. با توجه به موارد پیش گفته، دانشمندان شیعه و سنی کتابهایی در شرح روایات تالیف کرده و به توضیح مناسب روایات مبهم و مجمل همت گماشته اند. در دوران معاصر نیز در رشته های الهیات، درسی به نام "فقه الحدیث" عهده دار راه و رسم تبیین احادیث اسلامی به همراه توضیح نمونه های منتخب از روایات است.

نام درس: فقه الحدیث				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری
با شناخت آسیب های وارد بر روایات، با کمک مبانی فهم حدیث و استفاده از منابع تخصصی فهم روایات از جمله کتابهای غریب الحدیث و شروح دانشمندان شیعه و سنی بر جوامع روایی و نیز بهره گیری از عنصر تدبر در عرضه روایات بر آیات قرآن، به تبیین روایات و کشف مقاصد آنها بپردازد.				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: "تاریخ حدیث و شناخت منابع" و "اصطلاح شناسی حدیث" نحوه آموزش
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
آسیب های فهم حدیث	توانسته است گزارشی اجمالی از آسیب های وارده بر روایات شیعه و سنی را ارائه دهد.	توانسته است گزارشی تحلیلی درمورد پیدایش آسیب های فهم حدیث در روایات شیعه و سنی ارائه دهد.	توانسته است با مراجعه به منابع روایی احادیث شیعه و سنی، در موضوعات مورد نیاز، احادیث معیوب را شناسایی و گزارش کند.	
مبانی فهم حدیث	توانسته است گزارشی اجمالی از مبانی فهم حدیث را ارائه کند.	توانسته است گزارشی تحلیلی از مبانی فهم حدیث از نظر دانشمندان شیعه و سنی همراه با فلسفه و ضرورت	توانسته است با مراجعه به منابع روایی شیعه و سنی و در موضوعات مورد نیاز با کاربرست مبانی، گزارشی از مقاصد روایات در	

موضوعات خاص ارائه دهد.	هر مبنا، ارائه دهد.			
------------------------	---------------------	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- ✓ معرفی درس و اصطلاحات اولیه مانند فقه، درایه، فقه الحدیث ..
- ✓ فقه الحدیث در روایات معصومین
- ✓ تحولات بعدی فقه الحدیث
- ✓ کتب شرح روایات، کتب غریب الحدیث، کتابهای فقه الحدیث در دوران معاصر

فعالیت‌های یادگیری :

۱۶- گفتگو و مشارکت فعال در تعیین حدود و ثغور اصطلاحات و موضوعات

فعالیت‌های عملکردی :

- ۳۱- ارائه گزارشی از کتب غریب الحدیث شیعه و سنی و توصیف هر کتاب.
- ۳۲- ارائه گزارشی از کتاب‌های شرح روایات جوامع حدیثی شیعه.
- ۳۳- ارائه گزارشی از کتاب‌های شرح روایات جوامع حدیثی اهل سنت.

فصل ۲: آسیب‌های وارده بر روایات

- ✓ تقطیع روایات
- ✓ نقل به معنی در حدیث
- ✓ تحولات معانی لغات و غریب الحدیث
- ✓ قلب و جابجایی در متن روایات
- ✓ غفلت از سبب صدور در روایات

فعالیت‌های یادگیری :

۷- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت‌های عملکردی :

- ۲۶- ارائه گزارشی در مورد اقسام تقطیع‌های روایی و تاثیر هر کدام بر فهم حدیث
- ۲۷- ارائه گزارشی در مورد نقل به معنا در حدیث و بررسی تاثیر مثبت و منفی آن
- ۲۸- ارائه گزارشی در خصوص نقش سبب صدور روایات بر فهم احادیث

فصل ۳: مبانی فهم حدیث

- ✓ احراز صدور روایات با الفاظ نخستین
- ✓ توجه به معانی لغات در عصر صدور
- ✓ شناخت مخاطبان حدیث
- ✓ توجه به هماهنگی روایات از طریق تشکیل خانواده حدیث
- ✓ توجه به تاریخ و اسباب صدور روایات

فعالیت های یادگیری :

۱۶- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی :

۴۰- مبانی فهم حدیث را از نظر حدیث پژوهان بزرگ شیعه و سنی مانند فیض کاشانی، علامه مجلسی و شیخ حر عاملی استخراج کند.

۴۱- ارائه گزارشی تبیینی از مشکلات احادیث شیعه و سنی در موضوعات خاص با استفاده از مبانی محدثان بزرگ.

فصل ۴: تبیین عملی روایات

- ✓ تحلیل و تبیین نمونه های منتخب روایات شیعه و سنی در موضوعات ذیل :
- الف- اعتقادی مانند توحید، امامت، معاد
- ب- اخلاقی مانند صفات شکر، صبر، رضا و ...
- ج- احکام فقهی مانند نماز، روزه، امر به معروف و نهی از منکر

فعالیت های یادگیری :

۱۱- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث طرح شده در کلاس

۱۲- گفتگو پیرامون مقدمات و مبانی فصول اول تا سوم

فعالیت های عملکردی :

- ۲۴- ارائه گزارشی تبیینی از باب های احادیث اخلاقی در دو کتاب الکافی و بحارالانوار در بخش "کتاب الایمان و الکفر"
- ۲۵- ارائه گزارشی تبیینی از باب های احادیث اعتقادی در دو کتاب الکافی و بحارالانوار در بخش "کتاب التوحید"
- ۲۶- ارائه گزارشی تبیینی از باب های احادیث فقهی در دو کتاب الکافی و صحیح بخاری در بخش "کتاب الصلوه" و "کتاب الصوم" و "کتاب الزکاه"

راهنمادهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه و طرح سوالات خود مشارکت نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی

به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

✓ شناخت حدیث (مبانی فهم متن-اصول نقد سند)، تالیف دکتر مجید معارف، انتشارات نبا، ۱۳۹۳.

منابع فرعی :

- ✓ مرآه العقول فی شرح احادیث الرسول، تالیف علامه محمد باقر مجلسی،
- ✓ فتح الباری فی شرح صحیح البخاری، تالیف ابن حجر عسقلانی
- ✓ النهایه فی غریب الحدیث و الاثر، تالیف ابن اثیر جزری
- ✓ مجمع البحرین، تالیف فخرالدین طریحی
- ✓ روش فهم حدیث، تالیف عبدالهادی مسعودی، انتشارات سمت، ۱۳۸۸
- ✓ آسیب شناسی حدیث، تالیف عبدالهادی مسعودی، انتشارات سمت، ۱۳۹۳

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۶۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۲۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲۰ درصد نمره نهایی)

سایر نکات:

استاد محترم می تواند از طریق مقایسه مفاهیم روایات با آیات قرآن کریم، نخست از اصالت روایات اطمینان نسبی یافته و سپس از نظر مفهومی نسبت تفسیری روایات به آیات را در نظر گرفته، به شرح و توضیح آن در قالب فعالیت فقه الحدیثی مبادرت ورزد.

تدوین کننده : مجید معارف

سرفصل درس «کلام جدید (۲)»

۱. معرفی درس و منطق آن

کلام را علمی دانسته‌اند که متکفل اثبات، تقویت، توجیه، تبیین و تفسیر مفاهیم و اعتقادات دینی به نحو عقلانی است. پس از عصر نوگرایی سؤالات و پرسش‌های بسیاری فراروی انسان دین‌دار قرار گرفته و مشکلات و شبهات روزافزونی دین‌داری را به هم‌آوردی طلبدیده است. کلام جدید را نیز با کمی مسامحه می‌توان نوعی رویکرد تازه به همان مسائل پیشین کلامی و نیز بررسی و توجیه دین‌باورانه به مسائل و شبهات نوین دینی دانست. این درس به دانشجوی معلم امکان می‌دهد که با شبهات و چالش‌های رایج فراروی دین‌داران در زمان حاضر آشنا گردد و نیز قدرت تجزیه و تحلیل و کسب مهارت پاسخ به آن‌ها را در خود تقویت کند. در مرحله برتر وی را توانا می‌سازد که در صورت نیاز، با سؤالات و شبهات نوظخته ذهن خود یا دانش‌آموزان خود، به نحوی صحیح برخورد کرده و با استفاده از منابع و شواهد درون‌دینی و برون‌دینی، ذهن مخاطبان خود را به سوی تبیین عقلانی و حل این مسائل هدایت کند.

نام درس: کلام جدید ۲

مشخصات درس

<p>نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: کلام جدید (۱)</p>	<p>اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • با توجه به بینشی که نسبت به مفاهیم، مسائل و مباحث کلام جدید به دست آورده، قدرت تجزیه و تحلیل مبانی و اصول دینی را یافته و مهارت مواجهه با شبهه‌ها و پاسخ عقلانی به آن‌ها را بیابد، روحیه برخورد درست با آرای متضارب را در خود پرورش داده و به دانش‌آموزان خود انتقال دهد و با فراگیری رویکرد کل‌نگر و عقلانی نسبت به نصوص مقدس و متون دینی، شواهد مورد نیاز در پژوهش‌های علمی خود را از منابع گوناگون و نیز آیات قرآن و سیره پیشوایان تشخیص داده و انتخاب کند.
شایستگی اساسی	<p>ملاک‌ها</p> <p>سطح ۱</p> <p>سطح ۲</p> <p>سطح ۳</p>
مفاهیم	<p>توانسته است گزارشی از معنا و اصطلاح بیشتر مفاهیم کلام جدید ارائه دهد.</p> <p>قادر به ارائه تحلیلی از این مفاهیم و ارتباط آن‌ها با مبانی دینی شده است.</p> <p>توانسته رویکرد مکتب-های گوناگون فکری را در تعریف هر یک از مفاهیم مربوطه با یک-دیگر مقایسه و گاهی جمع‌بندی نماید.</p>
مسائل جدید کلامی و رویکرد جدید به مسائل کلامی	<p>توانسته است گزارشی از برخی مسائل جدید کلامی و پاسخ‌های داده شده به آن‌ها ارائه دهد.</p> <p>توانسته است با تحلیل صحیح عقلانی و نیز با استفاده از شواهد درون‌دینی، پاسخ-ها و برداشت‌های گوناگون را تشخیص داده و بیان کند.</p> <p>توان مواجهه عقلانی و بیان پاسخ در برابر سوالات اعتقادی دانش‌آموزان را یافته و قادر خواهد بود در شبهه‌ها ذهن آنان را به نحوی هدایت کند که خود به پاسخ قابل قبولی برسند.</p>

۶. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: زبان دینی

- ✓ طرح مسئله
- ✓ زبان وحی و مباحث پیرامون آن
- ✓ زبان بشری و اوصاف الهی
- ✓ معناداری گزاره‌های دینی

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱۳- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۱۴- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۱۵- طرح پرسش در مسائل مطرح شده

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱۷- بررسی آیات قرآن درمورد زبان وحی و ویژگی‌های آن
- ۱۸- بررسی برخی از نظریات مطرح درباب زبان وحی
- ۱۹- بررسی رویکردهای مختلف درباب زبان وحی درمیان متکلمین پیشین
- ۲۰- بررسی جایگاه تاویل و تفسیر نزد مفسران و سایر متفکران مسلمان
- ۲۱- بررسی رویکردهای مختلف درباب زبان وحی درمیان متکلمین یهودی و مسیحی
- ۲۲- بررسی رویکردهای جدید درباب زبان وحی
- ۲۳- ارائه‌ی سمینار کوتاه در هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۲: عقل و وحی

- ✓ طرح مسئله
- ✓ تعبیرات گوناگون مسئله نسبت میان عقل و وحی
- ✓ رویکرد عقل‌گرایانه
- ✓ رویکرد ایمان‌گرایانه
- ✓ رویکرد نص‌گرایانه

فعالیت‌های یادگیری :

- ۷- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۸- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس

۹- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۹- نگاه قرآن به عقل و جایگاه و کارکردهای آن
- ۱۰- بررسی جایگاه عقل در روایات
- ۱۱- بررسی اعتبار و اصالت عقل در کلام شیعی
- ۱۲- بررسی اعتبار و اصالت عقل در کلام معتزله و اشاعره
- ۱۳- اهل حدیث و دیدگاه آنان در مورد عقل و نقش آن
- ۱۴- بررسی نقش عقل‌گرایی در دئیسم
- ۱۵- بررسی جایگاه عقل در عرفان اسلامی
- ۱۶- بررسی سازگاری دین و علوم تجربی
- ۱۷- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور هر یک از مسائل مطرح شده

فصل ۳: تجربه دینی

- ✓ طرح مسئله
- ✓ عوامل موثر بر رویکرد تجربی به دین
- ✓ طبقه بندی تجارب دینی به شبه‌حسی و غیر حسی
- ✓ طبقه بندی تجارب دینی به تجارب اصالتا دینی و تجارب تفسیری
- ✓ طبقه بندی تجارب دینی به معرفت‌بخش و احیاگر
- ✓ سرشت تجربه دینی
- ✓ رویکرد تجربی به وحی در دنیای اسلام

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱۶- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۱۷- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۱۸- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۲۰- بررسی نمونه‌های تجربه دینی در آیات قرآن
- ۲۱- بررسی نمونه‌های تجربه دینی در روایات
- ۲۲- بررسی نمونه‌های تجربه دینی در کتاب مقدس

- ۲۳- بررسی وحی به مثابه نوعی تجربه دینی
- ۲۴- ارائه برخی از نظرات مطرح در تبیین تجربه‌های دینی
- ۲۵- بررسی هسته مشترک تجربه‌های دینی
- ۲۶- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور برخی از مباحث مطرح شده

فصل ۴: کثرت‌گرایی دینی

- ✓ طرح مسئله
- ✓ دیدگاه‌های گوناگون درباره حقانیت و نجات‌بخشی ادیان
- ✓ پلورالیسم دینی و اقسام آن
- ✓ مبانی فلسفی-کلامی پلورالیسم دینی
- ✓ کثرت‌گرایی درون‌دینی

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱۳- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۱۴- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۱۵- طرح پرسش‌های تازه در مساله مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱۹- ارائه آیاتی از قرآن که مؤید رد کثرت‌گرایی دینی است.
- ۲۰- ارائه آیاتی از قرآن که با برخی از اقسام کثرت‌گرایی دینی سازگار است.
- ۲۱- بررسی کثرت‌گرایی دینی در مسیحیت
- ۲۲- بررسی و مقایسه اقسام کثرت‌گرایی دینی
- ۲۳- بررسی سازگاری یا ناسازگاری اقسام کثرت‌گرایی دینی با اسلام
- ۲۴- ارائه‌ی سمینار کوتاه بر محور هریک از مباحث مطرح شده

فصل ۵: دین در عرصه جامعه

- ✓ طرح مسئله و بررسی اصطلاحات مربوطه
- ✓ سکولاریسم و پشتوانه‌های فکری آن
- ✓ لیبرالیسم
- ✓ دین و سیاست در اسلام

فعالیت‌های یادگیری :

- ۷- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۸- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۹- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۹- بررسی رابطه دین و سیاست در آیات قرآن
- ۱۰- بررسی تاثیر و تاثر میان اصالت عقل و سکولاریسم
- ۱۱- بررسی تاثیر و تاثر میان اومانیسم و سکولاریسم
- ۱۲- بررسی تاثیر و تاثر میان پلورالیسم و سکولاریسم
- ۱۳- بررسی تاثیر و تاثر میان دئیسم و سکولاریسم
- ۱۴- ارائه سمینار کوتاه بر محور هر یک از نظریه‌های مطرح شده و روایت‌های مختلف آن

فصل ۶: دین و اخلاق

- ✓ طرح مسئله
- ✓ نیازمندی اخلاق به دین
- ✓ برهان اخلاقی اثبات وجود خدا
- ✓ بررسی شبهه‌ها در باب نقش منفی دین در اخلاق

فعالیت‌های یادگیری :

- ۱۰- مشارکت فعال در جریان تدریس
- ۱۱- پاسخ به پرسش‌های استاد در طول تدریس
- ۱۲- طرح پرسش‌های تازه در مسائل مورد بحث

فعالیت‌های عملکردی :

- ۱۳- بررسی جایگاه اخلاق در آیات قرآن
- ۱۴- بررسی اخلاق خاص قرآنی در زبان علامه طباطبائی
- ۱۵- بررسی نسبت میان مسئله حسن و قبح عقلی و مسئله اخلاق

۱۰. راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزش‌های کلاسی در این درس با محوریت استاد و رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام می‌پذیرد. درعین- حال استاد با استفاده از روش پرسش و پاسخ، فرصت گفت‌وگو و مشارکت فعال دانشجومعلم را فراهم می‌آورد. دانشجو موظف است براساس برنامه‌ای که استاد تعیین می‌کند، به مطالعه منابع درس پرداخته و در جریان تدریس و گفت‌وگوهای درسی شرکت نماید. در روند این گفت‌وگوها پرسش‌های تازه‌ای از سوی دانشجویان مطرح می‌شود، که برخی از آن‌ها مجال گفت‌وگوی علمی بیشتری را در جلسه درسی فراهم می‌کند و پاسخ‌گویی به برخی دیگر- که نیازمند واکاوی بیشتر است- می‌تواند موضوع تکلیف کلاسی دانشجویان قرار گرفته و در جلسات بعد ارائه شده یا به صورت تحقیق کلی‌تری تا پایان نیم‌سال انجام و ارائه شود. برای جست و جوی در آیات قرآن یا موضوعات کلامی، می‌توان نرم‌افزارهای متناسب را به دانشجومعلم معرفی کرد.

۱۱. منابع آموزشی

منابع اصلی:

✓ حسن یوسفیان؛ کلام جدید؛ سمت؛ چ ۵؛ ۱۳۹۱

منابع فرعی:

✓ محمدرضایی؛ جستارهایی در کلام جدید، سمت، ۱۳۸۱

✓ جعفر سبحانی؛ مدخل مسائل جدید در علم کلام، موسسه امام صادق، ۱۳۸۹

✓ علی اوجبی؛ کلام جدید در گذر اندیشه‌ها، اندیشه معاصر، ۱۳۷۵

✓ مایکل پترسون و دیگران، عقل و اعتقاد دینی، ترجمه نراقی و سلطانی، طرح نو؛ ۱۳۹۳

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی : به شکل کتبی براساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد و دانشجویان برای پاسخ به آن،

از مطالبی که در طی دوره آموخته‌اند استفاده می‌کنند. ۷۰ درصد نمره نهایی به آزمون اختصاص دارد.
 - ارزشیابی فرآیند: ۱۰ درصد نمره نهایی به مشارکت دانشجو در فعالیت‌های کلاسی و عملکرد وی در انجام

تکلیف‌های کلاسی اختصاص می‌یابد.

- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکلیف‌ها و پژوهش‌های مدون و کتبی دانشجو در طول ترم ۲۰ درصد نمره نهایی این درس را خواهد داشت.

سایر نکات:

استاد می‌تواند با توجه به نیاز و علاقه دانشجویان، برخی از فعالیت‌های عملکردی پیشنهادی را به عنوان تکلیف از دانشجویان درخواست کند.

تدوین‌کننده: مهناز قانع

سرفصل درس «فقه ۳ (خانواده)»

۱. معرفی درس و منطق آن

جایگاه خانواده در تعلیم انسان ساز اسلام به عنوان باهویت‌ترین نهاد اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار بوده و حقوق خانواده در اسلام، بخش مهمی از احکام و اخلاق را تشکیل می‌دهد. نظام خانواده در اسلام شامل مباحث و احکام فقهی در مورد تشکیل خانواده و حقوق آنها بوده که دارای اصالت، استقلال و عدالت است. دانشجو معلم با شناخت مناسب از اهمیت جایگاه نظام خانواده در اسلام و آشنایی با فقه خانواده می‌تواند سبک زندگی اسلامی مبتنی بر حقوق و تکالیف اسلام را طراحی و ارائه نماید.

نام درس: فقه ۳ (خانواده)	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با حقوق خانواده در اسلام که بخش مهمی از احکام و اخلاق است آشنا شود و بنیان خانواده را در سبک زندگی اسلامی براساس حق و تکلیف از منظر اسلام تنظیم نماید.	نوع درس: نظری-کارگاهی تعداد واحد: ۱+۱ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنیاز: فقه ۲ نحوه آموزش

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شایستگی اساسی:	فقہ خانواده	توانسته است فهرستی از احکام و اخلاق مرتبط با حوزه خانواده را تهیه کند.	توانسته است علاوه بر تبیین مناسب احکام و اخلاق در حوزه خانواده، یک دوره از فقہ خانواده را به مخاطبان ارائه نماید.
	حق و تکلیف در خانواده	توانسته است هر یک از حقوق و تکالیف را در خانواده تعریف و تبیین نماید.	توانسته است به نقش و اهمیت هر یک از حقوق و تکالیف خانواده پی برده و مهم ترین حقوق و تکالیف اساسی در نظام خانواده را تبیین و تحلیل کند.
	سبک زندگی اسلامی	توانسته است شاخص های شیوه و سبک زندگی اسلامی را مبتنی بر فقہ خانواده در اسلام طراحی و گزارش نماید.	توانسته است پس از تبیین و شناخت مناسب شاخص ها و سبک زندگی اسلامی، با تحلیل درستی از مهم ترین شاخص ها و منطق هر یک از آنها، نسبت به آموزش آن به مخاطبان اقدام کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : خانواده در جامعه اسلامی

مظلومیت زن در طول تاریخ

اسلام، نجات بخش زنان جهان

تشکیل خانواده

فعالیت یادگیری :

فعالیت عملکردی:

فصل دوم : فقہ خانواده

عقد نکاح

تغذیه و بهداشت
تفریح و سرگرمی های حلال و حرام
طلاق
مرگ
ارث

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل سوم:
وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل چهارم :

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل پنجم :

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل ششم:

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

فصل هفتم :

وظایف یادگیری :

وظایف عملکردی:

راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان را با رویکرد استدلالی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌آورد. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در همان جلسه یا جلسه بعد و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

منابع فرعی :

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ۱- آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۷۰ درصد)
  - ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۲۰ درصد)
  - ۳- ارزشیابی پوشه کار : کلیه تکالیف در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌شود. (۳۰ درصد)
- تدوین کننده: سید امین اله دادگر

سرفصل درس «کارگاه ترجمه ی عربی»

۱. معرفی درس و منطق آن

ترجمه در لغت به معنی برگرداندن کلمات و عبارات از یک زبان به زبانی دیگر است و در اصطلاح یافتن دقیق‌ترین معنی و یا نزدیکترین معادل است برای واژگان زبان مبدا در زبان مقصد، با حفظ سبک و سیاق متن زبان مبدا. دانشجو معلم در این درس توانایی لازم برای بهره‌مندی از محتوای منابع اصیل اسلامی به خصوص قرآن را کسب می‌نماید. دانشجو معلم قادر خواهد بود،

با ترجمه ی صحیح متون مذهبی به ویژه قرآن کریم در پاسخ به سوالات دانش آموزان در ارتباط با معانی و مفاهیم قرآن و متون دینی نقش مهمی را در پیشبرد امور دینی و فرهنگی دانش آموزان ایفا نماید.

نام درس: صرف ۱				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: مهارت و توانایی لازم را در ترجمه متون از عربی به فارسی و بالعکس بدست بیاورد ، آموزش این درس کمک می کند تا در فرایند آموزش ، ضمن شناخت برخی از اسلوب ها و قواعد فن ترجمه ، توانمندی های لازم در ترجمه متون عربی به صورت عام و فهم قرآن و متون دینی به صورت خاص حاصل شود.				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: صرف کاربردی ۲ / نحو کاربردی ۳
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	شایستگی اساسی:
توانسته است ضمن آشنایی با نقش و اعراب کلمات ترجمه ی کلی از جملات ارائه دهد	توانسته است نشانه های اعراب و علامات اعراب فرعی، اعراب محلی، تقدیری و دلالت های معنایی آنها را در متن گزارش دهد	توانسته است نقش دستری کلمه ها را در ساختار جمله به ویژه نقش های کلیدی را بنویسد.	فرایند اعراب و نقش آن در ترجمه متون عربی	
توانسته است با بهره گیری از قواعد گفته شده ترجمه درستی از جملات ارائه دهد	توانسته است ترکیب ها و واژه ها و متمم ها را به صورت مجزا (خارج از ساختار جمله) ترجمه نماید	توانسته است ترکیب ها و واژه های مهم را در جملات گزارش دهد	فرایند ترجمه مهمترین و پر کاربرد ترین ترکیب ها و واژه ها خارج از ساختار جملات عربی	

توانسته است با استمداد از الگوهای مذکور جمله‌های اصلی و فرعی، با قیدها و متمم‌های متفاوت را ترجمه کند	توانسته است گزارش صحیحی از قالب‌ها و اسلوب های جملات ارائه دهد	توانسته است ساختار انواع جمله ها را در زبان عربی گزارش دهد	فرایند ترجمه جمله ها	
--	--	---	----------------------------	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: اعراب و نقش آن در ترجمه متون عربی

- ✓ فاعل، مفعول، مضاف الیه و نقش آنها در ترجمه
- ✓ موصوف و صفت، جارومجرور و نقش آنها در ترجمه
- ✓ آشنایی با اعراب‌های فرعی و تقدیری و کاربرد آنها در ترجمه

فعالیت‌های یادگیری:

۱۲- گفتگو و مشارکت فعال در بیان نقش نکات گفته شده در ترجمه توسط دانشجو

۱۳- قرائت متن مشخص شده و اعراب‌گذاری

فعالیت‌های عملکردی:

۳۴- حل تمرین مباحث گفته شده در منزل

فصل ۲: ترجمه‌ی واژه‌ها و ترکیب‌های متداول خارج از ساختار جمله

- ✓ ترجمه کلمات معرفه و نکره
- ✓ ترکیب‌های وصفی
- ✓ ترکیب‌های اضافی
- ✓ ترکیب‌های وصفی اضافی
- ✓ اسامی اشاره در فارسی و عربی
- ✓ ادوات ربط
- ✓ ضمائر
- ✓ اسم‌های موصول

فعالیت‌های یادگیری:

۴- گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس

۵- تمرین های کلاسی در مورد ترجمه کلمات منتخب از متون مختلف

فعالیت های عملکردی:

۲- حل تمارین مباحث این درس در منزل

۲- نمونه هایی از نکات گفته شده در فن ترجمه را در کتب ادبی و دینی مشخص نموده و متن عربی به همراه ترجمه آن را برای استاد مکتوب نمایند.

فصل ۳: ترجمه ی جمله های اسمیه

- ✓ مطابقت خبر با مبتدا
- ✓ تقدیم و تاخیر خبر و مبتدا
- ✓ ترجمه افعال ربطی (کان ، صار، اصبح)
- ✓ ترجمه ی فعل داشتن و معادل های آن در عربی
- ✓ ترجمه ی جمله های منفی (با لیس)

فعالیت های یادگیری :

۱- مشارکت فعال در مورد به کار گیری اصول ذکر شده در حل تمارین کلاسی

فعالیت های عملکردی :

۵- ارائه گزارشی از کاربرد موارد فوق در متن پیشنهادی از جانب استاد

فصل ۴: ترجمه ی جمله های فعلیه

- ✓ کاربرد فعل های لازم و متعدی ، معلوم و مجهول در ترجمه
- ✓ افعال شروع و معادل های آن در فارسی
- ✓ زمان افعال در فارسی و عربی
- ✓ کاربرد جمله های حالیه و معادل های آن در فارسی
- ✓ کاربرد جمله های شرطی در ترجمه
- ✓ کاربرد اسلوب تعجب در ترجمه
- ✓ مفعول مطلق و معادل های آن در فارسی
- ✓ تمیز و معادل های آن در فارسی

فعالیت های یادگیری:

گفتگو و مشارکت فعال در خصوص ترجمه ی مباحث گفته شده در متن مشخص

فعالیت های عملکردی:

۱- دانشجویان تمارین مباحث گفته شده را در منزل حل نمایند و در کلاس رفع اشکال کنند

۲- دانشجویان ترجمه ی متن مشخص شده از جانب استاد را مکتوب نمایند و نزد استاد ترجمه ی پیشنهادی خود را بخوانند.

فصل ۵ : حروف و معانی آنها و نحوه ی برخورد آنها در ترجمه

- ✓ معانی ب ، ل
- ✓ معانی إلی ، عن
- ✓ معانی فی ، مع
- ✓ معانی من ، عند

فعالیت های یادگیری: گفتگو و مشارکت فعال در خصوص مباحث مطرح شده در کلاس

فعالیت های عملکردی: ارائه گزارشی از کاربرد موارد فوق با استفاده از فرهنگ لغت در متن مشخص

راهنماهای آموزش و یادگیری

در این درس ، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجویان معلمان با رویکرد عملی و حل تمرین کتاب مورد نظر ، فراهم می آورد.

برای اینکه این درس کاربردی تر شود ، علاوه بر معرفی کتاب مشخص و حل تمرین آن توسط دانشجویان بهتر است استاد جزوه ای از انواع متون از جمله متون ادبی ، علمی ، اجتماعی را به دانشجویان معرفی کند و از آنها بخواهد هر هفته بخشی از آن را خارج از کلاس ترجمه کنند و سپس در هر جلسه ۱۵ دقیقه را به تصحیح آنها اختصاص دهد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ درآمدي بر مباني ترجمه (فارسي به عربي، عربي به فارسي)
- ✓ تالیف دکتر عنایت ا.. فاتحی نژاد- دکتر سید بابک فرزانه
- ✓ فرهنگ اصطلاحات روز دکتر محمد غفرانی
- ✓ فرهنگ معاصر آذرتاش آذر نوش

منابع فرعی :

- ✓ اصول نظری و عملی ترجمه از عربی به فارسی و بالعکس تالیف دکتر یحیی معروف

۵. راهنماهای ارزشیابی یادگیری

- ۱-آزمون نهایی : این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت های یادگیری صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۱۰ نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجویان در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها در طول ترم صورت می گیرد. (۳ نمره نهایی) در طول ترم یک امتحان میان ترم گرفته می شود (۵ نمره نهایی)
- ۳-ارزیابی پوشه کار : کلیه تکالیف دانشجوی ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۲ نمره نهایی)

سایر نکات:

حضور دانشجویان و مشارکت آنها در مباحث درس مشهود باشد و استاد از بیان صرف ترجمه ها و املا نویسی توسط دانشجویان اجتناب شود ، حتما از دانشجویان خواسته شود ، ترجمه ی خود را مکتوب نمایند و از ترجمه ذهنی در

تدوین کننده : زهرا سعیدی

سرفصل درس «قرائت متون فقهی و تفسیری»

۱. معرفی درس و منطق آن

تسلط بر قرائت درست متون فقهی و تفسیری، این قدرت را به قاری خواهد داد که بتواند فهم درستی از آن متن داشته باشد و به عمق کلام نویسنده پی ببرد. اولین اقدام عملی جهت قرائت و درک درست متون فقهی و تفسیری، کاربرد عملی قوانین علم نحو و آشنایی با اصطلاحات خاص این دو متن است. معلمان آگاه به فنون نحو و اعراب کلمات به همراه علم لغت شناسی و همچنین با شناخت اصطلاحات خاص این دو علم، قادر خواهند بود که ترجمه روانی از این دو متن داشته باشند و در انتقال مفاهیم این دو علم به دانش آموزان خود موفق تر عمل کنند.

نام درس: قرائت متون فقهی و تفسیری

مشخصات درس

<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن قرائت صحیح متون فقهی و تفسیری، ترجمه صحیح این متون را ارائه دهد.</p>				<p>نوع درس: کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۴۸ ساعت</p> <p>پیشنیاز: صرف</p> <p>کاربردی ۲/ نحو</p> <p>کاربردی ۳</p>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
<p><u>قرائت</u></p> <p><u>صحیح متون</u></p> <p><u>فقهی و</u></p> <p><u>تفسیری</u></p>	<p>توانسته است متون فقهی و تفسیری بدون اعراب را به درستی قرائت کند.</p>	<p>توانسته است گزارشی از اعراب گذاری صحیح متون فقهی و تفسیری ارائه دهد.</p>	<p>توانسته است گزارشی تبیینی از علت اعراب کلمات را در هنگام قرائت متون فقهی و تفسیری ارائه دهد.</p>	<p><u>شایستگی اساسی:</u></p>
<p><u>ترجمه</u></p> <p><u>صحیح</u></p>	<p>توانسته است متون فقهی و تفسیری بدون اعراب را به صورت کلمه به کلمه ترجمه کند.</p>	<p>توانسته است متون فقهی و تفسیری بدون اعراب را به صورت جمله به جمله ترجمه کند.</p>	<p>توانسته است گزارشی از مفهوم کلی یک متن فقهی و تفسیری بدون اعراب ارائه دهد.</p>	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: ترجمه متون فقهی از کتب متقدمین

فصل ۲: ترجمه متون تفسیری از متون متقدمین

فصل ۳: ترجمه متون فقهی از متون معاصرین

فصل ۴: ترجمه متون تفسیری از متون معاصرین

فعالیت‌های یادگیری:

۱. اعراب گذاری متون مربوط به هر فصل به صورت تکی یا گروهی

۲. ترجمه متون مربوط به هر فصل به صورت تکی یا گروهی

فعالیت‌های عملکردی:

۳۵- ارائه گزارشی از اعراب گذاری و ترجمه یک متن از متون فقهی و تفسیری مربوط به هر فصل

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت دانشجومعلمان و ایجاد فرصت گفتگو و مشارکت فعال دانشجو معلمان با رویکرد توصیفی-تحلیلی و در صورت امکان و نیاز با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، فراهم می‌شود. دانشجوی این درس موظف است به انتخاب متون از منابع مشخص شده اقدام کند و در هر جلسه گزارش خود را ارائه نماید. درعین حال، ممکن است در جلسات درس، پرسش‌هایی در خصوص مباحث کلاسی مطرح شود که به تشخیص استاد یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها به صورت شفاهی در همان جلسه و یا جلسات بعد موکول شده و یا به صورت تحقیق تا پایان نیمسال انجام و به عنوان تکالیف کلاسی ارائه شود. همچنین دانشجو موظف است فعالیت عملکردی مربوط به هر فصل را تا مدت تعیین شده توسط استاد، تهیه نموده و ارائه دهد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- ✓ جواهر الکلام تالیف شیخ حسن، انتشارات...
- ✓ المیزان فی تفسیر القرآن، محمد حسین طباطبائی؛
- ✓ التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی؛
- ✓ تحریرالوسیله، تالیف حضرت امام خمینی(ره)

منابع فرعی :

- ✓ اللعه دمشقی تالیف شهید اول، انتشارات ...
- ✓ تبصره المتعلمین تالیف علامه حلی، انتشارات ...
- ✓ زبده البیان، تالیف محقق اردبیلی، انتشارات ...
- ✓ التفسیر الموضوعی بین النظریه و التطبيق، صلاح عبدالفتاح الخالدی
- ✓ البرهان فی تفسیر القرآن، سید هاشم بحرانی؛
- ✓ تفسیر نورالثقلین، عروسی حویزی؛
- ✓ جوامع الجامع، شیخ طبرسی؛

۵. راهنمای ارزشیابی یادگیری

- آزمون نهایی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را در پاسخ به این آزمون به کار ببرند. (۴۰ درصد نمره نهایی)
- ۲- ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد. (۳۰ درصد نمره نهایی)
- ۳- ارزشیابی پوشه کار: کلیه تکالیف دانشجو ضبط و به عنوان یکی از منابع ارزشیابی او در این درس قرار خواهد گرفت. (۳۰ درصد نمره نهایی)

تدوین کننده: مرضیه باغستانی میبدی

سرفصل درس « فلسفه معلمی در آموزش الهیات »

۱. معرفی درس و منطق آن

آگاهی معلم الهیات از چیستی معلمی و چرایی معلمی کردن، زمینه لازم برای احساس تعهد و تلاش برای توسعه توان شخصی را فراهم می‌کند. این آگاهی در فرایند تربیت معلم می‌تواند به دانشجومعلم الهیات کمک کند تا از سویی به ادراک ارتباطات درونی برنامه‌های درسی رشته الهیات دست یابد و از سوی دیگر فهمی از نواقص آموزش معلمان آینده در فرایندهای جاری تربیت معلم بدست آورد؛ که چنین شناخت‌هایی او را برای فهم عمیق‌تر موضوعات برنامه‌های درسی و ترمیم و تکمیل آموزش‌های رسمی، هدایت‌گر خواهد بود. همچنین، این نوع شناخت می‌تواند زمینه‌ای مناسب برای خودارزیابی جهت ایفای نقش حرفه‌ای در شغل معلمی ایجاد کند و دانشجومعلم را برای ورود آگاهانه‌تر به عرصه اشتغال مدد رساند. فلسفه معلمی در واقع تشریح شغل و حرفه معلمی به عنوان یک مسئولیت سازمانی و یک تعهد اجتماعی است. در این درس دانشجومعلم هم بر رسالت‌های حرفه معلمی آگاهی می‌یابد و هم از وضعیت اجتماعی شغل معلمی باخبر می‌شود. چنین سطحی از درک پدیده معلمی، انتخاب آگاهانه‌تر شغل آینده را نیز در پی خواهد داشت.

نام درس: فلسفه معلمی در آموزش الهیات				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: تبیینی مدلل از «معلمی کردن» و توجیهاتی منطقی برای ورود به این حرفه و شغل ارائه کند. همچنین، تصویری قابل دفاع از آینده شغلی و حرفه‌ای معلمی کردن دارد و به استناد آن می‌تواند برخی از نیازهای اساسی یادگیری کنونی خود را اعلام کند. در این درس، دانشجومعلم الهیات با منابع مربوط به تجربه‌های معلمی گذشتگان آشنا می‌شوند و خود بارقه‌هایی از علاقه به تدوین تجارب خود را نشان می‌دهند.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: ندارد نحوه آموزش: انفرادی (و با حضور معلمان سرآمد دارای تجربه خاص)
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناخت - حرفه و شغل معلمی	توانسته است به بیان <u>مجدد</u> آنچه در درس مطرح شده یا در منابع آمده، اقدام کند.	به تبیینی از معلمی کردن در سطح <u>شغل سازمانی</u> دست یافته که دارای توجیهات، شواهد و استدلال است و می‌تواند مقبول قلمداد شود.	برای ورود به معلمی به عنوان حرفه سازمانی و تعهد اجتماعی دلایل و توجیهات ویژه شناسایی و ارائه کرده و ضمن قضاوت در باره توان خود و نیازهای آموزشی معلمی کردن، از تجارب دیگران و منابع دیگر بهره گرفته است.	شایستگی اساسی: PK کد ۱-۲، ۲-۲ & ۳-۲ PCK کد ۱-۳، ۲-۳ & ۳-۳ & ۴-۳
ارزیابی خود و ارزیابی آموزش‌ها برای کسب	توانسته است به شکلی سطحی به قضاوت و انتخاب اقدام کند.	بر اساس موقعیت‌های عمومی عمل معلمان و به استناد وضعیت معلم در سازمان آموزش و پرورش و متغیرهای عام	توانسته خود را در نقش معلم حرفه‌ای دارای <u>شغل سازمانی</u> و تعهد اجتماعی متصور شود و بر آن اساس نیازهای حرفه‌ای موقعیت-	

	آمادگی معلمی		زندگی اجتماعی توانسته است تبیینی برای معلمی کردن به عنوان یک <u>شغل</u> فراهم کند.	های واقعی را شناسایی و در باره توان خود براب ایفای نقش حرفه‌ای قضاوتی مدلل کند که از عمق و پوشش مناسبی برخوردار است.
	انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه خود و دیگری دیده می‌شود.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تشریح معلمی کردن	شرح معلمی کردن در شرایط امروز ایران و گستره مفهومی «معلم» برای معرفی شغل و حرفه. تکلیف ۱: همه دانشجویان معلمان موظفند به بررسی مقایسه‌ای «معلمی کردن» در نهادهای مختلف جامعه اقدام و نتیجه را در جلسه آینده به کلاس ارائه کنند.
سوم	تشریح معلمی کردن به عنوان شغل سازمانی	تشریح و تبیین معلمی کردن و منطق آن بر اساس مقررات سازمانی؛ وضعیت کنونی وظایف و اختیارات معلم و سوابق تحولی آن.
چهارم	تشریح معلمی کردن به عنوان تعهد اجتماعی	تشریح و تبیین معلمی کردن و منطق آن بر اساس واقعیات و ضروریات حیات اجتماعی؛ وضعیت کنونی نقش‌های اجتماعی معلم و تحولات آن در ایران. تکلیف ۲: دانشجویان به شناسایی یک فیلم معرف نقش معلم در جامعه اقدام می‌کنند.
پنجم	سابقه معلمی کردن در کشورهای غربی	تشریح نقش‌ها و اقدامات و اخلاق معلمی و جایگاه اجتماعی معلمان. تکلیف ۲: دانشجویان به شناسایی یک فیلم معرف نقش معلم در جامعه

		اقدام می‌کنند.
ششم	سابقه معلمی کردن در کشورهای شرقی	تشریح نقش‌ها و اقدامات و اخلاق معلمی و جایگاه اجتماعی معلمان. تکلیف ۳: دانشجویان به شناسایی یک فیلم معرف نقش معلم در جامعه اقدام می‌کنند.
هفتم	منطق معلمی در رشته الهیات	تشریح نقش‌های مدرسه‌ای، اجتماعی، فرهنگی، مشاوره‌ای و ... معلمان در رشته الهیات و چگونگی ایفای آن نقش‌ها در مدارس ایران: از واقعیت تا آرمان فعالیت خاص: معرفی درس پروژه پایانی دوره و تشریح چگونگی ساماندهی تجربه‌های کسب شده دوره تحصیلی برای تنظیم آن پروژه.
هشتم	استاتید و معلمان سرآمد: ۱	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن. تکلیف ۴: دانشجو معلم باید آموزه عمل سه تن از معلمان سرآمد را در ارتباط با معلمی کردن خود تشریح نماید و گزارش مکتوب را به مدرس ارائه کند.
نهم	استاتید و معلمان سرآمد (گذشته) در حوزه الهیات: ۲	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن.
دهم	استاتید و معلمان سرآمد (گذشته) حوزه الهیات: ۳	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن.
یازدهم	استاتید و معلمان سرآمد (گذشته) حوزه الهیات: ۴	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن.
دوازدهم	استاتید و معلمان سرآمد (کنونی) حوزه الهیات: ۵	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن.
سیزدهم	استاتید و معلمان سرآمد (کنونی) حوزه الهیات: ۶	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن.
چهاردهم	استاتید و معلمان سرآمد (کنونی) حوزه الهیات: ۷	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن.
پانزدهم	نظرسنجی و بررسی مقایسه‌ای عمل اساتید و معلمان سرآمد توسط دانشجومعلمان الهیات: ۸	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی کردن.
شانزدهم	بررسی‌های مقایسه‌ای عمل اساتید و معلمان سرآمد توسط	بررسی عمل معلمی معلمان سرآمد و مقایسه آنان برای تشریح آنچه توفیق آنان را سبب شده و آموزه‌های آن برای معلمان آینده.

	استاد	
--	-------	--

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و البته با مشارکت همه‌جانبه دانشجویان انجام می‌شود. آموزشگر در بخشی از درس بر بنیاد گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از موضوعات اقدام می‌کند و بخشی دیگر از درس با شناسایی و دعوت از معلمان سرآمد کنونی، فرصت آشنایی دانشجویان معلمان و معلمان سرآمد را فراهم می‌کند و فرصت گفتگوی آنان را ایجاد و آن را مدیریت می‌کند. به تشخیص آموزشگر و با اتخاذ تدابیر هدایتی، واگذاری معرفی معلمان سرآمد گذشته می‌تواند به دانشجویان معلمان واگذار شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به صورت سازمان یافته ارائه نظر کنند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب تا سال ۱۳۹۸ الزامی نیست؛ اما آموزشگر تلاش خواهد کرد منابع مفید را شناسایی و معرفی کند. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر، در همان رشته بلامانع است.
  - همه آموزشگران موظفند منابع و مستنداتی از «معلمان سرآمد» به دانشجویان معرفی نمایند و نشانی سایت‌های مفید برای دریافت اطلاعات را ارائه کنند. همچنین، آموزشگر این درس موظف است به جستجوی اجتماعات تخصصی معلمان مخصوصاً در فضای مجازی اقدام کند و موارد مفید را به دانشجویان معرفی و آنان را برای مشارکت، تشویق کند.
- آموزشگران این درس از سال ۱۳۹۴ به بعد موظف‌اند تمامی دانشجویان معلمان را برای عضویت در «تالار گفتگوی معلمان آینده» در پورتال دانشگاه هدایت کنند و خود نیز در آن مشارکت نمایند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس فلسفه معلمی در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از گفتارهای درس، گفتگوهای کلاسی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.
- ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی، به اصلاح آن اقدام کنند.
- سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:
- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۵۰ درصد امتیاز
  - آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
- ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.
- در صورت کاهش تعداد جلسات آموزشی در آن نیمسال لازم است که موضوع جلسات ۱۵ و ۱۶ حتما اجرا گردد.
- با توجه به اینکه تعداد زیادی از جلسات در حوزه الهیات صورت گرفته و از اساتید و معلمان سرآمد الهیات دعوت می‌شود و یا شناسایی آنها را دربر دارد، بهتر است اجرای درس به عهده استاد گروه الهیات باشد.

سرفصل درس «برنامه‌ریزی درسی در آموزش الهیات»

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه‌ریزی درسی به عنوان یک «فرایند»، یکی از فعالیت‌های اساسی در آموزش و پرورش نوین است. آموزش نظام‌مند و گسترده، نیازمند آن است که با اتخاذ تدابیر قبلی همراه شود. چنین تدابیری می‌تواند فعالیت‌های عاملان فرایند تربیتی را هدایت کند. اتخاذ تدابیر هدایت‌گر فعالیت‌های معلم و متعلم در موقعیت تربیتی، برنامه‌ریزی درسی نامیده می‌شود. برنامه‌ریزی درسی با این معنا، یکی از فعالیت‌های ضروری معلم است. معلم حتی در نظام‌های متمرکز برنامه‌ریزی درسی هم «برنامه‌ریز درسی بهره‌گیر» یا «برنامه‌ریز درسی اجرایی» است. چنین تکلیف و البته چنین اختیاری سبب می‌شود یادگیری استفاده از این پدیده مهم حیات آموزشی برای معلمان ضروری گردد. دانستن زبان برنامه‌ریزی درسی یا آشنائی با دانش آکادمیک برنامه‌ریزی درسی برای معلمان حتی در یک سیستم متمرکز که تصور می‌شود معلم نقش عمده‌ای در تولید ندارد و مصرف‌کننده صرف است، ضرورت دارد؛ زیرا برنامه درسی در «سطوح مختلف» تعریف می‌شود و در بسیاری از این سطوح در نظام‌های آموزشی متمرکز هم معلم (به شکل فردی یا جمعی) نقش دارد. پس معلم به جای آنکه به حلقه سست زنجیره تعلیم و تربیت بدل شود، باید اتفاقاً در نقش مقوم برنامه و تقویت‌کننده آن ظاهر شود. برنامه درسی در دستان معلم می‌تواند به یک پدیده «پوچ» (برنامه درسی پوچ) تبدیل شود. یعنی معلم می‌تواند آنچه در مرحله تولید به درستی تدوین شده است، را از دستور کار خارج کند یا به صورت غیر موثر آموزش دهد. پرهیز از این دام، یکی از لوازم عمل حرفه‌ای معلم است. معلم می‌تواند به ضعیف‌ترین حلقه زنجیره نظام آموزشی بدل شود و چنانکه گفته‌اند «زنجیر، همانقدر قوت دارد که ضعیف‌ترین حلقه آن». به بار نشستن تلاش‌های دیگران نیاز به همّت

و دقت معلم دارد تا محرومیت ناشی از حذف آنچه باید آموزش داده شود، بر شاگردان تحمیل نشود. معلمان آینده به دلیل چنین شرایطی نیاز دارند با مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و بتوانند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. کسب این مهارت به همراه فهم برنامه درسی، لازمه عمل حرفه‌ای معلم در موقعیت مدرسه است. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از برنامه‌های درسی و با برخی از اعمال و فعالیت‌های برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس: برنامه‌ریزی درسی در آموزش الهیات				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: اصول و مبانی آموزش و پرورش نحوه آموزش: انفرادی
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: به تشریح مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی اقدام کند و با تحلیل برنامه‌های درسی مصوب، به برنامه‌ریزی درسی اجرایی دروس اقدام کند و ضمن تشخیص و تبیین انواع برنامه‌های درسی حادث در مدرسه، قادر خواهد بود برنامه درسی خود برای اداره یک درس را تولید و ارائه کند و به استناد دانش معتبر از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجو معلم ضمن آشنایی با برخی منابع معتبر حوزه برنامه‌ریزی درسی، قادر است به شیوه مناسبی دانش خود را در این موضوع به روز کند.				
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
- فهم برنامه‌ریزی درسی	توانسته است به بیان تعاریفی از برنامه درسی و برنامه‌ریزی درسی اقدام کند.	توانسته است به تبیین برنامه درسی بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن اقدام کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه کند.	توانسته است به شناسایی انواع برنامه‌های درسی در موقعیت‌های مختلف مدرسه‌ای اقدام کند و عوامل موثر بر شکل‌گیری هر یک از انواع برنامه درسی را تشریح و پیامدهای آنها را آشکار نماید.	شایستگی اساسی: <u>PK کد ۲-۲ & ۳-۲</u> <u>PCK کد ۲-۳</u>
نقش معلمان در برنامه‌ریزی درسی	توانسته است به شرح آنچه در منابع درس در ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	توانسته است به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه دهد که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است و حاصل مطالعه بیشتر است.	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس به تبیین نیازهای یادگیری دانشجو معلم برای ایفای نقش حرفه‌ای اقدام کند.	
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه شده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده علاوه بر رعایت قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی، سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود و بیان نهایی دارای قابلیت پذیرش	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.	

	است.			
--	------	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: دانشجویان درباره مفهوم، ضرورت، انواع، و عوامل مؤثر بر برنامه‌ریزی، مطالعه و اعلام نظر مکتوب می‌کنند.
دوم	تشریح برنامه‌ریزی درسی	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی حوزه برنامه‌ریزی درسی (به عنوان یک علم)، تشریح سطوح و انواع برنامه‌های درسی و معرفی وضعیت ایران از حیث برنامه‌ریزی درسی (مشمول بر نهادهای برنامه‌ریزی درسی، منابع معتبر و اشخاص مهم) و تشریح وضعیت چند کشور از حیث جایگاه برنامه‌ریزی درسی.
سوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از برنامه‌های درسی که دانشجویان در مدرسه تجربه کرده یا همتایان-شان تجربه می‌کنند، و بحث در باره آنها بر اساس تجربه دانشجویان. تکلیف ۲: از دانشجو خواسته شود تا یکی از تجربیات مواجهه خود با برنامه درسی مدرسه‌ای را یادآوری و آن را روایت و تحلیل کند و بر اساس آن تحلیل به معرفی انواع برنامه درسی در تجربه خود اقدام نماید.
چهارم	تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه‌های درسی	تبیین سطوح و انواع برنامه‌های درسی در نظام‌های آموزشی و معرفی عوامل (کارگزاران) برنامه‌ریزی درسی و نقش‌های گوناگون معلمان در ظهور شکل‌های متفاوت برنامه درسی با تشریح وضعیت ایران. تکلیف ۳: چرا معلمان ایران باید در برنامه‌ریزی درسی نقش فعال داشته باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل برنامه‌ریزی درسی	تشریح مراحل برنامه‌ریزی درسی به عنوان عمل تولید برنامه درسی آشکار مشتمل بر موقعیت‌شناسی و تعیین منطق تولید برنامه درسی، تعیین اهداف، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری، شیوه‌های ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری، زمان برنامه درسی، مکان (فضا و روابط) برنامه درسی و ارزشیابی یادگیری مخاطبان.
ششم	موقعیت‌شناسی و منطق‌یابی برای تولید برنامه درسی	موقعیت‌شناسی مشتمل بر شناخت مخاطب (ابعاد مختلف حیات یادگیرنده)، شناخت جامعه (ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ...)، شناخت علم (جنبه‌های محتوایی و روشی مورد تاکید است) و شناخت زیست‌محیطی (زندگی در کره خاکی و الزامات آن) تکلیف ۴: پرسش‌هایی مطرح شود تا دانشجو به مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه موضوع بیش از آنچه در کتاب (های) منبع درس ارائه شده، اقدام کند و نتیجه را

		مکتوب عرضه کند.
هفتم	آزمون و شرح نسبت آن با اهداف برنامه درسی	آزمون: از تمام دروس قبلی به طور کتبی یا شفاهی آزمون به عمل می‌آید. همزمان، تشریح اینکه چگونه آزمون (برنامه درسی آزمون شده) با اهداف ارتباط دارد، به طور عملی تبیین می‌شود.
هشتم	تعیین اهداف برنامه درسی	تشریح چگونگی تعیین اهداف در هنگام تولید برنامه درسی (اعم از مراحل، منابع، انواع و اصول)، مشتمل بر: معرفی انواع الگوهای انتخاب اهداف، معرفی انواع هدف‌ها و نقش آنها در فرایند برنامه‌ریزی درسی، شرح اصول انتخاب اهداف و معرفی برخی از اهداف برنامه‌های درسی به تناسب رشته تحصیلی دانشجویان. تکلیف ۵: تحلیل یک نمونه از اهداف و تبدیل آنها به هدف‌های یک درس بر اساس اصول تدوین اهداف و ارائه کتبی آن است.
نهم	انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری	تبیین ضرورت، روش‌ها و اصول انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری؛ تشریح انواع تجارب و فرصت‌های یادگیری و نقش هر یک در یادگیری شاگردان. تکلیف ۶: شناسایی یک فرصت یادگیری لازم برای یک هدف و بازسازی آن در قالبی دیگر جهت استفاده شاگردان.
دهم	سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری	تشریح ضرورت سازمان‌دهی و معرفی انواع، اصول (وحدت، مداومت، توالی و تعادل) و روش‌های آن جهت سازمان‌دهی فرصت‌های یادگیری در سطح کلان و خرد. تکلیف ۷: تحلیل و ارزیابی سازمان‌دهی یک درس واقعی بر اساس اصول سازمان‌دهی محتوا.
یازدهم	ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری	معرفی انواع روش‌های ارائه محتوا در فضای واقعی و فضای مجازی (سپهری) و اصول حاکم بر هر یک و آثار آنها بر مخاطبان برنامه درسی.
دوازدهم	زمان برنامه درسی	تبیین زمان به عنوان عنصر برنامه درسی و اهمیت توجه به آن و تشریح انواع زمان در برنامه درسی و اصول تخصیص زمان به برنامه‌های درسی و چگونگی بهره‌گیری از زمان برنامه درسی. تکلیف ۸: نسبت زمان و هدف‌های مورد انتظار درس برنامه‌ریزی درسی (همین درس) را تحلیل کنید.
سیزدهم	مکان برنامه درسی	شرح ابعاد مکان (فضای فیزیکی، عوامل فعالیت و روابط بین آنها)، تحلیل چگونگی تاثیر مکان بر برنامه درسی و شاگردان و ضرورت‌های مربوط به فهم نسبت مکان و برنامه درسی.
چهاردهم	ارزشیابی یادگیری شاگردان	برنامه درسی آزمون شده و نقش آن در یادگیری و تحقق برنامه درسی آشکار، روش-های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی، انواع آزمون‌ها و مزایا و معایب آنها در ارتباط با اهداف برنامه درسی.
پانزدهم	اجرای برنامه درسی در نظام‌های آموزشی	نظریه‌های اجرا، عوامل موثر بر اجرا، مقاومت، فرهنگ سازمانی، مجریان، اقدامات اساسی برای اجرای برنامه شامل: شناخت وضعیت، آماده سازی عمومی و اختصاصی، تدارک نیروی انسانی، هدایت و نظارت. تکلیف ۹: مقاومت معلم در برابر تغییرات برنامه درسی به چه علت‌هایی و با چه شکل‌هایی ممکن است ظهور یابد؟

شانزدهم	ارزشیابی برنامه های آموزشی و درسی	مفهوم ارزشیابی برنامه، ضرورت ارزشیابی برنامه، روش های ارزشیابی برنامه، مراحل ارزشیابی برنامه در نظام آموزشی، بازنگری در برنامه ها.
---------	-----------------------------------	--

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش ها می تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از دآوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۵ برای استفاده در این درس پیشنهاد می شود، عبارتند از:
موسی پور، نعمت الله. (۱۳۹۳): مبانی برنامه ریزی آموزش متوسطه. مشهد: به نشر.
ملکی، حسن. (۱۳۸۷): مقدمات برنامه ریزی درسی. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس برنامه ریزی درسی در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان یادگیری ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحثات کلاس درس را بر اساس پرسش های آموزشگر، ارائه می کنند. ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکار گرفته می شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز
- آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز
- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

- مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:
- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.

✚ ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «راهنماهای تدریس در آموزش الهیات»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه‌ای است که در اختیار معلم است و شایستگی‌های معلم حرفه‌ای بر کم و کیف آن تاثیر می‌گذارد. فهم و پذیرش این نقش بی‌بدیل معلم در آموزش و اختیارات ناشی از آن سبب می‌شود تا معلمان به سلاح «قابلیت اجتهاد در موقعیت تربیتی» مجهز شوند. آشنایی معلم با راهنماهای آموزش در رشته تخصصی، یکی از ابزارهای لازم و ضروری برای دستیابی به شایستگی اجتهاد در موقعیت آموزشی است. مسئولیت معلم برای موثر ساختن آموزش، موضوعی است که در دیدگاه‌های مختلف و متعارض آموزش مطرح است و چنین مسئولیتی را معلمان باید در موقعیت‌های متنوع و متغییر آموزشی به انجام رسانند که از سویی نیازمند عمل بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی و از سوی دیگر نیازمند انطباق یافته‌های علمی با موقعیت‌های خاص تربیتی است. به همین علت، دانش در باره راهنماهای آموزش و توانایی تبدیل این دانش به عمل در موقعیت‌های آموزشی، ضروری‌ترین «ابزار» معلمان آینده برای هرگونه فعالیت موثر و موفق است. آنچه دانشجومعلمان را برای موثر بودن کمک می‌کند، کسب دانش در باره راهنماهای آموزش در رشته تخصصی به همراه قابلیت‌های تبدیل دانش آموزش به روش‌های تدریس متناسب با موقعیت‌های واقعی بر اساس تجربه‌های شخصی و توان هنری است. در این درس، دانشجومعلمان با انواع راهنماهای آموزش با تشریح مبانی، اصول، مراحل و شرایط بکارگیری راهنماها و نمونه‌های عملی آنها آشنا می‌شوند و توان و تعهد لازم برای فهم و بکارگیری آن دانش را کسب می‌کنند.

نام درس: راهنماهای آموزش				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: اصول و روش‌های تدریس نحوه آموزش: انفرادی
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	شایستگی اساسی: <u>PK کد ۲-۲ & ۳-۲</u> <u>PCK کد ۳-۳ & ۴-۳</u>
به توسعه دانش مربوط به راهنماهای آموزش با مراجعه به منابع دیگر اقدام می‌کند و بر اساس تاملات خود، طبقه‌بندی دیگری از راهنماها در رشته تخصصی	به تبیین راهنماهای آموزش مدرسه‌ای بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن مبتنی بر منابع علمی اقدام می‌کند و تشریحی	توانسته است به بیان تعاریفی از راهنما آموزش و معرفی انواع آن اقدام کند و شرحی از هر راهنما به استناد منابع درس و گفتارهای کلاس	- شناخت راهنماهای آموزش	

	ارائه نماید.	به زبان خاص خود ارائه می‌نماید.	خود تنظیم و از آن دفاع می‌کند.
تولید روش بر بنیاد آموزه‌های راهبرد آموزش	توانسته است برای عمل در یک موقعیت، یک راهبرد را معرفی کند و برای دفاع از آن، شرح آنچه در منابع و مباحث درس در ارتباط با موضوع آمده است، مورد استناد است.	بر اساس یک موقعیت خاص به استناد نقش معلم رشته تخصصی و متغیرهای واقعی موقعیت توانسته یک راهبرد متناسب را معرفی کند و از آن با استناد به منابع (مخصوصاً منابع خارج از درس) و استدلال شخصی دفاع نماید.	توانسته است خود را در نقش معلم تخصصی متصور شود و بر آن اساس به تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی یا فرضی اقدام و به عنوان معلم ایفای نقش حرفه‌ای کند به گونه‌ای که راهبردها را به طور منحصربه‌فرد برای موقعیت خاص تخصصی بکار گرفته است.
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تشریح چپستی و چرایی راهبرد آموزش	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی راهبردهای آموزش (تاکید بر ارتباطها و تمایزهای راهبرد آموزش با تدریس)، تبیین کارکرد راهبردهای آموزش در فعالیتهای مدرسه‌ای، معرفی انواع طبقه‌بندی‌های راهبردهای آموزش، تشریح چارچوب معرفی راهبردهای آموزش در این درس.

		<p>تکلیف ۱: همه دانشجویان معلمان موظفند به بررسی مقایسه‌ای راهبردهایی که در کلاس ارائه می‌شود اقدام نمایند و نتیجه را در جلسه هشتم (برای پنج راهبرد دسته اول) و جلسه چهاردهم (برای پنج راهبرد دسته دوم) به صورت شفاهی و در جلسه شانزدهم (همه راهبردهای یازده‌گانه) به صورت کتبی ارائه کنند.</p>
سوم	آموزش مستقیم (مبتنی بر سخنرانی بهبودیافته)	<p>تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان.</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.</p> <p>تکلیف ۲: دانشجویان به شناسایی یک فیلم مرتبط با یکی از راهبردها اقدام می‌کنند و آن را در جلسه پنجم نمایش می‌دهند.</p>
چهارم	آموزش مباحثه محور (گفتگویی)	<p>تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان.</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.</p>
پنجم	آموزش گروه محور	<p>تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان.</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.</p> <p>فعالیت خاص: نمایش فیلم</p>
ششم	آموزش بهره‌مند از فناوری اطلاعات و ارتباطات	<p>تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان.</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.</p> <p>تکلیف ۳: شما برای بکارگیری این راهبرد تصمیم دارید چه کوشش‌های را به عمل آورید؟</p>
هفتم	آموزش متکی به ظرفیت انتقادی	<p>تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان.</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.</p>
هشتم	آزمون یادگیری و بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	<p>برگزاری یک آزمون از مباحث جلسات گذشته به روش مورد نظر مدرس.</p> <p>ایجاد فرصت برای گفتگوی جمعی جهت مقایسه راهبردهای مورد بحث بر</p>

		اساس تکالیف انجام شده.
نهم	آموزش مشاوره محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. تکلیف ۴: دانشجویان به شناسایی یک فیلم مرتبط اقدام می کنند و آن را در جلسه دوازدهم نمایش می دهند. فعالیت خاص: گزارش نتایج آزمون و اعلام بازخورد مدرس.
دهم	آموزش شبکه محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
یازدهم	آموزش مبتنی بر رای گیری کلاسی	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
دوازدهم	آموزش مبتنی بر بازی های کوتاه	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. فعالیت خاص: نمایش فیلم
سیزدهم	آموزش مبتنی بر یادداشت تحلیلی	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
چهاردهم	آزمون یادگیری و بررسی مقایسه ای راهبردهای آموزش	برگزاری یک آزمون از مباحث جلسات گذشته به روش مورد نظر مدرس. ایجاد فرصت برای گفتگوی جمعی جهت مقایسه راهبردهای پنج گانه بر اساس تکالیف انجام شده.
پانزدهم	آموزش با واگذاری مسئولیت تدریس به شاگردان	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس

ایران بر اساس مطالعات قبلی.		
فعالیت خاص: گزارش نتایج آزمون و اعلام بازخورد مدرس.		
بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش بر اساس مبانی نظری، شواهد پژوهشی و الزامات اجرایی و ارزیابی وضعیت آنها در مدارس ایران.	بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	شانزدهم
فعالیت خاص: ارائه گزارش کتبی مقایسه راهبردهای آموزش توسط دانشجویان.		

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - دانشجو انجام می‌شود. آموزشگر در قالب گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از راهبردها اقدام می‌کند و دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نمایند. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس ارائه نظر کنند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی در باره بکارگیری آن در نظام مدرسه‌ای ایران، بحث و گفتگو می‌شود. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:
  - جویس، ب؛ کالهن، ا. و هاپکینز، د. (۱۳۹۱): الگوهای یادگیری: ابزارهایی برای تدریس، ترجمه محمود مهرمحمدی و لطفعلی عابدی. تهران: سمت.
  - فنسترمیچر، گ. و سولتیس، ج. (۱۳۹۰): رویکردهای تدریس. تهران: مهریستا.
  - منبع تکمیلی:
  - تابر، ر. ت. (۱۳۷۹): القبای مدیریت کلاس درس: راهبردهایی برای آموزش اثربخش، ترجمه محمدرضا سرکارآرانی، تهران: مدرسه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس راهبردهای آموزش در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری بر اساس زمان‌بندی اعلام شده انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۳۰ درصد امتیاز
- آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز
- آزمون پایانی: ۳۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

- مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:
- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
  - مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
  - رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
  - رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
  - مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
  - ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس « طراحی آموزشی در آموزش الهیات »

۱. معرفی درس و منطق آن

معلمان الهیات باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظام‌مندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان، و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده و بتواند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسایی مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان به جای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت های یادگیری دست خواهند زد و طرحهای اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند نمود.

نام درس: طراحی آموزشی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: مؤلفه های طراحی آموزشی را به صورت نظام مند برای شناسایی، تحلیل، تصمیم گیری، و ارزیابی حل مسئله یادگیری در آموزش الهیات مورد استفاده قرار می دهد.				نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنهاد: برنامه ریزی درسی در آموزش الهیات
				شایستگی اساسی: $pck \& pk \& ck$ کد ۲- $۲ \& ۱ \& ۲ \& ۳ \& ۱$ - $۳ \& ۴ \& ۳$
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
مسئله تبیین شده است، و اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی نموده و نشان می دهد که چگونه موقعیت ها و نیاز های متفاوت یادگیرندگان را مورد توجه قرار داده است.	مسئله تبیین شده است، و اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی می کند.	مسئله تبیین شده است، اما اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی نمی کند.	تبیین مساله	
فرایند طراحی آموزشی را در تمامی مراحل به صورت نظام مند عملیاتی شده و مسئله/ مشکل، روش نیاز سنجی، اهداف آماج، محتوا و تکالیف	فرایند شناسایی و تبیین مسئله/ مشکل را تا تعیین تکالیف یادگیری عملیاتی نموده و میان مراحل و مؤلفه های طراحی ارتباط نظامی وجود دارد.	فرایند شناسایی و تبیین مسئله/ مشکل را تا تعیین تکالیف یادگیری عملیاتی نموده اما میان مراحل مختلف طراحی ارتباط نظامی	طراحی	

یادگیری با توجه به تفاوت های فردی از یکدیگر پشتیبانی می نمایند.		مندی وجود ندارد.		
---	--	------------------	--	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات طراحی آموزشی

تعریف ضرورت و منطق طراحی آموزشی

مراحل طراحی آموزشی (تحلیل، تصمیم گیری، راهبرد، ارزشیابی)

گستره طراحی آموزشی

ارتباط تکنولوژی آموزشی با طراحی آموزشی

ارتباط نظریه های آموزش / یادگیری با طراحی آموزشی

تکالیف یادگیری:

مطالعه حداقل سه منبع علمی - پژوهشی در زمینه مباحث مطرح شده، تلخیص در قالب مقاله کوتاه و ارائه در کلاس.

فصل دوم: فرایند طراحی آموزشی (تحلیل)

تعریف مسئله / مشکل

شناسایی و تجزیه و تحلیل منبع مسئله / مشکل

تجزیه و تحلیل نیازها

روشهای نیازسنجی (الگوی ساندرز، الگوی هوتون، الگوی هناس)

تحلیل نیازهای مربوط به یادگیرندگان

تحلیل نیازهای مربوط به موقعیت

تعیین راه حل های ممکن

تکالیف یادگیری:

با بکارگیری یکی از روشهای نیازسنجی، نیازهای یکی از گروه ها (معلمان، دانش آموزان، کارکنان، اولیاء) را شناسایی و با

تحلیل آن راه حل هایی برای مشکل / مسئله ارائه دهد.

فصل سوم: فرایند طراحی آموزشی (تصمیم گیری)

تدوین اهداف آماج

بازنگری در اهداف و تعیین اولویت دست یابی به اهداف آماج

مقایسه تحلیل نیازها و اهداف آماج

تبدیل اهداف آماج به اهداف و پیامدهای یادگیری

اهداف آموزشی

محتوای آموزشی

تکالیف یادگیری

تکالیف عملکردی:

۱. با استفاده از گزارش تکلیف عملکردی فصل دوم (تحلیل نیازها و تعیین راه حل مشکل یا مساله) اهداف آماج را اولویت

بندی نموده و آنها را به پیامدهای یادگیری تبدیل نماید.

۲. با توجه به اهداف آموزشی تدوین شده، محتوای اصلی و تکمیلی و تکالیف یادگیری با توجه را با توجه به انواع سبک های یادگیری تعیین نماید.

فصل چهارم: فرایند طراحی آموزشی (راهنبرد)

بهره گیری از راهنبرد در طراحی آموزشی

الف) راهنبردهای طراحی آموزشی بر اساس نوع محتوا

طراحی آموزشی (۱) به خاطر سپردن اطلاعات (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۲) به کار گیری مهارت طبقه بندی مفاهیم (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۳) به کارگیری مهارت روش کار (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۴) به کار گیری مهارت اصل (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۵) درک ارتباط مفهومی (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۶) درک ارتباط علت و معلولی (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۷) مهارتهای تفکر برتر (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

ب) راهنبردهای طراحی آموزشی بر اساس نیازهای یادگیرندگان

(۱) ویژه دانش آموزان فراگیر

(۲) ویژه دانش آموزان تیزهوش

(۳) ویژه دانش آموزان با مشکلات عاطفی شدید

ج) راهنبردهای طراحی آموزشی بر اساس موقعیت

(۱) ویژه کلاسهای چند پایه

(۲) ویژه مسائل بومی خاص

تکالیف عملکردی:

دو طرح آموزشی مبتنی بر یکی از راهنبردها (محتوا، نیازهای یادگیرندگان و موقعیت) و با در نظر گرفتن مراحل طراحی آموزشی، تهیه نماید.

فصل پنجم: فرایند طراحی آموزشی (ارزشیابی)

منطق ارزشیابی طرح آموزشی (چرا؟ چه موقع؟ به منظور چه هدفی؟ چگونه)

بازنگری توسط متخصص

ارزشیابی تکوینی

ارزشیابی نهایی

ارزشیابی از طرح آموزشی

تکالیف عملکردی

تهیه ملاک ها و سطوح کیفیت طرحهای آموزشی و روش بازنگری طرحهای آموزشی فصل چهارم

ارزیابی نقاط ضعف و قوت طرحهای تهیه شده در کلاس و ارائه بازخورد برای اصلاح آن.

فصل ششم: طراحی تعاملی پیام

تعامل در آموزش

نظامهای تعامل متکی بر انسان

نظامهای تعامل متکی بر چاپ

نظامهای تعامل متکی بر وسایل دیداری- شنیداری

نظامهای تعامل متکی بر رایانه

تکالیف یادگیری:

یک نمونه از گزارش مشاهدات کارورزی را بازنگری کند و آن را بر اساس نظامهای تعامل تحلیل نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه غیر مستقیم در قالب مطالعه موقعیت و تحلیل نقاد برای شناسایی و تبیین مسئله، تعیین نیاز یادگیرندگان و موقعیت یادگیری، روش مستقیم در مرور منابع علمی در زمینه نظریه های یادگیری، مدل های نیاز سنجی، و مدل های طراحی آموزشی برای طراحی و حل مسئله شناسایی شده است. برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه طراحی آموزشی از روش حل مسئله استفاده می شود.

۴. منابع آموزشی

کتاب ها:

۱. راهبردها و فنون طراحی آموزشی، لشین، پولاک و رایگلوث. ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
۲. اصول طراحی آموزشی، نویسندگان: گانیه، بریگز و ویگر، ترجمه خدیجه علی آبادی، نشر دانا
۳. طراحی نظامهای آموزشی، نویسنده: رمی زفسکی، ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
۴. نیازسنجی برنامه ریزی درسی مدرسه محور، نویسندگان: فتحی واجارگاه، آقازاده و ابوالقاسمی. انتشارات بال

مقالات:

۵. مقاله: شناسایی الگوی طراحی آموزشی مطلوب برای آموزش های صنعتی، نویسندگان: هاشم فردانش و مرتضی کرمی. نشریه مطالعات برنامه درسی. سال ۱۳۸۷، شماره ۸
۶. مقاله: طراحی آموزشی از منظر رویکردهای رفتارگرایی، شناخت گرایی و ساخت گرایی، نویسنده: هاشم فردانش، نشریه علوم انسانی دانشگاه الزهراء، زمستان ۱۳۷۶ و بهار ۱۳۷۷
۷. مقاله: نقد و بررسی دو دیدگاه سیستمی و ساخت گرایی در طراحی آموزشی، نویسنده هاشم فردانش، نشریه مدرس علوم انسانی. پاییز ۱۳۷۸

i. Disigning Effective Hnstruction , Morroson, Ross & Kemp

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «طراحی واحد یادگیری در آموزش الهیات»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلمان باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظامندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان، و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده و بتواند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسای مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان بجای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت دست خواهند زد و طرح های اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند کرد.

نام درس: طراحی واحد یادگیری				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل برنامه درسی / استاندارد های محتوا در یک حوزه یادگیری یک واحد یادگیری طراحی، تدوین، اجرا و و بر اساس نتایج ارزیابی آن را مورد بازنگری قرار دهد.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنهاد: طراحی آموزشی در آموزش الهیات
				شایستگی اساسی: $pck \ \&pk\&ck$ کد ۲-۱ & ۲-۲ ۲-۲ & ۳-۱ & ۳-۲ ۳-۴&۳
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
منطق و اهداف محتوا	در تبیین چستی، چرایی و چگونگی منطق واحد یادگیری ارتباط آن ها را با یکدیگر برای مشخص نمودن ماهیت اهداف و	در تبیین چستی، چرایی و چگونگی منطق واحد یادگیری ارتباط میان اهداف و	چستی، چرایی و چگونگی تبیین شده در منطق واحد یادگیری به وضوح برای اهداف و محتوای واحد	

	محتوای واحد یادگیری تعیین تکلیف نکرده است.	محتوای واحد یادگیری مشخص شده است.	یادگیری تعیین تکلیف نموده است.
طراحی	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است اما عناصر آن به صورت نظام مند و هماهنگ از یکدیگر پشتیبانی نمی کند.	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است و عناصر و دارای انسجام و هماهنگی است.	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است و عناصر دارای انسجام و هماهنگی است به گونه ای که منطق واحد یادگیری در هر یک از عناصر انعکاس یافته است.
نقد و ارزیابی	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده برخی از نقاط قوت و ضعف برجسته واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به اصلاح/ بهبود واحد یادگیری نمی شود.	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده نقاط قوت و ضعف واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به ایجاد انسجام و بیشتر واحد یادگیری شده است.	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده نقاط قوت و ضعف واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به ایجاد انسجام و تأثیر گذاری بیشتر بر نتایج یادگیری دانش آموزان است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات طراحی واحد یادگیری

رویکرد برنامه درسی و ارتباط آن ساختار واحد یادگیری
ارتباط واحد های یادگیری در ساختار یک موضوع درس
ارتباط ساختار/مدل و عناصر واحد یادگیری
منطق واحد یادگیری (چرایی)
اهداف/ پیامدهای یادگیری (چیستی)
وسعت و توالی واحد یادگیری
فرصت های یادگیری (چگونگی)

تکلیف یادگیری:

چند نمونه واحد های یادگیری را از منظر منطق واحد یادگیری و ارتباط اجزاء آن را با یکدیگر با توجه به منطق آن بررسی و تحلیل و نقش آن را در هماهنگی عناصر واحد یادگیری گزارش نماید.

تکلیف عملکردی:

برای یک واحد یادگیری متن منطق آن را با توجه به چیستی، چرایی و چگونگی تدوین نماید.

فصل دوم: استاندارد های محتوا و سازماندهی آن

ایده کلیدی
مفاهیم اساسی
ترسیم نقشه مفهومی
حقایق و اطلاعات جزئی

مهارت های اساسی
ترسیم نمودار مهارت ها
ارتباط نقشه مفهومی، نمودار مهارت ها و حقایق و اطلاعات جزئی با پیامد ها
تعیین سطح توانایی دانش آموزان
بازتعریف پیامد های یادگیری

تکلیف عملکردی:

با تحلیل استاندارد های محتوا/ اهداف در برنامه درسی برای آموزش یک ایده کلیدی مفاهیم/ مهارت اساسی مرتبط با آن در برنامه درسی یکی از موضوعات درسی نقشه مفهومی/ نمودار مهارت ها را ترسیم و ارتباط حقایق و اطلاعات جزئی را با آن به نمایش بگذارد.

فصل سوم: سازمان دهنده ها

طبقه بندی پیامد های یادگیری
سازمان دهنده مرکزی/ پایه
وابسته به دنیا
وابسته به مفهوم
وابسته به کاوشگری
وابسته به یادگیری
وابسته به کاربرد ها
سازمان دهنده آموزشی (ایده کلیدی)
معیار ها (انعطاف، قابلیت، تناسب)
شناسایی عنوان ها

تکلیف عملکردی:

با توجه به نقشه مفهومی/ نمودار مهارت ها روش سازمان دهنده را برای تولید واحد یادگیری مشخص و آن را تبیین نماید.

فصل چهارم: فرصت های یادگیری

انتخاب راهبرد آموزشی اصلی/ کلی
انتظارات عملکردی
پرسش های اساسی
بافت و زمینه فرهنگی/ اجتماعی
دانش و تجربیات پیشین
برانگیختن
سبک های یادگیری
مهارت های فراشناخت
تکالیف یادگیری
نظم منطقی فرصت های یادگیری
تکلیف عملکردی:

با توجه به سازمان دهنده های مشخص شده فرصت های یادگیری را با در نظر گرفتن انتظارات عملکردی، سبک های یادگیری، مهارت های فراشناختی و... طراحی و تولید نماید.

فصل پنجم: ارزشیابی

پیامدهای یادگیری و ملاک‌های سنجش

راهبردهای سنجش

رسمی

غیر رسمی

خود ارزیابی

ارزشیابی توسط همسالان

ارزشیابی توسط معلم

ارزشیابی از واحد یادگیری

چگونه یادگیری را بهبود دهیم؟

تکلیف عملکردی:

۱. پیامدهای یادگیری واحد یادگیری طراحی شده را در قالب راهبردهای رسمی و غیر رسمی تدوین نماید.

۲. واحد یادگیری طراحی شده را در یک موقعیت آموزشی اجرا و نتایج ارزشیابی از عملکرد یادگیرندگان را برای اصلاح/

ارتقاء واحد یادگیری مورد استفاده قرار دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

از روش مستقیم برای مطالعه و تحلیل برنامه درسی و سایر منابع علمی برای طراحی واحد یادگیری، و از روش حل مسئله برای

طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه واحد یادگیری می‌شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ....

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری و فعالیت‌های عملکردی پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت-

های گروهی ۶ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۴ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آزمون‌های تحصیلی و آزمون‌سازی در آموزش ال‌هیات»

۱. معرفی درس و منطق آن

سنجش در برنامه درسی فعالیتی مستمر و برنامه ریزی شده است که نتایج آن، نه تنها انعکاس دهند سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان است بلکه، باید بتواند اطلاعات لازم را برای ارزیابی برنامه درسی، فرصت های یادگیری و قضاوت حرفه‌ای از سوی معلم تدارک ببیند. توانایی دانشجویان در تهیه طرح سنجش متناسب با اهداف یادگیری و سطوح آن، شیوه تهیه انواع آزمون و بررسی پایایی و اعتبار آن، و نحوه استفاده از آزمون های هنجار شده به آنان کمک می نماید تا متناسب با اهداف برنامه درسی، موقعیت آموزشی و ویژگی یادگیرندگان از انواع آزمون ها برای ارزیابی سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان استفاده نموده و برای ارتقاء آن برنامه ریزی نمایند.

مشخصات درس	نام درس: آزمون‌های تحصیلی و آزمون‌سازی
نوع درس: نظری- عملی	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
تعداد واحد: ۲	برای یک موضوع درسی جدول دوبردی را بر اساس اهداف/ محتوا تدوین نموده و متناسب با ظرفیت های موضوع درسی از انواع آزمون ها برای سنجش عملکرد دانش آموزان در سطوح مختلف استفاده نماید.
زمان درس: ۴۸ ساعت	یافته های پژوهشی/ آزمون های اجرا شده را به جهت پایایی و روایی بررسی و میزان اعتبار یافته ها پیشنهاد:-

شایستگی اساسی: ck& pck کد ۱-۱ ۳-۱&۱-۲ ۳-۴&۳				را با توجه به روش های بکارگرفته شده گزارش کند.	
	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
	جدول دو بعدی	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ سئوالات با سطوح اهداف/ انواع سئوالات با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته نشده است.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ سئوالات با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته شده است و در این رابطه ماهیت هدف/ محتوا مورد توجه قرار گرفته است.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ سئوالات با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته شده است و در این رابطه ماهیت هدف/ محتوا مورد توجه قرار گرفته است.	
	تجزیه و تحلیل آزمون	در تجزیه و تحلیل گزارش های پژوهشی پایایی و روایی آزمون ها را با یکدیگر مقایسه نموده اما ارتباط آن را با نتایج پژوهش گزارش نکرده است	در تجزیه و تحلیل گزارش های پژوهشی پایایی و روایی آزمون ها را با یکدیگر مقایسه نموده و ارتباط آن را با نتایج پژوهش گزارش کرده است	در تجزیه و تحلیل گزارش های پژوهشی پایایی و روایی آزمون ها را با یکدیگر مقایسه نموده و ارتباط آن را با نتایج پژوهش گزارش کرده است	
	آزمون عملکردی	طراحی آزمون عملکردی با رعایت ویژگی ها صورت گرفته است اما برای تفسیر نتایج نتوانسته است ملاک ها و سطوح عملکرد را به	طراحی آزمون عملکردی با رعایت ویژگی ها صورت گرفته است و در تفسیر نتایج ملاک ها و سطوح عملکرد را به صورت واضح تبیین و نشان دهنده لحاظ نمودن	طراحی آزمون عملکردی با رعایت ویژگی ها صورت گرفته است و برای تفسیر نتایج ملاک ها و سطوح عملکرد را به صورت واضح تبیین نموده و تفسیر نتایج نشان دهنده لحاظ نمودن	

تفاوت های فردی در سطح بندی عملکرد دانش آموزان است.	تفسیر نموده است.	صورت واضح تبیین و نتایج را بر اساس آن تفسیر نماید.		
--	------------------	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: دسته بندی آزمون ها

مفاهیم پایه

انواع آزمون ها از نظر:

ساخت (استاندارد – معلم ساخته)

اجرا (فردی – گروهی)، زمان اجرا (تشخیصی، تکوینی و پایانی یا دسته بندی: قبل، ابتدا، حین و پایان تدریس)

کاربرد (پیشرفت تحصیلی، استعداد، هوش، شخصیت، رغبت و ...)، هدف (سرعت – قدرت)

پوشش اهداف (طبقه بندی اهداف)

تصحیح (عینی – ذهنی)

وابستگی به فرهنگ (وابسته و ناوابسته)

فعالیت آزمودنی (شفاهی، مداد-کاغذی، عملی)

تکالیف یادگیری:

چند مقاله علمی پژوهشی در خصوص انواع آزمون ها را مطالعه و نقاط قوت و ضعف هر یک را در قالب یک مقاله کوتاه به

همراه نقد و نظر شخصی ارائه نماید.

فصل دوم: طرح ریزی آزمون

بودجه بندی محتوای آموزشی:

برپایه اهداف

سرفصل ها

ساخت جدول دو بعدی اهداف و سؤالات / آزمون ها

ساخت جدول دو بعدی سرفصل ها و سؤالات / آزمون ها

تهیه جدول مشخصات / صفات (ویژگی ها) برای سنجش نگرش ها

تکالیف عملکردی:

دو نمونه جدول بودجه بندی یکی بر اساس اهداف و دیگری بر اساس سرفصل ها را برای یک موضوع درسی تهیه و مشخص

نماید از چه نوع آزمون هایی/سؤالاتی برای ارزشیابی اهداف و محتوا استفاده می کند. توصیه: کلاس بر روی موضوعات و درس

های مختلف جدول دو بعدی را تهیه کنند.

فصل سوم: تجزیه و تحلیل آزمون ها

انواع اعتبار، انواع روایی

☐ محاسبه شاخص های مرکزی و پراکندگی

☐ بررسی سطح دشواری و تمیز پرسش ها و کل آزمون (برپایه نظریه کلاسیک T=X-E)

☐ محاسبه اعتبار آزمون

☐ محاسبه روایی آزمون

☐ ساخت بانک پرسش

تکالیف یادگیری:

نتایج چند گزارش های علمی در زمینه محاسبه شاخص های آماری، روش های محاسبه پایایی و روایی را مطالعه و با مقایسه روش های بکارگرفته شده در خصوص میزان اعتبار و پایایی آزمون های بکارگرفته شده و نتایج گزارش شده با استفاده از شواهد علمی اظهار نظر کند.

تکلیف عملکردی:

نتایج یک آزمون برگزار شده در سطح کلاس درس را از جهت روایی و پایایی نتایج مورد بررسی قرار داده و نتایج آن را به همراه پیشنهادات گزارش کند.

تهیه یک نمونه آزمون برای سنجش یادگیری دانش آموزان در یکی از مباحث درسی، اجرا بررسی میزان پایایی و اعتبار آن

فصل چهارم: روش ها و ابزار های جدید در سنجش

• آزمون کتبی عملکردی

• آزمون شناسایی

• آزمون موقعیت شبیه سازی شده

• نمونه کار

• فهرست واری

• مقیاس درجه بندی

• واقعه نگاری

• سنجش رفتار

• پوشه کار

• روش تعیین روایی و اعتبار روش ها/ ابزار های فوق

تکالیف یادگیری:

یک نمونه پوشه کار دانش آموزی را تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را شناسایی و با استفاده از روش های ارائه شده در منابع علمی پوشه کار را حاشیه نویسی و ارائه نماید.

بر اساس جدول دوبعدی تهیه شده در فصل دوم یک نمونه آزمون عملکردی طراحی، اجرا و نتایج آن را گزارش کند.

فصل ششم: آزمون های هنجار شده

مفهوم هنجار(نورم)

انواع نورم (ملی؛ محلی، سنی، کلاسی، درصدی، نمره تراز شده، نمره ۹ بخشی

انتخاب گروه، مراحل ساخت یک آزمون استاندارد هنجار شده

انواع نیمرخ ها، بایدها و نبایدهای استفاده از آزمون های هنجار شده.

آشنایی و به کار بستن یک یا چند ابزار هنجار شده: چون استعداد، هوش، خلاقیت، رغبت، مهارت های زبانی، ریاضی...

آشنایی با آزمون های زبان، ریاضی، علوم در سطح بین المللی

تکلیف یادگیری:

نتایج اجرای آزمون های هنجار شده در سطح ملی یا بین المللی را با مراجعه به مقالات ارائه شده در این زمینه مطالعه و یافته های آن را همراه با اظهار نظر شخصی ارائه کند.

نمونه ای از آزمون های هنجار شده را بر روی یکی گروه از دانش آموزان اجرا و نتایج آن را تحلیل و گزارش کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه مستقیم و فردی در مطالعه گزارش های پژوهشی و بررسی میزان اعتبار یافته های پژوهش / آزمون. از روش حل مسئله برای طراحی، اجرا و تفسیر آزمون عملکردی و از پروژه برای تولید جدول دوبعدی استفاده می شود.

۴. منابع آموزشی

سنجش فرآیند و فرآورده یادگیری، روش های قدیم و جدید، علی اکبر سیف، ۱۳۸۹، نشر دوران.
اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، علی اکبر سیف، ۱۳۸۵، نشر دوران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره
کار تولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تحلیل محتوای مواد آموزشی در آموزش الهیات»

۱. معرفی درس و منطق آن

درک دانشجویان نسبت به ملاک هایی که کیفیت مواد آموزشی بر اساس آن مورد ارزیابی قرار می گیرد این امکان را فراهم می کند تا آنان نقاط قوت و کاستی های مواد آموزشی را شناسایی کنند و آن را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. کسب تجربه در زمینه تحلیل مواد آموزشی زمینه مشارکت در فرایند تولید مواد آموزشی را آینده افزایش می دهد و منجر به شکل گیری ظرفیت در سطح مدارس و مناطق آموزشی برای فاصله گرفتن از سیستم متمرکز فعلی در نظام آموزشی و رفتن به سمت کاهش تمرکز می شود.

نام درس: به فارسی: تحلیل محتوای مواد آموزشی در آموزش الهیات ^{۱۱} به انگلیسی:				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل ساختار برنامه درسی، میزان همخوانی/سازگاری مواد آموزشی تدوین شده با برنامه درسی را شناسایی و گزارش نماید. با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل محتوا، مواد آموزشی را به جهت تبعیت از ملاک های در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا مورد ارزیابی قرار دهد.				نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: برنامه ریزی درسی در آموزش الهیات نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: pck کد ۱-۳ & ۲-۳ ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با توجه به سازگاری این عناصر با مواد آموزشی و نقش آن در یادگیری گزارش نموده است.	ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	میزان ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را بدون تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	تحلیل برنامه درسی	
از روش های کمی و کیفی در تحلیل مواد	از روش های کمی و کیفی برای تحلیل مواد	صرفاً از روش های کمی برای تحلیل مواد	روش های تحلیل محتوا	

^{۱۱} - در این درس تحلیل برنامه درسی به انتخاب استاد و دانشجو بر روی یکی از موضوعات انجام می شود و سایر موضوعات در تحلیل محتوای ۲ مورد بررسی قرار می گیرند.

آموزشی استفاده کرده و رابطه روش های تحلیل محتوا را با نوع محتوا و ملاک ها در هر یک از دو بعد مد نظر قرار داده است.	آموزشی استفاده کرده و نشان داده است که ارتباط روش و نوع محتوا را مشخص سازد اما تحلیل خود برخی از ملاک ها در هر یک از دو بعد را متمرکز نموده است.	آموزشی استفاده کرده و این تحلیل را بیشتر بر ویژگی های ظاهری مواد آموزشی متمرکز نموده است.		
تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی بر اساس جهت گیری های برنامه درسی آگاه است	تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در شکل دهی مواد آموزشی که از یادگیری عمیق پشتیبانی می کند آگاه است.	تحلیل انجام شده نشان می دهد که نسبت به ملاک های تحلیل محتوا و نقش آن در شکل دادن مواد آموزشی که تأثیر تعیین کننده ای بر یادگیری دارد آگاه نیست.	ملاک های تحلیل	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: ساختار برنامه درسی زیست شناسی

۱- رویکرد برنامه درسی

۲- اهداف برنامه

۳- اصول حاکم برانتخاب و سازماندهی محتوا

۴- روش های یاددهی - یادگیری

۵- روش های ارزش یابی

۶- مواد آموزشی در برنامه درسی

تکلیف یادگیری:

مطالعه منابع برنامه ریزی درسی (مقالات کتاب ها) و پژوهش های انجام شده در زمینه تحلیل محتوای کتاب های درسی و تهیه گزارشی از نقش مواد آموزشی / نقاط قوت و ضعف در یادگیری دانش آموزان دوره متوسطه اول و دوم. مطالعه مشارکت معلمان در طراحی و تدوین مواد آموزشی در سایر کشور ها.

تکلیف عملکردی:

ساختار برنامه درسی زیست شناسی را به جهت نقش هر یک از عناصر در سازماندهی مواد آموزشی بررسی و گزارش کند.

فصل دوم: روش های تحلیل محتوا

- مفاهیم، اصول و تکنیک های تحلیل محتوا
- روش های کمی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کمی
- اعتبار یافته ها
- روش های کیفی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کیفی
- اعتبار یافته ها

تکلیف یادگیری:

۱. مطالعه حداقل دو گزارش پژوهشی در زمینه تحلیل محتوای مواد آموزشی (کتاب، فیلم، مقاله نرم افزار و...) و نحوه استفاده از روش های کمی و کیفی در تحلیل مطالعه و نظر خود را در مورد یافته های هر یک از این دو روش در شناسایی نقاط قوت و ضعف محتوا به همراه پیشنهادات ارائه کند.

۲. با

تکلیف عملکردی:

- یک نمونه از مواد آموزشی مربوط به زیست شناسی را انتخاب و با استفاده از روش های کمی و کیفی آن را تحلیل و یافته ها را گزارش نماید.

فصل سوم: تحلیل محتوای مواد آموزشی

تحلیل یکی از موضوعات درسی زیست شناسی در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا.

- مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری:
  - صفحه آرایی
  - قلم و فونت
  - تصاویر گرافیکی و پویا نمایی
  - جداول و نمودار ها
  - ویژگی های فنی

- مقوله های مورد بررسی در بعد سازماندهی محتوا:

-توالی

-اعتبار

-تعادل

-پوشش اهداف

-فرصت ها و تکالیف یادگیری

-راهبرد های آموزش

-راهبرد های ارزشیابی

تکلیف عملکردی:

دانشجو می تواند یکی از دروس را انتخاب کند و در مرحله اول ارتباط مواد آموزشی با عناصر برنامه درسی و چگونگی تحقق آن را مورد بررسی قرار دهد. در مرحله دوم نیز هر یک از مواد آموزشی را بر اساس ملاک ها در هر یک از دو بعد سازماندهی محتوا و ویژگی های ظاهری مورد بررسی قرار می دهد. تحلیل های انجام شده به جهت استفاده از روش های کمی و کیفی و ملاک های هر یک از دو روش به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه روش های تحلیل محتوا/ روش های بکارگرفته شده در پژوهش های تحلیل محتوا و ارائه آن در سمینار های کلاسی یا در سطح واحد آموزشی. استفاده از شیوه مشارکتی در ارزیابی فعالیت های فردی و گروهی بر اساس ملاک های تحلیل محتوا. شرکت در سمینار هایی که در محیط آموزشی/ مراکز علمی و اظهار نظر در مورد گزارش های ارائه شده.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: کوروش فتحی واجارگاه، (۱۳۸۸). اصول و مبانی برنامه ریزی درسی،..... هولستی، ال-آر(۱۳۸۰). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی. ترجمه نادر سالار زاده امیر. انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی. تهران چاپ دوم.
منبع فرعی: نوربان، محمد (۱۳۸۱). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی. انتشارات آموزش امیر. چاپ اول. مقالات فصل نامه برنامه درسی و نوآوری های آموزشی در زمینه تحلیل محتوای برنامه های درسی و کتاب های درسی/ مواد آموزشی دوره ابتدایی، مواد آموزشی دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل های درس کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در الهیات

۱. معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش آن در آموزش های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش آموزان امروز و شهروندان فردا است. از این رو معلمان الهیات که وظیفه آماده سازی دانش آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی ها و سواد لازم در حوزه ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت های یاددهی- یادگیری علاوه بر بهره گیری از افزایش و بهبود کارایی آموزش، دانش آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت های پیش آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

نام درس: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در الهیات	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری:	نوع درس: کارگاهی
جدول شایستگی ها دانشجو معلمان الهیات در ۶ مولفه ۱- درک ICT در آموزش، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی، ۳- پداگوژی، ۴- مهارت های فاوا، ۵- سازمان بندی و مدیریت و ۶- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری ^{۱۲} به شرح جدول زیر می باشد.	تعداد واحد: ۳ درس ۱ واحدی
	زمان درس: هر واحد ۴۸ ساعت در مجموع ۱۴۴ ساعت
	پیش نیاز: مهارت های هفتگانه

ملاک ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ICT در آموزش	آگاهی از سیاست ها		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با آگاهی از سیاست های ملی، تعدادی راهکار و روش را برای حمایت فعالیت های کلاسی رشته	با آگاهی از سیاست های ملی، تعدادی راهکار و روش عملیاتی را برای تطابق و حمایت	با آگاهی از سیاست های ملی، فهرستی از راهکارها و روش های عملیاتی ماهرانه را

^{۱۲} سواد فناوری: استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

	خود از این سیاست‌ها، پیشنهاد نماید.	فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.
مهارت‌های فاوا	ابزارهای پایه		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	عملکرد و نحوه کار تعدادی از سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت را به <u>همتایان خود</u> نمایش دهد.	ضمن آگاهی از عملکرد و نحوه کار سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت، سه فعالیت آموزشی مبتنی بر استفاده از آن‌ها را طراحی نماید.	فعالیت‌های آموزشی طراحی شده مبتنی بر استفاده از نرم‌افزارها و سخت افزارهای کاربردی را در حضور گروه همتا تشریح نموده و با کسب نظرات از ریبانه‌ی آن‌ها، طراحی خود را اصلاح نماید.
برنامه درسی و ارزشیابی	دانش پایه		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، سه روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، پنج روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، روش‌ها و راه‌های گوناگونی برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید
پداگوژی	تلفیق فناوری		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل سه مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل ۵ مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، فهرستی از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص تهیه نماید.

سازمان بندی و مدیریت	کلاس استاندارد		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای کل کلاس (کلاس در قالب یک گروه بزرگ) به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا یک فعالیت را گروه‌های کوچک کلاسی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه به تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا چندین فعالیت را به صورت فردی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه به تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.
یادگیری حرفه‌ای معلم	سواد دیجیتال		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل پنج منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش‌پژوهی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل ده منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش‌پژوهی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، منابع وب مورد نیاز متعددی را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش‌پژوهی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید و به گروه هم‌تار ارائه دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: درک فاوا در آموزش

شیاستگی			
آگاهی از سیاست‌ها			
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش را برای حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از این سیاست‌ها، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش عملیاتی را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، فهرستی از راهکارها و روش‌های عملیاتی ماهرانه را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	
<p>همسوسازی فعالیت‌های کلاسی مبتنی با فاوا با سیاست‌های ملی نظام آموزشی^{۱۳}</p> <ul style="list-style-type: none"> سیاست‌های نظام آموزشی در مورد فاوا 			

^{۱۳} به اسناد بالادستی مراجعه شود.

- ویژگی‌های کلیدی فعالیت‌های کلاسی در رشته درسی مربوطه
- چگونگی بکارگیری ویژگی‌های فعالیت‌های کلاسی در جهت اجرای سیاست‌های ملی فاوا

تکالیف یادگیری و عملکردی

دانشجو معلمان:

- در مورد سیاست‌های ملی فاوا بحث نمایند
- در مورد شیوه‌های متداول فعالیت‌ها و تمرین‌های کلاسی الهیات بحث کلاسی داشته باشند.
- با جستجو در منابع مکتوب و اینترنتی ویژگی‌های فعالیت‌های کلاسی را که بتواند در عمل از سیاست‌های ملی حمایت کند، شناسایی نموده و به صورت دیجیتال در کلاس ارائه و آن‌ها را مورد تحلیل قرار دهد و فهرستی از این فعالیت‌ها را در رشته درسی خود ارائه نماید.

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

شایستگی

ابزارهای پایه

سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱
فعالیت‌های آموزشی طراحی شده مبتنی بر استفاده از نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای کاربردی را در حضور گروه هم‌تا تشریح نموده و با کسب نظرات ارزیابانه‌ی آن‌ها، طراحی خود را اصلاح نماید.	ضمن آگاهی از عملکرد و نحوه کار سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای پایه، نرم‌افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم‌افزارهای ارتباطی، نرم‌افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت، سه فعالیت آموزشی مبتنی بر استفاده از آن‌ها را طراحی نماید.	عملکرد و نحوه کار تعدادی از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای پایه، نرم‌افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم‌افزارهای ارتباطی، نرم‌افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت را به هم‌تایان خود نمایش دهد.

سخت افزارها و نرم افزارهای رایج

- معرفی سخت افزارهای متداول (تشریح و نمایش ضمن معرفی)
- معرفی پردازشگر لغات (تشریح و نمایش مانند: وارد کردن، ویرایش، قالب بندی و چاپ) و یادداشت برداری^{۱۴}
- معرفی نرم افزارهای ارائه و دیگر منابع دیجیتال.
- معرفی نرم افزارهای گرافیکی و ترسیمی و عملکرد اساسی آنها (یک بسته نرم افزار ترسیم برای ایجاد یک نمایش ترسیمی ساده توسط مدرس در کلاس استفاده گردد).
- اینترنت و دنیای گسترده وب **WWW**، مرورگرها و **URL** و دسترسی به یک وب سایت
- موتورهای جستجو، کلید واژه های جستجوی و راهبردهای استفاده از آنها و کلید واژه های جستجوی در رشته علمی
- ایمیل و مکاتبات الکترونیکی پایدار باز کردن حساب کاربری^{۱۵}
- ذخیره سازی برخط و برون خط^{۱۶}

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- عملکرد اساسی انواع سخت افزارها از قبیل رایانه، لپ تاپ، پرینتر، اسکنر، و دستگاه های دستی را نمایش داده و در مورد آنها بحث و گفتگو نمایند.
- وظایف اصلی پردازشگر کلمات در کلاس نمایش و توضیح داده شود.
- با استفاده از وان نوت از موارد مورد نیاز یادداشت برداری نماید.
- نمایش چگونگی بکارگیری پردازشگر کلمات در فرآیند آموزش بکار گرفته و نمایش داده شود.
- تولید سند متنی با استفاده از پردازشگر کلمات که در آن وظایف پردازشگر لغات را برای تولید یک سند نشان دهد.
- به انتخاب و با استفاده از منابع دیجیتال مربوط به رشته خود یک ارائه تهیه و در کلاس اجرا نمایند و بهبود آن توسط گروه همتا مورد ارزیابی قرار گیرد.
- یک نمایش ترسیمی ایجاد نموده و به اشتراک بگذارند.
- با استفاده از یک مرورگر به یک سایت مردمی دسترسی یابند.
- بکارگیری موتور جستجو را نمایش داده، در مورد کلید واژه های یک جستجوی ساده بحث شود و یک نمونه جستجو انجام و نتایج نشان داده شود نمایش داده شود
- با استفاده از کلید واژگان رشته خود برای موضوع مورد نظر وب سایت ها را جستجو نمایند و در مورد راهبردهای انتخاب کلید واژگان مورد استفاده با گروه بحث نمایند
- چگونگی ایجاد و بکارگیری حساب کاربردی ایمیل نمایش داده و یک حساب کاربری ایمیل ایجاد و تعدادی پیغام های ایمیلی را به هم تایان خود در کلاس ارسال نمایند.
- سند متنی ایجاد شده در فعالیت قبلی را به صورت برخط و برون خط در ذخیره سازی مربوطه ذخیره نماید.

سخت افزارها، نرم افزارهای و سیستم عامل های آموزشی

- معرفی سخت افزارهای آموزشی و سخت افزارهای خاص رشته

^{۱۴} Onenote

^{۱۵} صندوق های پست الکترونیک برخط (مانند یاهو) و برون خط (آت لوک و تاندر برد)، آشنایی با توانایی ها و ابزارهای صندوق پست الکترونیک مانند، تعیین قلم و اندازه، راست، میان و چپ چین نمودن، امضاء، ایجاد زمینه، الصاق فایل، ایجاد گروه، مسدود کردن اسپم یا ایمیل های ناخواسته و... ذخیره نامه ها و الصاقیات در پوشه های صندوق پست الکترونیک.

^{۱۶} Online and Offline

- معرفی نرم افزارهای آموزش، تمرین و تکلیف، نمایش عملکرد مخصوص رشته درسی و تشریح اهداف در راستای کسب دانش توسط دانش آموزان از موضوعات درسی
- معرفی چند نمونه سیستم عامل متن باز^{۱۷} آموزشی (در صورت وجود در رشته مورد نظر معرفی گردد)^{۱۸}

تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:

- کار با سخت افزارهای آموزشی و سخت افزارهای خاص رشته را نمایش دهند و در مورد قابلیت های آن در کلاس بحث نمایند.
- از طریق جستجو در اینترنت سخت افزارهای آموزشی جدیدی را شناسایی و به کلاس معرفی نمایند.
- بسته های متنوعی از نرم افزارهای آموزش، تمرین و تکلیف در رشته مربوطه را شناسایی و در کلاس معرفی و نحوه کار را نمایش دهند.
- توضیح و بحث کلاسی در مورد چگونگی کاربرد نرم افزارها برای یک موضوع خاص دانشی توضیح داده شده و در کلاس بحث شود.
- بسته های نرم افزاری رشته و تشریح چگونگی استفاده در جهت کسب دانش در رشته و موضوع خاص مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند و مورد قضاوت قرار گیرند.
- یک نمونه سیستم عامل آموزشی متناسب با رشته درس خود را در کلاس معرفی، نصب و ویژگی های آن نمایش داده شود.

کاربرد نرم افزارهای آموزشی در برنامه درسی

- تعیین جایگاه بسته های نرم افزاری آموزشی و منابع مبتنی بر فاوا در برنامه درسی رشته، (ارزیابی صحت و قرار گیری آنها مطابق با استانداردهای برنامه درسی و تطابق با نیازهای خاص و ویژه دانش آموزان)

تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان :

- با جستجو در وب سایت ها و کاتالوگ ها، نرم افزارهای مناسب برای تهیه ^{۱۹}LO های رشته خود را شناسایی نموده
- در مورد انطباق استانداردهای برنامه درسی با نرم افزارهای آموزشی رشته مورد نظر بحث نمایند.
- بسته های نرم افزاری از نظر صحت مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند.
- چگونگی ورود نرم افزارها و بسته های آموزش الکترونیکی در برنامه درسی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- معیارهای مناسبی برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی نرم افزارهای آموزشی ارائه دهند.

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

^{۱۷} Open source

^{۱۸}

به عنوان نمونه در آموزش ابتدایی: [EduBuntu](#)، [UKnow4Kids](#)، [OLPC](#)، [Qimo 4 Kids](#)، [Uberstudent](#)،

[Guadalinex-Edu](#)، [EduOpenSuse](#)، [Fedora Education Spin](#)، [Debian-Edu](#)، [Ubermix](#)، [Sugar](#)،

DoudouLinux

^{۱۹} Learning Object

دانش پایه		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، حداقل سه روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، پنج روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، روش‌ها و راههای گوناگون و متنوعی برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید
متناسب سازی نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی با استانداردهای برنامه درسی رشته مربوطه <ul style="list-style-type: none"> استانداردهای برنامه‌های درسی رشته علمی مربوطه چگونگی تطابق استانداردها با بسته‌های نرم‌افزاری و برنامه‌های کاربردی ویژه‌ی آن رشته (حمایت استانداردها توسط برنامه‌های کاربردی) راهبردها و روش‌های تلفیق فاوا (نرم افزارها و برنامه‌های کاربردی) در برنامه درسی رشته مربوطه 		
تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان: <ul style="list-style-type: none"> تعدادی از بسته‌های نرم افزاری ویژه رشته درسی خود را انتخاب نموده و استانداردهای برنامه درسی رشته علمی را که با این بسته نرم‌افزاری مطابقت دارد، را شناسایی نموده راهبردهایی را برای تلفیق بسته‌های نرم‌افزاری متفاوت در برنامه درسی مربوطه ارائه دهد. در مورد چگونگی و معیارهای حمایت این استانداردها توسط برنامه‌های کاربردی در کلاس بحث نمایند. 		

فصل ۴: پداگوژی^{۲۰}

تلفیق فناوری		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل سه مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل ۵ مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، فهرستی از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص تهیه نماید.
فاوا در آموزش <ul style="list-style-type: none"> مروری بر رویکردهای یادگیری چهره به چهره، برخط و ترکیبی و موارد کاربرد در رشته درسی 		

^{۲۰} پیش نیاز این بخش آگاهی از راهبردهای یاددهی-یادگیری است

<ul style="list-style-type: none"> • فاوا و بهبود و تکمیل راهبردهای یاددهی - یادگیری در رشته درسی^{۲۱} • متناسب سازی فعالیت های فاوا با طرح درس (برای توسعه و بهبود یادگیری دانش موضوع درسی) • پشتیبانی از آموزش با نرم افزارهای ارائه و منابع دیجیتال
<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> - در مورد مزایا و محدودیت های رویکردهای یادگیری چهره به چهره و برخط در کلاس بحث شود و نتایج بدست آمده با رویکرد ترکیبی مقایسه گردد. - یک نمونه فعالیت که در آن ها کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات فرآیند تدریس در کلاس های درس را تکمیل می نماید، طراحی نموده و در کلاس درس اجرا نموده و توسط گروه همتایان ارزیابی گردد. - یک نمونه طرح درس ترکیبی که نرم افزارهای آموزشی، تمرین و تکلیف در آن جای داده شده باشد و یک نمونه طرح درس برخط، طراحی گردد و موارد کاربرد هر کدام در کلاس توضیح داده شود. - طرح درس های مربوطه را بین گروه همتایان به اشتراک گذاشته و پیشنهادات ارائه شده جهت بهبود آن طراحی را دریافت و اعمال نمایند. - طرح درس بهبود یافته با استفاده از نرم افزارهای ارائه را در کلاس ارائه دهند. - چگونگی بکارگیری نرم افزارهای ارائه و سایر رسانه های دیجیتال در پشتیبانی از روش سخنرانی نمایش دهند. - نمونه های متنوعی از ارائه های آموزشی تقویت شده با فاوا را برای موقعیت های یادگیری خاص تهیه نمایند.

فصل ۵: سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

کلاس استاندارد		
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱
با استفاده از فاوا چندین فعالیت های را به صورت فردی به گونه ای سازمان بندی نماید که همه دانش آموزان به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای گروه های کوچک کلاسی به گونه ای سازمان بندی نماید که همه دانش آموزان به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای کل کلاس (کلاس در قالب یک گروه بزرگ) به گونه ای سازمان بندی نماید که همه دانش آموزان به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.

مدیریت فاوا در کلاس درس

- تلفیق آزمایشگاه رایانه در فعالیت های مداوم یادگیری و روش های مختلف آزمایشگاه رایانه (برای تکمیل آموزش های کلاسی متناسب با رشته درسی)
- چگونگی مدیریت منابع مکمل فاوا (به صورت فردی و یا گروه های کوچک دانش آموزی در کلاس درس بدون ایجاد اختلال در سایر فعالیت های کلاسی)

^{۲۱} توضیحات مدرس در مورد اینکه چگونه بکارگیری فاوا و انواع خاص نرم افزار می تواند به معلمان کمک نماید یادگیری دانش رشته درسی در دانش آموزان را بهبود دهند..

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- نمونه هایی از روش های مختلف آزمایشگاه رایانه (یا مجموعه ای از لپ تاپ های کلاسی) که می توانند برای تکمیل آموزش کلاسی مورد استفاده قرار گیرند، طراحی نموده و در مورد آن ها بحث نماید و طرح درس هایی که شامل استفاده از فعالیت های آزمایشگاه رایانه است را طراحی نمایند.
- مثال هایی از روش های متنوع که منابع فاوای محدود کلاسی می توانند به صورت فردی، دو نفری یا گروهی برای تکمیل فرآیند آموزش مورد استفاده قرار گیرند را ارائه و در مورد آن بحث نماید و طرح درس هایی را که شامل استفاده از فاوا برای تکمیل فرآیند آموزش کلاسی است، طراحی و تهیه نمایند.

سازمان بندی تجهیزات در کلاس درس

- بررسی قرارگیری و چینش اجتماعی (مناسب و نامناسب) برای بکارگیری فناوری های گوناگون (فردی، دو نفره، گروه های کوچک و یا بزرگ متناسب با رشته و سن دانش آموزان)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- فناوری های نرم افزاری و سخت افزاری گوناگون را شناسایی نموده و در مورد چینش های متناسب دانش آموزان برای کاربردهای آموزشی (فردی، دو نفره، گروه های کوچک و گروه های بزرگ) در رشته بحث نمایند.

فصل ۶: یادگیری حرفه ای معلم

شایستگی

سواد دیجیتال

سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با استفاده از مهارت های فناوریانه و دانش کافی، حداقل پنج منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت های فناوریانه و دانش کافی، حداقل ده منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت های فناوریانه و دانش کافی، منابع وب مورد نیاز متعددی را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن ها تهیه نماید و به گروه همتا ارائه دهد.

توسعه دانش موضوعی و پداگوژی با استفاده از منابع فاوا

- چگونگی افزایش بهره وری حرفه ای با استفاده از منابع فاوا و ارائه مثال هایی در این مورد (بیان چند نمونه اقدام پژوهی یا مقاله و تجربه در این مورد)
- فاوا منبعی برای کسب دانش موضوعی و دانش پداگوژی (ارائه مثال هایی در این مورد مانند موضوعات دانشی جدید و تحولات جدید در دانش پداگوژی)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- فهرستی از وظایف و کارهای مختلف معلمی که منابع فاوا موجب افزایش راندمان بالاتر آن ها می شود تهیه نمایند

- چند نمونه از وظایف کلاسی که استفاده از رایانه، لپ تاپ و دستگاه‌های دستی و قابل حمل و نرم افزارهایی مانند پردازشگر لغات، بلاگ‌ها و ویکی‌ها و سایر ابزارهای ارتباطی کمک به افزایش کارایی آن‌ها می‌گردد نمایش دهند.
- در مورد منابع گوناگون فاوا که می‌توانند از آن‌ها برای افزایش دانش موضوعات درسی و دانش پداگوژی استفاده نمایند بحث نمایند.
- اهداف یادگیری حرفه‌ای شخصی خود را شناسایی و تعیین نمایند و طرحی برای استفاده از ابزارهای متنوع فاوا برای نیل به اهداف خود ایجاد نمایند (مانند مرورگرهای وب، فناوری‌های ارتباطی) و طرح را در کلاس به هم‌تایان خود ارائه دهند.

مسائل امنیتی در بکارگیری فاوا و حرفه‌ی معلمی

- شناسایی و مدیریت مسائل امنیتی اینترنت شامل: زورگویی‌های سایبری^{۲۲}، انجمن‌های ارتباطی، مسائل حفظ حریم خصوصی و دزدی اطلاعات، ویروس‌ها، کلاهبرداری، اسپم، کوکی‌ها، پاپ آپ، حقوق مالکیت معنوی، کپی رایت، محتوای نامناسب، شهروندی دیجیتال؛ قوانین و مقررات ایمیل، اخلاق، الزامات قانونی. محرمانه بودن اطلاعات شخصی. مسائل مربوط به رمز عبور، به روز رسانی نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی و سیستم‌عامل‌ها

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- گزارش‌هایی در مورد هر یک از موارد بالا تهیه و در کلاس ارائه و به بحث بگذارند
- راهبردها و روش‌هایی برای شناسایی، مدیریت و مقابله با مسائل امنیتی را معرفی و بکارگیری یکی از این راهبردها را به صورت عملی نمایش دهند.

مسائل اخلاقی و قانونی در بکارگیری فاوا و حرفه‌ی معلمی

- آشنایی با مسائل قانونی در دسترسی و استفاده از اطلاعات
- مروری بر معیارهای اخلاقی در بهره‌گیری از منابع فاوا (سرقت علمی، قانون مالکیت معنوی و فکری، و قانون **Copy Right**)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- با جستجو در اینترنت، شواهدی در مورد پیامدهای عدم رعایت قوانین رایانه‌ای در کلاس ارائه گردد.
- در مورد پیامدهای منفی و مثبت رعایت /عدم رعایت اخلاق در استفاده از منابع فاوا توسط معلم بر دانش‌آموزان بحث شود

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی-نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشگری+ آزمایشگاه) فردی و گروهی

^{۲۲} cyber bullying مانند Ransom wares^۱

- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- و.....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، ADSL⁺ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون Vinu^{۲۳}x, Deaf Apps^{۲۴} (for chat) را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder , sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:

Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall

- حداقل ۲ رایانه و یا لپ‌تاپ (در مورد لپ‌تاپ‌ها مجهز به Bluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ‌های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزارهای آموزشی

^{۲۳} <http://distrowatch.com/table.php?distribution=vinux>

^{۲۴} <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en> (نرم افزارهای مخصوص ناشنویان در

گوگل پلی)

- بروشورهای معرفی سخت‌افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل‌های آموزشی گروه‌های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم‌افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم‌افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم‌افزارهای LMS، CMS، LCMS

۴. منابع آموزشی

۱. سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی
۲. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
۳. مبانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
۴. برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران
۵. نقشه جامع علمی کشور
۶. اساسنامه دانشگاه فرهنگیان
۷. هوشمندسازی مدارس راهبرد تحول وزارت آموزش و پرورش در توسعه فاوا.
۸. مهرمحمدی، محمود و نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۳)، تدوین سیاست های راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.
۹. علی‌آبادی، خدیجه (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور
۱۰. محمدی دود، احدیان، محمد، رضائی، عمران (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، آبیژ.
۱۱. هارت دیویس گای، (۱۳۸۹) مرجع کامل سیستم عامل مکی‌تاش، مترجم محمدرضا اصغرزاده، تهران نشر: نوآور
۱۲. راهنماهای لینوکس و ویندوز آخرین نسخه‌های موجود در هنگام تدریس
۱۳. سازمان فناوری اطلاعات ایران (۱۳۹۲) الزامات و چارچوب‌های تولید محتوای الکترونیکی آموزشی.
۱۴. محتوای الکترونیکی تولید در پروژه لوک شارپ کانادا <http://www.projectlooksharp.org/>
۱۵. Bianco, A. M., Marsico, M. De., TEmprin, M. (2005) Standards for E-learning, The TISIP Foundation.
۱۶. Brendan G. Lim, Martin Conte Mac Donell (2014) iOS 7 in Action, Manning.
۱۷. Clark, Ruth Colvin and Mayer Richard E. (2008) e-Learning and the Science of Instruction, 2nd Ed, Wiley & Sons, Inc.
۱۸. Devedzic, V. (2006) SEMANTIC WEB AND EDUCATION, Springer.
۱۹. Earnshaw, R., Vince, J., (2001) Digital Content Creation, London, Springer.
۲۰. Ehler, U. D., Pawlowski, J. M., (2006) Hand book on Quality and standardization in E learning, Springer.
۲۱. Freitas S.de and Yapp, C. (2005) Personalizing learning in the 21st century, Network Educational Press.
۲۲. Griffin, P., McGaw B. Care E. (2012) Assessment and Teaching of 21st Century Skills, Springer.
۲۳. Honey Margaret A. and Hilton Margaret (2011) Learning Science Through Computer Games and Simulations, Committee on Science Learning: Computer Games, Simulations, and Education; National Research Council

۲۴. (2011) Learning Android, O'Reilly Media. Marko Gargenta
۲۵. McConnell, D. (2002). Collaborative assessment as a learning process in e-learning. The proceedings of Computer Support for Collaborative Learning: Foundations for a CSCL Community, 7(11), 566-567.
۲۶. McDonald, J. (2003). Assessing online collaborative learning: Process and product. Computers & Education, 40(4), 377-391.
۲۷. Morrison, D. (2003) E-learning Strategies, John Wiley & Sons Ltd
۲۸. Pozzi, F., Manca, S., Persico, D., & Sarti, L. (2007). A general framework for tracking and analyzing learning processes in computer-supported collaborative learning environments. Innovations in Education and Teaching International, 44(2), 169-179
۲۹. Rae Earnshaw and John Vince (2001) Digital Content Creation, Springer-Verlag London.
۳۰. Timothy Binkley-Jones, Massimo Perga, Michael Sync, Adam Benoit (2013) Windows Phone 8 in Action, Manning.
۳۱. UNICCO (2011) "Media and Information Literacy, Curriculum for Teachers" Published by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت ها صورت می گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه ای دانشجو معلم تعیین می نماید.

۶. پیوست ها

• شبکه

شبکه و شبکه سازی

- * تعریف شبکه
- * دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
- * تاریخچه شبکه
- * معرفی بزرگترین شبکه
- * سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه های شبکه

cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS *
Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، *Wi-Fi, Bluetooth, cable*
شبکه‌های اجتماعی

- سیستم عامل های دانش آموزی

به عنوان نمونه موارد زیر با هایپر لینک مربوطه آورده شده‌اند.

به عنوان نمونه در آموزش ابتدایی :

[EduOpenSuse](#)، [Uberstudent](#)، [Qimo 4 Kids](#)، [OLPC](#)، [UKnow4Kids](#)، [Edubuntu](#)،

[DoudouLinux](#)، [Sugar](#)، [Ubermix](#)، [Debian-Edu](#)، [Fedora Education Spin](#)، [Guadalinux-Edu](#)

- جهت ارتقاء کیفیت این درس به صورت تخصصی و فراهم آمدن امکانات لازم در رشته مربوطه از نظرات گروه تخصصی الهیات استفاده شود.

سرفصل‌های درس کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در الهیات ۲

۱. معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش آن در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز و شهروندان فردا است. از این‌رو معلمان الهیات که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارایی آموزش، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

مشخصات درس	نام درس: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در الهیات ۲
نوع درس: کارگاهی	اهداف / پیامدهای یادگیری: جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان الهیات در ۶ مولفه ۱- درک ICT در آموزش، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی، ۳- پداگوژی، ۴- ICT، ۵- سازمان بندی و مدیریت و ۶- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری ^{۲۵} به شرح جدول زیر می‌باشد.
تعداد واحد: ۱ واحد	
کارگاهی	
زمان درس: هر واحد ۴۸	
پیشنیاز: مهارت های هفتگانه	

ملاک ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ICT در آموزش	درک سیاست‌ها		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی نماید.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی و سپس با توجه ارزیابی گروه هم‌تا و خود طراحی مورد نظر را مورد اصلاح قرار دهد.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، چندین فعالیت کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی، اصلاح، و پیاده سازی نماید.
مهارت‌ها	ابزارهای پیچیده		

^{۲۵} سواد فناوری: استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

ی فاوا			
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
<p>ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، <u>یک موقعیت مسئله محور</u> را طراحی نمایند که در آن با استفادهی منابع شبکه به دانش‌آموزان در جهت دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسئله انتخاب شده کمک نماید.</p>	<p>ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، <u>یک موقعیت مسئله محور و یک موقعیت پروژه محور</u> را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفادهی منعطفانهی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی را پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نمایند.</p>	<p>ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، <u>موقعیت‌های متنوع مسئله و پروژه محوری</u> را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفادهی منعطفانهی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نمایند.</p>	
کاربرد دانش			برنامه درسی و ارزشیابی
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
<p>ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانهی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>یک مسئله پیچیده</u> در رشته درسی برای دانش‌آموزان طراحی نماید که <u>راه حل (های) ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسئله را ارزیابی قرار دهد.</u></p>	<p>ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانهی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>یک مسئله پیچیده در رشته درسی</u> برای دانش‌آموزان را به گونه‌ای طراحی نماید که <u>راه حل (های) ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسئله را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.</u></p>	<p>ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانهی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>مسائل پیچیده‌ای</u> در رشته درسی را برای دانش‌آموزان به گونه‌ای طراحی نماید که <u>راه حل‌های ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسائل را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.</u></p>	
حل مسائل پیچیده			پداگوژی
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
<p><u>دو تکلیف مسئله محور</u> (آموزش دانش‌آموز محور) و</p>	<p><u>دو تکلیف مسئله محور</u> (آموزش دانش‌آموز محور) و</p>	<p><u>چندین تکلیف مسئله محور</u> (آموزش دانش‌آموز محور) و</p>	

	<p>پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و <u>ضمن طرح مسائل در گروه هم‌تا با استفاده از نظرات ارزیابانه آن‌ها، طراحی خود را مورد اصلاح قرار دهد.</u></p>	<p>پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نموده و <u>ضمن اصلاح طرح خود، مراحل پیاده‌سازی طرح را تشریح نماید.</u></p>	<p>پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و <u>مراحل طراحی، پیاده‌سازی و و ارائه راه حل‌ها توسط دانش‌آموزان در تکالیف مسئله محور و پروژه‌های گروهی را مورد نظارت و ارزیابی قرار دهد.</u></p>
سازمان بندی و مدیریت	گروه‌های مشارکتی		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	<p>یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس طراحی نماید که در آن قادر به <u>تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور</u> و بکارگیری منطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت باشد.</p>	<p>یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به <u>تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور</u> و بکارگیری منطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت و <u>همکاری گروهی</u> باشد.</p>	<p>محیط های یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به <u>تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور</u> و <u>بکارگیری منطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت‌ها و همکاری گروهی</u> باشد.</p>
یادگیری حرفه‌ای معلم	مدیریت و راهنمایی		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	<p>با استفاده از مهارت و دانش لازم <u>یک پروژه پیچیده</u> در راستای یادگیری حرفه‌ای را طراحی نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.</p>	<p>با استفاده از مهارت و دانش لازم <u>دو پروژه پیچیده</u> را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.</p>	<p>ب با استفاده از مهارت و دانش لازم <u>پروژه های پیچیده‌ای</u> را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.</p>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

کاربرد فاوا در رشته علمی ۲
فصل ۱: در ک فاوا در آموزش

درک سیاست‌ها

سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی نماید.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی و سپس با توجه ارزیابی گروه هم‌تا و خود طراحی مورد نظر را مورد اصلاح قرار دهد.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، چندین فعالیت کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی، اصلاح، و پیاده‌سازی نماید.

درک سیاست‌های آموزشی در باره‌ی فاوا در تدریس

- فرصت‌ها و موانع در اجرای فعالیت‌های مبتنی بر فاوا
- معرفی نمونه‌هایی از مسائل واقعی به هنگام پیاده‌سازی فعالیت‌های کلاسی رشته درسی مبتنی بر فاوا در مدرسه
- تجزیه و تحلیل مزایا و معایب روش‌های مختلف برای اجرای اهداف سیاست‌های فاوا

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- یک نمونه از اسناد مربوط به سیاست‌های فاوا را تجزیه و تحلیل نموده و تاثیرات بالقوه آن را بر یادگیرنده و جنبه‌های متفاوت کار معلمان تعیین کنند
- در مورد اصول بکارگیری فاوا در آموزش و پرورش توضیح داده و این اصول را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند
- در مورد چگونگی جای دادن این اصول در فرآیند آموزش پیشنهاداتی ارائه گردد
- مسائلی که با اجرای این اصول ایجاد می‌گردد مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و در مورد چگونگی اداره و نظارت بر مسائل راهکارهایی ارائه دهند.

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

ابزارهای پیچیده

سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، یک موقعیت مسئله محور را طراحی نمایند که در آن با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا از جمله منابع شبکه به دانش آموزان در جهت دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسئله	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، یک موقعیت‌های مسئله محور و یک موقعیت پروژه محور را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، موقعیت‌های متنوع مسئله و پروژه محوری را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و

انتخاب شده کمک نماید.	تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی را پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.	تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.
-----------------------	---	--

کاربرد فاوا در طراحی و مدیریت یادگیری مشارکتی و پروژه محور دانش‌آموزان

- معرفی بسته‌های نرم افزاری متن باز متناسب با رشته خود و نرم افزارهای تولید محتوا
- ویژگی منابع وب (صحت مطالب و سودمندی منابع وب) مورد استفاده در یادگیری‌های مسئله محور و پروژه محور در رشته علمی.
- آشنایی با انواع وب‌های آموزشی (I، II و معنایی) و ویژگی‌های (مزایا و محدودیت‌های) هر کدام
- طراحی فعالیت‌های مسئله محور و پروژه محور مبتنی بر یکی از انواع وب
- طراحی مواد آموزشی با استفاده از محیط نوشتاری^{۲۶} یا ابزارهای خاص برخط
- معرفی شبکه یا نرم افزار مناسب برای مدیریت، نظارت، ارزیابی پیشرفت پروژه‌های گوناگون دانش‌آموزی
- نقش فاوا در ارتباط و همکاری با دانش‌آموزان، هم‌تایان، والدین و جوامع بزرگتر در جهت پرورش یادگیری دانش‌آموزان.
- شبکه و پشتیبانی از همکاری دانش‌آموزان داخل و خارج از کلاس درس
- موتورهای جستجو، پایگاه‌های داده بر خط و ایمیل منابعی برای یافتن افراد و منابع برای پروژه‌های مشترک

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- جستجو در مورد بسته‌های نرم افزاری آموزشی را به طور عملی نمایش دهند و چگونگی استفاده از این بسته‌های متنوع نرم افزاری را در یک موضوع خاص در رشته خود در کلاس نشان دهند.
- در مورد ویژگی‌های هر کدام از منابع آموزشی I، II و معنایی مزایا و محدودیت‌های آن‌ها برای طراحی فعالیت‌های تعاملی و مشارکتی بحث و گفتگو نمایند.
- یک یا چند فعالیت آموزشی مسئله محور و پروژه محور مبتنی بر یکی از انواع وب را طراحی نمایند و طراحی خود را در کلاس ارائه و با استفاده از نظرات ارزیابانه آن طراحی را اصلاح نمایند.
- در وب سایت‌ها و کاتالوگ‌ها نرم افزارهای مناسب برای یادگیری مسئله محور و پروژه محور در موضوع زمینه تخصصی خود را جستجو نماید. معیارهای و دستورالعمل‌های ارزیابی را توسعه داده و انتخاب‌های خود برای موثر بودن در جهت اهداف خاص آموزشی قصد شده توجیه نماید.
- طرز استفاده از محیط نوشتاری یا ابزارهای آن را به نمایش در آورد. به صورت گروهی دانشجویان یک واحد مطالعه در رشته مربوطه را به صورت بر خط طراحی نمایند.
- چگونگی استفاده از نرم افزارهای شبکه‌ای پروژه برای مدیریت، نظارت و ارزیابی پروژه دانش‌آموزی را به نمایش درآورد و داده‌های پروژه کارهای دانش‌آموزان را در آن وارد کنند.
- در مورد استفاده از محیط‌های ارتباطی و همکاری بر خط توسط معلم برای پشتیبانی از یادگیری دانش‌آموزان بحث شود. دانشجویان در محیط‌های مذکور یک لاگ را برای خود تهیه نموده، نتایج چایی خود را در آن به اشتراک بگذارد و نمونه‌هایی از تعاملات برخط خود را نمایش دهد.
- در مورد مزایای محیط‌های ارتباطی و همکاری برخط که دانش‌آموزان را در انجام پروژه‌های مشترک کاری و

^{۲۶} *authoring environment* مجموعه ابزارهایی برای تولید محتوای دیجیتال یا ساخت نرم افزار

یادگیری پشتیبانی می‌کند بحث نمایند. معلمان یک لاگ را برای خود تهیه نموده، و نتایج چاپی خود را به اشتراک گذاشته و تعاملات برخط دانش آموزان را نمایش دهند.

— در مورد استفاده از موتورهای جستجو، پایگاه‌های داده برخط و ایمیل برای یافتن افراد و منابع برای پروژه‌های مشترک بحث نمایند، جستجوهای خود را در راستای پروژه رشته خود هدایت نمایند، در پروژه مشترک بر خط شرکت و تعامل نمایند، تجربیات خود را در آن جا منعکس نمایند و آن‌ها را با افراد دیگر به اشتراک گذاشته و در مورد آن‌ها بحث نمایند.

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

کاربرد دانش

سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، حداقل یک مسئله پیچیده در رشته درسی برای دانش‌آموزان طراحی نماید و راه حل‌های ارائه شده توسط دانش‌آموزان را در پاسخ به این مسئله مورد ارزیابی قرار دهد.	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، یک مسئله پیچیده در رشته درسی برای دانش‌آموزان را به گونه‌ای طراحی نماید که راه حل (های) ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسئله را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، مسائل پیچیده‌ای در رشته درسی را برای دانش‌آموزان به گونه‌ای طراحی نماید که راه حل‌های ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسائل را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.

دستیابی به اهداف برنامه درسی و ارزشیابی از طریق فاوا

- نقش فاوا در معرفی مفاهیم و فرآیندهای کلیدی رشته درسی
- عملکرد و اهداف بکارگیری بسته‌های نرم افزاری در رشته درسی
- چگونگی افزایش درک دانش‌آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلیدی با بکارگیری بسته‌های مربوطه در محیط‌های داخل و خارج از کلاس (فاوا در نظریه‌های یادگیری)
- دستورالعمل‌های مبتنی بر فاوا در ارزشیابی برای ارزیابی درک دانش‌آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلید برنامه درسی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان

- در بخشی از برنامه درسی داده شده، مفاهیم و فرآیندهایی که می‌توانند بوسیله فاوا آموزش داده شوند انتخاب شود. (فاوا باید منجر به درک عمیقتر از مفاهیم گردد)
- برای متن آموزشی (متناسب با رشته) داده شده، مفاهیم و فرآیندهایی که می‌توانند با فاوا آموزش داده شوند، شناسایی نمایند.
- تعداد متنوعی از بسته‌های نرم افزاری رشته درسی خود را شناسایی و در کلاس به نمایش در آورند.
- در مورد دستیابی به اهداف برنامه درسی و ارزشیابی از طریق فاوا، با یک کارشناس به صورت برخط در کلاس تعامل و گفتگو ترتیب دهند.

<ul style="list-style-type: none"> - از موزه‌های مرتبط با رشته خود بازدید برخط در کلاس ترتیب دهند. - برنامه‌های شبیه ساز مبتنی بر وب را در کلاس اجرا و در خصوص اینکه چگونه این برنامه‌ها می‌توانند درک دانش‌آموزان از مفاهیم کلیدی موضوعات درسی و کاربرد آن‌ها در حل مسائل پیچیده توسعه دهند، بحث و گفتگو نمایند. - از طریق جستجو در اینترنت در مورد فاوا در یکی از نظریه‌های یادگیری، یک مقاله علمی و پژوهشی شناسایی و در مورد آن در کلاس بحث و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. - بسته‌های نرم‌افزاری ویژه موضوعات درسی رشته خود را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و توضیح دهند که چگونه این بسته‌ها مفاهیم و حل مسائل پیچیده در محیط یادگیرنده محور را حمایت می‌کنند. 	<p>دستورالعمل‌های استفاده از محصولات فاوا در برنامه درسی</p> <ul style="list-style-type: none"> • دستورالعمل‌های دانشی و عملکردی معلمان در استفاده از محصولات فاوا برای افزایش درک دانش‌آموزان از مفاهیم، مهارت‌ها و فرآیندهای موضوع کلیدی درسی.
<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> - در مورد ویژگی‌های واکنش دانش‌آموزان در سال‌های مختلف آموزش و کیفیت و ویژگی محصولات فاوا ویژه‌ی سن و موضوع درسی خاص بحث شود. - دستورالعمل‌هایی که از این ویژگی‌ها تبعیت می‌کنند و آن‌ها را توسعه و بهبود می‌دهند، ارائه دهند. - دستورالعمل‌های ارائه شده در کلاس ارزیابی شده و پیشنهاداتی برای بهبود آن‌ها ارائه گردد. - برای متن آموزشی و اهداف ارزشیابی (متناسب با رشته) داده شده، دستورالعمل‌های مبتنی بر فاوا طراحی کنند. - برای محصولات فاوا دستورالعمل‌هایی را تهیه نموده و در فرآیند آموزش بکار گیرند. (به عنوان نمونه دستورالعملی برای ارائه گزارش‌های دانش‌آموزی از نتایج آزمایش شیمی) 	<p>ارزشیابی مبتنی بر فاوا</p> <ul style="list-style-type: none"> • ارزشیابی مبتنی بر فاوا (بر خط و برون خط) و بررسی دیدگاه‌های مربوطه • ویژگی‌های ارزشیابی‌های مبتنی بر فاوا • معرفی ابزارهای ارزشیابی مبتنی بر فاوا • راهبردهای طراحی آزمون‌های مبتنی بر فاوا
<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان</p> <ul style="list-style-type: none"> - ابزارهای ارزشیابی فاوای در اختیار قرار داده شده، را از منظر این که کدامیک برای ارزیابی مهارت‌های سطوح بالاتر (از جمله مهارت‌های حل مسئله، تفکر انتقادی، و...) و درک بنیادی از مفاهیم کلیدی مناسب هستند مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. - برای متن آموزشی و اهداف مهارت ارزشیابی (متناسب با رشته) داده شده، یک ابزار مناسب را شناسایی نمایند. - برای موضوعی در برنامه درسی دستورالعمل‌های مبتنی بر فاوا برای ارزشیابی را طراحی نماید که در آن درک دانش‌آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلیدی برنامه درسی مورد ارزیابی قرار گیرد. - در مورد دیدگاه‌های حاکم بر ارزشیابی مبتنی بر فاوا (برخط و برون خط) در کلاس بحث کنند و مزایا و محدودیت‌های آن‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند. - یک نمونه آزمون برخط و برون خط برای یک موضوع در رشته خود طراحی نموده و آن را در کلاس ارائه نموده تا مورد ارزیابی قرار گیرد و اصلاحات لازم را با توجه به بازخوردها انجام دهند. 	

حل مسائل پیچیده

سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱
چندین تکلیف مسئله محور (آموزش دانش آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و مراحل طراحی، پیاده‌سازی و و ارائه راه حل‌ها توسط دانش‌آموزان در تکالیف مسئله محور و پروژه‌های گروهی را مورد نظارت و ارزیابی قرار دهد.	دو تکلیف مسئله محور (آموزش دانش آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نموده و ضمن اصلاح طرح خود، مراحل پیاده‌سازی طرح را تشریح نماید.	دو تکلیف مسئله محور (آموزش دانش آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و ضمن طرح مسائل در گروه همتا با استفاده از نظرات ارزیابانه آن‌ها، طراحی خود را مورد اصلاح قرار دهد.

طراحی و پیاده‌سازی فعالیت‌های یادگیری مشارکتی و پروژه محور مبتنی بر فاوا با تمرکز بر مسائل واقعی زندگی

- نقش یادگیری پروژه محور مبتنی بر فاوا و ایجاد در توسعه تعاملات اجتماعی و تفکر در دانش‌آموزان از طریق بکارگیری مفاهیم و فرایندها و مهارت‌های کلیدی در حل مسائل واقعی
- چگونگی طراحی مسائل پیچیده و مسائل زندگی واقعی (که با کمک موضوعات کلیدی درسی قابل حل هستند) در پروژه‌های دانش آموزی با استفاده از منابع فاوا
- ویژگی‌های طراحی، واحد طرح درس مشارکتی و پروژه محور مبتنی بر فاوا
- معرفی ابزارهای متن باز و برنامه‌های کاربردی موضوعات ویژه برای فعالیت های کلاسی که قدرت استدلال، گفتگو، مشارکت و حل مسائل پیچیده را در دانش‌آموزان تقویت می‌نماید.
- داستان و بازی‌های دیجیتال و شبیه سازی یکی از روش‌های مناسب برای پیاده‌سازی تکالیف مسئله محور و پروژه‌های گروهی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد چگونگی بکارگیری فاوا و انواع ویژه نرم افزارهایی که می‌تواند درک دانش‌آموزان و بکارگیری علمی دانش رشته مربوطه را حمایت کند بحث نموده
- در یک ارائه کلاسی راه‌هایی که در آن‌ها یادگیری پروژه محور می‌تواند مورد حمایت شود شرح داده شود.
- نمونه‌های مختلفی در این خصوص تولید نموده و پس از ارائه نمونه‌ها در کلاس در باره‌ی آن‌ها در کلاس بحث شود (به عنوان نمونه شناسایی راه‌های حفاظت از سامانه‌های اکولوژی با استفاده از وب و مفاهیم کاربردی)
- از طریق ارتباط و گفتگو برخط کلاسی با کارشناسان مربوطه همکاری نمایند.
- با جستجو در اینترنت برای اهداف یادگیری داده شده، مسائل زندگی واقعی مناسبی انتخاب شود.
- با توجه به مسائل واقعی داده شده، در فرآیند طراحی فعالیت‌های پروژه محور فاوا را در آن تلفیق نمایند.
- برای مسائل واقعی زندگی منتخب، روش‌های مناسب مبتنی بر فاوا برای معرفی آن‌ها به دانش‌آموزان ارائه دهند.

- راهبردهای یاددهی- یادگیری گوناگون را که در فعالیتهای یادگیری مورد استفاده قرار می گیرند، توصیف نموده و توضیح دهند که فاوا چگونه می تواند در آنها تلفیق گردد.
- طراحی و یا شناسایی یک داستان و بازی دیجیتال و یا شبیه سازی برای حل مسائل پیچیده و واقعی زندگی و یا فعالیتهای پروژه محور، ارائه سناریو در کلاس و نقد و ارزیابی آن

فصل ۵ : سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

گروه های مشارکتی

سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس طراحی نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیت های دانش آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت باشد.	یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیت های دانش آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت و همکاری گروهی باشد.	محیط های یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیت های دانش آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت ها و همکاری گروهی باشد.

مدیریت و سازمان بندی منابع فیزیکی، انسانی و زمان برای تلفیق فاوا در محیط یادگیری

- سازمان بندی رایانه ها یا سایر منابع دیجیتال در کلاس درس (به منظور پشتیبانی و تقویت فعالیت های یادگیری و تعاملات اجتماعی)
- شبکه و شبکه سازی (از طریق کابل، Wifi، Bluetooth و...) در کلاس درس^{۲۷}
- چگونگی مدیریت فعالیت های یادگیری پروژه محور دانش آموزان در محیط های مبتنی بر فناوری

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- به طور عملی در یک کلاس چیدمان های متفاوت رایانه و سایر منابع دیجیتال را برحسب این که هر کدام یک از آنها شرکت و تعاملات دانش آموزان را حمایت نموده یا ممانعت می نماید را بیازماید. یک نوع چیدمان را طراحی نموده و در مورد منطق خود برای این طراحی بحث نماید.
- با استفاده از امکانات موجود در کلاس یک آزمایشگاه فاوا در کلاس ایجاد کنند.
- در مورد روش های مدیریت فعالیت های کلاسی پروژه محور دانش آموزی درضمن انجام یک پروژه بحث نمایند. درمورد طرح درس خود بر حسب مدیریت کلاسی با تمرکز روی مزایا و معایب چیدمان های گوناگون رایانه و منابع دیجیتال بحث نمایند.

فصل ۶: یادگیری حرفه ای معلم

شایستگی

مدیریت و راهنمایی

^{۲۷} به پیوست مراجعه شود.

سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با استفاده از مهارت و دانش لازم یک پروژه پیچیده در راستای یادگیری حرفه‌ای را طراحی نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه‌ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	با استفاده از مهارت و دانش لازم دو پروژه پیچیده را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه‌ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	ب با استفاده از مهارت و دانش لازم پروژه های پیچیده‌ای را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه‌ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.

استفاده از منابع دیجیتال و همکاری برخط برای یادگیری حرفه‌ای

بررسی نقش فاوا در:

- اشتراک منابع برای پشتیبانی از فعالیت‌ها و یادگیری حرفه‌ای
- دسترسی به کارشناسان بیرون از محیط کار و جوامع یادگیری به منظور پشتیبانی از فعالیت‌ها و یادگیری حرفه‌ای خود
- مدیریت، تجزیه تحلیل، تلفیق و ارزیابی اطلاعات به منظور حمایت از یادگیری حرفه‌ای

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد منابع اطلاعاتی برخط گوناگون و استفاده از سایر منابعی که می‌توانند یادگیری حرفه‌ای را حمایت نمایند بحث نمایند.
- جستجوهای برخط خود را برای مواد آموزشی در جهتی که اهداف یادگیری حرفه‌ای آنان را حمایت می‌کند هدایت نمایند
- نتایج این جستجو را به اشتراک گذاشته و در مورد آن بحث نمایند و برای اجرای آن برنامه ریزی نمایند.
- در مورد منابع گوناگون کارشناسی برخط و جوامعی که می‌تواند یادگیری حرفه‌ای را حمایت کنند بحث نمایند. ملزم به انجام تحقیقات برخط خود برای یافتن چنین کارشناسان و جوامعی باشند. با کارشناسان ارتباط برقرار نموده و در این جوامع شرکت نموده و سپس مباحثات و نتایج فعالیت‌های خود در این زمینه را به اشتراک بگذارند.
- در مورد اهمیت توسعه مهارت‌های مدیریت دانش مربوطه در جهت تجزیه و تحلیل منابع برخط بحث نمایند و آن‌ها در فعالیت‌ها خود تلفیق نمایند و کیفیت آن‌ها را مورد ارزیابی قرار داده. دانشجو معلمان نمونه‌هایی از فعالیت‌های خود را در این مورد توصیف نموده و به نمایش در آورده و در مورد آن بحث نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی-نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشگری + آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- .....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، ADSL⁺ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون Vinu^{۲۸}x, Deaf Apps^{۲۹} (for chat) را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای

^{۲۸} <http://distrowatch.com/table.php?distribution=linux>

^{۲۹} <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en> (نرم افزارهای مخصوص ناشنویان در

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder , sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:

Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall

- حداقل ۲ رایانه و یا لپ تاپ (در مورد لپ تاپها مجهز به Bluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزار های آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل های آموزشی گروه های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم افزارهای LCMS, CMS, LMS

۴. منابع آموزشی

۳۲. سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی
۳۳. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
۳۴. مبانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
۳۵. برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران
۳۶. نقشه جامع علمی کشور
۳۷. اساسنامه دانشگاه فرهنگیان
۳۸. هوشمندسازی مدارس راهبرد تحول وزارت آموزش و پرورش در توسعه فاوا.
۳۹. مهرمحمدی، محمود و نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۳)، تدوین سیاست های راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.
۴۰. علی آبادی، خدیجه (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور
۴۱. محمدی داود، احدیان، محمد، رضائی، عمران (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، آییژ.
۴۲. هارت دیویس گای، (۱۳۸۹) مرجع کامل سیستم عامل مکینتاش، مترجم محمدرضا اصغرزاده، تهران نشر: نوآور
۴۳. راهنماهای لینوکس و ویندوز آخرین نسخه های موجود در هنگام تدریس
۴۴. سازمان فناوری اطلاعات ایران (۱۳۹۲) الزامات و چارچوب های تولید محتوای الکترونیکی آموزشی.
۴۵. محتوای الکترونیکی تولید در پروژه لوک شارپ کانادا <http://www.projectlooksharp.org/>
۴۶. Bianco, A. M., Marsico, M. De., TEmprin, M. (2005) Standards for E-learning, The TISIP Foundation.
۴۷. Brendan G. Lim, Martin Conte Mac Donell (2014) iOS 7 in Action, Manning.
۴۸. Clark, Ruth Colvin and Mayer Richard E. (2008) e-Learning and the Science of Instruction, 2nd Ed, Wiley & Sons, Inc.
۴۹. Devedzic, V. (2006) SEMANTIC WEB AND EDUCATION, Springer.
۵۰. Earnshaw, R., Vince, J., (2001) Digital Content Creation, London, Springer.
۵۱. Ehler, U. D., Pawlowski, J. M., (2006) Hand book on Quality and standardization in E learning, Springer.

- Freitas S.de and Yapp, C. (2005) Personalizing learning in the 21st century, ۵۲
Network Educational Press.
- Griffin, P., McGaw B. Care E. (2012) Assessment and Teaching of 21st Century ۵۳
Skills, Springer.
- Honey Margaret A. and Hilton Margaret (2011) Learning Science Through ۵۴
Computer Games and Simulations, Committee on Science Learning: Computer
Games, Simulations, and Education; National Research Council.
- Marcus A., Cereijo-Roibas A., Sala R (2010) Mobile TV: Customizing Content ۵۵
and Experience: Mobile Storytelling, Creation and Sharing, Human-Computer
Interaction Series, Springer, London
- (2011) Learning Android, O'Reilly Media. Marko Gargenta ۵۶
- McConnell, D. (2002). Collaborative assessment as a learning process in e- ۵۷
learning. The proceedings of Computer Support for Collaborative Learning:
Foundations for a CSCL Community, 7(11), 566-567.
- Mcdonald, J. (2003). Assessing online collaborative learning: Process and ۵۸
product. Computers & Education, 40(4), 377-391.
- Morrison, D. (2003) E-learning Strategies , John Wiley & Sons Ltd ۵۹
- Pozzi, F., Manca, S., Persico, D., & Sarti, L. (2007). A general framework for ۶۰
tracking and analyzing learning processes in computer-supported
collaborative learning environments. Innovations in Education and Teaching
International, 44(2), 169-179
- Rae Earnshaw and John Vince (2001) Digital Content Creation, Springer-Verlag ۶۱
London.
- Timothy Binkley-Jones, Massimo Perga, Michael Sync, Adam Benoit (2013) ۶۲
Windows Phone 8 in Action, Manning.
- UNICCO (2011) "Media and Information Literacy, Curriculum for Teachers" ۶۳
Published by the United Nations Educational, Scientific and Cultural
Organization

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت ها صورت می گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه ای دانشجو معلم تعیین می نماید.

۶. پیوست ها

- تولید محتوای الکترونیکی:

استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی

* آشنایی با استانداردهای SCORM و AICC در تولید محتوای الکترونیکی و آموزش الکترونیکی

تولید محتوای الکترونیکی

رسانه‌های الکترونیکی دیداری

- * معرفی پوستر، انواع چارت، اسلایدها، نمودار، ..... کاربرد، مزایا و محدودیت ها
- * فرآیند انتخاب رسانه‌های الکترونیکی دیداری در آموزش
- * طراحی پیام‌های آموزشی رسانه‌های الکترونیکی دیداری (نوشته، شکل، عکس، ..)
- * تولید رسانه‌های الکترونیکی دیداری از طریق نرم‌افزارهای publisher, power point, و

photo shop

معرفی برخی از محتواها

- * LO^{۳۰} اشیاء یادگیری،
- * کارآموزی مبتنی بر شبکه
- * خودآموزی، مطالعه راهنمایی شده ناهمزمان
- * پیشامدها با هدایت مربی^{۳۱} (یادگیری همزمان)
- * همکاری گروه کوچک
- فرآیند طراحی تولید محتوای یادگیری الکترونیکی:
- * طراحی آموزشی واحد (یا موضوع) یادگیری براساس نظریه‌های یادگیری و راهبردهای آموزشی مربوطه
- * انتخاب مدل آموزشی مربوطه
- * طراحی فرصت‌های یادگیری
- * انتخاب و طراحی فعالیت‌های یادگیری
- فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هر فعالیت یادگیری
- * طراحی پیام‌های آموزشی
- * تنظیم جدول ارائه محتوای نهایی
- معرفی نرم‌افزارهای تولید محتوای الکترونیکی (برخط و برون خط)
- * Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- * power point , hyper studio , flash , mu. Builder

• کلاس هوشمند:

طراحی آموزشی کلاس هوشمند

- * طراحی محیط یادگیری الکترونیکی براساس راهبردهای آموزشی مناسب

* طراحی فرصت های یادگیری ، فعالیت های یادگیری و راهبردهای ارزشیابی براساس مدل های نوین آموزشی

* طراحی مدل ارتباطی (ارتباط استاد با شاگرد ، استاد بامحتوا ، محتوا بامحتوا ، گروه با گروه ، کلاس باخارج کلاس و...) کلاس هوشمند براساس نیازها وامکانات (تجهیزات الکترونیکی و...)

اجرای و ارزشیابی آموزشی کلاس هوشمند

- * ثبت نام از شاگردان (از طریق LMS)
- * اجرای ارزشیابی ورودی(آزمون رفتار ورودی ، پیش آزمون ، آزمون تشخیصی سبک های شناختی ، نیازسنجی و...) از طریق LMS و ثبت گزارشات آزمون ها
- * گروه بندی شاگردان براساس نتایج و گزارشات آزمون ها از طریق LMS
- * انتخاب مدل آموزشی ، محتوا و فعالیت های یادگیری مناسب برای هر گروه
- * به اشتراک گذاری و ارسال محتواها و فعالیت های یادگیری برای هر گروه از طریق LCMS
- * ارائه تکالیف تکمیلی و بازخورد آن به روش برخط (همزمان و ناهمزمان)
- * ارائه بازخورد مناسب ، اجرای ارزشیابی مستمر و توصیفی با استفاده از روش های ارزشیابی معلم ، خود ارزشیابی ، دگر ارزشیابی ، گروه ارزشیابی از طریق LCMS و LMS
- * اجرای ارزشیابی پایانی به شکل متنوع (انواع آزمون های الکترونیکی) از طریق LMS
- * ثبت نتایج و گزارشات آزمون
- * اجرای پس آزمون و اصلاح برنامه براساس گزارشات آزمون
- * تنظیم و ثبت پوشه کار

• شبکه

شبکه و شبکه سازی

- * تعریف شبکه
- * دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
- * تاریخچه شبکه
- * معرفی بزرگترین شبکه
- * سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه های شبکه
- * cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، **Wi-Fi, Bluetooth, cable** شبکه های اجتماعی

• نمونه هایی از نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی و انتشار الکترونیکی محتوا

تولید

- Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- power point , hyper studio , flash , mu. Builder

انتشار

• Forums, networks, Atutor, Moodle, emails, Educreations, snagit, blendspace, bayanbox, net support school, softgozar, aparat, googlesite, electa, kelas,...(online)

- جهت ارتقاء کیفیت این درس به صورت تخصصی و فراهم آمدن امکانات لازم در رشته مربوطه از نظرات گروه تخصصی الهیات استفاده شود.

سرفصل‌های درس کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در الهیات ۳

۱. معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه‌ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش آن در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز و شهروندان فردا است. از این‌رو معلمان الهیات که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارایی آموزش، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

مشخصات درس	نام درس: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در الهیات ۲
نوع درس: کارگاهی	اهداف / پیامدهای یادگیری: جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان الهیات در ۶ مولفه ۱- درک ICT در آموزش، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی، ۳- پداگوژی، ۴- ICT، ۵- سازمان بندی و مدیریت و ۶- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری ^{۳۲} به شرح جدول زیر می‌باشد.
تعداد واحد: ۱ واحد	
کارگاهی	
زمان درس: هر واحد ۴۸	
پیشنیاز: مهارت‌های هفتگانه	

ملاک‌ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ICT در آموزش	نوآوری در سیاست‌ها		
	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد مشتاقانه و داوطلبانه شرکت نماید.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نموده و در بحث‌ها و گفتگوهای مرتبط، پیشنهاداتی	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نموده، و علاوه بر

^{۳۲} سواد فناوری: استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

		ارائه دهد.	شرکت در بحث‌ها و گفتگوها، نظرات ارزیابانه‌ای در خصوص طراحی، کاربست و بازبینی برنامه‌های در نظر گرفته شده برای اجرای این سیاست‌ها ارائه دهد.
مهارت‌ها ی فاوا	ابزارهای فراگیر		
	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت، یادگیری دائمی و انعکاسی حداقل یک جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، ۲ الی ۳ جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، چندین جامعه دانشی متفاوت مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.
برنامه درسی و ارزشیابی	مهارت های جامعه دانشی		
	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداري از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای مشکلات احتمالی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداري از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداري از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند و راه حل موردنظر را در پیاپی سازی نماید و نتایج حاصله را مورد ارزیابی قرار دهد.
پداگوژی	خود مدیریتی		
	با استفاده از فاوا، دو موقعیت متفاوت از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های	با استفاده از فاوا، دو موقعیت مشابه از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های	با استفاده از فاوا، چندین موقعیت گوناگون از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و

	توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده سازی نماید.	توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده سازی نماید.	بکارگیری مهارت های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده سازی نماید.
سازمان بندی و مدیریت	سازمان های یادگیری		
	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، برنامه های متنوعی مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.
یادگیری حرفه ای معلم	معلم به عنوان مدل یادگیرنده		
	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت هم تایان برای آزمون، دائما در حال یادگیری حرفه ای باشد و به این منظور یک جامعه آموزشی حرفه ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت هم تایان برای آزمون، دائما در حال یادگیری حرفه ای باشد و به این منظور یک جامعه آموزشی حرفه ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت هم تایان برای آزمون، دائما در حال یادگیری حرفه ای باشد و به این منظور یک جامعه آموزشی حرفه ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

کاربرد فاوا در رشته علمی ۳

تذکر: فصول این واحد در دوره کارورزی و با حضور در کلاس درس و مدرسه قابل اجرا می باشد.

فصل ۱: در ک فاوا در آموزش

شیاستگی		
نوآوری در سیاست ها		
ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می گردد شرکت نموده، و علاوه بر شرکت در بحث ها و گفتگوها، ارائه دهد.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می گردد شرکت نموده و در بحث ها و گفتگوهای مرتبط، پیشنهاداتی ارائه دهد.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می گردد، مشتاقانه و داوطلبانه شرکت نماید.

نظرات ارزیابانه‌ای در خصوص طراحی، کاربرست و بازبینی برنامه‌های در نظر گرفته شده برای اجرای این سیاست‌ها ارائه دهد.		
<p>طراحی و اجرای برنامه‌های اصلاحی آموزشی مدرسه‌ای برای پیاده‌سازی سیاست‌های نظام آموزشی در مورد فاوا (برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)</p> <ul style="list-style-type: none"> • راهبردهای طراحی، پیاده سازی و اصلاح برنامه های آموزشی مدرسه‌ای در راستای پیاده‌سازی سیاست های اصلاحی نظام آموزش ملی <p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> - بحث کلاسی در مورد قصد سیاست‌های اصلاحی نظام آموزش ملی (با تاکید بر فاوا) و ارائه راه کارهایی که می‌تواند موجب اجرای این سیاست‌ها در سطح برنامه‌های مدرسه گردد.. - تشکیل گروه‌های کاری که در آن دانشجومعلم‌ان برنامه‌ای در سطح مدرسه را که می‌تواند مولفه‌های سیاست‌های اصلاحی را پیاده‌سازی نماید، طراحی نمایند. - اجرای برنامه‌ی طراحی شده در فاز ابتدایی - ارزیابی میزان پیشرفت برنامه - شناسایی و بررسی چالش‌های پیش روی - اشتراک موارد ذکر شده با گروه هم‌تا و ارائه راهبردهای پیشنهادی توسط گروه و هم‌تایان برای غلبه بر چالش ها 		

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

شیستگی

ابزارهای فراگیر

در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، چندین جامعه دانشی متفاوت مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، ۲ الی ۳ جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت، یادگیری دائمی و انعکاسی حداقل یک جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.
--	---	---

نرم افزارهای تولید محتوا و منابع آموزشی برای ایجاد خلاقیت و نوآوری در دانش آموزان

- عملکرد و اهداف ابزارهای تولید محتوای الکترونیکی و منابع آموزشی مبتنی بر فاوا (ضبط چند رسانه‌ای و تجهیزات و نرم‌افزارهای تولید محتوای الکترونیکی تولید، ابزارهای ویرایش، نرم‌افزارهای چاپ، ابزارهای طراحی وب و...) و نرم افزارهای انتشار محتوای الکترونیکی^{۳۳}
- فرآیند تولید محتوای الکترونیکی^{۳۴} در جهت ایجاد نوآوری و خلاقیت در دانش آموزان

^{۳۳} به پیوست مراجعه شود.

- راهبردهای چگونگی بکارگیری منابع و طراحی محتوای آموزشی الکترونیکی در جهت نوآوری و خلاقیت دانش توسط دانش آموزان

تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:

- تعداد متنوعی از بسته‌های نرم‌افزاری و منابع تولید دیجیتال را نمایش داده و در مورد اینکه آن‌ها چگونه می‌توانند در جهت حمایت و پیشرفت دانش آموزان در تمرین‌های نوآورانه و خلق دانش کمک نمایند، توضیح دهند.
- نمونه‌های خاصی از این منابع در رشته درسی مورد نظر را مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند و توضیح داده شود که چگونه برای نوآوری و خلق دانش می‌توانند دانش آموزان را پشتیبانی می‌نمایند.
- با توجه به رشته علمی، طرح درسی طراحی نموده که در آن از ابزارها و نرم‌افزارهای مربوطه برای ایجاد خلاقیت و نوآوری در دانش آموزان استفاده شده باشد، طرح درس در کلاس توسط گروه همتایان مورد ارزیابی قرار گیرد. این طرح درس می‌تواند در کلاس واقعی اجرا گردد و نتایج حاصل در گروه همتایان مورد نقد و ارزیابی و اصلاحات قرار گیرد.
- محتوای الکترونیکی تولید شده را به منظور استفاده دانش آموزان دیگر و گروه همتا با استفاده از فاوا به منتشر نمایند و از بازخوردهای احتمالی در جهت اصلاح برنامه‌ها استفاده نمایند.

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شیاستگی

مهارت های جامعه دانشی

با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.
--	---	---

پرورش مهارت‌های پیچیده شناختی با استفاده از فاوا

- معرفی مهارت‌های پیچیده شناختی و چگونگی آموزش و بروز این مهارت‌ها در دانش‌آموزان با استفاده از فاوا (از جمله مدیریت اطلاعات، حل مسئله، همکاری و تفکر انتقادی^{۳۵})

^{۳۴} به پیوست مراجعه شود.

^{۳۵} در کارورزی اجرا گردد.

- معرفی راهبردهایی برای ایجاد مهارت‌های جستجو، مدیریت و تجزیه و تحلیل و بکارگیری اطلاعات در دانش‌آموزان
- فرآیند طراحی واحدهای مطالعه و فعالیت‌های کلاسی در رشته مربوطه با استفاده از ابزارها و دستگاه‌های فاوا به منظور ایجاد و توسعه مهارت‌های استدلال، برنامه‌ریزی، یادگیری انعکاسی^{۳۶}، ساخت دانش و برقراری ارتباط
- راهبردهای تشویق دانش‌آموزان برای بکارگیری فاوا در جهت بهبود مهارت‌های ارتباطات و همکاری
- راهبردهای تشویق دانش‌آموزان برای توسعه و استفاده از خود و دیگر ارزیابی دانشی و عملکردی مبتنی بر فاوا در موضوعات درسی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- ارائه کلاسی در مورد مهارت‌های پیچیده شناختی
- ارائه ویژگی‌های فرایندهای پیچیده شناختی و پیشنهاد و ارائه راه‌کارهایی برای چگونگی کسب و توسعه‌ی و بروز آن‌ها توسط دانش‌آموزان
- طراحی یک طرح درس مبتنی بر فاوا در رشته مربوطه به گونه‌ای که کسب منجر به بروز یک یا چند مهارت پیچیده شناختی توسط دانش‌آموزان در آن جای داده شود و در کلاس در س واقعی اجرا نموده و بازخوردها و انعکاس‌های ناشی از اجرای این طرح درس در جمع همتایان بررسی نموده و پیشنهادات اصلاحی دریافتی را اعمال نمایند.
- در مورد ویژگی‌های مهارت‌های جستجو و مدیریت اطلاعات بحث و گفتگو نمایند و در مورد ویژگی‌های فعالیت‌های یادگیری مبتنی بر فاوا که منجر به توسعه و بروز مهارت‌های فوق می‌گردد بحث شود و نمونه‌هایی از این فعالیت‌ها تهیه و در کلاس درس ارائه و ارزیابی گردد.
- در مورد مهارت‌های استدلال، برنامه‌ریزی و یادگیری انعکاسی، ساخت دانش و این که چگونه فعالیت‌های مبتنی بر فاوا می‌توانند این مهارت‌ها را ایجاد و توسعه دهند، بحث شود و مثال‌هایی از این فعالیت‌ها در واحدهای مطالعه مرتبط با رشته، تولید و در میان گروه همتایان به اشتراک گذاشته شود و سپس واحدهای مطالعه تولیدی را مورد ارزیابی و نقادی قرار داده و پیشنهادهایی برای منابع اضافی ارائه دهند.
- در مورد ویژگی‌های مهارت‌های ارتباطی و همکاری و اینکه چگونه فعالیت‌های یادگیری فاوا محور می‌تواند این مهارت‌ها را مورد حمایت قرار دهد در کلاس بحث و گفتگو نموده و نمونه‌هایی از این فعالیت‌ها را تولید نمایند.
- در مورد ارتباط و همکاری موثر از طریق شرکت در مجامع یادگیری حرفه‌ای مجازی یک نمونه مدل پیشنهاد و ارائه دهند.
- در مورد مشخصات ارزیابی خود و همتایان بحث شود همچنین دستورالعمل‌های مبتنی بر دانش و عملکرد که برای انعکاس ارزیابی روی آموخته‌های خود و دیگران مورد استفاده قرار می‌گیرد بحث گردد و نمونه‌هایی از چنین فعالیت‌ها و دستورالعمل‌ها تولید و سپس در کلاس ارزیابی گردد.
- دستورالعمل‌های دانش و عملکرد محوری را که انتظارات یادگیری مهارت‌های کلیدی موضوع درسی و فاوا را از طریق تلفیق فناوری‌های نو ظهور را افزایش دهد، را توسعه دهند.

^{۳۶} Reflective learning

در این مورد می‌توانید از مدل ۴ عنصری تجربیات عینی، مشاهده و انعکاس، خلق مفاهیم ذهنی، آزمودن در موقعیت‌های جدید تئوری کلب و یا .... کمک بگیرید.

Kolb, D. A. and Fry, R. (1975) Toward an applied theory of experiential learning. in C. Cooper (ed.) *Theories of Group Process*, London: John Wiley

خود مدیریتی

با استفاده از فاوا، دو موقعیت مشابه از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاوا، دو موقعیت متفاوت از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاوا، چندین موقعیت گوناگون از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.
--	---	---

نقش فاوا در ایجاد موقعیت‌های یادگیری که منجر به ایجاد و بکارگیری مهارت‌های دانش‌آموزی می‌گردد

- ویژگی‌های معلم در ضمن تدریس به عنوان الگویی برای استدلال، حل مسئله و تولید دانش
- ویژگی‌ها و چگونگی طراحی برخط مواد و فعالیت‌های رشته درسی برای درگیر نمودن دانش‌آموزان در حل مشارکتی مسئله، تحقیق و یا خلق اثر
- معرفی راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان برای ایجاد طرح‌های پروژه‌ای و فعالیت‌هایی که آن‌ها را در حل مشارکتی مسئله، تحقیق و آفرینش اثر درگیر می‌نماید.
- معرفی راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان برای تولید چند رسانه‌ای مشارکتی، تولید وب سایت و فناوری‌ها و نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی انتشار پروژه‌های دانش‌آموزی به صورتی که موجب حمایت از روند در حال انجام تولید دانش و ارتباط با سایر مخاطبان و هم‌تایان شود.
- ارائه راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان در انعکاس آموخته‌های خود (بررسی تئوری‌ها^{۳۷} و مدل‌های یادگیری انعکاسی^{۳۸})

- تکالیف عملکردی و یادگیری
- دانشجو معلمان:
- مباحثاتی بر پایه مهارت‌های شناختی خود برای نمایش عملی بکارگیری مهارت‌های حل مسائل واقعی در موضوع درسی طراحی نموده و راهبردها و فرآیندهای خود را برای حل مسائل و خلق دانش باهم‌تایان خود به اشتراک بگذارند.
- در مورد ویژگی‌های مواد درسی برخط که دانش‌آموزان را در طراحی و برنامه ریزی فعالیت‌های یادگیری خود شان

³⁷ Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process*. Boston: D.C. Heath and Company.

Kolb, D. A. and Fry, R. (1975) Toward an applied theory of experiential learning. in C. Cooper (ed.) *Theories of Group Process*, London: John Wiley

Pedler, M., Burgoyne, J. and Boydell, T. (1991, 1996) *The Learning Company. A strategy for sustainable development*, London: McGraw-Hill.

Schön, D.A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. New York: Basic Books.

<http://www.open.ac.uk/blogs/openminded/?p=318>

^{۳۸} **Reflective learning**

از جمله مدل ۴ عنصری تجربیات عینی، مشاهده و انعکاس، خلق مفاهیم ذهنی، آزمودن در موقعیت‌های جدید در تئوری کلب

پشتیبانی می کند، بحث نموده و در گروه کاری خود چند نمونه مواد درسی برخط را تولید، در کلاس اجرا و سپس ارزیابی نمایند و در انجمن های یادگیری حرفه ای خود در حل مسائل مشارکتی یا تحقیقات و خلق اثر به صورت برخط به عنوان الگو و نمونه باشند.

- در مورد ویژگی های فعالیت های معلم که دانش آموزان را در طراحی و برنامه ریزی فعالیت های یادگیری خود را پشتیبانی می کند بحث نمایند و نمونه های از این فعالیت ها را تولید نمایند و در کلاس درس اجرا نمایند و نتیجه را مورد ارزیابی قرار دهند.
- در مورد ویژگی های فعالیت های معلم که دانش آموزان را در بکارگیری فناوری های مختلف در فعالیت های یادگیریشان پشتیبانی می کند، بحث نموده و نمونه هایی از چنین فعالیت ها تولید نمایند و در کلاس درس اجرا نمایند و نتیجه را مورد ارزیابی قرار دهند.
- نمونه هایی از فناوری های تولید چند رسانه ای، تولید صفحات وب و روش های انتشار آن ها را (برای پشتیبانی از دانش آموزان) در جوامع یادگیری حرفه ای بر خط به نمایش بگذارند.
- در مورد ویژگی های آن دسته از فعالیت های معلم که یادگیری انعکاسی دانش آموزان را تقویت و حمایت می نماید، در کلاس بحث نمایند و نمونه هایی را نیز در این مورد تولید نموده و به اشتراک بگذارند، و کارهای انجام شده در این مورد را در جوامع یادگیری حرفه ای برخط مورد نقد و بررسی قرار دهند.

فصل ۵ : سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

سازمان های یادگیری

ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، برنامه های متنوعی مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.
---	--	---

مدرسه، جامعه ای مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم

- معرفی، عملکرد محیط های مجازی و محیط های ساخت دانش^{۳۹} برای افزایش دانش و درک موضوعات برنامه درسی و توسعه جوامع یادگیری برخط و چهره به چهره و ترکیبی
- معرفی، عملکرد ابزارهای فکری و برنامه ریزی^{۴۰} در حمایت از خلاقیت و برنامه ریزی های فعالیت های یادگیری و تفکر و یادگیری پیوسته انعکاسی دانش آموزان
- کلاس و مدرسه هوشمند، LMS، CMS و LCMS (پایاده سازی، بکارگیری و مدیریت)^{۴۱}

تکالیف عملکردی و یادگیری

^{۳۹} knowledge-building با مدل های ارائه شده در این مورد آشنا شوند از جمله نمونه زیر :
Hyo-Jeong So, Lay Hoon Seah, Hwee Leng Toh-Heng (2010) Designing collaborative knowledge building environments accessible to all learners: Impacts and design challenges, Computers & Education, Volume 54, Issue 2, February 2010, Pages 479-490
^{۴۰} مانند Graphing 'Glossary of terms 'Flow chart 'concept map planning and thinking tools
^{۴۱} به پیوست مراجعه شود.
http://www.sac.sa.edu.au/Library/Library/Topics/thinking_skills/thinking.html

دانشجو معلمان:

- ضمن نمایش مجموعه‌ای متنوع از محیط‌های مجازی و ساخت دانش، توصیف کند که چگونه این محیط‌ها از جوامع یادگیری دانش‌آموزی حمایت می‌کنند و نمونه‌هایی خاص از منابعی را که در موضوع درسی‌اش مورد استفاده قرار می‌گیرد مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و در مورد این که این محیط‌ها چگونه جوامع یادگیری دانش‌آموزان را مورد پشتیبانی قرار می‌دهند توضیح دهد. کارایی محیط‌های یادگیری برخط و ترکیبی، را در واحد مطالعه‌ای که طراحی نموده‌اند را نشان دهد.
- ضمن نمایش انواع متنوعی از ابزارهای برنامه‌ریزی و فکری شرح دهد که چگونه این ابزارها می‌توانند از ایجاد و برنامه‌ریزی فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان حمایت نمایند. نمونه‌هایی خاص از این ابزارها در موضوع درسی خود را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و از این ابزارها در واحد مطالعه طراحی شده استفاده نموده، واحد مطالعاتی را در کلاس درس اجرا نماید نتایج را بر اساس میزان حصول به اهداف مورد ارزیابی قرار دهد.
- پیشنهاداتی برای بهبود عملکرد نرم افزارهای **LMS, LCMS, CMS** در جهت توسعه نوآوری و خلاقیت دانش‌آموزان ارائه دهند.
- یک کلاس هوشمند را طراحی، اجرا، و ارزشیابی نمایند به گونه‌ای که علاوه بر دستیابی به اهداف برنامه درسی، موجب تقویت و توسعه روحیه نوآوری و خلاقیت در دانش‌آموزان گردد.

فصل ۶: یادگیری حرفه‌ای معلم

شناستگی

معلم به عنوان مدل یادگیرنده		
با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمون، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و <u>جوامع آموزش حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.</u>	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمون، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و <u>یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.</u>	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمون، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و به این منظور <u>یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی نماید.</u>

معرفی ویژگی‌های معلم به عنوان مدل یادگیرنده

- ایفای نقش رهبری در ایجاد چشم اندازی مناسب برای مدرسه با تلفیق فاوا در برنامه درسی و تمرین های کلاسی
- ایفای نقش رهبری در میان همکاران در حمایت از نوآوری در مدرسه و ارتقاء یادگیری مداوم مبتنی بر فاوا
- خود ارزیابی دائم و انعکاس فعالیت‌های حرفه‌ای خود برای ارتقاء نوآوری و بهبود حرفه‌ای مبتنی بر فاوا
- بهره‌گیری از منابع فاوا برای شرکت در مجامع حرفه‌ای، شرکت و بحث در مورد بهترین تمرین‌ها در آموزش رشته علمی (معرفی انجمن‌ها و مجامع مجازی و.. معلمان در رشته علمی)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد راه‌های مختلفی که مدارس می‌توانند فاوا را در برنامه درسی و کلاس درس خود تلفیق نمایند بحث نمایند.
- برنامه عملیاتی که در آن معلمان نقش کلیدی در کار با همکاران و مدیران مدرسه در جهت استفاده از فاوا در مدارسشان را ایفا می‌نمایند، طراحی نمایند و سپس مواردی را برای چگونگی اجرای این پیشرفت‌ها در نظر بگیرند (

پیش بینی چالش‌ها و ارائه راهکارهایی برای برطرف نمودن چالش‌ها)

- در مورد انواع حمایت‌های اجتماعی مبتنی بر فاوا که محتاج آموزش حرفه‌ای برای شرکت در برنامه‌های نوآورانه و حفظ نوآوری در مدرسه هستند، بحث نمایند. برنامه عملیاتی مبتنی بر فاوا برای ایجاد محیط حمایتی و خلاقانه با همکاری مدیران و همکاران طراحی نموده و به اشتراک بگذارند و راهبردهایی برای بکارگیر ابزارها و منابع خلاقانه در مدرسه خود ارائه دهد.
- در مورد فعالیت‌های حرفه‌ای نوآورانه خود در حوزه‌ی فاوا بحث نمایند. نمونه‌هایی از تجربیات خود را بیان نمایند.
- در مورد اینکه چگونه منابع فاوا برای حمایت دائم نوآوری و توسعه از طریق انجمن‌های یادگیری حرفه‌ای می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد بحث نماید. نمونه‌هایی از تجربیات مبتنی بر فاوای خود را ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی-نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشگری+ آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- و.....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، ADSL⁺ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار

- سخت افزارهای داخلی و خارجی و رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم‌افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون *Vinux^{۴۲}, Deaf Apps^{۴۳} (for chat)* را پیشنهاد نمود.
- نرم‌افزارهای

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder, sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه‌اندازی شبکه شامل:

Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall

- حداقل ۲ رایانه و یا لپ‌تاپ (در مورد لپ‌تاپ‌ها مجهز به Bluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ‌های نمونه در زمینه کاربرد سخت‌افزارهای آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت‌افزارها
- نرم‌افزارهای و سیستم‌عامل‌های آموزشی گروه‌های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم‌افزارهای مربوطه
- سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم‌افزارهای شبیه‌ساز متناسب با رشته
- نرم‌افزارهای LCMS, CMS, LMS

۴. منابع آموزشی

۶۴. سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی
۶۵. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
۶۶. مبانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
۶۷. برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران
۶۸. نقشه جامع علمی کشور
۶۹. اساسنامه دانشگاه فرهنگیان
۷۰. هوشمندسازی مدارس راهبرد تحول وزارت آموزش و پرورش در توسعه فاوا.
۷۱. مهرمحمدی، محمود و نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۳)، تدوین سیاست‌های راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.
۷۲. علی‌آبادی، خدیجه (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور
۷۳. محمدی داود، احدیان، محمد، رضائی، عمران (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، آبیژ.
۷۴. هارت دیویس گای، (۱۳۸۹) مرجع کامل سیستم عامل مکینتاش، مترجم محمدرضا اصغرزاده، تهران نشر: نوآور
۷۵. راهنماهای لینوکس و ویندوز آخرین نسخه‌های موجود در هنگام تدریس
۷۶. سازمان فناوری اطلاعات ایران (۱۳۹۲) الزامات و چارچوب‌های تولید محتوای الکترونیکی آموزشی.

^{۴۲} <http://distrowatch.com/table.php?distribution=vinux>

^{۴۳} <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en> (نرم‌افزارهای مخصوص ناشنوایان در

گوگل پلی)

۷۷. محتوای الکترونیکی تولید در پروژه لوک شارپ کانادا <http://www.projectlooksharp.org/>

- Bianco, A. M., Marsico, M. De., TEmprin, M. (2005) Standards for E-learning, ۷۸
The TISIP Foundation.
- Brendan G. Lim, Martin Conte Mac Donell (2014) iOS 7 in Action, Manning. ۷۹
- Cellary W. and Walczak K. (2012) Interactive 3D Multimedia Content, Models ۸۰
for Creation, Management, Search and Presentation, Springer, London.
- Clark, Ruth Colvin and Mayer Richard E. (2008) e-Learning and the Science of ۸۱
Instruction, 2nd Ed, Wiley & Sons, Inc.
- Devedzic, V. (2006) SEMANTIC WEB AND EDUCATION, Springer. ۸۲
- Earnshaw, R., Vince, J., (2001) Digital Content Creation, London, Springer. ۸۳
- Ehler, U. D., Pawlowski, J. M., (2006) Hand book on Quality and ۸۴
standardization in E learning, Springer.
- Freitas S.de and Yapp, C. (2005) Personalizing learning in the 21st century, ۸۵
Network Educational Press.
- Griffin, P., McGaw B. Care E. (2012) Assessment and Teaching of 21st Century ۸۶
Skills, Springer.
- Honey Margaret A. and Hilton Margaret (2011) Learning Science Through ۸۷
Computer Games and Simulations, Committee on Science Learning: Computer
Games, Simulations, and Education; National Research Council.
- Lockyer L., Bennett S., Agostinho Sh., Harper B.(2009) Handbook of Research ۸۸
on Learning Design and Learning Objects: Issues, Applications, and
Technologies, Information science reference, New York.
- (2011) Learning Android, O'Reilly Media. Marko Gargenta ۸۹
- McConnell, D. (2002). Collaborative assessment as a learning process in e- ۹۰
learning. The proceedings of Computer Support for Collaborative Learning:
Foundations for a CSCL Community, 7(11), 566-567.
- Mcdonald, J. (2003). Assessing online collaborative learning: Process and ۹۱
product. Computers & Education, 40(4), 377-391.
- Morrison, D. (2003) E-learning Strategies , John Wiley & Sons Ltd ۹۲
- Northrup, Pamela T.(2007) Learning Objects for Instruction:Design and ۹۳
Evaluation, Information Science Publishing, New York.
- Pozzi, F., Manca, S., Persico, D., & Sarti, L. (2007). A general framework for ۹۴
tracking and analyzing learning processes in computer-supported
collaborative learning environments. Innovations in Education and Teaching
International, 44(2), 169-179
- Rae Earnshaw and John Vince (2001) Digital Content Creation, Springer-Verlag ۹۵
London.
- Timothy Binkley-Jones, Massimo Perga, Michael Sync, Adam Benoit (2013) ۹۶
Windows Phone 8 in Action, Manning.
- UNICCO (2011) "Media and Information Literacy, Curriculum for Teachers" ۹۷
Published by the United Nations Educational, Scientific and Cultural
Organization

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت ها صورت می گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه ای دانشجو معلم تعیین می نماید.

۶. پیوست ها

• تولید محتوای الکترونیکی:

استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی

* آشنایی با استانداردهای SCORM و AICC در تولید محتوای الکترونیکی و آموزش الکترونیکی

تولید محتوای الکترونیکی

رسانه های الکترونیکی دیداری

- * معرفی پوستر، انواع چارت، اسلایدها، نمودار، .....، کاربرد، مزایا و محدودیت ها
- * فرآیند انتخاب رسانه های الکترونیکی دیداری در آموزش
- * طراحی پیام های آموزشی رسانه های الکترونیکی دیداری (نوشته، شکل، عکس، ..)
- * تولید رسانه های الکترونیکی دیداری از طریق نرم افزارهای publisher, power point, و

photo shop

معرفی برخی از محتواها

- * LO^{۴۴} اشیاء یادگیری،
- * کارآموزی مبتنی بر شبکه
- * خودآموزی، مطالعه راهنمایی شده ناهمزمان
- * پیشامدها با هدایت مربی^{۴۵} (یادگیری همزمان)
- * همکاری گروه کوچک

فرآیند طراحی تولید محتوای یادگیری الکترونیکی :

- * طراحی آموزشی واحد (یا موضوع) یادگیری براساس نظریه های یادگیری و راهبردهای آموزشی مربوطه

- * انتخاب مدل آموزشی مربوطه
- * طراحی فرصت های یادگیری
- * انتخاب و طراحی فعالیت های یادگیری

فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هر فعالیت یادگیری

* طراحی پیام های آموزشی

* تنظیم جدول ارائه محتوای نهایی

معرفی نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی (برخط و برون خط)

* Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia
Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off
line)

* power point , hyper studio , flash , mu. Builder

• کلاس هوشمند:

طراحی آموزشی کلاس هوشمند

* طراحی محیط یادگیری الکترونیکی براساس راهبردهای آموزشی مناسب

* طراحی فرصت های یادگیری ، فعالیت های یادگیری و راهبردهای ارزشیابی براساس مدل های نوین آموزشی

* طراحی مدل ارتباطی (ارتباط استاد با شاگرد ، استاد بامحتوا ، محتوا بامحتوا ، گروه با گروه ، کلاس باخارج کلاس و...) کلاس هوشمند براساس نیازها وامکانات (تجهیزات الکترونیکی و...)

اجرای و ارزشیابی آموزشی کلاس هوشمند

* ثبت نام از شاگردان (از طریق LMS)

* اجرای ارزشیابی ورودی(آزمون رفتار ورودی ، پیش آزمون ، آزمون تشخیصی سبک های شناختی ، نیاز سنجی و...) از طریق LMS و ثبت گزارشات آزمون ها

* گروه بندی شاگردان براساس نتایج و گزارشات آزمون ها از طریق LMS

* انتخاب مدل آموزشی ، محتوا و فعالیت های یادگیری مناسب برای هر گروه

* به اشتراک گذاری و ارسال محتواها و فعالیت های یادگیری برای هر گروه از طریق LCMS

* ارائه تکالیف تکمیلی و بازخورد آن به روش برخط (همزمان و ناهمزمان)

* ارائه بازخورد مناسب ، اجرای ارزشیابی مستمر و توصیفی با استفاده از روش های ارزشیابی معلم ، خود

ارزشیابی ، دگر ارزشیابی ، گروه ارزشیابی از طریق LCMS و LMS

* اجرای ارزشیابی پایانی به شکل متنوع (انواع آزمون های الکترونیکی) از طریق LMS

* ثبت نتایج و گزارشات آزمون

* اجرای پس آزمون و اصلاح برنامه براساس گزارشات آزمون

* تنظیم و ثبت پوشه کار

• شبکه

شبکه و شبکه سازی

* تعریف شبکه

* دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه

- * تاریخچه شبکه
- * معرفی بزرگترین شبکه
- * سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه های شبکه
- * cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server
- ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، **Wi-Fi, Bluetooth, cable**
- شبکه های اجتماعی

• نمونه هایی از نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی و انتشار الکترونیکی محتوا

تولید

- Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- power point , hyper studio , flash , mu. Builder

انتشار

- Forums, networks, Atutor, Moodle, emails, Educreationsn, snagit, blendspace, bayanbox, net support school, softgozar, aparat, googlesite, electa, kelas,...(on line)
- جهت ارتقاء کیفیت این درس به صورت تخصصی و فراهم آمدن امکانات لازم در رشته مربوطه از نظرات گروه تخصصی الهیات استفاده شود.

به نام خدا
دانشگاه فرهنگیان
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

سرفصل درس تجربه‌های خاص حرفه‌ای در آموزش الهیات

۱. معرفی درس و منطق آن

عمل معلمی برای معلمانی که به آن به منزله فرصتی برای اعتلای آموزش و رشد شخصی نظر می‌کنند، سرشار از تجربه-های نادری است که آگاهی از آنان برای دانشجومعلم‌ان دو خاصیت دارد: اول آشنایی با تجربه خاص و دوم کسب انگیزه و اعتماد برای عمل خلاقانه در موقعیت‌های واقعی تربیت. آنچه آگاهی از تجربه‌های خاص را برای آموزش معلمان توجیه می‌کند، ایجاد شرایط «همزادپنداری» است؛ یعنی آنچه می‌تواند امید به موفقیت را در موقعیت‌های متنوع و متغیر، افزایش دهد. درعین حال، تجربه‌های خاص دربردارنده دانش‌هایی مفید هستند که در قالب‌های معمول «دانش الهیات» و «دانش تربیتی» وارد نشده‌اند اما «کارآمدی حرفه‌ای» داشته‌اند. این درس می‌تواند برای افزایش توانایی حرفه‌ای معلمان در طراحی فعالیت‌های خلاقانه و کارآمدی موقعیتی در ارتقاء کیفیت آموزش الهیات موثر باشد.

نام درس: تجربه‌های خاص حرفه‌ای				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۱۶ ساعت پیشنیاز: ندارد نحوه آموزش: انفرادی (و) با حضور معلمان سرآمد دارای تجربه خاص)
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: به مواردی از زمینه‌های تحقق یک تجربه خاص، اشاره و به تحلیل چنین زمینه‌ای اقدام کند و برخی از اساتید و معلمان الهیات دارای تجربه خاص را بشناسد. همچنین، دارای احساس مثبت به عمل ابتکاری در موقعیت‌های مساله‌دار حرفه معلمی است و خود را آماده برای چنین عملی می‌داند.				
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
آشنایی با تجربه‌های خاص	از تجربه‌های برخی اساتید و معلمان موفق مطلع است و این تجارب را گزارش می‌کند اما تحلیلی از دلایل و پیامد آنها ندارد.	تجربه‌های خاص معلمان رشته تخصصی خود را می‌شناسد و قادر است به تبیین عمل ابتکاری معلمان دارای تجربه خاص اقدام کند.	نه تنها تجربه‌های خاص معلمان رشته تخصصی خود را تبیین می‌کند، که بر بنیاد موارد گزارش شده به شناسایی اشخاص دیگر اقدام کرده و برای ارتباط بین آنها در جهت تولید یک نظریه اقدام کرده است.	شایستگی اساسی: <i>PK</i> کد ۱-۲، ۲-۲ & ۳-۲ <i>PCK</i> کد ۱-۳، ۲-۳، ۳-۳ & ۴-۳
مواجهه با تجربیات	توانسته است ضمن پذیرفتن تجارب خاص در الهیات، از این تجارب در موقعیت‌های خاص حرفه‌ای خود استفاده می‌کند.	ضمن به کار گیری برخی از تجارب خاص در آموزش الهیات، ارتباط بین این تجارب و موقعیت‌های خاص را گزارش می‌کند.	ضمن شرکت در اجتماع یادگیری اساتید و معلمان دارای تجارب خاص در رشته الهیات به مرتبط کردن آن تجارب در زمینه‌های جدید اقدام می‌کند.	
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان	

بازخوانی محدود	سطحی عمیق از	مناسب ارائه، از
تجربه شخصی است.	بازخوانی تجربه خود و	سازماندهی و حتی محتوای
	دیگری دیده می شود.	بدیع برخوردار است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	نظرسنجی از دانشجویان الهیات در مورد این درس و بررسی سطح دانش مربوطه، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تبیین تجربه خاص معلم	تشریح شرایط معمول و مساله های متنوع کلاس درس و ضرورت ها و زمینه های شکل گیری تجربه های خاص معلمی و اهمیت بکارگیری آنها در اعتلای آموزش. تکلیف ۱: یک کتاب و یک مقاله از تجربه های خاص اساتید و معلمان الهیات را مطالعه و از آن گزارش ارائه کند.
سوم تا هشتم	ارائه تجربه های خاص	ارائه تجربه خاص توسط اساتید و معلمان الهیات و مدعوین (اساتید و معلمان دارای تجربه خاص) و گفتگوی در باره تجربه گزارش شده. تکلیف ۲: همه دانشجویان معلمان موظفند به بررسی در موقعیت های ممکن برای شناسایی «تجربه خاص حرفه ای» اقدام و نتیجه را در جلسه آینده به کلاس ارائه کنند.
نهم	نقد و ارزیابی فرایند کار کلاس	تشریح منطق روش کار توسط مدرس و گفتگوی در باره چگونگی ادامه کار. تکلیف ۳: دانشجویان به بازخوانی تجربه آموزش معلمان خود اقدام می کنند و نمونه هایی از خاص بودن آن را آشکار می کنند.
دهم و یازدهم	ارائه تجربه های جدید	ایجاد فرصت برای ارائه تجربه خاص برای دانشجویان معلمان و گفتگو درباره تجربه گزارش شده.
دوازدهم تا پانزدهم	اجرای تجربه های خاص	طراحی اشکال الهیات، آشنایی و ساخت دست سازه ها، بازدید از مراکز تولید دست ساخته ها و ابزارهای آموزشی تکلیف ۴: دانشجویان به ارائه طرح های زیست، دست ساخته ها و تهیه گزارش از بازدید اقدام کند.

پانزدهم	ارائه تجربه‌های خاص معلمان	ایجاد فرصت برای ارائه تجربه خاص برای معلمان و گفتگوی در باره تجربه گزارش شده.
شانزدهم	نقد و ارزیابی فرایند کار کلاس	تشریح منطق روش کار توسط مدرس و گفتگوی در باره چگونگی ادامه کار. تکلیف ۴: دانشجویان به بازخوانی تجربه آموزش همین درس خود اقدام می‌کنند و آن را نقد و بررسی می‌کنند.

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و البته با مشارکت همه‌جانبه دانشجویان معلمان انجام می‌شود. آموزشگر در بخشی از درس بر بنیاد گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از موضوعات اقدام می‌کند و بخشی دیگر از درس با شناسایی و دعوت از معلمان دارای تجربه خاص، فرصت آشنایی دانشجویان معلمان و معلمان خاص رشته‌های تخصصی را فراهم می‌کند و فرصت گفتگوی آنان را ایجاد و آن را مدیریت می‌کند. به تشخیص آموزشگر و با اتخاذ تدابیر هدایتی، واگذاری معرفی تجربه خاص معلمان می‌تواند به دانشجویان معلمان واگذار شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع و جستجوی در واقعیات بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به صورت سازمان یافته ارائه نظر کنند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب تا سال ۱۳۹۸ الزامی نیست؛ اما آموزشگر تلاش خواهد کرد منابع مفید را شناسایی و معرفی کند. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر، در همان رشته بلامانع است.
- همه آموزشگران موظفند منابع و مستندات از «معلمان سرآمد» به دانشجویان معلمان معرفی نمایند و نشانی سایت‌های مفید برای دریافت اطلاعات را ارائه کنند. همچنین، آموزشگر این درس موظف است به جستجوی اجتماعات تخصصی معلمان مخصوصاً در فضای مجازی اقدام کند و موارد مفید را به دانشجویان معرفی و آنان را برای مشارکت، تشویق کند.
- آموزشگران این درس از سال ۱۳۹۴ به بعد موظف‌اند تمامی دانشجویان معلمان را برای عضویت در «تالار گفتگوی معلمان آینده» در پورتال دانشگاه هدایت کنند و خود نیز در آن مشارکت نمایند.

۵. راهنمای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس تجربه‌های خاص حرفه‌ای در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از گفتارهای درس، گفتگوهای کلاسی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند. ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی، به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۵۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

✚ مدرس مربوطه از اساتید باتجربه گروه الهیات می باشد.

✚ آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.

✚ مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.

✚ رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.

✚ رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.

✚ مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.

✚ ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

تدوین کننده: نعمت‌الله موسی‌پور

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی »
متعاقبا ارائه می‌شود.

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: اقدام پژوهی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

قائل شدن وظیفه تولید یافته‌های پژوهشی برای معلم در کنار دو وظیفه مهم دیگر او مبنی بر وظیفه استفاده از یافته‌های پژوهشی تولید شده توسط دیگران و وظیفه آموزش پژوهش به دانش‌آموزان، ضرورت دانا و توانا کردن آنها در حوزه اقدام پژوهی را روشن می‌سازد. این امر بدان معناست که معلم باید از تدریس و عمل تربیتی عادی شده^{۴۶} فاصله گرفته و به سوی تدریس و عمل فکورانه^{۴۷} پیش برود، به نحوی که با بینشی پژوهشی مسائل کلاس و مدرسه را بکاود و با اقدام پژوهی و ژرف‌اندیشی به یافتن راه‌حل‌ها، کاربرد بلافصل یافته‌ها و اخذ بازخورد مداوم به اصلاح و بهبود مسائل آموزشی و پرورشی بپردازد. بر این اساس، تفکر و مهارت اقدام پژوهی یکی از حوزه‌های اساسی است که می‌بایست در برنامه درسی پیش از خدمت و حین خدمت معلمان گنجانده شود.

نام درس: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: اقدام پژوهی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه گستره و سطوح پژوهش در آموزش و پرورش و فلسفه و روش اقدام پژوهی (چیستی، چرایی و چگونگی آن)، به تحلیل اهمیت کاربست یافته‌های پژوهشی و اقدام پژوهی در اصلاح و بهبود نتایج و فرایندهای آموزشی و پرورشی و رشد حرفه‌ای معلمان بپردازد و با استفاده از دانش و نگرش کسب شده به انجام اقدام پژوهی به تناسب رشته تخصصی خود مبادرت ورزد.				نوع درس: کارگاهی
				تعداد واحد: ۱
				زمان درس: ۴۸ ساعت
				پیشنیاز: اصول و روش‌های تدریس، روانشناسی تربیتی
				شایستگی اساسی:
				<i>Ck&pck</i> کد ۱-۲ &
				۳-۳ & ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
سطوح و گستره پژوهش در حرفه معلمی را تحلیل می	جایگاه و روابط سطوح مختلف پژوهش را مورد بررسی و مقایسه قرار	سطوح و گستره پژوهش در حرفه معلمی را توضیح	شناخت پژوهش در آموزش و	

⁴⁶-routinized

⁴⁷ - reflective

	<p>پرورش و حرفه معلمی</p>	<p>می دهد. نقش معلم در مقام مصرف کننده، آموزش دهنده و تولید کننده پژوهش را توضیح می دهد.</p>	<p>می دهد و امکانات و محدودیت های کاربرد هریک از سطوح را در موقعیت های مختلف توضیح می دهد</p>	<p>کند و مصادیق آنها را مورد نقد و ارزیابی قرار می دهد و رابطه اقدام پژوهی با رشد حرفه ای و ادراک هنرمندانه معلم از موقعیت های تربیتی را تحلیل می کند</p>
	<p>شناخت فلسفه اقدام پژوهی</p>	<p>مفهوم اقدام پژوهی را تعریف می کند و ضرورت، اهداف، پیامدها و امکانات و محدودیت های آن را توضیح می دهد و با خاستگاه و رویکردهای موجود در این زمینه آشناست.</p>	<p>دلالت های مبانی فلسفی اقدام پژوهی را برای عمل پژوهش تبیین می کند و ضرورت و کاربردهای آن را در تفکر و عمل تربیتی توجیه می کند.</p>	<p>با توجه به مبانی فلسفی اقدام پژوهی ایده ها و روش هایی را برای اقدام پژوهی در موقعیت خاص ارائه می کند و نقش اقدام پژوهی را در اصلاح و بهبود امور آموزشی و پرورشی مورد تحلیل قرار می دهد.</p>
	<p>شناخت مراحل و روش اجرای اقدام پژوهی</p>	<p>هریک از مراحل اقدام پژوهی و روش اجرای آن را توضیح می دهد.</p>		<p>بر اساس دانش و مهارت کسب شده، نمونه ای از گزارش های اقدام پژوهی انجام شده توسط معلمان را مورد نقد و ارزیابی قرار می دهد.</p>
	<p>کسب مهارت در انجام اقدام پژوهی متناسب با رشته تخصصی</p>	<p>با ژرف اندیشی موقعیت ها و مسائل آموزشی و پرورشی را مورد بررسی قرار می دهد و مسئله مناسب برای انجام اقدام پژوهی را انتخاب می کند.</p>	<p>خاستگاه، ابعاد و پیامدهای مسئله را مورد بررسی قرار می دهد و داده ها و شواهد مهم و ابزار مناسب برای گردآوری آنها را تشخیص می دهد.</p>	<p>روش، مراحل و اقدامات لازم برای ارزشیابی، اعتباریابی و نقد نتایج و اخذ بازخورد برای اصلاح و بهبود را پیش بینی و طرح نهایی را تدوین می کند و در صورت دسترسی به</p>

موقعیت مناسب آن را اجرا می‌کند.				
---------------------------------	--	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول :

- انواع، سطوح، گستره، ماهیت و اهداف پژوهش در آموزش و پرورش
- پژوهش در حرفه معلمی (معلم به‌عنوان بکارگیرنده یافته‌های پژوهش‌های دیگران، معلم به‌عنوان پژوهشگر، معلم به‌عنوان مدرس پژوهش به دانش آموزان)
  - استلزامهای پژوهش‌های معلم محور (برخورد آزادمنشانه، هم افزایی، تفکر و بازاندیشی ، دغدغه‌های رشد حرفه‌ای، اشتراک دانش و تجربیات، مشارکت و کار گروهی ، نقادی و نقد پذیری، تعهد و مسئولیت برای عمل مبتنی بر پژوهش، اخلاق پژوهشی و ...)
  - عمل پژوهی و ادراک هنرمندانه معلم
  - عمل پژوهی و رشد حرفه ای معلم

فعالیت یادگیری:

- مطالعه منابع معرفی شده
- مشارکت در بحث‌های کلاسی
- پاسخ به پرسش‌های طرح شده
- مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه‌ها)

فعالیت عملکردی:

- تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در تحلیل جایگاه و نقش پژوهش در آموزش و پرورش و حرفه معلمی و تهیه گزارش برای ارائه به کلاس

بخش دوم :

- چپستی عمل پژوهی در آموزش و پرورش (ماهیت، تعریف، ابعاد، گستره،)
- چرایی عمل پژوهی در آموزش و پرورش (اهداف ، پیامدها، ضرورت و اهمیت)
- تاریخچه و خاستگاه‌های عمل پژوهی
- نظریه‌ها و دیدگاه‌های موجود در زمینه اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه منابع معرفی شده
- مشارکت در بحث‌های کلاسی
- پاسخ به پرسش‌های طرح شده
- مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه‌ها)

فعالیت عملکردی:

- تهیه یک نوشته انتقادی در مورد باورها و عقاید شخصی خود در مورد چپستی و ضرورت اقدام پژوهی در آموزش و پرورش و ارائه آن در کلاس برای بررسی و نقد

بخش سوم :

- چگونگی تشخیص مسئله،
- چگونگی تدوین طرح اقدام پژوهی،

- روش اجرای مراحل اقدام پژوهی

- چگونگی گردآوری داده ها و شواهد مهم در اقدام پژوهی

- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند اقدام پژوهی

- نقش مشورت و مشارکت در اقدام پژوهی

- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی در اقدام پژوهی

- چگونگی بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در اقدام پژوهی

- چگونگی مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردهای اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

مطالعه منابع معرفی شده

مشارکت در بحث‌های کلاسی

پاسخ به پرسش‌های طرح شده

مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه‌ها)

فعالیت عملکردی:

- تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در نقد نمونه‌ای از اقدام پژوهی انجام شده توسط معلمان دیگر

و تهیه گزارش نقد برای ارائه به کلاس

بخش چهارم :

- تدوین طرح و انجام مراحل اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در ارزشیابی و نقد طرح اقدام پژوهی دانشجو معلمان و یکایک مراحل اجرایی آن در خلال جلسات متناظر با روند

پیشرفت اجرای طرح (در هر مرحله از تدوین طرح و اجرای آن، دانشجویان گزارش لازم را به کلاس ارائه و از مشورت، ارزشیابی

و نقد دیگران استفاده می‌کنند.)

فعالیت عملکردی:

- تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در مراحل زیر:

- بررسی متأملاً نه کلاس درس و مدرسه و انتخاب مسئله برای اقدام پژوهی

- تدوین طرح

- انتخاب روش و تدوین مراحل

- مشخص کردن شواهد مهم و ساختن یا یافتن ابزار گردآوری داده ها

- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند

- انجام مشورت و جلب مشارکت افراد ذی ربط

- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی فرایند و نتایج

- اخذ بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در حل مسئله یا بهبود امر مورد پژوهش

- مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردها

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس

در خلال بیان فلسفه، مبانی، اصول، روش و مراحل اجرای اقدام پژوهی به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات اقدام پژوهی

معلمان (به تناسب رشته آموزشی دانشجو معلمان) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان پژوهنده پرداخته می‌شود.

- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه‌های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین پیشنهاد کامل اقدام پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (در صورت دسترسی به کلاس و مدرسه) می‌پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می‌کنند. در صورت عدم دسترسی به کلاس و مدرسه، صرفاً به تدوین طرح اقدام پژوهی و پیش بینی مراحل اجرا و سازوکار لازم برای گردآوری داده‌ها و شواهد مهم و تهیه ابزار و مشخص کردن چگونگی استفاده از مشورت و مشارکت دیگران بسنده می‌شود.

۴. منابع آموزشی

منبع:-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر همکلاس‌های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه‌های کمی بر جنبه‌های کیفی تأکید و توجه ویژه‌ای می‌شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت‌های انجام شده توسط دانشجو - که در پوشه کار^{۴۸} او گردآوری می‌شود- صورت می‌گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه‌ای می‌شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره بهارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه اقدام پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می‌یابد .

سایر نکات

اقدام پژوهی قبل از آغاز کارورزی به دانشجویان ارائه شود.

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس پژوهی یک رویکرد برای توسعه حرفه‌ای است که در ، آن معلمان با یکدیگر در تدوین طرح درس پژوهشی ، اجرا و اعتبار یابی آن همکاری می‌کنند . این رویکرد ظرفیت شگرفی برای تحقق اهداف مدرسه بعنوان سازمان یادگیرنده و بستری برای گفتگوهای حرفه‌ای در باره آموزش ، تدریس و فرایندهای یاددهی - گیری در مدرسه فراهم می‌سازد. درس پژوهی دانش آموزشی محتوا را در معلمان توسعه بخشیده و با سازوکارهای خود ، قدرت و شایستگی معلمان را برای مواجهه با مسایل فراروی یاددهی- یادگیری توسعه می‌بخشد . به این ترتیب دانشجو معلمان با گذراندن این درس ، با کار گروهی و هم افزایی در جهت رشد شایستگی و توان تخصصی خود بطور همزمان در حوزه دانش تربیتی ، دانش موضوعی ، دانش فناوری آموزشی و دانش آموزشی محتوا گام بر می‌دارند.

نام درس: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی				مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: اصول و روش‌های تدریس نحوه تدریس:
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ماهیت ، اهداف و اهمیت کاربرد درس پژوهی و نقش آن در توسعه حرفه ای معلمان و فرایند یاددهی- یادگیری رادرک نموده و با کسب دانش و مهارت‌های لازم ، به طراحی و اجرای برنامه درس پژوهی در قالب یک گروه همکار و براساس رشته تخصصی خود بپردازد .				شایستگی اساسی: Ck&pck کد ۱-۲ ۳-۳ & ۳-۴
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
درک ماهیت ، اهداف ، ضرورت و اهمیت کاربرد درس پژوهی	جایگاه درس پژوهی را در تحقق مدارس بعنوان سازمان یادگیرنده توضیح می دهد .	امتیازات درس پژوهی را نسبت به سایر رویکردهای توسعه حرفه ای برمی شمارد و نقش آن را در اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری درک می کند.	تاثیر درس پژوهی را بر ابعاد مختلف شایستگیهای معلمی به تفکیک مشخص و پیامدهای آن را در افزایش کیفیت نتایج فرایندهای یاددهی - یادگیری مورد تحلیل قرار می دهد .	
کسب شایستگی مورد نیاز درس پژوهی	دانش و مهارتهای مورد نیاز برای طراحی و اجرای مراحل درس پژوهی را بر می شمارد و اجرای اثربخش آنها را توضیح می دهد .	استلزامهای درس پژوهی را می شناسد و پیوستگی مراحل درس پژوهی و نحوه اخذ بازخورد از آنها را توضیح می دهد .	نمونه های اجرا شده درس پژوهی را مورد نقد و ارزیابی قرار می دهد .	
طراحی و اجرای یک برنامه درس پژوهی	در قالب گروه ، طرح و برنامه درس پژوهی را با توجه بر کاستیهای مشاهده شده در فرایند یاددهی - یادگیری	در قالب گروه ، طرح درس پژوهشی را تدوین و در حین کارورزی اجرا می کند . نتایج آن را مورد بازنگری قرار داده ، طرح جدید را تدوین و	با کمک گروه ، نتایج اجرای طرح درس پژوهشی را بر اساس سوالات گروه ، مورد نقد و ارزیابی قرار داد، گزارش کامل را تدوین	

می نماید.	اجرا می کند.	و یا در حین کارورزی تدوین می کند.		
-----------	--------------	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول :

تمهید شرایط و آماده سازی

- مدرسه بعنوان یک سازمان یادگیرنده
- تاریخچه ، تعریف و اهداف درس پژوهی
- درس پژوهی انتخابی استراتژیک برای توسعه دانش و شایستگیهای معلمان
- ابعاد و گستره درس پژوهی
- فرایند درس پژوهی
- شرایط ، فرهنگ و حمایت‌های مورد نیاز درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث به ضرورت و اهمیت درس پژوهی و نقش آن در تولید دانش بومی تدریس می پردازد . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوع مطرح می نماید . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .

فعالیت عملکردی:

تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در تحلیل جایگاه و نقش درس پژوهی در حرفه معلمی و تهیه گزارش برای ارائه به کلاس،

فصل دوم :

چگونگی تدوین برنامه درس پژوهی :

- تشکیل گروه درس پژوهی
- تبیین رویکرد درس پژوهی در گروه
- برنامه ریزی و تدوین جدول فعالیتهای اجرایی گروه
- انتخاب زمینه پژوهشی برای فعالیت گروه
- تعریف مساله و انتخاب موضوع
- پیش بینی شرایط و نیازمندیهای اجرای درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث موضوعاتی را برای فعالیت درس پژوهی مطرح می کند . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروه‌های دانشجویی ، یک زمینه پژوهشی را تعریف و مساله و موضوع مرتبط با آن را مشخص می کند .

فصل سوم :

چگونگی تدوین طرح درس مورد پژوهش

تعیین اهداف و سوالهای پژوهشی

تدوین طرح درس پژوهشی متناسب با سوالهای پژوهشی:

- ترسیم وضع موجود و مطلوب
- شناسایی تغییرات مورد نیاز
- تعیین هدفهای درس
- تعیین تجارب و فعالیتهای یادگیری
- تعیین رفتار ورودی
- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش دانش آموزان به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدفها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح در س پژوهشی

فعالیت یادگیری:

در باره چارچوب طرح درس پژوهشی بحث می کند . و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی یک طرح درس پژوهشی را تهیه و به کلاس ارایه می نمایند.

فصل سوم :

چگونگی اجرای طرح درس مورد پژوهش

- تعیین شواهد و مستندات مورد نظر گروه
- تعیین روش و چگونگی مشاهده طرح درس
- تقسیم وظایف اعضای گروه در حین مشاهده
- طراحی فرمهای گردآوری اطلاعات و مستند سازی مشاهده

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی اجرای طرح درس پژوهشی بحث می کنند و نکات جدیدی را برای اجرای بهینه آن مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند .

فصل چهارم:

ژرف اندیشی در باره داده ها و شواهد

- نحوه انتخاب چارچوب تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد
- تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد :

تحلیل نتایج یادگیری

تحلیل انگیزش

تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان

طراحی مجدد درس و اجرای آن

اجرای طرح درس جدید و مشاهده آن

ژرف اندیشی در باره اجرای دوم درس و اصلاح نهایی طرح درس

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی نقد مناسب تر نحوه اجرای طرح درس پژوهشی در کلاس بحث می کنند و نکات جدیدی را در این زمینه مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

نحوه اجرای آزمایشی طرح درس گروه را مورد نقد و بررسی قرار می دهند .

فصل پنجم : چگونگی ژرف اندیشی در باره روند اجرای فعالیت گروه

الف) نحوه تحلیل نتایج مربوط به یادگیری و رشد دانش آموزان (تحلیل نتایج یادگیری، تحلیل انگیزش، تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان)،

ب) نحوه تحلیل نتایج مربوط به رشد حرفه ای معلمان عضو گروه.

فعالیت یادگیری:

در باره نتایج فعالیت گروه بر توسعه یادگیری و رشد حرفه ای خود بحث می کنند .

فعالیت عملکردی

با ارایه مستندات لازم به جمع بندی از تاثیر فعالیت گروه خود بر یادگیری دانش آموزان و رشد حرفه ای خود می پردازند .

فصل ششم : تهیه گزارش نهایی و اشاعه دستاوردهای گروه درس پژوهی

- ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی
- روش های اشاعه و انتشار دستاوردهای گروه
- نحوه تدوین گزارش نهایی درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

در باره ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی بحث می کنند .

فعالیت عملکردی:

گزارش کار گروه خود را تدوین و ارایه می نمایند .

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادپو پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در فرایند تدریس به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات درس پژوهی (به تناسب رشته آموزشی دانشجومعلمین) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان درس پژوه پراخته می شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین برنامه درس پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (در صورت دسترسی به کلاس و مدرسه) یا نمونه ای (مشابه سازی شرایط کلاس درس) می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.
-

۴. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر همکلاس های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه های کمی بر جنبه های کیفی تأکید و توجه ویژه ای می شود. این

ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو – که در پوشه کار^{۴۹} او گردآوری می شود- صورت می گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه ای می شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره به ارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه درس پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می یابد .

۵. منابع آموزشی

درس پژوهی ، مبانی ، اصول و روش اجرا ، دکتر رضا ساکی ، انتشارات جهاد دانشگاهی ، ۱۳۹۲ .

استیپانک و همکاران (۱۳۸۹) درس پژوهی راهنمایی عملی برای مدیران و معلمان ، ترجمه دکتر رضا ساکی و داریوش مدنی ، انتشارات حکمت علوی

سایر نکات

تدریس درس پژوهی پس از تدریس اقدام پژوهی و همزمان با اجرای کارورزی انجام می شود .

سرفصل درس «کارورزی ۱»^{۵۰}

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت به تجربه گذاشتن آموخته ها و گفتگو برای تعدیل، تعمیق تجربیات و توسعه شایستگی های حرفه ای را فراهم کند. این فرآیند از مشاهده تأملی آغاز و به درس پژوهی در سطح مدرسه و کلاس درس جهت کسب مهارت های یادگیری مادام العمر و قرار گرفتن در چرخه توسعه حرفه ای مداوم ختم می شود. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع (با پشتوانه نظری و پژوهشی) جهت پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. در برنامه کارورزی دانشجو با درک مبانی نظری قادر خواهند بود تصمیمات اتخاذ شده در موقعیت های تربیتی/ آموزشی را با ارائه شواهدی از پژوهش ها/ یافته های علمی پشتیبانی نموده و نشان دهند که چگونه این تصمیمات در برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان از پشتوانه نظری لازم برخوردار است. در کارورزی یک دانشجویان توانایی تحلیل موقعیت های واقعی و انطباق آن با یافته های نظری را در قالب پژوهش روایتی کسب کرده و ظرفیت های حرفه ای خود را توسعه خواهند داد.

نام درس: کارورزی ۱				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مشاهده تأملی مسئله های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید. مشاهدات تأملی و یافته های تجربی خود را در قالب پژوهش روایتی ثبت و گزارش نماید.				نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیش نیاز: روانشناسی تربیتی، اصول و روش های تدریس نحوه آموزش: مشترک
				شایستگی اساسی: $P Ck \&pk$ کد ۲-۲ ۳-۱&۲-۳
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند توصیف نموده و با کمک شواهد معتبر مسئله را تبیین و آن مستندات علمی و پژوهشی ارائه نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند توصیف نموده و با استفاده از شواهد معتبر آن را تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات توصیف نماید اما نتوانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند تحلیل و	مسئله شناسی	

^{۵۰} - کارورزی ۱ و ۲ در برنامه درسی ابتدایی به ترتیب در سه ساله اول و سه ساله دوم ابتدایی به ارزش یک واحد برای هر دوره اجرا می شود.

		تبیین نماید.		
گزارش‌های جمع‌آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده و گزاره‌ها را در قالب مضامین سازماندهی نموده و با ایجاد ارتباط میان مضامین در قالب یک مسئله آموزشی/ تربیتی تبیین نموده است.	گزارش‌های جمع‌آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده و گزاره‌ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته‌ها را گزارش نموده است.	گزارش‌های جمع‌آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده اما نتوانسته است کدگذاری‌ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته‌ها را گزارش کند.	پژوهش روایی	
در گزارش ارائه شده ارتباط میان فصل‌ها و عناوین ذیل فصل‌ها رعایت شده و یافته‌ها مبتنی بر شواهد و مستندات تجربی و علمی گزارش شده است.	در گزارش ارائه شده ساختار گزارش نویسی به صورت نظام مند در ثبت و ارائه یافته‌ها رعایت شده است و یافته‌ها به کمک برخی شواهد و مستندات پشتیبانی شده است.	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش نویسی رعایت شده اما شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه نشده است.	تدوین و ارائه گزارش	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول: معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم و سوم: کارگاه مسئله شناسی (مطالعه موقعیت)

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس/ موقعیتی در سطح مدرسه و تبیین مسئله بر اساس گام‌های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی‌ها و مشخصه‌های متمایز کننده)

ب: تشریح توضیح موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (انتخاب، جمع آوری شواهد، درک و تحلیل، ارائه مسئله).

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات.

شرح تنظیم پوشه کار: نسخه ای از مسئله تبیین شده به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط گردد.

جلسه چهارم: مشاهده آزاد

سازماندهی دانشجویان در مدارس و معارفه آنان به مدارس (جلسه آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این مورد می تواند شامل رخ داد ها در مسیر رفت و آمد به مدرسه، فضا و موقعیت مدرسه، تصورات و انتظارات، نحوه برخورد کادر مدرسه، نحوه مواجهه شدن با دانش آموزان، گفتگو با کارکنان مدرسه، معلمان و.... باشد. پوشه کار: داستان نگارش شده در اولین روز کارورزی در پوشه کار.

جلسه پنجم: کارگاه پژوهش روایتی

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی

انواع طرح های پژوهش روایتی

ابزارهای پژوهش روایتی

ویژگی های پژوهش روایتی

فرآیند پژوهش روایتی

کاربردهای پژوهش روایتی در کارورزی

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی در یکی از محورهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی: تحلیل نمونه‌ای از پژوهش روایتی و شناسایی نوع پژوهش، ابزار های بکارگرفته شده، ویژگی ها و فرآیند بکارگرفته شده برای تدوین گزارش بررسی و یافته ها به کلاس ارائه گردد.

جلسه ششم: کارگاه پژوهش روایتی

تحلیل ساختاری روایت ها

۱) کدگذاری باز

۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

۳) ارتباط مضامین با یکدیگر

۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده

ب: تنظیم گزارش تهیه شده از مشاهده آزاد مدرسه در قالب پژوهش روایتی

جلسه هفتم: مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضا ها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها....) نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات (کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و.....) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

جلسه هشتم: مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکارگرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان، کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین آن در قالب پژوهش روایتی پوشه کار: گزارش تهیه شده به همراه بازخورد های ارائه شده از سوی استاد در پرونده توسعه حرفه ای دانشجو ضبط گردد.

جلسه نهم: مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی/ تعاملات در سطح مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و...)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) و ارائه یافته ها در سمینار مدرسه.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

جلسه دهم: سمینار کلاسی (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه در ابعاد مختلف ساختار سازمانی، موقعیت فیزیکی و عاطفی را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

جلسه یازدهم: مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزشی/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبردهای آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و...) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) و ارائه یافته ها در سمینار مدرسه.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

جلسه دوازدهم، سیزدهم، چهاردهم: سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه/ واحد آموزشی)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت آموزشی کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

جلسه پانزدهم: سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس چارچوب پژوهش روایتی در سطح مدرسه/ واحد آموزشی)

تکلیف عملکردی: دانشجویان مجموعه یافته های خود را در طول ترم در قالب یک پژوهش روایتی زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شهود و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع نماید. یافته ها در کلاس مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد. **جلسه شانزدهم: ارزیابی کارپوشه دانشجو بر اساس ملاک ها و سطوح عملکرد**

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: .....
منبع فرعی:
(متعاقبا اعلام می شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می شود. ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

ارزشیابی پوشه کار: کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزشیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۷. تنظیم فهرست و فصل بندی

۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۹. نگارش ادبی و فنی
۱۰. اعتبار داشتن گزاره ها
۱۱. ظرافت و زیبایی ظاهری
۱۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها
۱۳. ارایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۱۴. ارائه راه حل ها و پیشنهادها بر خاسته از یافته ها
۱۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
۱۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی^{۵۲}»

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره گیری از یافته های علمی، شهود^{۵۳} و خلاقیت در موقعیت های بی بدیل و منحصر به فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجو معلم، فعالانه با موقعیت های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود تا با به کارگیری روش های استدلالی/ منطقی به بررسی موقعیت های یادگیری پرداخته، با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده، به آفرینش الگوهای ذهنی و طرحواره هایی بپردازد که به وی در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از آن تصمیمات جهت برنامه ریزی کمک کند.

تدریس عملی وابسته به موقعیت است و با ویژگی های شخصی معلم و آن چه او در یک مکان و زمان خاص انجام می دهد، مرتبط است. از این رو فرصت های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی^{۵۴}، به دنبال آن است تا دانشجومعلمان را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی^{۵۵}، رویه ای^{۵۶}، موقعیتی^{۵۷}، فراشناختی^{۵۸}) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تامل در باره موقعیت های تربیتی بپردازند. این برنامه از طریق طراحی فرصت های یادگیری عملی امکان کسب تجربیات

^{۵۱} - کارورزی ۱ و ۲ در برنامه درسی ابتدایی به ترتیب در سه ساله اول و سه ساله دوم ابتدایی به ارزش یک واحد برای هر دوره اجرا می شود.

^{۵۲} - Intuition

^{۵۳} - Declarative knowledge

^{۵۴} - Procedural knowledge

^{۵۵} - Conditional knowledge

^{۵۶} - Metacognitive Knowledge

مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دریافت های خود را از موقعیت واقعی آموزش به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲ دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف ژرف‌نگرانه، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه های کوچک/ بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت های یادگیری در سطح کلاس درس کسب کرده، به درک صحیحی نسبت به آنچه در کلاس جریان دارد دست می یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی، به شناخت جهت گیری حرفه ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

نام درس: کارورزی ۲				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیشنیاز: کارورزی ۱ نحوه آموزش: مشترک
۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید. ۲. تجربیات خود را از مشارکت در فرآیند آموزش واکاوی نموده، یافته های خود را روایت نماید.				شایستگی اساسی: ۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن
سطح موفقیت ۳	سطح موفقیت ۲	سطح موفقیت ۱	ملاک شایستگی	
توانسته است موقعیت های یادگیری را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز در تعامل با معلم راهنما توصیف نموده و راه حل/ های بهینه و روش مداخله را با کمک شواهد معتبر و یافته های علمی تبیین کند.	توانسته است موقعیت- های یادگیری را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز در تعامل با معلم راهنما توصیف نموده و راه حل/ های بهینه را با کمک شواهد جمع آوری شده از موقعیت تبیین نماید	توانسته است موقعیت های یادگیری را با جمع آوری اطلاعات توصیف نماید اما نتوانسته است مشکل/ نیاز را به کمک شواهد تبیین نماید.	مطالعه موقعیت	
فعالیت یادگیری طراحی شده، امکان ایجاد انعطاف و اتخاذ تصمیمات آگاهانه با مشارکت معلم راهنما ناظر به موقعیت آموزش/ یادگیری را فراهم نموده و نتایج	فعالیت یادگیری طراحی شده از انسجام برخوردار است و گام های اجرای آن را با مشارکت معلم راهنما به وضوح مشخص نموده است.	فعالیت یادگیری طراحی شده ناظر به نیاز/ مسئله شناسایی شده در یکی از انواع فردی، گروه کوچک، جمعی است، اما	فعالیت آموزش/ یادگیری	

		گزارش اجرا و ارزیابی نشان دهنده تأثیر گذاری بر حل مشکل/ رفع نیاز نیست.	ارزیابی از اجرای فعالیت نشان دهنده تأثیر گذاری بر حل مسئله/ رفع نیاز در سطح فردی، گروه کوچک/ جمعی است.	ارزیابی از اجرای نیز منعکس کننده تأثیر راه حل های بکارگرفته شده در حل مسئله/ رفع نیاز در سطح فردی، گروه کوچک/ جمعی و بازنگری در آن فراهم کرده است.
	یافته های تأملی	گزارش عملکرد شامل فعالیت های انجام شده در طول نیمسال است اما یافته ها به گونه ای که انعکاس دهنده دلایل موفقیت/ توانایی ها، محدودیت های حرفه ای دانشجو و راه های برای توسعه آن نیست.	گزارش عملکرد شامل فعالیت های انجام شده در طول نیمسال است و یافته ها انعکاس دهنده دلایل موفقیت/ توانایی ها، محدودیت های حرفه ای دانشجو است.	گزارش عملکرد شامل فعالیت های انجام شده در طول نیمسال است و یافته ها انعکاس دهنده دلایل موفقیت/ توانایی ها، محدودیت های حرفه ای است و دانشجو توانسته است راهکار های عملی برای توسعه حرفه ای خود ارائه کند.
	تدوین و ارائه گزارش	در واکاوی تجربیات شخصی از موقعیت های یادگیری صرفاً به کد گذاری، طبقه بندی کد ها، و شناسایی مضامین بسنده نموده است.	در گزارش ارائه شده تجربیات شخصی از موقعیت های یادگیری را به کمک کد گذاری، و طبقه بندی کد ها، و شناسایی مضامین مورد واکاوی قرار داده اما یافته ها را با استفاده از شواهد روایت نکرده است.	در گزارش ارائه شده تجربیات شخصی از موقعیت های یادگیری با کمک کد گذاری، و طبقه بندی کد ها، شناسایی مضامین مورد واکاوی قرار گرفته و یافته ها را مبتنی بر شواهد تجربی و علمی روایت کرده است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت های یادگیری، شیوه تنظیم روایت ها، برنامه زمان بندی
سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس ملاک ها و سطوح موفقیت بر
اساس پیامد های یادگیری

جلسه دوم تا شانزدهم :

در طول این جلسات دانشجو در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی بر حسب مورد می تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آنجایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجو در مقیاس خرد در فعالیت های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیمسال اول، مسئله ها/ نیاز های تأثیر گذار بر یادگیری دانش آموزان را در سطح فردی، گروه های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن ها را در قالب فعالیت های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با راهنمایی و مشارکت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله / پاسخ به نیاز ها اقدام نماید. این مسئله ها/ نیازها می توانند ناظر به عملکرد های شناختی یا عاطفی-هیجانی دانش آموزان باشند. گفتگو با دانشجو قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکار های ارتقاء/ بهبود آن باشد، ضروری است (فرم پیشنهادی^{۵۷} گفتگو میان استاد/ معلم راهنما قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مسئله های شناسایی شده از سوی دانشجویان در ترم یک دارای عمق و پیچیدگی متفاوتی است، می توان بر حسب ماهیت مسئله ها نسبت به اجرای فعالیت های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک/ بزرگ اقدام نمود. تعداد فعالیت ها توسط هر دانشجو در طول ترم باید بین ۴ تا ۶ فعالیت در هر یک از دو مرحله (مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت ها و اجرای مستقل فعالیت ها زیر نظر زیر نظر معلم راهنما) باشد. تصمیم گیری در این خصوص بر عهده مدرس راهنما است.

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله های شناسایی شده در ترم یک را نداشته باشد، طی نشست مشترکی میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله ها/ نیاز ها اقدام شده و فعالیت های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده اند می توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش ها و شناسایی مسئله ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین نامه آموزشی نا تمام اعلام می گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت های کلاسی:

۱. تهیه طرح کلی برای مشارکت در فعالیت های یادگیری در طول ترم و اجرای مستقل فعالیت ها زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما.

۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله برای گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

^{۵۷} - فرم ها می تواند با توجه به شرایط و اقتضائات مورد بازنگری قرار گیرد.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر استاد راهنما و معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به برای گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر استاد راهنما و معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس به صورت فردی زیر نظر استاد راهنما و معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت های الزامی

- طراحی فعالیت یادگیری برای شناسایی ظرفیت ها و توانایی های دانش آموزان
- طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن (انگیزشی، تحصیلی و رفتاری) دانش آموزان در موقعیت یادگیری
- طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث
- طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت های کار مشارکتی
- طراحی فعالیت برای پرورش مهارت های تفکر
- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی
- طراحی فعالیت رفع بد فهمی های دانش آموزان
- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی های تحصیلی
- طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکرد های عاطفی (مثل بی نظمی، عدم رعایت قوانین)
- طراحی فعالیت یادگیری برای سنجش آموخته ها
- سایر فعالیت ها به تشخیص معلم راهنما

ساختار طراحی فعالیت ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/ گام های اجرای فعالیت
- ....
- ....
- ....
- ....
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش آموزان در فرایند اجرا
- سنجش آموخته ها/ سنجش عملکرد

ارزیابی و بازخورد فعالیت

- بررسی پیش بینی ها
- تعیین موانع و محدودیت ها
- تغییرات اعمال شده در فرآیند اجرا
- بررسی نتایج حاصل شده از اجرا
- واکاوی تجربه بکارگرفته شده
- اتخاذ تصمیمات برای طراحی فعالیت بعدی

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت ها و بر اساس طرح کلی پیش بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه ریزی برای ادامه فعالیت

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینارها

سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیمسال (الزامی)

سمینارهای جمعی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت های یادگیری با رویکرد شناختی، و بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت های یادگیری در سطح کلاس درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت ها در سطح کلاس درس به صورت فردی، گروه های کوچک/ جمعی، راهبرد های مشارکتی، برای مشارکت در سمینار های کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: .....

منبع فرعی:

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۲ بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت های یادگیری و ارزشیابی از نتایج بر اساس پیش بینی ها، شرکت در سمینار های کلاسی برای ارائه یافته ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینار ها دانشجویان باید یافته های خود را از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول نیمسال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

ارزیابی پوشه کار: طرح تهیه شده و کلیه گزارش ها از اجرای فعالیت ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیمسال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز
- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک های ذکر شده در پیامد های یادگیری: ۳۰ امتیاز
- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی فعالیت ها با توجه به سطح موفقیت دانشجو بر اساس ملاک های ذکر شده در پیامد های یادگیری ۳۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح موفقیت دانشجو بر اساس ملاک های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۲ ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱۷. تنظیم فهرست و فصل بندی
۱۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۱۹. نگارش ادبی و فنی
۲۰. اعتبار داشتن گزاره ها
۲۱. ظرافت و زیبایی ظاهری
۲۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها
۲۳. ارائه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۲۴. ارائه راه حل ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته ها
۲۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
۲۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۳ و ۴»

متعاقبا ارائه می شود.

سرفصل درس «پروژه»

۱- معرفی درس و منطق آن

در هر دوره آموزشی، سطح عالی مورد انتظار این است که یادگیرنده بتواند با درونی و نهادینه‌سازی دانش اندوخته شده، آن را در قالب مهارت‌هایی برای حل مسائل، بهبود امور و تولید کالاها و خدمات مورد نیاز در حوزه تخصصی خود تجسم بخشد. گنجاندن درس پروژه پایانی در برنامه درسی تربیت معلم می‌تواند با فراهم کردن زمینه لازم برای انجام پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در حد ظرفیت دانشجویان، به آنها کمک کند تا با برقراری پیوند میان دانش تخصصی و دانش آموزش شناسی خود به کارآموزی و دست‌ورزی در حوزه تولید دانش، حل مسائل گریبانگیر و ساخت محصولات آموزشی بپردازند و تحت نظارت اساتید خود در فرایندی مستمر به فراگیری روش کار، چگونگی اخذ بازخورد، اصلاح و تکمیل پژوهش یا اثر و محصول آموزشی مورد نظر خود بپردازند.

انتظار می‌رود این درس نگرش و کنش دانشجو معلمان را در انجام فعالیت‌های پژوهشی یا عملیاتی فکورانه گسترش داده و دانشجو معلم بتواند سطح توانمندی خود را در کاربرست نظریه‌های آموزشی و یادگیری با استفاده از دانش‌های نظری و مهارت‌های کسب شده در درس‌های مختلف به ویژه اقدام پژوهی، درس پژوهی و کارورزی به صورت فردی و یا گروهی تکمیل کند. در این راستا دانشجو باید با استفاده از تجارب کسب شده بتواند ایده، نیاز یا مساله‌ای را در حوزه تعلیم و تربیت به صورت پروژه‌ای پژوهشی یا عملیاتی در قالب اقدام پژوهی، درس پژوهی، طراحی و تولید برنامه، مواد و رسانه‌های آموزشی، تولید جزوه‌های کمک درسی و غیره ... با استفاده از روش‌های کمی و کیفی یا آمیخته، طراحی نموده، به اجرا در آورد و پس از ارزشیابی نتایج یا محصول بدست آمده را همراه یک گزارش پایانی مستدل و مبتنی بر شواهد علمی قابل دفاع ارائه کند تا بدین وسیله بخشی از توانمندی خود را در جهت توسعه صلاحیت‌های حرفه‌معلمی در زمینه تدریس و یادگیری به اثبات برساند.

مشخصات درس

نام درس: پروژه

اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس : پروژه تعداد واحد : ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیش نیاز ها: -پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: اقدام پژوهی - پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی نحوه تدریس : راهنمایی در حین عمل
ملاک‌ها				شایستگی اساسی: <u>CK & PCK</u> کد: ۱-۲ & ۲-۱ & ۳-۳ ۳-۴&
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	طراحی و تدوین طرح	
طرح تدوین شده کاملاً منسجم و قابل اجراست. مسئله به خوبی تبیین شده و روش و ابزار انتخاب شده با آن تناسب دارد.	طرح تدوین شده تا حدودی مناسب است. اما در برخی زمینه‌ها نیازمند اصلاح و بهبود است.	طرح تدوین شده فاقد انسجام لازم است و میان اجزای طرح و روش کار سنخیت لازم وجود ندارد.	اجرای طرح	
امکانات و تمهیدات لازم فراهم شده و طرح طبق مراحل و برنامه از پیش تعیین شده اجرا شده و نتایج معتبری کسب کرده است.	اجرای طرح در برخی از مراحل با کاستی روبرو بوده، اما اعتبار نتایج را خدشه‌دار نساخته است.	اجرای طرح در مراحل مختلف با کاستی روبرو بوده است به نحوی که نمی‌توان به اعتبار نتایج آن اطمینان داشت.	اصلاح، تکمیل و تولید اثر نهایی	
اصلاحات مورد نظر استاد یا گروه ارزشیابی در آن اعمال شده و اثر کامل و قابل بهره‌برداری است	اصلاحات مورد نظر استاد یا گروه ارزشیابی حتی‌المقدور در آن انجام شده است و گرچه اثر در حد انتظار نیست، اما قابل قبول است.	اصلاحات مورد نظر استاد یا گروه ارزشیابی در آن اعمال نشده است و اثر ناکامل و غیر قابل استفاده نیست.		

۲ - فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن .

^{۵۸} - طرح مورد نظر با توجه به توانایی و علاقه دانشجو و تشخیص استاد ذی‌ربط می‌تواند در قالب‌های گوناگون مانند اقدام پژوهی، درس پژوهی، پژوهش کلاسیک، تدوین برنامه‌های درسی، تولید محتواهای آموزشی، تألیف کتب و راهنماهای آموزشی، تهیه مواد و رسانه‌های آموزشی، تدوین آزمون‌های معتبر و ... ارائه شود.

فصل اول :

۱- شیوه طراحی و تدوین طرح:

- چگونگی بررسی زمینه، تشخیص مسئله و بررسی ابعاد، گستره و پیامدهای آن
- چگونگی امکان سنجی برای پژوهش یا اقدام مورد نظر
- چگونگی هدف گذاری و مشخص کردن سؤال ها
- چگونگی انتخاب روش و مسیر مناسب برای تحقق اهداف
- چگونگی تدوین طرح پژوهشی یا طراحی نقشه و برنامه تولید اثر، خدمت یا محصول آموزشی

تکالیف یادگیری :

- بررسی زمینه و مسئله مورد نظر و مطالعه پیشینه نظری، پژوهشی یا تجربی آن
- تکالیف عملکردی :
- طراحی و تدوین طرح پژوهشی یا نقشه و برنامه تولید اثر و اصلاح و تکمیل آن تحت نظر استاد ذی ربط

فصل دوم :

چگونگی اجرای طرح طبق برنامه پیش بینی شده:

- چگونگی برنامه ریزی برای اجرای مراحل طرح
- چگونگی فراهم کردن تمهیدات و امکانات مورد نیاز برای اجرای طرح
- چگونگی اجرا، ارزشیابی، نظارت، و بازخورد تکوینی در هر مرحله
- چگونگی تدوین گزارش پژوهش یا تولید اثر و محصول مورد نظر

تکالیف یادگیری :

مطالعه منابع مورد نیاز و کسب نظرات همتایان، صاحب نظران و استاد ذی ربط در هر مرحله
تکالیف عملکردی :

اجرای گام به گام هر یک از مراحل طرح طبق برنامه پیش بینی شده، نظارت و کنترل پروژه و تهیه گزارش پژوهش یا تولید اثر و محصول مورد نظر

فصل سوم :

اصلاح، تکمیل و تولید اثر نهایی:

- چگونگی ارزشیابی، ارائه و دفاع از گزارش پژوهش یا اثر تولید شده
  - چگونگی اعمال اصلاحات و پیشنهادهای استاد ذی ربط یا گروه ارزشیابی
  - چگونگی تدوین و ارائه گزارش نهایی پژوهش یا اثر و محصول تولید شده
- تکالیف یادگیری :

مطالعه منابع مربوط و کسب نظرات همتایان و صاحب نظران و استاد ذی ربط
تکالیف عملکردی :

اصلاح، تکمیل و تدوین گزارش نهایی پژوهش یا تولید اثر و محصول نهایی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری :

راهبردهای اصلی شامل حل مساله، نقادی و پژوهش است. هدف اصلی در این درس، انجام پژوهش یا تولید اثر و محصول آموزشی توسط دانشجویان تحت نظارت و راهنمایی استاد است. بدین منظور هر یک از دانشجویان به صورت فردی یا مرجحاً در قالب گروه‌های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین پیشنهاد کامل و اجرای آن می‌پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به استاد یا گروه ارزشیابی ارائه داده و به صورت حضوری و غیر حضوری از نقد و مشارکت آنها برای اصلاح و تولید اثر و محصول نهایی استفاده می‌کنند.

۴- راهبردهای ارزشیابی یادگیری.

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است. برای هر یک از طرح های فردی یا گروهی دانشجویان در بدو امر یک گروه ارزشیابی تشکیل می شود که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر اعضای گروه با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند و بر مراحل مهم در تدوین طرح، اجرا و ارزشیابی از آن نظارت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه های کمی بر جنبه های کیفی تأکید و توجه ویژه ای می شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو در هر مرحله از کار صورت می گیرد.

در این ارزشیابی، کل ۲۰ نمره، به نسبت کم و کیف گزارش نهایی پژوهش یا اثر و محصول تولید شده به دانشجو اختصاص می یابد.

سایر نکات :

- باتوجه به ویژگی های درس پروژه و حجم کاربالای استاد در راهنمایی و نظارت مستمر بر فعالیت دانشجویان ، تعداد دانشجویان در هر کلاس حداکثر ۱۵ نفر خواهد بود.
- به فراخور نیاز دانشجویان به دانش نظری مورد نیاز برای انجام پروژه پایانی، استاد می تواند حداکثر سه جلسه اول کلاس را به آموزش نظری و ایجاد هماهنگی برای انتخاب مسئله و گروه بندی دانشجویان اختصاص دهد.

۶- منابع آموزشی و یادگیری :

۱. ساکی ، رضا و همکاران (۱۳۸۲) اقدام پژوهی راهبردی برای بهبود آموزش و تدریس ، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
۲. ساکی ، رضا (۱۳۸۱) درس پژوهی ، انتشارات جهاد دانشگاهی
- ۳-نادر خرمی راد، راهنمای دانش مدیریت پروژه - (PMBOK)
<http://www.khorramirad.com/index.php%3Fid%3D360>
- ۴- راهنمای پروژه علمی
(راهنمای معلمان) کارشناسی تکنولوژیوگروه های آموزشی - دفتر آموزش ابتدایی
راهنمای دانش مدیریت پروژه. PMBOK. (PMBOK). انتشارات دیباگران تهران.
[A Guide to the Project Management Body of Knowledge Amazon.com](http://www.amazon.com/dp/B000APR000)

پیوست ها

جدول ۹- تطبیق واحدها برای دانشجویان ورودی سال های ۹۱ و ۹۲

نحوه تطبیق	تعداد واحد	عناوین دروس در برنامه قبلی	تعداد واحد	عناوین دروس جدید
	۲	درس عمومی از گروه مبانی نظری اسلام	۲	اندیشه اسلامی ۱
	۲	اخلاق اسلامی	۲	اخلاق اسلامی

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	درس عمومی از گروه تاریخ و تمدن اسلامی	۲
سیره تربیتی معصومین(ع)	۲		
تاریخ تعلیم و تربیت در اسلام و ایران	۲	تاریخ آموزش و پرورش در اسلام و ایران	۲
نقش تربیتی اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام	۲		
اندیشه اسلامی ۲-	۲	درس عمومی از گروه مبانی نظری اسلام	۲
انقلاب اسلامی ایران	۲	درس عمومی از گروه انقلاب اسلامی	۲
فلسفه تربیت در ج.ا.ا.*	۲	فلسفه آب	۲
فلسفه تربیت رسمی و عمومی و اسناد قانونی در ج.ا.ا.	۳		
تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران	۲		
نقش تربیتی خانواده از دیدگاه اسلام	۲		
نظام تربیتی اسلام (بر اساس قرآن و روایات معصومین ع))	۳	درس عمومی از گروه آشنایی با منابع اسلامی	۲
تفسیر موضوعی قرآن	۲	متون اسلامی ۲(آیات و احادیث)	۲
اخلاق حرفه‌ای معلم (با تأکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)	۲		
زبان فارسی	۲	زبان فارسی ۱	۲
تربیت بدنی ۱	۱	تربیت بدنی ۱	۱
تربیت بدنی ۲	۱	تربیت بدنی ۲	۱
زبان خارجی ۲		زبان انگلیسی ۱	۲
سلامت/بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲	اصول بهداشت و کمک های اولیه	۲
دانش خانواده و جمعیت	۲	دانش خانواده و جمعیت	۲
نگارش خلاق و نگارش علمی	۲	فارسی ۲	۲
مبانی روانشناختی تربیت	۲(۱+۱)	روانشناسی عمومی	۳
نظریه های یادگیری و آموزش	۲	روانشناسی تربیتی	۳

روانشناسی مدرسه / آموزشگاهی	۱/۵	مدیریت مراکز پیش دبستانی و دبستانی	۲	
راهنمایی و مشاوره	۲ (۱+۱)	مقدمات راهنمایی و مشاوره	۳	
کاربرد هنر در آموزش /	۱/۵			
اقدام پژوهی	ع۲			
تجربه های خاص کلاس داری	۱			
درس پژوهی	ع۲			
کارنما	۴			
مدیریت آموزشی / آموزشگاهی / کلاس درس	۲	مقدمات مدیریت آموزشی	۲	
اصول و روش های تدریس	۲ (۱+۱)	روش ها و فنون تدریس	۳	
راهبرد های تدریس	۱ ک			
طراحی آموزشی	ع۱	مقدمات تکنولوژی آموزشی	۳	
طراحی واحد یادگیری	ع۱			
روش تحقیق در علوم تربیتی	۲	مقدمات روش تحقیق در علوم تربیتی	۲	
مبانی جامعه شناختی تربیت	۲ (۱+۱)	جامعه شناسی آپ	۳	
برنامه ریزی درسی	۲	مقدمات برنامه ریزی درسی	۲	
ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۲ (۱+۱)	سنجش و اندازه گیری در علوم تربیتی	۳	
آزمون های تحصیلی و آزمون سازی	۲ (۱+۱)			
زبان و تربیت	ع۱			
فناوری در حوزه آموزش (۱)		آشنایی با کامپیوتر	۱	
فناوری در حوزه آموزش (۲)	ع۱	تهیه و کاربرد وسایل مواد آموزشی	۳	
فناوری در حوزه آموزش (۳)	۱			
کارورزی ۱-	۱			
کارورزی ۲	۱			
کارورزی ۳	۱			
کارورزی ۴	۱			
کارورزی ۵	۲			
کارورزی ۶	۲			